JAZZ, BLUES, EMPROVİZE MÜZİK DERGİSİ

JAZZ

TEMMUZ-AĞUSTOS-EYLÜL 2004/03 • 106422 • YIL 9 • SAYI 35 • 5 MİLYON TL

11. Uluslararası İstanbul Jazz Festivali

Elvin Jones Quartet

Muartet

Ricky Ford

Steve Lacy

Lale Plak

Charlie Haden

SM Efsanevi Performans Mikrofonları

Konser ve performansların sesi klasik Shure mikrofonları ile belirlenir. Sanatçılar ve ses mühendisleri nesiller boyunca SM57® ve SM58® mikrofonlarını endüstri standardı haline getirmişlerdir. Yeni SM86® kondansatörlü vokal mikrofonu bu standardı yeni sınırlara çekiyor.

SM86®
Kondansatörlü Solist Mikrofonu

SM58®
Vokal Mikrofonu

SM57®
Enstrüman Mikrofonu

SHURE®
It's Your Sound®

www.shure.com

NEFAN Türkiye Distribütörü
TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hattat Halim Sok. No: 8 Dikilitaş - İstanbul Tel: (0212) 288 4139 Fax: (0212) 275 9118
Bağlar Cad. 159/A Seyranbağları, Çankaya, Ankara Tel: (0312) 447 0792 Fax: (0312) 447 0793

Sayı: 35
Temmuz, Ağustos, Eylül 2004 ISSN 1300 - 8846

NARDIS

Merhabalar,

Festival zamanı geldi çattı... Bize hergün jazz ama, umarım sizler için de öyledir. Festival yine bünyesinde her tür müziği barındırmaya devam ediyor. Afişinde ise Charlie Haden'ın yüzünü keserek yerine sizin geçmenizi istiyor, dünyanın en müthiş bascılarından birinin... Müzisyenler arasında yaygın bir kanı olan "aslında herkesin içinde müzisyen olmak yatar" sözü de bunu destekler nitelikte. Biz fani, müzisyen olmayanların gönlü ise tüm, tüm konserleri izleyebilmektir oysa. Dergimiz Emre Memecan'ın kaleminden önemli konserleri tek tek inceledi. Bunlardan bazıları CD projesi olan konserler. CD'leri de dinleyerek giderseniz hayal kırıklığı yaşamazsınız. Hem de konsantre olarak, konserin de tadını çıkarabilirsiniz.

Dergimizde festivaller dışında Orhan Kahyaoğlu'nun yeni bir projesi olan "Firmalar-Sound'lar" köşesi var. İlk yazı ACT ile ilgili. Önder Focan, Quartet Muartet ile son derece müzikal bir görüşme yaptı. Tunçel Gülsoy, festivalin kadrolu röportajcısı olarak da çalışacak, önümüzdeki sayıya çok keyifli yazılar çıkaracağından eminim.

Seda Binbaşgil'in "Swing Kids" yazısı, filmini de seyredenlere çok anlamlı gelecek.

Jazz dünyası son günlerde pek çok değerli isim kaybetti. Ray Charles, Elvin Jones, Barney Kessel, Steve Lacy, Alvino Ray. Ray Charles hariç, diğerlerinin arkalarından veda yazılarını Viktor Bensusan derledi.

Paris'ten yazan arkadaşımız Uğur Hüküm, geçen sayıdaki yazısını yanlışlıkla başka bir adrese atınca, basılamamıştı. Bu sayıda iki yazıyı da bastık.

Serdar Karabatı'nın hazırladığı Alkışlar'da birkaç unutulan isim çıktı, onları bu sayıda ilave ettik. Böylece bu sayıdan itibaren değerlendirmelerinizi yapıp, verilen adrese gönderebilirsiniz. Desteklerinizi için şimdiden çok teşekkürler ederiz. Zira hiçbir şekilde, hiçbir yerden destek göremeyen jazz müzisyenleri için bari "gönül" desteği sağlayabiliriz. Biz dergi olarak sadece BOYUT YAYIN GRUBU'dan gördüğümüz destekle yaşadığımız için öyle ödül törenleri, geceler düzenleyemiyoruz. Hiç olmazsa kendilerine dergimizde yer ayırarak emeklerine duyduğumuz saygıyı ifade etmek isteriz.

Hepinize jazz dolu, sağlıklı günler dilerim.

ZUHAL FOCAN
ofocan@prizma.com

JAZZ

Boyut Yayıncılık ve Tic. A.Ş. adına sahibi ve
Genel Yönetmen
Bülent ÖZÜKAN

Genel Sanat Yönetmeni
Murat ÖNEŞ

Genel Müdür
Nilgün ÖZÜKAN

Gnl. Md. Yardımcısı Muhasebe-Finans
Jale ÜRPER

Gnl. Md. Yardımcısı Satış ve Pazarlama
Oya EŞEN

Yayın ve Reklam Yönetmeni
Zuhal FOCAN
ofocan@prizma.com

Kapak: Charlie Haden

Katkıda Bulunanlar
Can Ergelmiş, Değer Terem, Dr. Abdülkadir Candemir, Elçin Joyner, Emre Memecan, Eylül Duru, Filiz Küçük, Orhan Argun, Ozan Boz, Önder Focan, Öykü Baykan, Özge Baykan, Seda Binbaşgil, Şebnem Şenyener, Uğur Hüküm.

Grafik - Tasarım
Recep ÜNAL

Matbaa Müdürü
Memduh ARSLAN

Müessese Müdürü
Ejvet OKTAY

Abone İlişkileri
Songül DOĞAN

Yönetim Yeri
Jazz Dergisi
Matbaacılar Sitesi
1. Cadde No: 115
(Milliyet Gazetesi Arkası)
34554 Bağcılar / İSTANBUL
Tel: 0.212.629 53 00 (Dahili 330-331-194)
Fax: 0.212.629 05 74-75

Ankara Bürosu:
Akay Cad. Güfte Sok. No: 8/5 Akay/Ankara
Tel: 0.312.419 11 75-76-77
Fax:0.312.419 11 78

İzmir Bürosu:
Şair Eşref Bulvarı No: 65/3 D. 5 Alsancak/İzmir
Tel: 0.232.465 14 08-09-17
Fax: 0.232.465 14 11

Antalya Bürosu:
Barbaros Mah. Akarçeşme Sok No: 23
Kaleiçi/Antalya
Tel: 0.242.244 49 90-91
Fax: 0.242.244 49 92

Basıldığı Yer
Boyut Matbaacılık A.Ş.

BOYUT YAYIN GRUBU

© 2004 BOYUT YAYINCILIK ve TİCARET A.Ş.

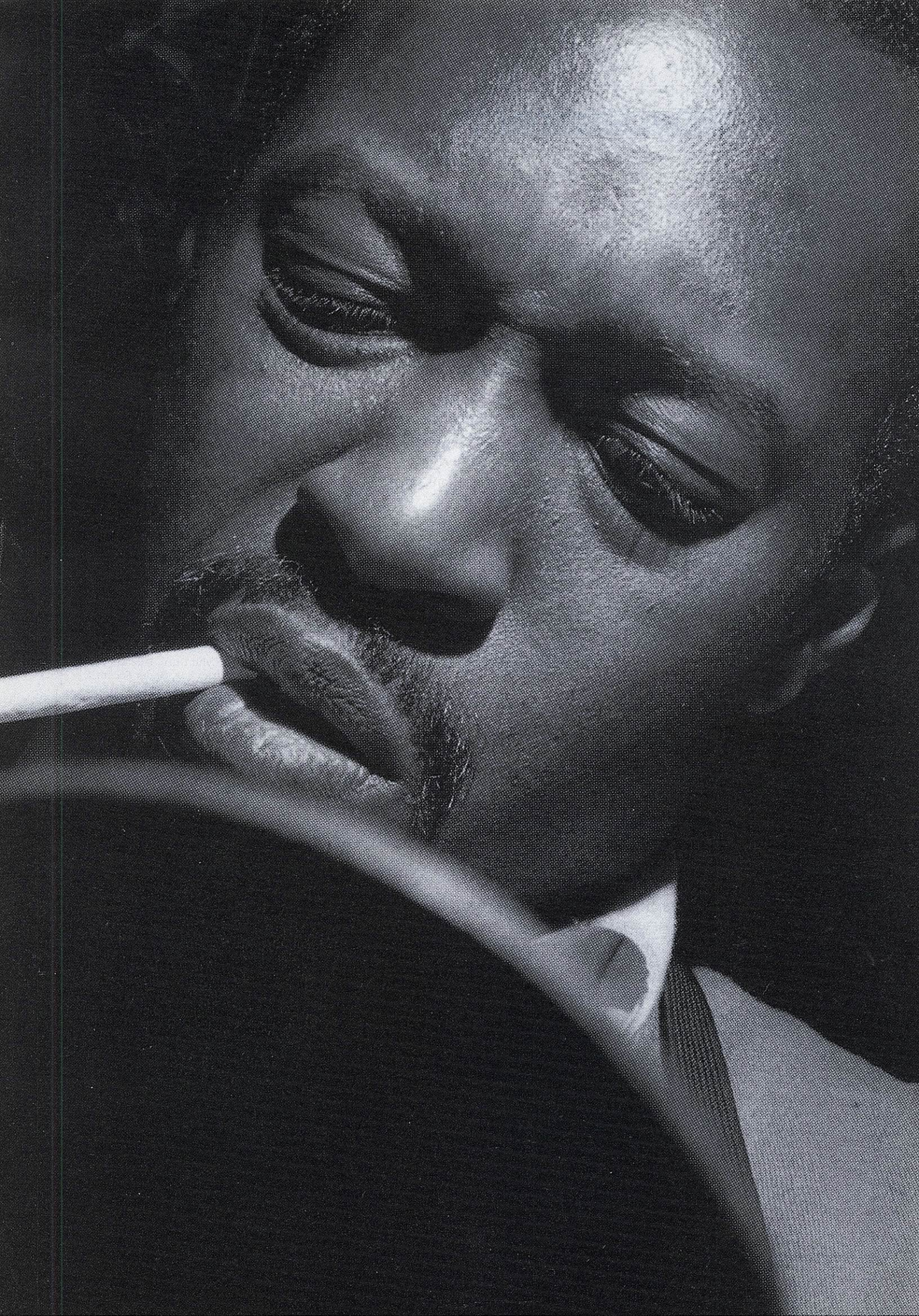

içindekiler

1 NARDIS

4 RIFFS

- SILJE NERGAARD *Özge Baykan*
- WWW.ARTLIVEON.COM *Seda Binbaşgil*
- BEMOL MUZİK *Zuhal Focan*
- DOST YAYINLARINDAN TARİH BOYUNCA CAZ *Zuhal Focan*
- SWING KIDS *Seda Binbaşgil*
- GENÇ ÖLEN ŞAİRLER KULÜBÜ *Şebnem Şenyener*

14 ŞU JAZZ DEDİKLERİ

- *Ali Sönmez*

17 FİRMALAR, SOUND'LAR

* *Orhan Kahyaoğlu*

22 RÖPS.

- PAOLO FRESU *Tunçel Gülsoy*
- DONOVAN MIXON *Can Ergelmiş*
- HAKAN ÇİMENOT *Tunçel Gülsoy*
- LALE PLAK, HAKAN ATALA *Tunçel Gülsoy*
- RICKY FORD *Tunçel Gülsoy*
- QUARTET MUARTET *Önder Focan*
- THE REAL GROOVE *Elçin Joyner*

42 NELER OLACAK

- 11.İSTANBUL JAZZ FESTİVALİ SANAT *Zuhal Focan*
- BOBBY MCFERRIN *Emre Memecan*
- CHARLIE HADEN *Emre Memecan*
- KURT ROSENWINKEL *Emre Memecan*
- JOHN SCOFIELD *Emre Memecan*
- STACEY KENT *Emre Memecan*
- THE BAD PLUS *Can Ergelmiş*
- KAHVALTIDA JAZZ *Zuhal Focan*
- AKSANAT'DA TEMMUZ *Zuhal Focan*
- NARDIS JAZZ CLUB *Zuhal Focan*
- NORTHSEA JAZZ FESTİVALİ *Elçin Joyner*
- PORI JAZZ FESTİVALİ *Zuhal Focan*

57 NELER OLDU

- BODRUM HADİGARİ JAZZ GÜNLERİ *Hülya Tunçağ*
- PARİS MEKTUPLARI (3) *Uğur Hüküm*
- ROY HAYNES (2) *Özgü Özman & Ozan Boz*
- BARNEY KESSEL *Viktor Bensusan*
- ELVIN JONES *Viktor Bensusan*
- STEVE LACY *Viktor Bensusan*
- ALVINO RAY *Viktor Bensusan*

68 HI-FI

- TOPRAKLAMA *Değer Terem*

69 GÖRÜŞ AÇISI

* SELİM SELÇUK *Filiz Küçük*

70 KLİNİK

- SLASH CHORD, KÖK SESLER *Cem Tuncer*

72 CD VİTRİNİ

Quartet Muartet, Stefon Harris, The Best Latin Jazz, Bobbi Humprey, Troublemakers, Keziah Jones, Greg Osby, Patricia Barber, James Carter, Basil's Bar Blues, Robert Randolph & The Family Band, Bad Plus, George Benson, Billy Cobham, Danny Brillant, Jamie Cullum, Diana Krall, Nina Simone, John Scofield Band, John Scofield Trio, Charlie Musselwhite, Matt Bianco, Christof Lauer, Huong Thanh, Julia Hülsmann & Anna Lauvergnac, Terri Lyne Carrington & Adam Rogers, Victoria Tolstoy, Michael Riessler, Nils Landgren, Nils Landgren & Esbjörn Svensson, Magic Moments 2, Bebel Gilberto, Milton Nascimento, Joyce & Banda Maluca, The Ipanemas, Yuval Ron, Wax Poetic, Viktor Krauss, Eric Clapton, Can Atilla, Tayfun.

78 ALKIŞLAR

- *Serdar Karabatı*

80 BULMACA

- *Serdar Karabatı*

Uzun Gecenin Bekçisi Silje Nergaard

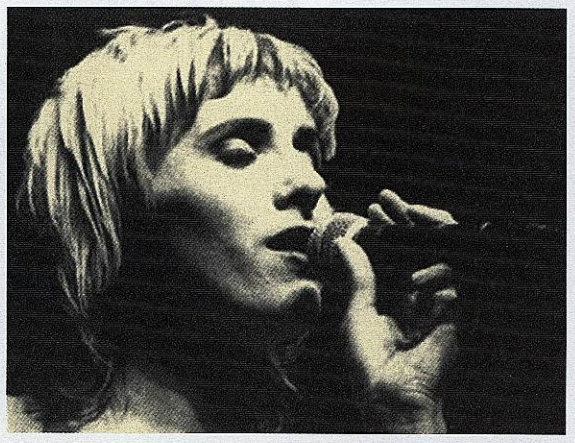

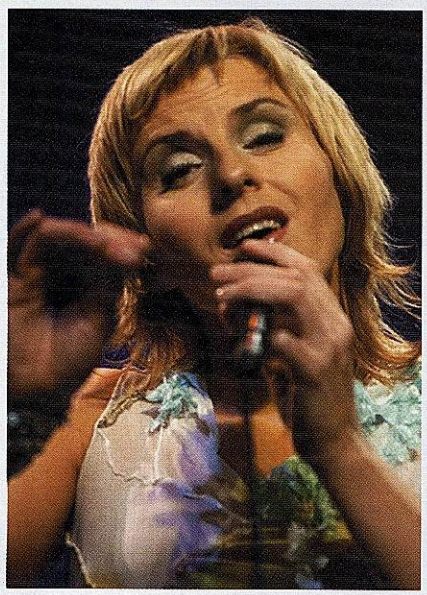

"Şimdiye kadar yaptığım, bestelerimin de karakterini oluşturan pop ağırlıklı jazz'ı sürdürmek istemedim. Köklerime dönmek istedim, zaten jazz şarkıcısı olarak başlamıştım."

Özge Baykan
ozgebaykan@yahoo.com

Sekizinci albüm şu şekilde geldi: Adı: Nightwatch, yıl 2003. Emarcy/Üniversal Müzik. Nosu: 986 564-0/9.
Kendi bestelerinden oluşur.
Zaten 2001'de de şöyle olmuştu:

Adı: Kadın: En iyi jazz vokaller. Türü: Toplama. 2 x CD. Verve/Üniversal. Nos: 520 974-2.

İki şarkı Silje Nergaard'dan: "Everytime We Say Goodbye" ve "Bewitched, Bothered and Bewildered".

Hal böyle olunca, Port of Call, altıncı ama uluslararası anlamda en büyük albümü ertesi yapılan Silje Nergaard övgüleri akla geliyor bir kez daha.

Kuzeyden serinlikler. Lisa Ekdahl ile de memleketler yakın. Sesler, tonlar gibi. Jazz'dan poptan. Neyse canım, geç olsun güç olmasın. Büyük şöhrete her zaman o kadar çabuk erişilmiyor çünkü. Port Of Call'ın kapağından muzip muzip bakıp bir de yerleri süpüren kırmızı eteğiyle arkasını dönüyor ama alınmayacağız bundan; şirinliğine vereceğiz, hoş göreceğiz.

Yumuşak ses, çekici ses. Fotoğraflarındaki gibi. İyi fikir. Tek havada kalan kaşlar. Biz Norveçlilerin tamamını sadece sarı renkten oluşur bilirdik. Böylece Silje Nergaard bir önyargıyı daha ortadan kaldırıyor. Her ne hal ise...

Nergaard'ı bestecilik yönünden ele alarak başlamalı. Bu tarz durumlarda ödüller işi hemen değiştiriyor. Ne yaptı Silje Nergaard da, 1999'un Aralık ayında Amerika'da yapılan beste yarışmasında I Don't Want To See You Cry ile prestijli bir mansiyon aldı. Hemen Universal ile anlaşma imzaladı ve Mayıs 2000'de Port Of Call'ı jazz camiasına tanıttı. Albüm Norveç'te bulduğu yankıyı dünyanın diğer illerinde de pek aramadan elde etti. Hemen dergilere filan konu oldu.

Silje'nin ilk single'ı Tell Me Where You're Going (1990) UK TOP 100 listesinde on beş hafta kaldı, bu esnada kırkıncı sıraya filan yükseldi. Kıymet bilir Japonlar Nergaard'ın aynı adlı ilk albümünü yere göğe koyamadılar. Silje Nergaard Japonya'nın Vatikan'ı Heian Shrine'da sahne alan ilk batılı olarak yine bir ilke imza attı fırsattan istifade. İkinci albümünde A-HA vokalisti Morten Harket ile düet yaptı. Bir dönem Norveççe söyledi. Beşinci albüm Hjemmefra'da Silje erkek korosu Gli Scapoli'nin elemanlarından kurulu sekiz kişilik bir grupla ilginç vokal denemelerine girişti.

Port Of Call'ın doldurulmasına kadar bir üç yılın daha geçmesi gerekti. Bu arada Silje Nergaard'in pek stüdyoya girmese de şarkı yazma işlemlerini aksatmadığı görülüyor. Yine bir erkek vokal grubu olan State albümleri için iki bestesini veriyor örneğin. İşte son albümüne de üç bestesini koymuş. Artık direksiyon daha çok jazzdan yana kırılıyor. Kendi üçlüsüyle yaptığı albümün personelinde Tord Gustavsen (p), Jarle Vespestad (d) ve Harald Johnsen (b) var. Yeri geldikçe saksofon, klarnet ve gitarla destekleniyorlar. Dream A Little Dream'de Heine Totland Silje'ye eşlik etmiş.

Albüm hakkında Silje şunları söylüyor: "Şimdiye kadar yaptığım, bestelerimin de karakterini oluşturan pop ağırlıklı jazz'ı sürdürmek istemedim. Köklerime dönmek istedim, zaten jazz şarkıcısı olarak başlamıştım." Silje jazz'ın dünyasında bulduğu canlılığı ve doğallığı kendi optimizmiyle birleştiriyor. Halinden memnun, bir yandan da jazz'ı yeni bir kendini kanıtlama ve geliştirme alanı olarak görüyor. American Song Book'tan şarkı seçerken de ince eleyip sık dokumuş. Kolay iş değil. Sonunda içselleştirebileceğine inandıklarını belirlemiş.

"At First Light"tan benim favorim Be Still My Heart idi. "İdi" de değil hatta, "dir".

"At First Light" 2002 tarihli yedinci albüm idi, bu albümde 12 şarkıdan dokuzu kendi bestesiydi. Bir jazz albümü için değişik bir deneyim olduğu halde albüm daha çıktığı hafta Norveç pop listelerine zirveden giriş yaptı!

Şimdi Nightwatch bizi gözetliyor, bakalım. Albüm sahibi ise dünyanın çeşitli yörelerinde turluyor bu arada.

Kimi yerde vokal, Şıpsevdi reklamlarını anımsatsa da jazz'daki bu çocuksu vokalleri artık olduğu gibi kabul etmek gerek. Silje daha genç. Silje'ninki bir yol ki, önü apaçık. Üstelik muhteşem besteciliği parmak ısırtıyor.

SEÇİLMİŞ DİSKOGRAFİ

- Tell Me Where You're Going (1990) LIFETIME/EMI/SONET
- Silje (1991) LIFETIME/EMI/SONET
- Cow On the Highway (1993) LIFETIME/EMI/SONET
- Brevet (1995) KIREKELIG KULTURVERKSTED/OMAGATOKI
- Hjemmefra (1996) KIRKELIG KULTURVERKSTED
- Port of Call (2000) UNIVERSAL
- At First Light (2001) UNIVERSAL
- Nightwatch (2003) UNIVERSAL

www.artliveon.com

Her sayı sizlere bir web sitesi tanıtmak için klavye başına geçtiğimde, seçtiğim sitenin sonuçta yine İngilizce bir site daha olduğunu düşünür ve bundan sıkıntı duyarım. Çünkü jazz hakkında Türkçe hazırlanmış düzgün siteler nerdeyse yok gibidir. Olanları da zaten tanıttığımı düşünüyorum. O nedenle genellikle mecburiyetten, bu yabancı siteleri tanıtırken, okurlarımın bu sayfaları gezecek kadar İngilizceye hakim olup olmadıklarını hep merak ederim ve bu tanıtımları da haliyle içim biraz buruk yaparım. Bu yüzden Türkçe hazırlanmış zengin içerikli web sitelerine rastlayınca altın madeni bulmuş gibi seviniyorum. Girizgahtan mutlaka anlamışsınızdır, bu sayı sizlere Türkçe hazırlanmış, içeriği oldukça zengin bir web sitesi tanıtıyorum.

Site aslında sadece bir jazz sitesi değil, sanatın her dalını kucaklamak amacıyla yola çıkmış ve özenle hazırlanmış bir site. Zaten kendilerini de "**Türkiye'nin En Geniş İçerikli Sanat Sitesi**" olarak tanıtıyorlar anasayfalarında.

Anasayfanın solundaki sütun, sitenin içerdiği tüm konuları yirmi küsur ana başlık altında kategorilemiş. Operadan tiyatroya, baleye, resim, fotoğraf ve heykele kadar pek çok sanat dalı ve sanatçı hakkında ansiklopedik bilgiler, biyografiler, sözlükler, makaleler, eleştiriler, röportajlar, çeşitli etkinlikler için takvimler, belli başlı sanat dallarında eğitim veren okullardan oluşan bir eğitim rehberi, kısacası oldukça zengin bir içerik bulunmakta burada.

Bizim konumuz jazz olduğu için ben şimdi bir an için diğer bölümleri bir yana bırakıp, sizlere sitenin jazz içeriğini tanıtmak istiyorum:

"**Jazz Sanatçıları**" linkinde alfabetik olarak belli başlı tüm Türk müzisyenlerinin kapsamlı biyografileri var. Bugüne kadar Türk jazz'cıları hakkında bu kadar derli toplu bilgiye ben açıkçası başka bir sitede rastlamadım.

Site aslında sadece bir jazz sitesi değil, sanatın her dalını kucaklamak amacıyla yola çıkmış ve özenle hazırlanmış bir site. Zaten kendilerini de "Türkiye'nin En Geniş İçerikli Sanat Sitesi" olarak tanıtıyorlar anasayfalarında.

Seda Binbaşgil
esintiler@tnn.net
www.esintiler.org

"**Jazz Röportajları**" linkinde ise Pekinel kardeşler ve Jacques Loussier, Kerem Görsev, Muvaffak Falay, W.C.Clark, Jerry Ricks, Rene Giessen ve Roomful of Blues topluluğuyla yapılmış olan röportajlar yer alıyordu.

Bu sütundan ayrılmadan evvel jazz'la direkt alakası olmasa da ilgimi çeken diğer iki linkten bahsetmek istiyorum:

Bunlardan ilki **sözlükler**. Tiyatro, resim ve müzik üzerine alfabetik olarak özenle hazırlanmış, ilgilisine çok yararlı olacağını düşündüğüm üç teknik sözlük yeralmakta bu sayfada.

İlgimi çeken diğer link ise "**Resim Galerisi**". Burda henüz dört ressamın çalışmaları sunuluyor ama anladığım kadarıyla sizin de resim çalışmalarınız bulunuyorsa, onları bu sitede sergileme şansına sahip olabiliyorsunuz. Bu linki sevmemdeki en büyük neden ise Türkiye'nin önemli jazz vokalistlerinden Ayşegül Yeşilnil'in, içinde jazz müziğinden esinlenerek yaptığı çalışmalarının da bulunduğu sergisinin olmasıydı. Müzikte olduğu kadar resimde de başarılı olduğunu açıkçası bu linkten öğrendim.

Orta sütun ise adeta anasayfanın vitrini gibi düşünülmüş ve yukarda bahsetmiş olduğum linklerden bazıları içerik özetleriyle burada sergilenmiş. Sağdaki sütun ise çeşitli kültür ve sanat etkinliklerinden haberler veren güncel bir köşe. Bu yazıyı yazdığım gün, İstanbul Jazz Festivali'nden "Jazz Vapuru", Marmaris 1.Ulusal Bale Günleri, 11. Uluslararası Aspendos Festivali ve Fransız Kültür Merkezi'nin hazırladığı "İstanbul'un Renkleri" gibi etkinliklerin haberleri dikkatimi çekenler arasındaydı.

Bu siteye bir kullanıcı adı ve şifre vererek kayıt olabilir, "**forum**"da tartışılan konular hakkında fikir yürütebilir ve diğer üyelerle "**chat**" yapabilirsiniz.

Sizi bilmem ama ben bu sayfayı hemen "favorilerim"e ekledim, zaman zaman uğrayacağım bir adres olacağından eminim çünkü.

Bemol Müzik'ten yeni kitaplar

Bemol Müzik 1990 yılından beri yayınladığı eserlerle müzisyenlere ve müzik severlere ulaşmaktadır. Nota ve eğitim kitapları, özel edisyonlar, repertuarlar ve şiir kitapları yayın portföyünü oluşturmaktadır.

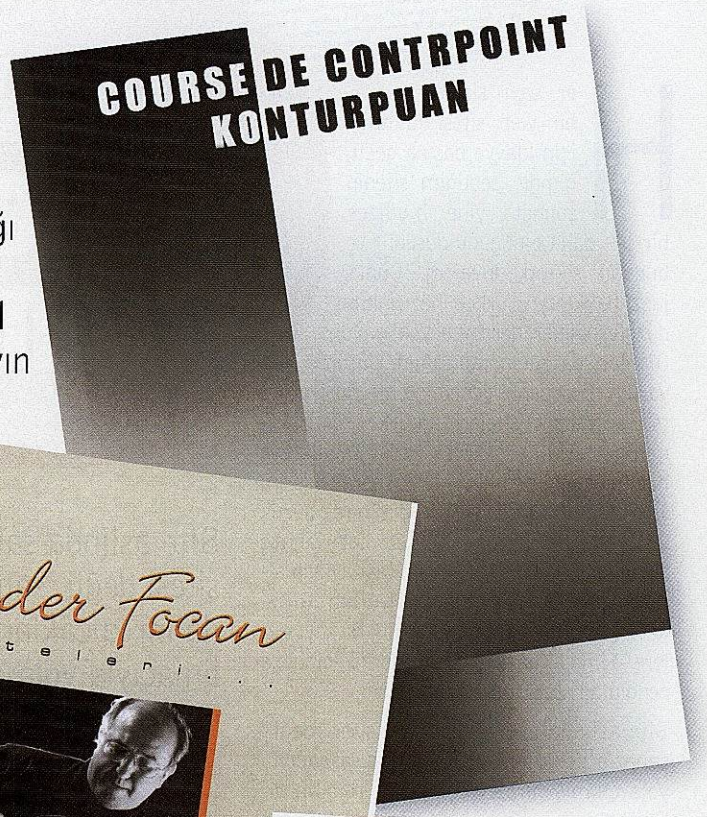

Titiz çalışmayla çoğaltılan üstün ve popüler eserler Türkiye'de müziğin gelişmesine ve yayılmasına katkıda bulunmaktadır. Müzik eğitimine getirdiği yenilikçi yaklaşım işitsel ve görsel uygulamalarla sürmektedir.

Bemol Müzik Yayınlarından sizlere önereceğimiz Yrd.Doç.Dr.Turan Sağer'in yazdığı "Temel Müzik Teorisi" adlı kitabı ve Marcell Dupre'den çevirdiği "Course de Contrpoint- Konturpuan" adlı kitabı piyasalarda bulabilirsiniz.

Bemol Müzik son olarak Önder Focan'ın şimdiye kadar kaydetmiş olduğu albümlerinde çalınan 35 adet bestesinin notalarının yer aldığı kitabı piyasaya çıkarmış bulunmaktadır. Kitap ile birlikte bir de VCD yer almaktadır. Satış fiyatı 10 milyon TL.

Bemol Müziğe, **www.bemolmusic.com** adresinden ulaşabileceğiniz gibi 0212-2516710 numaralı telefondan da ulaşabilirsiniz.

Cazın ana sponsoru 7 yıldır değişmedi

Garanti CAZ yeşili

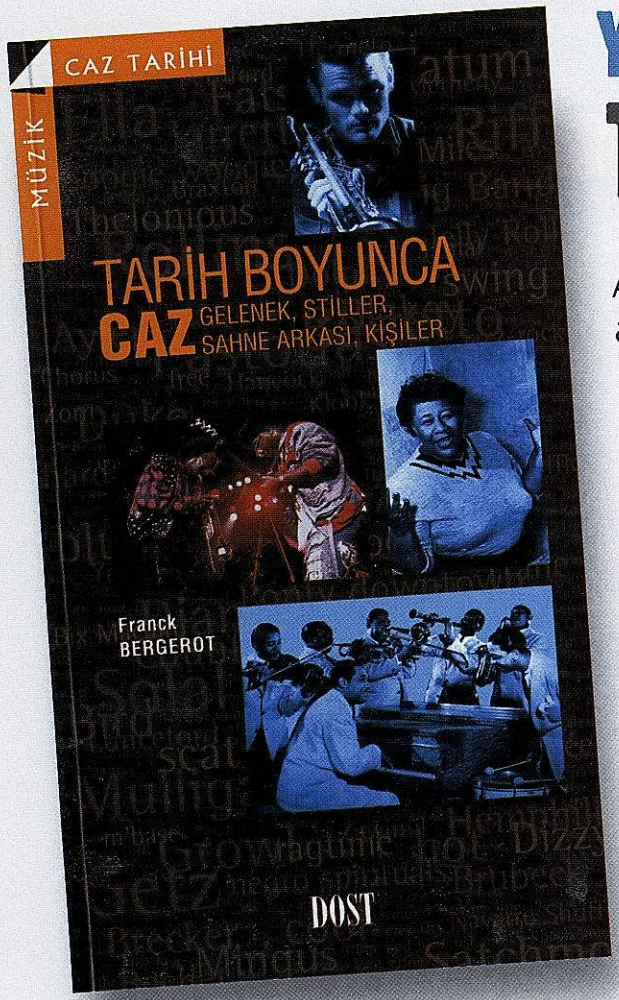

Yepyeni bir kaynak daha; Tarih Boyunca Caz

Ankara'da yerleşik Dost Yayınları, Fransızca aslından Franck Bergerot'un kaleminden müzik kitapları serisine bir yenisini daha ekledi; Tarih Boyunca Caz. İsmail Yerguz'un çevirdiği kitap 276 sayfa, kuşe baskılı, 35 Milyon.

Kitapta yer alan bölümler; Work Song'lar ve Spiritüeller (1619-1865), Gospel, Blues ve Ragtime (1866-1916), Jazz Hot: eski stil (1917-1929), Swing; ilk klasisizm (1930-1939), Bop; ilk avangard (1940-1948), Cool; beyaz caz öne geçiyor (1949-1953), Hard Bop; zenci cazı belini doğrultuyor (1954-1959), Free; özgürlüğün keyfi (1960-1968), Dağılma ve Fusion (1968-1979), Bir Yüzyıl Sonu Denemesi (1980-2000).

Ayrıca kitabın sonuna bir de Kronoloji, Caz ve Sinema, Repertuar ve Cazın Gelişmesi, Kaynakça, Dizin ve Fotoğraflardan oluşan bir bölüm eklenmiş.

Kitap, jazz tarihi açısından günümüze kadar irdelendiği için oldukça ilginç. Jazz'ın tarihine ilgi duyanlar ve kaynak arayanlar için bulunmaz bir fırsat.

Dost Yayınlarına **www.dostyayinevi.com** adresinden ulaşabilir, **info@dostyayinevi.com** adresine de mesaj yollayabilirsiniz. Telefonları ise 0312-4324868.

PTT'den yeni pullar

PTT yeni bir seri pul basımını piyasaya sürdü. Bunun nesi bizi ilgilendiriyor derseniz bu seri "enstrümanlar" serisi. Bunlar arasında bizim elimize geçenler korno ve trompet. Pullara meraklı olan okurlarımız diğerleri için şimdiden arama çalışmalarına başlayabilir.

Swing Kids

Jazz müziği, yıllar boyu isyanın, çarpık düzene başkaldırının sesi olmuştu. Bu müziğe isyankar niteliğini kazandıran unsurların başında hiç şüphesiz ki doğaçlamanın kalbinde yatan ifade özgürlüğü geliyordu ve tabi çevresinde olup bitenlere her zaman duyarlı, gözüpek müzisyenler de...

Seda Binbaşgil
esintiler@tnn.net
www.esintiler.org

Jazz hep yanı başlarındaydı: Amerika'da temel vatandaşlık haklarını elde etme uğruna verdikleri savaşta, siyahilerin; ırkçı apartheid hükümetine karşı uzun ve yıpratıcı mücadelesinde Güney Afrika'da ezilen çoğunluğun; Vietnam'da anlamsızca uzayıp giden savaşa karşı ayaklanan kitlelerin; İkinci Dünya Savaşı'nın karanlık yıllarında işgal altındaki ülkelerin yeraltı örgütlerinin... Jazz hep orda onların yanındaydı. Dinlerken veya çalarken bu müzik onlara güç veriyor, kederlerini, duygularını, isyanlarını ifade etmelerine aracı oluyordu. Kısacası, jazz müziği, yıllar boyu isyanın, çarpık düzene başkaldırının sesi olmuştu. Bu müziğe isyankar niteliğini kazandıran unsurların başında hiç şüphesiz ki doğaçlamanın kalbinde yatan ifade özgürlüğü geliyordu ve tabi çevresinde olup bitenlere her zaman duyarlı, gözüpek müzisyenler de... Peki ama ya jazz severler? Onların jazz'a atfedilen bu önemli sorumlulukta hiç mi payı yoktu?

Hele, 2.Dünya Savaşı Almanya'sında varolan ve genç yaşlarına rağmen[1] Hitler Hükümeti'ne kafa tutan, sevdikleri müzik uğruna, en ağır koşullarda çalışma kamplarına gitmeyi, hatta ölümü bile göze alan "Swing Kids" e (Swing Çocukları) ne demeli? Çoğu varlıklı Alman ailelerinden gelen bu çocukları isyana sevkeden neydi?

1930 ve 40'lara geri dönersek, batı dünyası gençliğinin swing dinleyerek ve bu müziğin eşliğinde çılgınca dans ederek, hemen her ülkede kendini hissettirmiş olan ağır ekonomik krizin sona erişini kutladığı görülüyordu. Bu swing modası elbette yolunu bulup Almanya'ya da girecek, peşinden genç kitleleri sürükleyecek ama kısa sürede Nazi Hükümeti'nin de şimşeklerini üzerine çekecekti. Nazilere göre, swing'in kökenleri, son derece ahlaksız buldukları zenci "jungle müziği"nde yatıyordu. Bu müzik onlara öncelikle, kiminle olduğuna bakılmaksızın kurulan çılgın seks ilişkilerini çağrıştırıyordu. Jazz müzisyenlerinin çoğunun yahudi veya siyahlardan oluşan azınlıklar olması da işi iyice çığrından çıkaran unsur oluyordu. Naziler, ayrıca, bu müziği, Amerika'da medyaya hakim yahudilerin, bilhassa "saf kan" Alman gençlerini zehirlemek için pazarladığını düşünüyorlardı. Alman gençleri bu müzikten yola çıkarak, Afrikalı ilkel davranışlara özenip, çok-eşli ve özensiz cinsel ilişkiler kurarsa, bu beraberliklerden doğacak bebekler onları büyük hedefleri ari ırktan uzaklaştırmayacak mıydı?

Swing sadece yeni moda bir müzik ve danstı belki ama Nazileri öylesine ürkütmüştü ki, bu müziğin Alman gençlerini "zehirlememesi" için ellerinden geleni yaptılar. Aslında Nazilerin müzik konusundaki ırkçılığı, Nasyonal Sosyalist Parti'nin (NSP) seçimleri kazanmasından önce, 1930'da kendini belli etmeye başlamıştı. Bu dönemde sinsice bir propaganda başlatılmıştı: Alman Müzisyenleri Birliği, yabancı müzisyenlere verilen çalışma izninin minimum bir seviyeye indirilmesini talep ederken, "tesadüfen" aynı zamanda basında belirmeye başlayan bir takım yazılar da, beyaz müzisyenlerin yakındığı işsizliğin sebeplerini; ülkede gereğinden fazla siyahi müzisyenin yarattığı rekabete ve gece kulübü, dansing işletmecileriyle beraber Alman

gençliğinin kötü müzik zevkine bağlıyorlardı. Bir müddet sonra ise dönemin hükümeti, NSP'den aldığı destekle siyahi müzisyenlerin Almanya'da çalışmasını yasakladı. Hatta bu nedenle, o sıralarda Londra'da konser veren Louis Armstrong da turnesinin Berlin ayağını iptal etmek zorunda kalmıştı.

Kendilerine karşı giderek daha da baskıcı hale gelen ortama dayanamayan yabancı müzisyenler, 1932'de NSP'nin, müthiş bir seçim zaferiyle Almanya'nın başına geçmesiyle beraber, ülkeyi terk etmeye başlamışlardı. 1935'te ise Nazi Hükümeti, jazz'ın radyolarda çalınmasını yasaklayan bir

kanun çıkardı. Ancak alınan bu önlemlerin hiçbiri doğru dürüst uygulanamadığından, hükümet amacına ulaşamadı. Çünkü jazz'ın tarifi net olarak ortaya konamamıştı. Swing giderek o kadar popüler olmuştu ki, 1936 Berlin Olimpiyatları'nda sadece yabancılar değil, Alman müzisyenler de swing konserleri veriyor, gösteriler düzenliyordu. Alman hükümeti ise tüm dünyanın izlediği bu spor etkinliğinde sesini çıkaramıyor, ama planlarını sinsice, oyunların bitişine erteliyordu. 1936, başka bir açıdan da, ilk Amerikan swing plaklarının Alman plak şirketlerinin kataloglarında belirmesiyle, yani Almanya'da swing'in kitleler tarafından dinlenmeye başlamasıyla da önemli bir yıl sayılır.

Olimpiyatlar biter bitmez, hükümet daha ciddi bir şekilde sansür uygulayabilmek için önlemleri arttırdı. Madem jazz müziğinin tarifi muğlak bulunuyordu, o halde bu müziği icra edenlerin çoğunluğu azınlık olduğuna göre, müzisyenlerin soyuna bakılarak, çaldıkları müzik sansür edilebilirdi. Cadı avı başlamıştı artık: Ari ırktan olmayan müzisyenler, besteciler, söz yazarları tek tek bulunup hapse atılıyorlardı. Bu grubun başını Nazi medyasının "Swing Jude" (=Swing Yahudisi) olarak adlandırdığı Benny Goodman çekiyordu. 1937'de ise Joseph Goebbels yönetimindeki Propaganda Bakanlığı yahudi besteciler ve müzisyenlere ait tüm plakları yasakladı. Ama bu Swing Kid'leri durduramadı, hemen sevdikleri şarkıların isimlerini değiştirmeye başladılar. Örneğin kulüplerde orkestra şefi "Sans Ticket" şarkısını anons ettiğinde oradaki çoğunluk bunun Ella Fitzgerald'ın "A Tisket A Tasket" isimli parçası olduğunu biliyordu veya "La Tristesse de Saint Louis"nin aslında "St. Louis Blues" olduğunu! Artık hemen hergün medya "unerwünschte Musik" (=İstenmeyen müzik) diye tanımladıkları jazz müziğinin belli başlı isimlerini "istenmeyen müzisyenler" olarak liste halinde yayımlıyor ve bu liste giderek kabarıyordu. "İstenmeyen müzisyenler" listesinin başında olmak şerefi de bu sefer başka bir unutulmaz besteciye, Irving Berlin'e nail olmuştu! Ama jazz ve özellikle swing Almanya'da İkinci Dünya Savaşı'na kadar yine de ivmesinden pek birşey kaybetmedi. Fakat, İkinci Dünya Savaşı durumu biraz olsun değiştirecekti. Swing çalan yabancı radyo istasyonlarını dinlemek kesinlikle yasaktı artık. Pek çok müzisyen, askeri görevlere çağrıldıkları için, orkestraların çoğu da artık dağılmıştı. 1941'de ise swing ve jazz müziği plaklarının satılması yasaklandı. Ama alınan bu sıkı önlemlerin hiç biri yine de swing'i yok edemedi.

Özellikle Hamburg, Berlin ve Frankfurt'ta yaşayan Alman Swing Gençliği'nin lakabı Swing Kids idi. Naziler yaşları 20'nin altında olan bu gençlerin üzerinde baskı kurabilmek için, onların belirgin özelliklerini belgeleyip haklarında ayrıntılı raporlar yazıyor ve gerekli mercilere dağıtıyorlardı. Bu resmi raporlara göre, Swing Kids bir bakışta yaşıtlarından ayırtedilebilecek özelliklere sahipti: en belirgin fark saçlarıydı. Aynen hippilerde veya punk'larda olduğu gibi swing çocukları da saçlarını, kendilerini ifade etmenin yolu olarak, herkesten, ama özellikle Hitler Jugend'den[2] farklı olması için ellerinden geleni yapıyorlardı. Erkeklerde kısacık saçın makbul olduğu Nazi Almanyası'nda Swing çocukları saçlarını uzatır, hatta Hollywood'dan ne teknik ne de moda takibi açısından hiç de geri olmayan Alman filmlerinde oynayan aktörlerin saç stillerini taklit ederlerdi. Toplu ve örgülü geleneksel tip saçların özendirildiği Alman kızları arasında da, Swing kızları uzun, kendi haline bırakılmış veya perma ya da bigudilerle şekillendirilmiş dalgalı saçlarıyla hemen farkedilir, adeta Amerikan filmlerinden fırlamış izlenimini bırakırlardı.

O dönemlerde Almanlar için sinemaya gitmek ve Hollywood tarzı Alman fimlerini izlemek militarist Nazi Hükümeti'nin yarattığı baskıcı, bunaltıcı ve agresif ortamdan bir nevi kaçış anlamına geliyordu. Swing kids de bu filmlerde izledikleri, dergilerde resimlerini hayranlıkla seyrettikleri bu oyuncular gibi giyinmeye çalışıyorlardı. Erkekler Londra/New York tarzı, geniş omuzlu kruvaze bol ceketler ve yine bol pilili pantolonlar giyer, en güneşli havalarda bile kollarının altına –zamanın İngiliz Dışişleri Bakanı Anthony Eden gibi- ince uzun bir şemsiye ve de bulabilirlerse bir de yabancı bir gazete sıkıştırırlardı. İngilizlere özenmek özellikle, uzun seneler boyunca İngiliz limanlarıyla ticari ilişkiler yürüten ve Almanya'nın en büyük liman şehri olan Hamburg'lu Swing Kid'lere özgü bir davranıştı. Swing kızları da yine Almanya Hükümeti'nin görmek istediği saf, ideal genç kız tipinden çok uzak bir tarzda giyinir, abartılı makyajlar yaparlardı. Ellerinden bırakamadıkları uzun sigaralıkları ile, bir sigara düşmanı olduğu bilinen Hitler'le; bulabildikleri en pahalı elbiseleri satın alırken de, ülkenin milli kaynaklarını idareli kullanmaya özendirici hükümet programlarıyla adeta dalga geçerlerdi.

Onları kalabalıktan farklı kılan kılık kıyafetleri bir yana, bu çocukları "Swing kids" yapan ve otoriteleri bu kadar ürküten en önemli şey çılgın ötesi danslarıydı. Müthiş hızlı bir tempo ile lindy hop veya jitterbug denilen, ellerin, kolların, ayakların, kısacası vücutlarının her parçasının ayrı ayrı oynadığı, son derece enerjik eşli yapılan bir danstı. Her geçen gün usta dansçıların yeni bir figür ekledikleri bu dan-

sı, yapması kadar seyretmesi de çok eğlenceliydi. Swing dansçıları için, günümüzün salon jimnastikçilerinin kıvraklığına sahiptiler demek sanırım hiç de yanlış olmaz. Adeta hipnotize olmuş gibi dans ederken o kadar kendilerini kaptırır, o denli yüksek enerji isteyen hareketler yaparlardı ki, müzik bittiğinde onlar da adeta fiziksel olarak bitmiş hale gelirlerdi. Havalarda uçuşan, eşlerinin bacakları arasından kayıp giden kızlar; eş bulamayınca birbiriyle dans edenler erkekler, kızlar, Nazi otoritelerini şaşkına çeviriyordu. Onlara göre böylesine vahşi ve tutku dolu, hatta zaman zaman eşcinselliğe varan kabullenilemez hareketler, en ilkel Afrika kabilesinin dansında bile bulunmazdı. Gençlerin zarif hareketlerle vals gibi soylu dansları yapmasından yana olan hükümet , bir "histeri krizi" olarak nitelendirdiği bu dansa bakıp, "Swing Alman karşıtı bir müziktir" yargısına rahatça varabiliyordu. Otoriteler kızdıkça daha da coşan Swing Kids ise Amerikan ithali bu dansa, kendilerine özgü bir takım figürler ekleyerek, olayı iyice tırmandırmayı başarmışlardı. Bu figürlerin içinde bardağı taşıran son damla, dans ederlerken, kollarını öne uzatıp, Hitler selamını (Heil Hitler!) yapacakmış izlenimini verip, bu selamı aniden parmaklarını V şeklinde açıp, Churchill'in meşhur ettiği zafer işaretine dönüştürmeleriydi. Almanların milli selamıyla alay etmek ise düpedüz yasanın ihlaliydi. Ama bunu kim takacaktı ki, onlar günlerini gün ediyorlardı ve çok ama çok eğleniyorlardı.

Kullandıkları jargon ise olabildiğince çok İngiliz ve Amerikan sözcükleri içeriyordu. Ait oldukları gruplara verdikleri isimler, amaçlarının hangi şartlar altında olursa olsun Nazi otoriteleri ve onlarla aynı görüşleri paylaşanlarla; polisler, öğretmenler, kısacası Swing'e karşı olan herkesle dalga geçmek olduğunu gösteriyordu: Hamburg Churchill Kulübü veya Anthony Swingers (İngiliz Dışişleri Bakanı Anthony Eden'a ithafen), hatta Plütokratların Kiel Kulübü[3].

Swing Kids'in –yine aynı hippiler gibi- odaklandığı en önemli konu seksti, dans etmediklerinde seks yaparlar, yapamazlarsa da üzerinde konuşurlar veya düşünürlerdi. Özgür seksten yanaydılar. Çok eşli veya zaman zaman Nazilerin "uygunsuz" olarak nitelendirdikleri ari ırktan olmayan kimselerle cinsel ilişkiye girmekten de kaçınmazlardı. Bu tabi ki Naziler için kabul edilemez bir davranış, ahlaki bir çöküşten öte bir "ırk ayıbı" (Rassenschande) idi. O nedenle "kim ne yapıyor, kiminle beraber oluyor" raporları için Hitler Gençliği'ni jurnalci olarak kullanıyorlar, ağır eğitim programlarından eğlenmeye vakit bile bulamayan bu çocuklara da, bu hedonist yaşamı süren Swing Kids'i takip etmek son derece cazip geliyordu.

Swing Kid olmanın ön koşulu en son çıkan swing plaklarına sahip olmaktı. Ama Amerika'nın aksine, Almanya'da müzik dinlenebilen jukebox'lar henüz yoktu. Onun yerine sadece birkaç şanslı kişinin gramofonu vardı. Ama bir gramofonunuz varsa, sizin etrafınızda koca bir Swing kulübü kurulabilirdi! Öte yandan, Swing Kids BBC gibi yabancı radyo istasyonlarından da sevdikleri müziği dinleyebiliyordu. Naziler tarafından yasak edilmesine rağmen, bu tutkulu ve becerikli gençleri durdurmanın bir yolu yoktu, radyolardan dinledikleri müziği kaydedip plak haline getirmenin yolunu da bulmuşlardı, kalben bağlandıkları bu müziğin önüne çıkan her engeli devirmesini biliyorlar, çareleri adeta yoktan var ediyorlardı. Bir çok Swing Kids için ise sadece radyo dinlemek ve plak çalmak da yeterli değildi. Klarinet, saksofon, trompet, trombon, davul, piyano; açıkçası hangi enstrüman varsa, onları bir araya getirdiklerinde hemen gruplarını kuruyor ve kendilerinden geçene dek swing yapıyorlardı.

Swing Kids'in genellikle politikayla pek ilgisi yoktu. Genç yaşlarına bakılacak olursa, belki henüz ilgilenecek olgunlukta bile değildiler. En hoşlarına giden şey, davranışları, giyimleri, müzikleri, danslarıyla çevresindekileri şaşırtmak, onlarla dalga geçmekti. Batı demokrasilerine olan hayranlıkları ise politik açıdan değildi, Amerika ve İngiltere onlar için swing sevenlerin cennetiydi sadece. Nitekim savaştan sonra pek çok Swing Kid Amerika'ya göç etmeyi planlıyordu. Jazz afisiyonadoları ise, jazz'ı sadece eğlenceli bir müzik olarak algıladıkları için bu çocuklara hep yukardan baktılar, onları pek ciddiye almadılar. Ama onlar kendilerini yeterince ciddiye alıyorlardı besbelli. Bu müziği dinleme özgürlüklerinden vazgeçmektense toplama kamplarına gitmeyi hatta ölümü bile göze alacak kadar. Hedonistik yaşamları süresince çevrelerindeki insanların dramını görmezden geldiler, yahudilerin toplama kamplarına gönderilmesi, gaz odalarında öldürülmeleri pek umurlarında değildi, ama gelin görün ki, aralarından bir kısmı sonunda bu pek de önemsemedikleri azınlıkların kaderini paylaşmak durumunda kalacaktı! Swing Kids'le başa çıkamayan hükümet sonunda çareyi Ocak 1942'de onları da toplama kamplarına göndermekte bulmuştu! Çok ağır koşullar altında uzun saatler aç susuz çalıştırılan bu gençlerden daha inatçı olanlar ve yaşı 20'yi bulanlar ise politik suçlu olarak kabul edilip, bu kamplarda en ağır cezalara çarptırılacak ve mahkum edilen Swing Kid'lerin sadece yüzde beşi esaretten kurtulup hayatlarına geri dönme şansını elde edebilecekti.

Başta sorduğumuz soruya geri dönersek; jazz müziğine "isyankar, özgürlükçü" niteliğini kazandıranların başında –jazz'ın yapısal özelliği ve müzisyenlerinin yanısıra-, tarih boyunca bu müziği, devrimlerinin, özgürlük savaşlarının, kısacası toplumsal mücadelelerinin bir parçası yaparak, onu dar anlamından çıkartıp, önemli değerler katarak zenginleştiren, yükselten jazz severlerin payı çok büyüktü elbette. Ama ya Swing Kids? Anlaşılan müzik tarihinde bu sefer farklı bir şey olmuştu: jazz ilk kez çarpık düzene karşı isyan etmek için bir aracı olmuyor, tam tersine hayattaki tek emelleri ne pahasına olursa olsun, swing dinleyebilmek, swing'le dans edebilmek olan bir grup apolitik gencecik Alman sayesinde, jazz, tarihinde ilk kez isyanın bizzat kendisi, çıkış nedeni oluyordu!

[1] Swing Kid'lerin çoğu yaşı 20'nin altındaki gençlerden oluşuyordu.

[2] Hitler Gençliği; Nazilerin 10 ila 18 yaş arasındaki erkek çocukları "ideal bir Alman yurttaşı" olarak yetiştirmeyi amaçladıkları bir organizasyon. Her biri jurnalci küçük bir diktatör olarak yetiştirilen Hitler Gençleri süreleri dolup da burdan ayrılana kadar şort giymeye ve saçlarını kısacık kesmeye mecbur tutulurlardı.

[3] Alman hükümeti Amerika'yı plütokrat bir ulus olarak görüyordu.

Şairin vakti dar/Olsa olsa bir çiğ tanesinin ömrü kadar/ Kusuruna bakılmaz/ acelesi var/ışıyan güne yetişecek/ nefesindeki satırlar

Şairlerin genç öldüğünü haber verdi istatistikler. En hayırsız mesleklerden biri dediler şairlik için. California Eyalet üniversitesi psikoloji asistan profesörlerinden James Kaufman ve Akdeniz üniversitesinden Günseli Oral'ın yaptığı ortak çalışmaya dayanarak, o pek iç açıcı olmayan yazılarla dolu Ölüm Çalışmaları adlı yayında. Çalışma yayınlandığından bu yana günün konusu. Çoktan göçüp gitmiş, 120'si Türkiyeli, 1987 şair ve yazarı dikkate alan araştırmacılar, hesapları ile şairlerin ortalama 62.2 yıl yaşadığını tespit ettiler. Dişçilere kıyasla 62 yıl hayli uzun sayılmasına rağmen, araştırmacıların bakış açısını belirleyen California standartlarında iyice kısa kaldı anlaşılan. Araştırma, yine California etkisinde uzun yaşam peşine takılan basında büyük yankı yaptı. Böylece hayatının yarısından çoğunu hapiste geçiren Nazım Hikmet bile düşmanından en azından ikibuçuk yıl fazla yaşamayı başararak uzun yaşayan şairler listesine kaldı. Araştırmaya göre, yazarlar bu süreden onsekiz ay daha fazla asılıyor hayata. Roman yazarının yaşam sınırı 66'da tükeniyor. Roman değil de tarih yazan kazanıyor zamanın kanatlı arabasında seyahati 72.7 yıl ile.

Genç ölen şairler kulübünün üyeleri hayli kalabalık. Genç ölmeye en fazla karşı çıkan ve Manhattan'da, Beyaz At Tavernasında peşpeşe devirdiği viskileri sayan, "o iyi gecelere yumuşak yumuşak gitme sakın, gün dönümünde yaş değil yangını ve isyanı bastıracak" dizelerine rağmen 39 yaşında hayata elveda eden şehrimizin Galli şairi Dylan Thomas bu kulübün üyelerden biri örneğin. New Yorklu şairler değil sadece genç ölenler, antik çağlardan beri dünyanın dört bir yerinde ve kendi memleketimizde ölüme en önde koşturuyor şiir.

Amerikan şairleri Avrupalılara kıyasla biraz daha uzun sure dayanıyor hayata. Çinliler Avrupalılardan bile genç gidiyor ölüme. Sebeb malum: mesleğin dayanılmaz yalnızlığı, mali imkanların imkansızlığı, kısacası sefalet, kabullenilmemek, dışlanmak ve çoğu kez hapislerde çürümek, tavanarasında işkence çeken şair havasını beğenip benimsemek. 42 yaşında giden Kierkegaard'ın, şairi "kalbi bilinilemez acılarla yırtıldıkça dudaklarının aldığı tuhaf biçimde iç geçirişi ağzından müzik gibi duyulan kimse" diye tanımlaması boşuna değil. Bu meanda şairlik akli hastalıklara açık, klinik tedaviye en fazla başvuran mesleklerden biri. Araştırmacılar şairlerde daha sık ortaya çıkan akli dengesizliğin doğuştan mı yoksa şiir yazma faaliyetinin sonucu mu sorusuna hala cevap arıyor. İntihar bildiğiniz gibi en fazla şaire yakışan bir ölüm biçimi. Tarihçilere bakılırsa, bırakın şairleri bir yana, şiir seven, şiirden hoşlanan ve şiiri hazzeden aklı tamamen başında biri yok bu dünyada. "Felsefe, şiir ve sanatla uğraşan herkes niçin melankoliktir?" diyen Aristo'dan beri, yani dördüncü yüzyıldan bu yana, soru hep aynı soru. Şair yokolma çabasını, intiharla, alkolle, Emily Bronte örneğindeki gibi tıbbi müdahaleyi zehir ilan edip otuz yaşına varamadan ya da 19 yaşında yazdığı herşeyi yakıp silaha ve savaşa koşturarak, 37'sinde Marseilles'de bacağı kangrenden kesilen Rimbaud gibi, açlık grevleriyle ya da hapislerde işkenceyle yineleyip duruyor. Bu açıdan sağlık ve uzun yaşamdan başka bir amacı olmayan günümüzde yazmaya kalkışmak akıl karı sayılmıyor. illa da yazmaksa niyet istatistikler düz yazıya, romana teşvik ediyor herkesi. Pırıl pırıl parlayan ve çabucak tutuşuveren ilham, hayatın dayanılması zor anlarından hızla gelip geçen ve zihnin taze, yorulmamış esnekliğinde daha kolay danseden bir ziyaretçi. Kısacası, şiirin yaşla kuvvetlenen ölüm korkusuna direnci sınırlı. Hele hele, beynin bilinmeyen köşelerinden her parlayıp yanışında başka bir kıvılcım saçan bu eşi enderi olmayan müziği bir istatistik haline getirmeye kalkanlara hiç tahammülü yok. Bu açıdan hayata sınırlar koyup şairi şiiri endekslemeye kalkan bütün istatistiklere ölüm diye bağırıyor şiir ölümsüz dizeleriyle.

Şebnem Şenyener
New York

Altı kat **sanat!**

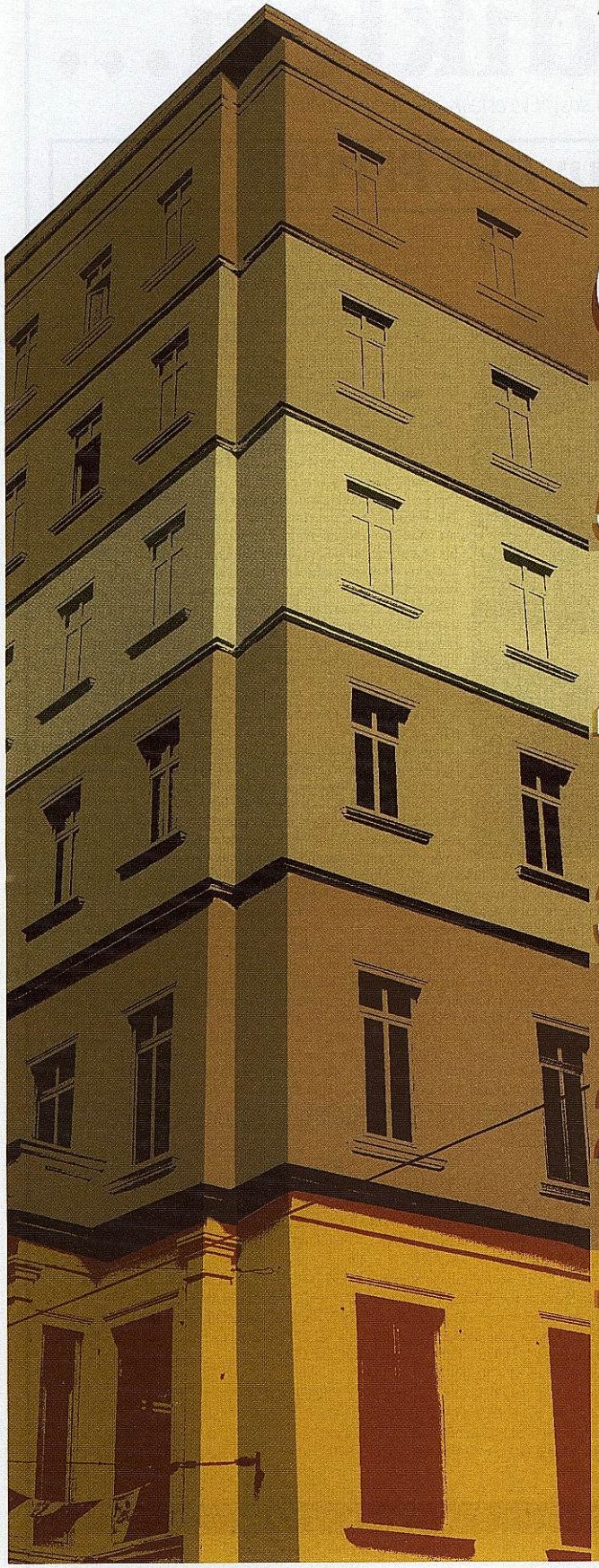

6 Dans Atölyesi

5 (Sanat) Yönetimi

4 Müzik Odası Kütüphane-Café

3 Çağdaş Sanat Atölyesi

2 Çok Amaçlı Salon

1 Sergi Salonu

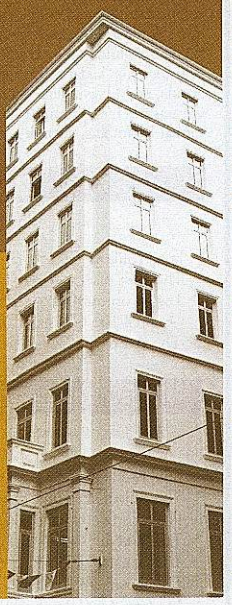

Akbank Caz Festivali > Dans Atölyesi > Akbank Çocuk Tiyatrosu > Prodüksiyon Tiyatrosu > Söyleşiler
Atölye Çalışmaları > Edebiyat Günleri > Oda Orkestrası > Dia Gösterileri > Masterclass > Paneller > Sergiler > Konser

Yapmak, görmek, dinlemek, öğrenmek, izlemek, katılmak, hissetmek, dokunmak, etkide bulunmak, etkilenmek için... İstediğiniz katı seçin...

Bilgi için →0212 252 35 00/01→www.akbanksanat.com

AKBANK
KÜLTÜR SANAT MERKEZİ BEYOĞLU

Derleyen: Ali Sönmez
(ali.sonmez@istfest.org)

Şu jazz dedikleri...

"Jazz, Amerika'nın sağlamış olduğu en anlamlı sosyal ve estetik katkılardan biridir" - Archie Shepp

Genç Koleksiyoncu: ART PEPPER

1 Eylül 1925'te, Los Angeles yakınlarındaki Gardena'da doğan Arthur Edward Pepper, Jr, ömrünün büyük bir kısmını California eyaletinde geçirecekti. Ama 56 yıl sürecek çileli yaşamının önemli bir bölümünde, nerede yaşayacağına kendisi değil de yargıçlar ve federal narkotik büro görevlileri karar vermişti. Çünkü Batı Sahili'nin bu yeteneldi saksofoncusu, kısa sayılacak yaşamının tam 17 yılını, uyuşturucu bağımlılığı yüzünden hapisane veya hastanelerde geçirmek zorunda kalmıştı... Babasının liman işçisi olarak çalışmaya başlamasıyla, 6 yaşındayken Los Angeles'ın liman bölgesi San Pedro'ya taşınan Arthur, daha o yaşlardan itibaren müzikle haşır neşirdi. Annesinin geldiği müzisyen aile, trompet dalında bir harika çocuk çıkarmıştı. Arthur'un babası, oğlunun büyüyünce mühendis olmasını arzu etmesine karşın, kuzeninden çok etkilenen çocuğun asıl ilgi alanının müzik olduğunu fark edince, ona müzik dersleri vermesi için bir hoca tutmuştu. Arthur da, tıpkı kuzeni gibi trompet çalmak istiyordu; ancak ön dişlerinden bazıları kırılmış olduğu için, hocası ona kamışlı bir enstrüman çalmasını önerdi. Sonuçta, küçük Arthur, pek istememesine rağmen, 9 yaşından itibaren klarinet çalmayı öğrendi. İlk dinlediği ve etkilendiği müzisyenler Benny Goodman ve Artie Shaw'du. 12 yaşındayken, babasının ve hocasının onayıyla, klarinetten alto saksofona geçen Pepper, bu dönemde radyo ve plaklar aracılığıyla Jazz'a daha büyük ilgi duymaya başladı. 14 yaşına geldiğinde, okul orkestrasında ve partilerde çalıyordu. 15 yaşında ise artık tek düşündüğü şey Jazz'dı ve Los Angeles'ın zenci bölgesindeki ünlü Central Avenue'deki kulüplere devam etmeye başlamıştı. Jazz dünyasındaki ilk deneyimlerini 1940-43 yılları arasında, Dexter Gordon, Charles Mingus, Zoot Sims gibi, Los Angeles kökenli genç yeteneklerin yanında katıldığı jam session'larda kazanan delikanlı, 1942 yılının sonlarında Gus Arnheim'ın orkestrasına girip San Diego'ya gitti. Yapıkları müziği çok ticari bulduğu için, birkaç ay sonra bu orkestradan ayrılan Pepper, 1943 yılının büyük bir kısmında, "cool" çalış tarzına hayranlık duyduğu tenor saksofoncu Lester Young'ın kardeşi Lee Young'ın grubunda çaldı. O yılın sonlarında, Young'ın tavsiyesi üzerine, alto saksofonun büyük ismi Benny Carter'ın orkestrasına katıldı ve bu toplulukta Carter'ın arkasında ikinci alto olarak değerli bir deneyim kazandı. Ama ırkçı Güney eyaletlerine çıkacakları turneden önce, orkestradaki tek beyaz tenli müzisyen olması nedeniyle, Carter'ın önerisiyle, Stan Kenton'ın orkestrasına geçti. İlk plak kayıtlarını Stan Kenton Orkestrası'yla gerçekleştiren müzisyen, 1944'ün Şubat ayında askere alındı ve Avrupa'ya yollandı. İngiltere ve Fransa'da ordu orkestralarında çalan Pepper, 1946'da California'ya döndüğünde, ilk kez dinlediği Bebop'ın etkisinde kaldı. Yeniden katıldığı Stan Kenton Orkestrası'nda 1951 yılının sonuna kadar görev yapan müzisyen, bu dönemde, yumuşak ve temiz tınısıyla seçkinleşen çalış stiline, Charlie Parker'ın Jazz'a getirdiği yeniliklerı de kattı. 1951'de Shorty Rogers'la beraber gerçekleştirdiği, West Coast tarzının öncülüğünü yapan kayıtlar ("Modern Sounds") sayesinde, o yıl Down Beat'in anketinde Charlie Parker'ın arkasından ikinci sırada yer aldı. Kısa sürede lirik sololarıyla Batı Sahili'nin en önemli saksofoncularından biri olarak tanınıp sevilen Pepper, kendi adına ilk plak kayıtlarını 1952'de kurduğu dörtlüsüyle gerçekleştirdi. 1940'lı yılların sonunda uyuşturucu kullanmaya başlayan ve ilk kez 1953 yılında eroin bulundurmaktan tutuklanan bu yakışıklı ve çapkın müzisyen, 1954'ün Ağustos ayına kadar Texas'taki Fort Worth Federal Cezaevi'nde hapis yattı. Ancak o yılın Aralık ayında, eroin bağımlılığı yüzünden yeniden tutuklandığında, bu kez 19 ay hapse mahkûm edildi ve cezasının bir bölümünü California'daki Terminal Island'da çekti. Tüm yeteneğine karşın, uyuşturucu bağımlılığı yüzünden, artık pek güvenilmiyen bir müzisyen olarak adı kötüye çıkan Pepper, hapisten çıktığı 1956 yazından itibaren, plak kayıtlarının çoğunu, ona büyük destek veren yapımcı Lester Koenig'in şirketi Contemporaray için yaptı. O sıralarda özel yaşamındaki kaos nedeniyle kendisine şüpheyle bakılırken, Pepper müzik yaşamında iddialı bir profesyonelді ve stüdyoya girip saksofonunu eline aldığında farklı bir kişiliğe bürünerek birbirinden başarılı kayıtlara imza atıyordu. O dönemde John Coltrane'in etkisinde kalarak çalış stilini yenileyen ve bu arada tenor saksofonu da deneyen; 1959-60 yıllarında Bud Shank'le birlikte kurduğu beşliyle çalışan ve Contemporary Records için önemli plak kayıtları gerçekleştiren Pepper, 1960 yılının Ekim ayında eroin bulundurmaktan bir kez daha tutuklandı. Geçmişteki suçları da göz önüne alınarak bu kez 20 yıl hapse mahkûm edildi ve ABD'de en azılı suçluların kapatıldığı cezaevlerinden biri olan San Quentin'e yollandı. 1964 yılında davulcu Shelly Manne'ın gayretiyle aftan yararlanmasına karşın, kısa bir süre sonra yine hapse düşen Pepper, 1968 yılında dışarı çıktığında Buddy Rich'le çalışmaya başladı. Ertesi yıl, uyuşturucu ve alkolizmden kaynaklanan sağlık sorunları yüzünden gruptan ayrılmak zorunda kalınca depresyona girdi. Bir süre sonra, meslek yaşamını mahveden ve değerli yılların heba olmasına yol açan uyuşturucu bağımlılığından tamamen kurtulmaya karar vererek, 1969-72 arasında, uyuşturucu rehabilitasyon merkezi Synanon'da tedavi gördü. Bir süre için müziğe ara vererek fırıncı ve muhasebeci olarak çalışan Pepper, bir saksofon şirketinin tanıtım kampanyasında da görev aldı. 1975 yılında Jazz'a geri dönerek Don Ellis'in deneysel orkestrasında çalan saksofoncu, o yılın Ağustos ayında, yine Lester Koenig'in desteğinde, tekrar stüdyolara döndü ve tam 15 yıl sonra kendi adına ilk ciddi albümünü doldurdu. Kapağında, kollarındaki dövmeleriyle bitirim arna çökmüş bir Art Pepper fotoğrafının yer aldığı "Living Legend "adlı bu çalışma, alto saksofoncunun pek çok başarılı albüme imza atacağı, ancak ne yazık ki sadece 7 yıl sürecek meslek yaşamının çok parlak son döneminin başlangıcı oldu. 1977 yılında kendi grubunu kuran; o yıl New York'ta ve Japonya'da verdiği konserlerde sergilediği performansla artık ondan ümidini kesmiş Jazz'severlere bile parmak ısırtan Art Pepper, yeni eşi, gazeteci Laurie Miller'ın da gayretiyle müziğe ve yaşama tüm gücüyle asılmaya başlamıştı. Contemporary Records iflas ettiği için başka şirketlere ve özellikle Galaxy'ye plak yaptığı bu dönemde bazı film müziklerine de imza atan sanatçı, boşa geçen yıllardan sonra nihayet şöhretinin zirvesine çıkmıştı. 1979 yılında, eşinin de yardımıyla kaleme aldığı ve yaşamındaki tüm olumsuz yönleri şaşkınlık veren bir açık yüreklilikle anlattığı Straight Life adlı otobiyografisini yayınlayan deneyimli müzisyen, yıllardır hayal ettiği, yaylı çalgılar eşliğinde kayıtları ise 1980 Eylül'ünde gerçekleştirdi. 1981'de çıktığı kapsamlı turnede, dünyanın farklı köşelerinde Jazz festivallerine katılan Art Pepper, Don McGlynn'in çektiği "Art Pepper - Notes from a Jazz Survivor" adlı belgesel filmin ilk gösteriminden birkaç hafta sonra, 9 Haziran 1982 günü, bir beyin kanaması geçirdi. Hastaneye kaldırılan sanatçı, girdiği komadan kurtulamayarak, 15 Haziran 1982'de, Los Angeles yakınlarındaki Panorama City'de, 56 yaşında yaşama veda etti... Yıllar boyunca içinde biriken acı, öfke ve hayal kırıklığını, kendine has çalış tarzıyla, lirik bir şiirsellik yansıtan parlak, güçlü ve yoğun sololarında eritmeyi başaran ve hiç kuşkusuz "West Coast'un en iyi alto saksofoncusu olan Art Pepper'ın albümleri arasından yaptığımız seçimleri, her zamanki gibi, Jazz'a olan ilginize, bütçenize ve hedeflediğiniz koleksiyonun çapına göre sınıflandırdık. Bunlar arasından belli bir dönemde ülkemize ithal edilmiş olan CD'leri de birer ay-yıldızla işaretledik. Her bölümde öncelikli olarak alınması gereken, en başarılı yapıtları ise birer okla vurguladık.

DERLEME ALBÜMLER

(İlk CD'lerini alacaklar ve kısıtlı bütçeler için)

* Jazz Profile (1950-59) BLUE NOTE 33244 ☪
* The Best of Art Pepper (1956-57) PACIFIC JAZZ 89281
➲ Les incontournables (1956-82) WEA-FANTASY 0630-15415
* Original Jazz Classics Collection (1957-60) ACE OJCX 004
➲ The Art of the Ballad (1977-81) PRESTIGE 11010

ÖZGÜN ALBÜMLER

(Kapsamlı bir koleksiyonu hedefleyenler için)

* Surf Ride (1952-53) SAVOY SV-0115
* The Route (w/ Chet Baker) (1956) PACIFIC JAZZ 92931☪
* Playboys (w/ Chet Baker) (1956) PACIFIC JAZZ 94474☪
* The Way It Was! (1956-1960) CONTEMPORARY OJCCD-389☪
* The Artistry of Art Pepper (1956-57) PACIFIC JAZZ 97194
* The Return of Art Pepper (1956-57) BLUE NOTE 46863
* Modern Art (1956-57) BLUE NOTE 46848
➲ Meets the Rhythm Section (1957) CONTEMPORARY OJCCD-338☪
* The Art of Pepper (1957) BLUE NOTE 46853
➲ Modern Jazz Classics (1959) CONTEMPORARY OJCCD-341☪
➲ Gettin' Together! (1960) CONTEMPORARY OJCCD-169☪
* Smack Up (1960) CONTEMPORARY OJCCD-176 ☪
➲ Intensity (1960) CONTEMPORARY OJCCD-387 ☪
➲ Living Legend (1975) CONTEMPORARY OJCCD-408 ☪
* The Trip (1976) CONTEMPORARY OJCCD-410
* Tokyo Debut (1977) GALAXY GCD-4201
➲ Thursday Night at the Village Vanguard (1977) CONTEMPORARY OJCCD-694
* Friday Night at the Village Vanguard (1977) CONTEMPORARY OJCCD-695
* Saturday Night at the Village Vanguard (1977) CONTEMPORARY OJCCD-696
* More for Less: At the Village Vanguard Vol. 4 (1977) CONTEMPORARY OJCCD-697
* Among Friends (1978) DISCOVERY DSCD-837 ☪
➲ Tokyo Encore (1979) DREYFUS 36551
➲ Straight Life (1979) CONTEMPORARY OJCCD-475 ☪
➲ Winter Moon (1980) GALAXY OJCCD-475
* Roadgame (1981) GALAXY OJCCD-774
* Goin' Home (1982) GALAXY OJCCD-679

KOMPLE SETLER

("Tuzu kuru" Pepper hayranları için)

* The Complete Pacific Jazz Small Group Recordings (1956-57) MOSAIC 105 (3 LP)
* The Complete Galaxy Recordings (1976-82) GALAXY GCD-1016 (16 CD)
* The Complete Village Vanguard Sessions (1977) CONTEMPORARY CCD-4417 (9 CD)
➲ The Hollywood All-Star Sessions (1979-82) GALAXY 4431 (5 CD)

West Coast'un Efsane Mekânında Sıradan Bir Pazar Günü...

Tarih: Kesin tarih bilinmiyor, 1953 yılında bir Pazar günü; **Yer:** Los Angeles'ın güneyinde, bu kente yarım saatlik mesafede, Hermosa Beach'te, deniz kıyısındaki Lighthouse Cafe; **Katılanlar:** (Soldan sağa) Shorty Rogers, Milt Bernhardt, Maynard Ferguson, Jimmy Guiffre ve Howard Rumsey; **Vesile:** John Levine'ın sahip olduğu bu kulüpte, başçı Howard Rumsey'nin önerisiyle, 29 Mayıs 1949'dan itibaren, haftasonları Jazz dinletilerine başlanmış, 1951'den itibaren Rumsey'nin kurduğu, kadrosunda California'nın ünlü Jazz müzisyenlerinin dönüşümlü olarak yer aldığı Lighthouse All-Stars adlı topluluk kulübün resmi grubu olmuş ve yıllar boyunca her Pazar, öğleden sonra 2'de başlayıp gece 2'ye kadar süren jam session'lar gerçekleştirilmişti. Bu fotoğraf, bir pazar günü işte böyle bir jam session'a katılmış ünlü müzisyenleri yansıtıyor; **Sonuç:** 50'li yıllar boyunca Lighthouse Cafe, West Coast Jazz'ının en önemli mekânı olmuş, ve akımın tüm kalburüstü müzisyenleri burada sahne almıştı. Rumsey'nin önderliğindeki Lighthouse All-Stars ise Contemporary Records için, bir kısmı kulüpte, diğerleri stüdyoda, 6 farklı kayıt yapmıştı. Fotoğrafta görülen müzisyenler, "Sunday Jazz a la Lighthouse, Vol.1" adlı, 1953 tarihli albümün kadrosunda yer almıştı.

JAZZ FESTİVALLERİ

Dünyanın sayılı Jazz festivallerini tarihçeleri ve bu yılki programlarıyla tanıtmayı sürdürüyoruz. Dizinin ikinci bölümünü, 50. yılını kutlayan, ABD'nin en eski Jazz festivaline ayırdık...

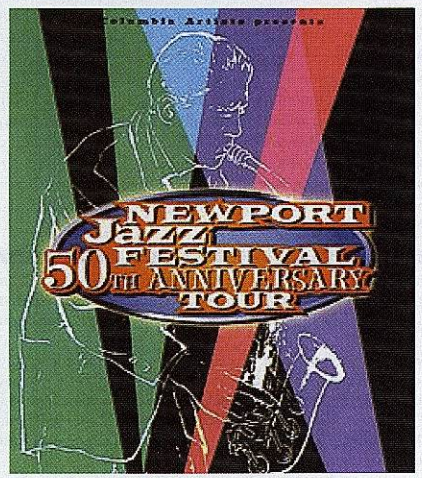

Newport Jazz Festival (11-15 Ağustos 2004)

ABD'nin ilk Jazz festivali, 1954'ün Temmuz ayında bir haftasonu, New England'lı zengin ve aristokrat sanatseverler Louis ve Elaine Lorillard'ın öncülüğünde, kar amacı gütmeyen bir vakıf aracılığıyla, Boston'daki Storyville Club'ın sahibi George Wein'in organizasyonuyla, Rhode Island'ın sahil kasabası Newport'taki Newport Casino'da gerçekleştirildi. O yıl festivalin programında Billie Holiday, Ella Fitzgerald, Dizzy Gillespie, Errol Garner ve Gerry Mulligan gibi isimler yer almıştı. Wein'in hedefi "modern Jazz'ı, Swing'i ve Dixieland'i biraraya getirmek, hatta bu farklı türlerden müzisyenlerin birarada çalmasını sağlamak"tı. Ertesi yıl konser mekanları Newport'un farklı köşelerine dağılan festival, Gerry Mulligan, Zoot Sims, Thelonious Monk, Percy Heath ve Connie Kay'le birlikte sahne alan Miles Davis'in müzik yaşamında bir dönüm noktası oluşturacaktı. 1956'da, gerek festival izleyicileri, gerekse konser kayıtlarını "At Newport" albümünde dinleyen Jazz'severler Duke Ellington Orkestrası'nın yeniden doğuşuna şahit olmuşlardı. 1958 yılının Newport Jazz Festivali ise, "Jazz on a Summer's Day" adlı efsanevi belgesel film aracılığıyla tarihe mal olacak ve filmin ilerki yıllarda piyasaya sürülen video kaset/DVD'leri aracılığıyla farklı kuşaktan Jazz'severlere Newport'un keyifli ortamını tanıtacaktı. 1958 ve 1959 festivallerinde yapılan kayıtlar Norman Granz'ın plak şirketi Verve tarafından stereo "long-play"ler biçiminde yayınlanırken, 1960 yılında festivale damgasını vuran, kurulduğu gün kâr amacı gütmediği ilan edilmiş olan festivali bedava izlemek isteyenlerin çıkardığı olaylardı. Bu nedenle ertesi yıl Newport İl Meclisi'nin kararıyla yapılmayan festival, 1962'de geri döndüğünde artık tamamen Gerorge Wein'in ticari bir etkinliğine dönüşmüştü. 60'lı yıllarda Wein festival programına Jazz dışından müzisyenleri de katarak popülerliği (ve kârlılığı) sürdürmeyi başardı. Örneğin, 1969 yılının festival programında yer alan gruplar arasında, Blood Sweat & Tears, Jethro Tull ve Sly and the Family Stone da vardı. 1971'de yine sarhoş gençlerin çıkardığı olaylar nedeniyle iptal edilen festival, ertesi yıldan itibaren Manhattan'a taşındı ve adı Newport Jazz Festival / New York olarak değiştirildi. 1980 yılında Kool sigaralarının sponsor olmasıyla, o yıl Kool Newport Jazz Festival adını taşıyan etkinlik, ertesi yıl Kool Jazz Festival olarak adlandırıldı ve New York'taki Radio City Music Hall ve Yankee Stadium gibi mekânların yanısıra, Newport'taki parkta açıkhava konserlerine yeniden başlandı. 1984'ten beri JVC'nin sponsorluğunda gerçekleştirilen festivalin adı bir kez daha, "JVC Jazz Festival Newport, RI" olarak değiştirildiyse de, hem festivalin 50. yılının, hem de JVC'nin sponsorluğunun 20. yılının kutlandığı 2004'te, bir geleneğe sahip çıkılarak yeniden özgün Newport Jazz Festivali adı kullanılıyor. Bu yıl Newport'ta, 11-15 Ağustos arasında gerçekleştirilecek festivalin 50. yılı, aslında daha yılın başından itibaren kutlanmaya başladı. 17 Ocak - 27 Mart arasında, tıpkı bir dönemin "Jazz at the Philharmonic" turneleri gibi, pek çok Jazz müzisyeninin katıldığı konserler dizisi ABD'de 50'den fazla şehre uzandı. Festivalin New York ayağı, 15 - 26 Haziran arasında, 17 farklı mekânda, 300 müzisyenin katıldığı 60 konserle gerçekleşti. Newport'taki asıl etkinlik ise, 11 Ağustos gecesi **Dave Brubeck**'in 1969'da bestelediği "The Gates of Justice" adlı dini müziği yorumlayacağı konserle (35 $) açılacak. 12 Ağustos gecesi Newport Preservation Society yararına düzenlenen (özel bağışlı biletleri çoktan tükenmiş) 50. Yıl Galası'na, **Bill Cosby** (sunucu), **Dave Brubeck, McCoy Tyner, Roy Haynes, Ron Carter** katılacak. 13 Ağustos gecesi, **Harry Connick Jr. ve Big Band'i** ilk festivalin yapıldığı Newport Casino'da sahne alacak (75, 60, 35 $ - bu konserin biletleri de bitti). Jazz dünyasının tüm seçkin isimlerini biraraya getiren (ve saf Jazz dışında hiçbir müziğe yer vermeyen) festivalin açıkhava konserleri ise, 14 Ağustos Cumartesi (**Dave Brubeck, Harry Connick Jr. Quartet, Branford Marsalis, Dianne Reeves, McCoy Tyner, Michael Brecker, Phil Woods, Ron Carter, Roy Haynes, Jackie McLean, Jon Faddis Jazz Orchestra, George Shearing, Christian McBride, Clark Terry, Cedar Walton, James Moody, Marian McPartland, Toshiko Akiyoshi, Lew Tabackin, Russell Malone, Howard Alden, Lewis Nash, Mulgrew Miller, Peter Washington, Randy Sandke, Frank Wess, Ravi Coltrane, Ken Peplowski, Renee Rosnes, Terell Stafford**) ve 15 Ağustos Pazar (**Herbie Hancock, Ornette Coleman, Wayne Shorter, Wynton Marsalis & The Lincoln Center Jazz Orchestra, Dave Holland, Clark Terry, Dave Douglas, Bill Cosby, Mingus Big Band, Peter Cincotti, Nicholas Payton, Regina Carter, Roswell Rudd, Roy Hargrove, Jimmy Heath, James Carter, Lee Konitz, Gary Burton, Geri Allen, Chico Hamilton, Albert "Tootie" Heath, Wallace Roney, Percy Heath, Bobby Watson, Peter Washington, Cedar Walton, Donald Harrison, Brian Blade, Doug Wamble, Lewis Nash, Steve Turre, Barry Altschul**) günleri, 11:30 - 19:30 arasında, Newport sahilindeki Fort Adams Eyalet Parkı'nda kurulacak üç ayrı sahnede gerçekleştirilecek. Haftasonu açıkhava konserlerine kombine giriş biletleri, önceden 65 $'a, ve tabii eğer tükenmezlerse, festival sırasında 70 $'a satın alınacak. Daha fazla bilgi için: www.newportjazz50th.com

ŞU CAZ DEDİKLERİ

Her Cuma gecesi 23:00-24:00 arası, TRT Radyo 3'te

2004 yılı boyunca her hafta, ORIGINAL JAZZ CLASSICS dizisinin en seçkin 50 albümü sırayla tanıtılıyor.

2 Temmuz	Eric Dolphy at the Five Spot, Volume:1 / Eric Dolphy
9 Temmuz	Eric Dolphy at the Five Spot, Volume:2 / Eric Dolphy
16 Temmuz	Everybody Digs Bill Evans / Bill Evans
23 Temmuz	Portrait in Jazz / Bill Evans
30 Temmuz	Sunday at the Village Vanguard / Bill Evans
6 Ağustos	Waltz for Debby / Bill Evans
13 Ağustos	Gil Evans & Ten / Gil Evans
20 Ağustos	Meets the Rhythm Section / Art Pepper
27 Ağustos	Modern Jazz Classics / Art Pepper
3 Eylül	Gettin' Together! / Art Pepper
10 Eylül	Intensity / Art Pepper
17 Eylül	Living Legend / Art Pepper
24 Eylül	Straight Life / Art Pepper
1 Ekim	Winter Moon / Art Pepper

ÖLÜMSÜZ STANDARTLAR

WILLOW WEEP FOR ME

Söz ve Müzik: Ann Ronell

Willow weep for me,
Willow weep for me,
Bend your branches green
Along the stream that runs to sea,
Listen to my plea,
Listen willow and weep for me,
Gone my lover's dream,
Lovely summer dream,
Gone and left me here
To weep my tears into the stream,
Sad as I can be.
Hear me willow and weep for me.

Whisper to the wind
And say that love has sinned
To leave my heart aching
And making this moan,
Murmur to the night
To hide her starry light,
So none will find me
Sighing and crying all alone,
Weeping willow tree,
Weep in sympathy,
Bend your branches down
Along the ground and cover me,
When the shadows fall,
Bend oh willow and weep for me.

ON THE SUNNY SIDE OF THE STREET

Söz: Dorothy Fields
Müzik: Jimmy McHugh

Grab your coat and get your hat
Leave your worries on the doorstep
Life can be so sweet
On the sunny side of the street

Can't you hear the pitter-pat
And that happy tune is your step
Life can be complete
On the sunny side of the street

I used to walk in the shade
With my blues on parade
But I'm not afraid...
This rover has crossed over

If I never had a cent
I'd be rich as Rockefeller
Gold dust at my feet
On the sunny side of the street

I used to walk in the shade
with them blues on parade
Now I'm not afraid...
This rover has crossed over

Now if I never made one cent
I'll still be rich as Rockefeller
There will be goldust at my feet
On the sunny, on the sunny,
Sunny side of the street

BODY AND SOUL

Söz: John Green
Müzik: Edward Heyman & Robert Sour

My heart is sad and lonely
For you I sigh,
For you dear only
Why haven't you seen it?
I'm all for you - Body and soul.

I spent my days in longing
And wondering why
It's me you're wronging
I tell you I mean it
I'm all for you - Body and soul

I can't believe it,
It's hard to conceive it
That you'd turn away romance
Are you pretending,
It looks like the ending
Unless I could've one more
chance to prove, dear

My life a wrack you're making
You know I'm yours
For just the taking
I'd gladly surrender
Myself to you - Body and soul

BİR KİTAP / BİR VİDEO

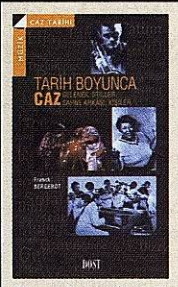

TARİH BOYUNCA CAZ
Gelenek, Stiller, Sahne Arkası, Kişiler

Franck Bergerot
Çeviren: İsmail Yerguz
Dost, Ankara, 2004 (2001)
ISBN: 975-298-105-4
276 sayfa
Karton kapaklı
35 milyon TL

Fransız Jazz tarihçisi, Jazzman dergisinin yayın sorumlusu Franck Bergerot'nun 2001 yılında Larousse tarafından yayınlanan "Le jazz dans tous ses etats: Histoire, styles, foyers, grandes figures" adlı kitabının Türkçe çevirisi geçtiğimiz günlerde piyasaya sürüldü. Kitabın Türkçe adından da anlaşılacağı gibi, Jazz'ın tarihi gelişimini farklı yönleriyle ele alan eser, bu müziğin evriminde etkili olan toplumsal ve kültürel bağlantı noktalarından yeni icra tekniklerine ve enstrümanların teknik gelişimine kadar tüm önemli ayrıntıları özlü bir çerçevenin içinde topluyor. Pek çok Jazz tarihi kitabından aşina olduğumuz, ortalama 10 yıllık dönemlerde kapsamlı bir biçimde ele alınan türler ve üslûplar, dinleme önerileri, tarih ve diskografi dökümleri, şemalar, müzik teorisine dayalı detaylı teknik çözümleme tabloları, kronolojik çizelgeler, Jazz'ın sinema gibi diğer sanat dallarıyla arasındaki karşılıklı ilişkiler üzerine bölümlerle zenginleştirilmiş. Avrupa'da kaleme alınmış bir kitabın yazarından beklenebileceği gibi, Bergerot Jazz'ın gelişimini sadece ABD'de değil, Avrupa, Asya ve Uzakdoğu'yu da içine alan küresel bir ölçekte irdelerken, Fransız, Polonyalı, Rus, Macar, Çek, İskandinav, Japon, Hint ve Güney Afrikalı Jazz müzisyenlerini de ele alıyor. Özgün eserin, bol miktarda siyah-beyaz ve renkli fotoğraflarla desteklenen dinamik grafik tasarımı kitabın rahat okunmasını sağlarken, çevirinin Fransızca'dan yapılmış olması, bazı terimlerin özgün metindeki biçimde İngilizce olarak bırakılmasına neden olmuş. Bu arada, Fransızca Jazz jargonunda kullanılan bazı deyimlerin *mot-à-mot* çevrilmiş olması da ilginç hatalara yol açmış. Zengin bir içeriğe sahip bu kitabın satış fiyatının oldukça yüksek olduğu da yadsınamaz bir gerçek.

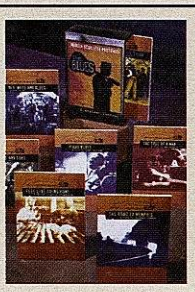

Martin Scorsese Presents
THE BLUES
A Musical Journey

Columbia Music Video
C7D 55808, ABD, 2003
ISBN: 0-7389-0389-2
13 saat; Renkli ve Siyah-Beyaz
1.78:1 Anamorphic;
Dolby 5.1 Surround & Stereo
7 DVD; Region 1 / NTSC
140 $

İlk kez geçen yıl 28 Eylül - 4 Ekim gecelerinde, ABD'nin kamu televizyonu PBS'te ardarda yayımlanan ve bu yıl İstanbul Film Festivali'nin programında da yer alan, yapımcılığını Martin Scorsese'nin üstlendiği "The Blues" dizisi, yedi ünlü yönetmenin bakış açısıyla bu özgün müzik türünü kapsamlı bir biçimde ele alırken, onun Jazz, Rhythm & Blues, Rock & Roll ve Hip-Hop gibi müziklere olan tesirini ve dünyanın dört bir yanındaki insanları nasıl derinden etkilediğini de araştırıyor. Diziyi oluşturan yedi belgesel filmin ("Feel Like Going" (Martin Scorsese); "The Soul of a Man" (Wim Wenders); "The Road to Memphis" (Richard Pearce); "Warming by the Devil's Fire" (Charles Burnett); "Godfathers and Sons" (Marc Levin); "Red, White & Blues" (Mike Figgis); ve "Piano Blues" (Clint Eastwood)) DVD'leri, ABD ve İngiltere'de, gerek 7 disclik bir box, gerekse ayrı ayrı piyasaya sürüldü. DVD'lerde toplam süresi 3 saati aşan yeni görüntüler bulunuyor. Bunları ağırlıkla filmlerde bulunmayan performans kayıtları (toplam 27 ayrı kayıt) ve, Clint Eastwood hariç, tüm yönetmenlerle yapılmış kamera önü söyleşiler oluşturuyor. Ayrıca bazı yönetmenler (Wenders, Levin, Figgis, Burnett ve Pierce), ayrı bir ses kanalında filmlerine eşlik ederek onları yorumluyor. Yönetmenlerin biyografi ve filmografisine de yer veren DVD mönülerinden, stereo veya 5.1 surround dolby olarak dinlenme imkânı bulunan her performansa direkt erişmek mümkün. Ayrıca her DVD'de, dizinin ortak fragmanı da yer alıyor. Gerek Blues'u her yönüyle öğrenmek isteyenlere, gerekse bu müziğin takipçilerine keyifli saatler yaşatacak, ancak bu ilginç yaratıcı projeyi arşivlerine katmak isteyenlerin cüzdanlarını hafifletecek bir set.

Jazz Sözlüğü

S

Scag - Eroin ("*Scag*" - Archie Shepp)

Scat - Jazz şarkıcılığında, bir parçayı yorumlarken, parçanın sözleri yerine, doğaçlama ve anlamı olmayan sesler kullanmak. Efsaneye göre, bu tekniği ilk kez Louis Armstrong, 1926 yılında "Heebie Jeebies" adlı parçanın kayıtları sırasında, şarkının sözlerinin yazılı olduğu kağıdı yere düşürünce, mecburiyetten yaratmıştır. Scat alanında usta Jazz şarkıcıları arasında ilk akla gelenler, Armstrong, Cab Calloway, Slim Gaillard, Ella Fitzgerald, Sarah Vaughan, Betty Carter, Anita O'Day, Carmen McRae ve Mel Tormé'dir.

Scene - (Sözlük anlamı: Sahne) 1950'lerden itibaren Jazz dünyasında önce güncel müziğin yapıldığı ve dinlendiği fiziki mekanlar, daha sonra da gerek fiziki gerekse mecazi anlamda Jazz'ın geliştiği "ortam", "çevre" anlamında kullanılmaya başlanmıştır; **Making the scene** - 1960'larda, **hip** (bkz. bu sözcük) Jazz'severler için, bu müziğin ağırlıklı olarak gündemde bulunduğu çevrelerde boy göstermek.

Scraunch (scronch, scrontch, skrontch, scrouch, scrounch) - 1. Dans ("*Saturday Night Scroutch*" - Tampa Red); 2. 1938 yılında Cotton Club'da yaratılan bir dans biçimi ("*The Skrontch*" - Duke Ellington); 3) Cinsel organlar; 4) Düzüşmek ("*Scrouchin'*" - Kansas City Kitty)

Scream - (Sözlük anlamı: Çığlık; çığlık atmak, haykırmak) Bir enstrümanı (çoğunlukla trompet için kullanılır) güçlü, yüksek volümde ve tiz tonda çalmak; **Screamer** - Bu tarzda çalmayı alışkanlık haline getirmiş trompetçi; örneğin Cat Anderson veya Maynard Ferguson; **Screamers** - tiz notalar.

Second line - (Sözlük anlamı: İkinci sıra) 1. New Orleans bandolarının resmi geçidi sırasında, onların hemen arkasında dans ederek, şarkı söyleyerek veya kendi yaptıkları enstrümanları çalarak yürüyen güruh; 2. 1950'li ve 60'lı yıllarda New Orleans'ta popüler bir dans.

Section - (Sözlük anlamı: Kesim, bölüm) Aynı cins enstrümanların oluşturduğu orkestra grubu; seksiyon (örneğin saksofon seksiyonu, bir veya birkaç soprano, alto, tenor ve bariton saksofondan oluşur; **Rhythm section** - Jazz'da parçanın ritmini tutan, eşlikçi enstrümanlar; ritm seksiyonu. Klasik Jazz'da: gitar, banço, davul (piyano); Swing döneminde: piyano, kontrbas, davul, gitar; Modern Jazz'da: piyano, kontrbas ve davul'dan oluşur.

Send - (Sözlük anlamı: Yollamak) Heyecanlandırmak; keyif vermek; havaya sokmak; kendinden geçirmek; **Sent** - havaya girmiş; kendinden geçmiş; **Sender** - 1. İnsanı etkileyen şey, kişi ("*Solid Sender*" - John Lee Hooker); 2. (1930'larda) Dinleyicileri havaya sokan, dans etme arzusu uyandıran yetenekli Swing müzisyeni.

Sepia - Amerikalı zencilerin kendine özgü ten rengi; 1930'larda zenci veya siyahi anlamında kullanılmıştır ("*Sepia Panorama*" - Duke Ellington); **Sepia records** - Zencilere yönelik plaklar (**Race records** ile eşanlamlı)

Session - Belli bir yorum için ayrılmış süre; seans; **Recording session** - Stüdyoda kayıt seansı; **Jam session** - (bkz. bu sözcük)

Session musician - (Sözlük anlamı - stüdyo müzisyeni) Belli bir toplulukta sürekli çalmayan, popüler plak kayıtlarında ya da film müziği kayıtlarında görev alan, "free-lance" çalışan müzisyen. Michael Brecker gibi pek çok değerli Jazz müzisyeni, para kazanmak amacıyla, uzun yıllar boyunca stüdyo müzisyeni olarak çalışmıştır.

Set - Jazz müzisyenlerinin kulüp performanslarında ara vermeden çaldıkları süre (genelde 30 dakikadır); **Set of tracks** - Bir albümün kayıtları sırasında seslendirilen parçaların tümü.

Shag - 1. 20. yüzyılın başında ortaya çıkan ve Swing döneminde yeniden popüler olan bir dans; 2. Cinsel ilişki.

Shake - (Sözlük anlamı: sallamak) 1. Özellikle saksofon ve bakır sazlarda vibratolu çalınan nota; 2. 1900'lerin başından itibaren zenci gençler arasında ortaya çıkan (kaynağında oryantal göbek dansının yattığı söylenir), 1960'ların başında Otis Redding tarafından günün zevkine uygun hale getirilmiş dans; 3. Katılanların masraflara katıldığı parti (**Rent party** ile eşanlamlı); **Shake that thing** - 1. Seksi biçimde dans etmek; 2. Haz verecek şekilde çalmak; **Shake dancer** - Müzikal performanslarda arkada dans eden kız (**Gogo girl** ile eşanlamlı)

Sharp - (Sözlük anlamı: keskin, sert) 1. Modaya uygun giyinen, şık; 2. Yetenekli, deneyimli müzisyen; 3. Zeki, kurnaz.

Shave - (Sözlük anlamı: traş etmek, traş olmak) **Shave 'em Dry** - (Sözlük anlamı: kuru kuru traş etmek) 1. Önsevişmesiz cinsel ilişkiye girmek ("*Shave 'em Dry*" - Ma Rainey); 2. Kötü davranmak

THE ACT COMPANY: Müzikte Çokkültürlülük, Jazz'da Bireyselleşme

The Act Company, 1992 yılında ilk albümünü yayımladığında bu firmayı henüz kimse doğal olarak tanımıyordu. Firmanın sahibi, yaratıcısı aslında dünya müzik sektörünün oldukça önemli bir ismiydi. Ama, sonuçta, kendi adına kurduğu ilk firmaydı ACT. En önemli yanı bağımsız, alternatif bir yayım tavrını simgelemesiydi. Bu zor yolculuğun onuncu yılına iki yıl önce gelindiğindeyse, artık dünyanın en ilginç kimliğine sahip bir firmaya dönüşecekti.

Onuncu yılında çıkan yüzüncü albümü, bu firmanın en önemli sembol sanatçısı Nguyen Le'nin "Purple"ı olmuştu. Hem de Jimi Hendrix'in anısına hazırlanan bir kutlama albümüydü bu. Le, yepyeni düzenlemelerle büyük ustanın on şarkısını jazz esinli ilginç düzenlemeleriyle tekrar gündeme taşımıştı. On yılda yüz albüm, bir bağımsız firma da olsa az sayılır. Ama, firma, oluşturduğu müzik konsepti içinde hep yenilikçi, yaratıcı sanatçı ve yapımlara imza atageldi. ACT, sözcük olarak büyük ölçüde bir devinimi işaretliyor. Daha önemlisi müzikal anlamda bir "performansı" simgeliyordu. Siegfried Loch, bu adla başka bir çağrışımında habercisiydi. Firmanın adı olan ACT'in üç harfi de farklı, güçlü anlamlar taşıyordu. Bu önemli prodüktör için "A" harfi "Adventurous", yani maceraperest anlamına geliyordu. ACT'in "C" harfi ise "Challenging" yani meydan okumaktı. "T" harfinin açılımıysa "Trendsetting", hiçbir yere hiçbir kategoriye girmeyen anlamını taşıyordu. Yani ACT'in felsefesinde, bilinen formların dışında, macera ve arayış yüklü müzik çalışmaları özel bir önem taşıyor. Bu durum, müzik ortamına bir tür meydan okumaktı. Yenilik, farklılık en önemli müzikal kıstaslardan biriydi. Kategorilere sığdırılamayan, alışılmışın dışında ve dolayısıyla da köşede kalmış, öne çıkamamış birçok özgün çalışmaya içtenlikle sahip çıkmayı seçiyordu firma.

Orhan Kahyaoğlu

BAŞLARKEN

Jazz'ın yüzyıla yaklaşan tarihinde, firmaların baştan beri önemli bir rolü olmuştur. Jazz'ın kendisi ve sound'larındaki ilginç değişim ve yeniliklerde müzisyenlerin yanında firmaların, yapımcı, prodüktör ve aranjörlerin ayrıcalıklı rolünü teslim etmek gerekir. Özellikle 1960'lı yılların sonlarıyla birlikte uluslararası düzeyde büyük bir sıçrama yapan müzik endüstrisi, dev organizasyonlara, yapılanmalara gittikçe, jazz, bir yanıyla popülerleşecek, eskiye oranla daha çok tüketilen ve en geniş anlamıyla pop – jazz terimi içinde değerlendirilen bir çizgiye yalnız yeni, genç isimler değil, görece eski ustalar da ayak uydurmaya başlar. Bu aslında kaçınılmaz bir süreçtir. Dolayısıyla da yeni açılımların habercisi olur. Yepyeni kaynaşım sound'ları üretilir. İletişim teknolojisinin hızlı gelişimiyle jazz, bambaşka çehrelere bürünür. WEA, EMI, SONY vs. birçok dev firma, sayısız küçük oylumlu jazz firmasını kendi ailesi içine alır. Üretim ve pazarlama noktasında minor sanatçıların dünya çapında isim olmalarının yollarını açar. Ama, bu durum, aynı oranda jazz'da bir tekrarı getirir. Bitmez tükenmez yeni standart modellerin ortaya çıkmasına neden olur. Dev firmaların içinde kendine yer oluşturan küçük firmalar kar marjlarını yükseltseler de, jazz'da görece bir aynılaşmaya doğru giderler. Sound'lar fazla yenilenmez. Müzisyenlerin duyarlılıkları, becerileri ve dolayısıyla performansları da dev firmaların jazz algısı, formatı içinde tasarlanmaya başlanır. Bu dev firmaların içinde çalışan, iyi teknik altyapı, stüdyo olanakları bulan her müzisyenin bu sıradanlığa hapsolduğunu söylemek yanlış olur. Ama, yine de her büyük firmanın birbirine benzeyen sound'larla birçok sanatçıyı dolaylı veya direkt etkilediğini söylemeden geçemeyiz.

Bu, uzun yazılar, tartışmalar gerektiren bir konu. Böyle bir gelişim süreci jazz'da yaşanırken, özellikle çeyrek yüzyıldır, biraz da pop ve rock'da olduğu gibi, jazz'da da bağımsız – Indie – firmaların da bir pıtrak gibi çoğaldığına şahit oluruz. Jazz'ı, geniş bir kültürel – müzikal alan olarak seçen firmalar, jazz standartlarına, jazz – fusion'a özel bir önem yükleseler de, öte yandan kendilerine has, deneysel, çokkültürlü sound arayışlarına da kapılarını aralarlar. Bu minor firmaların bazıları, belli bir aşamadan sonra, jazz tarihinde özel bir yer işgal etmeye başlarlar. Örneğin ECM, ENJA gibi firmalar kendilerine "tescilli" bir takım sound'ların mimarları, temsilcileri olurlar. Bu firmaların müzik endüstrisinin tamamen dışında olduğunu söylemek zordur. Ama, çoğunun "uzağında" olduğunu ve deneysel karakterli her tür jazz'a kapılarını açtığını biliyoruz. Hatta bir takım ortodoks kritikçiler, yer yer bu firmaların ve sanatçılarının ürettiği sound'ları jazz kavramı içine almamak için çaba harcarlar. Özellikle de World Music genel kavramı içinde, dünya folklorları ve etnik müziklerden yararlanan, birçok 3. Dünyalı müzisyeni de ailelerine alan bağımsız firmalar, inanılmaz yeni sound arayışlarının peşine düşerler. Ortaya orijinal sesler, sound'lar ve fusion biçimleri çıkar. Bu görece yeni, bağımsız firmaların en önemli özelliklerinden biri, müzisyenlerin bireysel becerilerinin, geliştirdikleri özel enstrüman tekniklerinin, grup duyarlılığının da yer yer önüne çıkmasıdır. Dönemin hakim jazz algısının, duyarlılığının dışında bir durum söz konusu olduğundan, bu tür arayışların peşine takılan onlarca – belki yüzlerce – bağımsız, minor firma, müzik ufku geniş jazz severleri büyük ölçüde heyecanlandırmaya başlamıştır. Yalnız ECM, ENJA vs. değil çok sayıda bağımsız firma sanatçı ve albümleriyle, yarattıkları yenilik yüklü sound'larıyla büyük ilgi görürler. Ama, tabii ki dev şirketlerin bünyesindeki firmalarla ciddi bir rekabete giremezler. Birçok bağımsız firmanın, çıkardıkları albümler itibarıyla zaten bu rekabeti büyük ölçüde dışladıklarını gözleme imkanı buluyoruz.

Değindiğimiz türden bağımsız firmaların uluslararası bir marka olmayı beceren birçoğu, yaklaşık onbeş yıldır Türkiye'deki müzik market raflarında da yerini alıyor. Sınırlı da olsa bir izleyici kitlesi oluşturdu. Özellikle son yıllarda bu firmaların sanatçı ve grupları burada albümleriyle bir gündem oluşturmakta. Buradaki jazz festivali ve organizasyonlarında bu firmaların önemli temsilcilerini canlı izleme olanağı buluyoruz. Bu gelişmelerden hareketle sözkonusu devinimi elden geldiğince yakından izleyen biri olarak, Jazz Dergisi'nin bu sayısıyla başlayarak, her sayı değindiğimiz özelliklere sahip firmaları, ortaya çıkış nedenlerini, müzik anlayışlarını, jazz kriterlerini ayrıntılı tanıtmak, bunlar üzerine, albüm ve sanatçıları da baz yaparak, müzik ve sound'larına dair değerlendirmeler yapmak istiyorum. Bu firmaları yaş, kriter veya müzik tavırlarını temel alarak bir sıralamaya dönüştürüp, tanıtmayacağız. Daha çok, kendi zevklerimiz, duyduğumuz heyecanlar ve oluşturduğumuz bilgi ve albüm arşivimiz oranında sıralanacak bu yazılar. Bu çalışmaların alt başlığı "Firmalar / Sound'lar" olacak. Benim açımdan da, jazz'ın çok uzağında duran, farklı bir arşiv kimliği olan birtakım firmalar da bu yazı dizisi içinde yer tutacak. Dediğimiz gibi, kendi hazlarımız, heyecanlarımız bu akışı şekillendirecek.

Bu sayıda gündeme getireceğimiz firma, Almanya merkezli The Act Company. Sonraki sayılardaysa, kesin yazmayı düşündüğüm diğer firmalar arasında Enja, Six Degrees, Telarc, Traditional Crossroads vs. den söz edebilirim.

Firmanın, kendine özgü, ilginç bir çokkültürlü müzik ufkunu öne çıkartmayı becermesinin yanında, bireysel becerilerin, yaratıcılıkların inanılmaz biçimde öne çıkmasını da sağlıyor.

Bugün onikinci yılının içinde olan The ACT Company bu felsefeden günümüze dek ödün vermemeye özen gösteriyor. Tek sorgulanmaya değer boyut, "World – Jazz" adlı terimini bir anlamda "patentini" alan firma olarak çoğu kez ACT anılmakta. Çok farklı bir jazz – fusion tavrı olarak düşünülebilir bu. Dolayısıyla da bu terime bir nebze hapsolduğu söylenebilir. Ama, bu terimin, diğer fusion tarzlarından ayrılan bir yanı var. Bu tür yoluyla çok farklı folklorik, etnik müziklerin kendi müzikal köklerini zedelemeden bir kaynaşıma yönelmeleri noktasında inanılmaz bir müzikal çeşitliliği gündeme getirebiliyor. Firmanın, kendine özgü, ilginç bir çokkültürlü müzik ufkunu öne çıkartmayı becermesinin yanında, bireysel becerilerin, yaratıcılıkların inanılmaz biçimde öne çıkmasını da sağlıyor. Neyden, uttan Afrika'nın geleneksel çalgısı koraya sayısız enstrümanın ustaları bireysel becerilerini ön plana çıkarabiliyorlar. Dolayısıyla da World – Jazz diğer sayısız terim içinde, ACT bünyesinde farklı çokkültürlü bir rol üstleniyor. Jazz ve World – Jazz'ın yanında temel çizgilerden bir başkasıysa World Music terimi içinde düşünülebilen, jazz'ın neredeyse tamamen uzağında duran çalışmalara da rastlanıyor. Ama, keyifli olan şu; firma ve onun yaratıcısı Loch oniki yıldır hiçbir zaman bu üç ama müzikal akımın dışına çıkmıyor. "Yeni" diye her rastladığı projeye atlamıyor. "Popüler" müzikleri özenle dışlıyor. Bu müzikler, teorik olarak çok farklı bir tartışma konusu. Ama, ACT'in görece elitist de olsa bir müzik politikası var ve bundan ödün vermemeleri, tutarlılıkları dikkat çekici yanları. Sınır tanımayan bir yaratıcılık bu noktada firmanın en önemli kıstası. Ruh, yürek ve kararlılık, firmanın sahip çıkmak istediği müzisyenlerin ortak özellikleri. Ekonomi tabii önemli, ama, bu temel özelliklerin çoğu kez ardından geliyor. O yüzden az albüm çıkarıyorlar ve dev müzik endüstrisinin büyük ölçüde uzağında durmanın gerekliliğini savunuyorlar. ACT, kültürler – müzikler arası bir köprü anlamına gelen world-jazz şaşırtıcı bir biçimde dünya ölçüsünde sanatçıların – hem de çok farklı müzikal köklerden gelen – bir araya getirilip bireysel liklerini konuşturmaları imkanı yaratıyor. Benzersiz ses buluşmalarında doğal olarak doğaçlamacılığın da özel bir rolü var. İnanılmaz tınılar, titreşimler ve duygu yüklerine en iyi böylesi performans anlarında ulaşılıyor ki, doygun, hareketli bir serüven. ACT'de firma olarak bu farklılık ve değişken duygu ve müzik renklerini bir araya getirme çabasını simgeliyor. Jazz, bu çabaların tam anlamıyla merkezi olsa da, olmasa da!

Tüm bu özellikleri ciddi, duygu dolu bir biçimde hayata geçirmekte yüksel nitelikte bir kayıt özeni gerekiyor elbette. Uzun yıllardır müzik dünyasının en önemli meselesi bu. İşte ACT ve sahibi, prodüktör Siegfried Loch'un bu firmanın felsefesini oluşturmasının yanında müzik birikimini ve vizyonunun baştan beri önemli bir rolü var. Yapılan müzikler kaçınılmaz olarak müzikal açıdan sofistike çalışmalar oluyor. Bu kriterlerden hareketle bir bağımsız firmanın ticari başarısında yapımcı ve prodüktörlerin rolü inanılmaz önemli. Örneğin ECM'i yaratan nasıl bir Manfred Eicher varsa, veya bir başka ünlü bağımsız firma ENJA'nın otuz yıldır yıkılmadan ayakta durmasını sağlayan sahibi ve prodüktör Matthias Winckelmann'sa, ACT için de Siegfried Loch'un zihniyeti, çabaları en az aynı oranda önem taşıyor. ACT, andıklarımıza oranla yeni bir firma olsa da, Loch, neredeyse 1962 yılından bu yana, yani firmasının ilk ortaya çıkışından otuz yıl önce müzik sektöründe uğraşa başlayan bir müzik insanı. Loch, ilk olarak ülkesi Almanya'da Philips için prodüktör ve jazz firması menajeri olarak çalışmaya başlamış. Dört yıl sonra, benzeri işleri bu kez Liberty United Artist adlı firmanın başında sürdürmüş. Bu dönem, birçok önemli jazz ve blues sanatçılarının kayıtlarına imzasını atmış. ACT benzeri bir yapılanmayı bu firmadan 1970 yılında ayrıldıktan sonra düşünmeye başlamış. Ancak tam bu zaman diliminde ünlü ve dev firma WEA'nın uluslararası başkanı Nesuhi Ertegün'ün Loch için farklı projeleri varmış. Almanya'da WEA yeniden yapılanırken bu prodüktörü WEA – Almanya departmanının başına getirmiş. 1970'den 1980'e kadar devam eden bu serüvende, Loch yine tam ayrılıp kendi özel firmasına adım atmayı düşlerken, bu kez Ertegün Loch'u WEA'nın Avrupa departmanının başına atamış. Yalnız jazz değil, popüler müzikler de dahil dev bir yapılanmanın yönlendiricisi olarak yine yıllarını tüketmiş. Ta ki 1987 yılına kadar. Nihayet, bu yılın haziran sonunda WEA'dan tamamen istifa edip, uzun yıllardır düşlediği ve adı ACT olacak firmanın yapılanmasına yavaştan yönelmeye başlamış. Bağımsız bir firma, paradan önce başarı, kalıcılık ve tatmin getirecektir Loch'a. Artık bu yeni süreçte seçimi poptan tam anlamıyla uzaklaşmak olur. Müzikal ve kültürel açıdan onun için daha tatmin edici olan jazz ve etnik müzik formlarına yaslanan bir yapıyı kurgulamaya başlar. Gerçi 1990'da ACT henüz bir firma değil, prodüksiyon şirketidir. Bir

kayıt için İspanya'ya gittiğinde, bağımsız bir firma kurma düşü tam anlamıyla hayat bulur. Loch artık kendi keyif, kriter ve müzik ufku doğrultusunda, ticareti baz almayan Act Company'i oluşturacaktır. Tüm deneyimlerini artık bağımsız, yaratıcı bir zemine taşıyacaktır. 1962 – 66 arasında Philips'deyken prodüktör ve menajer olarak Klaus Doldinger albümleri ve Amerikan Folk Blues Festival Session'ları kaydetmiştir. George Gruntz, Ingfred Hoffmann, Klaus Weiss ve Attila Zoller'in albümlerini yapmış, dev isimlerin kulüp kayıtlarını gerçekleştirmiştir. Liberty / U. A'daysa Larry Coryell – Philipp Cathrine kayıtları yapmış, Jean – Luc Ponty'nin ilk solo albümüne imza atmıştır. 1960'larda ve 70'lerde çalıştığı bazı ustalarla yaptığı kayıtlar, yeni kurduğu ACT'in de bir anlamda özü olacaktır. Deneysel, avantgard kimlikli açılımlardır bu çalışmalar ve Loch'un yeni jazz eğiliminin temel ipuçları olur. Zaten bu sanatçılardan bazılarının albümleri ACT'den yayınlanacaktır. Jazz'ın aslında her alanına açıktır Loch. Ama, ağırlıklı olarak Avrupa'da köşede kalmış, uluslararası plana sokulamamış yeni – eski yeteneklerin tekrar su yüzüne ıkmasını da hedeflemektedir. Eski kataloglardan seçip yayınladığı Kleus Doldinger, Coryell/ Cathrine, American Folk Blues Festival Artistleri, Gil Evans ve Attila Zoller'in yanında iki yeni prodüksiyon olarak "Jazzpana" ve "Bleu" albümleriyle ACT projesine adımını atacaktır. Bunlardan ilki Vince Mendoza ile Arif Mardin'in ortak projesidir. Jazz'la flamenkonun ilk kez ciddi bir müzikal kaynaşımı çıkmıştır ortaya. İki dalda Grammy adayı bile oldu çalışma. "Bleu"da ise, çağdaş jazz'ın onbir usta işi parçası bir tür "tribute" olarak bir araya getiriliyor. Jasper Van't Hof, Bob Malach ve Wayne Krantz bu projede ki sanatçıların yalnız üçüydü. Bu ilk dönemde hemen yankı uyandıran bir başka projeyse, yine beste ve düzenlemelerini Vince Mendoza'nın yaptığı süper albüm "Sketches'dir. Bu projede Dawe Liebman, Charlie Mariano, Peter Erskine, Nguyen Le, Dieter Ilg gibi usta isimler vardı. ACT'in çeşitli projelerinde rastlanabilecek olan WDR Big Band'de albümde çalmaktadır.

Açık Kulaklar, Açık Kafalar

Siegfried Loch, müzik ufkuna dair yaptığı açıklamalardan birinde, farklı müziklere açık kulakların ve açık kafalı insanların ACT'in albümlerinden hoşlanacağını söylüyor. Jazz'da bile standartlaşmayan, etnik, köşede bucakta duran, yöresel müziklerinde modern müzik vizyonu içinde taşıdığı önemi her zaman savunan bir firma olduğunu artık herkes kestirebiliyor. Onun bu türden gayretlerine sempatik bakan her türden müzisyene kapılarını açıyor Loch. Firmanın tavrını bu yazıda tek tek değerlendirmek tabii ki zor. Ama, ana müzikal – kültürel eğilimler içinde özel bir önem arzeden, firmanın "vitrini" olmuş birtakım ustalardan, gruplardan birkaç cümle söz ederek yetineceğiz. ACT'in jazz çizgisini baz alırsak, özellikle Avrupalı müzisyenlerin ayrıcalıklı yeri dikkat çekiyor. Ülkesi Almanya, bu bağlamda Loch için hep önemli bir kaynak olmuş. Ama, firmanın kısa sürede dünya ölçüsünde tanınmasında özel role sahip birtakım isimlerse ağırlıklı İskandinav sanatçılar. Özellikle iki isim, trombon ustası, vokalist ve şef Nils Landgren ve piyanist Esbjörn Svensson. Firmayı marka yapmada bu iki ismin ayrıcalıklı yerleri var. Langren, özellikle "Funk Unit" adlı grubuyla yayınladığı birçok albümünde jazz'ı merkez yapsa da, yer yer bu müziğin görece uzağında ilginç bir funk algısını, Avrupalı kimliğiyle yeniden biçimlendiriyor. Ama aynı sanatçı bir bakıyorsunuz İsveç folk şarkılarını baz alıp, yeni, jazz, bir düzenlemeyle tekrar günışığına çıkarabiliyor. Trombon solisti olarak ağırlığını

ACT'ın jazz'da bile standartlaşmayan, etnik, köşede bucakta duran, yöresel müziklerinde modern müzik vizyonu içinde taşıdığı önemi her zaman savunan bir firma olduğunu artık herkes kestirebiliyor.

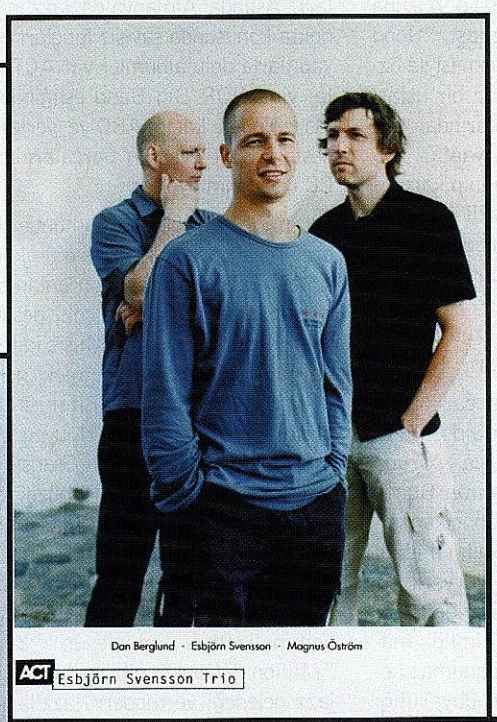

koyduğu gibi "Sentimantal Journey" türü bir albümde ilginç jazz düzenlemeleri yapıp şarkı söylüyor. Aynı firmadan kısa süre önce çıkan "Funky Abba"da ise pop efsanesi Abba grubunun şarkılarına zengin bir funk düzenlemesi ve yorumları kazandırıyor. Yani, hem jazz ve funk, hem de bunun dışında birtakım folklorik müzikler içinde gezinebiliyor. Hatta popu alıp başkalaştırıyor. Landgren bu etnik müzik ufkuyla ACT'de en çok albümü yayınlanan isim durumunda. Özellikle Avrupa'da da ilgi odağı. Esbjörn Svensson'sa, EST olarak anılan triosuyla, son on yıl Avrupa jazz'ının önemli bir kilometre taşı. "Good Morning Susie Soho" adlı çalışmasıyla özgün bir jazz stilinin kaçınılmaz bir ustası haline geliyor. İşin keyifli yanlarından biri de Landgren ve Svensson'un yaptığı duo çalışmasıyla özgün bir jazz stilinin kaçınılmaz bir ustası oluyor. İşin keyifli yanlarından biri de Landgren ve Svensson'un yaptığı duo çalışmalar. Örneğin, bunlardan biri olan "Layers Of Light'da çoğu geleneksel parçalara yeni, Avrupa'ya özgü bir jazz ve doğaçlama tadını aşılamaları.

Adı, ACT'le birlikte özellikle parıldayan sanatçılardan biri de Norveçli Sidsel Endresen. Kendi özgün firmasıyla Avrupa jazz'ına yeni açılımlar kazandıran Bugge Wesseldoft'un da bu firmadan çıkan albümleri var. İskandinav jazz'ının en etkili yenilikçileri bu isimler. Yine Norveçli bir piyanist olan genç kadın Maria Kaninegaard'ın yaptığı jazz'ın, çağdaş kimliği, müzikseverleri son zamanlarda inanılmaz heyecanlandırıyor. İskandinav duyarlılığı içinde bu ailenin temsilcisi olarak anmadan geçemeyeceğimiz iki isim saksofoncu Christof Laver ve Piyanist Jens Thomas. Bu ikilinin, Sting'in pop klasiklerini doğaçlama ve jazz'a yaslanarak yorumladıkları, aynı ruh içinde kendi bestelerinin de bulunduğu "Shadows In The Rain", müzisyenlerin yorumlarıyla Avrupalı müzikseverleri derinden etkilemişti. Ortak çalışmalar yanında kendi adlarına da projeleri olan müzisyenlerden özellikle Jens Thomas'ın içinde bulunduğu Triocolar adlı grubun "Colours Of Ghana"sı, jazz cümlelerinin Afrika ritimler ve etnik tınılarla buluşmasına neden oluyor. Laver ve Thomas, ACT yoluyla özel birer müzikal figür durumundalar bugün. Kendine özgü jazz stilleriyle, yazdıkları kompozisyonlarla ACT ailesi içinde yer alan daha birçok müzisyen var. Biz, önemsediğimiz birkaçını andık, yalnızca. Bu arada özellikle Almanya'nın ve bu ülkenin müzisyen ve orkestralarının farklı bir yer işgal ettiğini anımsatmıştık. Özellikle NDR Big Band'in çok önemli konuklarla bu firmada yaptığı etkili albümleri var. Örneğin Chet Baker ve Jonny Griffin'li kadroyla "Bravissimo", Tomasz Stanko gibi ustaların solist olduğu "Ellingtonia'lar özellikle anılmaya değer, jazz müziğine yeni açılımlar, doğaçlama becerileri taşıyan albümler oldu. Jazz tarihinin devlerinin çaldığı bu orkestra, birçok ismin projesine de katkılarda bulundu. Örneğin, bu firmadan çıkan efsane Joe Pass'ın canlı kaydının arkasında da bu orkestra var (Almanya merkezli bu orkestranın dışında Tim Hagens & Geir Lysne Listening Ensemble, İskandinav Schal Sick Brass Band firmadan albümleri çıkan diğer orkestralar). Aslında Almanya'da jazz'ın ulaştığı nokta konusunda sayısız ipuçları verebilen yapıtlarla dolu albümler var ACT'de. Hatta, yine NDR Big Band eşliğinde Alman faşizminden kaçıp ABD'ye yerleşen ünlü besteci Kurt Weill'ın parçalarını bile bir CD'de yorumluyorlar.

Bu projelerin hemen tümünde Loch'un özel imzalarına rastlamak mümkün. Ama, şimdi biraz da firmanın bir anlamda öncüsü olduğu world-jazz ve çok spesifik etnik projelerden yani World Music kategorisinde çalışmalardan söz etmek gerek. Bu noktada, firmanın en parıltılı isimlerinden biri olan gitarist, besteci Nguyen Le önemli bir isim. Vietnam asıllı Fransız bu müzisyen aslında tam bir "müzik adamı". İnanılmaz bir prodüktör. Rock'dan jazz'a ve world music'e kadar uzanan geniş bir alanda, olağanüstü çalışmalar yapmış bir isim. Onun jazz ve fusion alanındaki mükemmeliyetini simgeleyen "3 Trios", "Million Waves" gibi çalışmaları onun jazz geleneği ve modern jazz'la kurduğu derin gönül bağının sonuçları. Ama, aynı sanatçının "Viet – nam", "Maghreb & Friends" türü albümleri usta işi world-jazz çalışmaları. Maghrebli, Vietnamlı şarkıcı ve müzisyenlerin otantik enstrümanlarını da yapıtlarının içine katarak çıkardığı kaynaşım sound'u bugün gerçekten birer antika niteliğinde. Ortaya kategorilere sığmayan, ama world-jazz terimine yakıştırılan bir sound çıkıyor. Le, onun albümünde vokal yapan Vietnamlı şarkıcı Huong Thanh için de yenilik yüklü, etnik ve folklorik karakterli world music çalışmalarını da ACT'e taşımayı başarır. Bu albümler tam anlamıyla çok – kültürlülüğün, bu türden bir müzik vizyonunun sonucudur. Bambaşka tınılar veren apayrı kimlikte enstrümanlar garip biçimde buluşur değindiğimiz türden albümlerde. Bu ve benzeri projelerde, çoğu kez Le'nin yoğun çabalarının olduğu, katkıda bulunduğu sayısız albümle karşılaşılır. Maghrebli vokalist ve her türden vurmalılar ustası Karim Ziad'ın "Ifrikya'sı "World Music" ailesi içinde düşünülebilir. Modern olanla geleneksel müzikleri kaynaştıran ilginç bir çalışmadır. Le'nin etnik karakterli, ama modern doğaçlamaya da yaslanan world-jazz çalışmalarında özellikle görülen, Paris'te yaşayan sufi neyzenimiz Kudsi Ergüner'in de bir tür Sufi-jazz diyebileceğimiz "Ottomania" ve "Islam Blues" adlı albümleri ACT firmasından yayınlanacaktır. Bir kora virtüözü olan ve etnik, folklorik Afrikan kaynaklarını çağdaş müzikle, jazz'la ölçülü biçimde buluşturan Soriba Kouyate'nin başta "Bamana"olmak üzere dinleyeni büyüleyen melodi ve virtüözitesi özel bir müzikal kimliğin işareti durumundadır. Jazz tarihine de adını kazımış, Afrika kökenli ama İskandinavya'da yaşayan perküsyon devi Miki N'Doye'nin de orkestrasıyla kaydettiği "Joko" adlı nefis bir doğaçlama şöleniyle karşılaşmak mümkün ACT albümlerinde.

World-jazz kaynaşımı içinde düşünülen, başlarda andığımız flamenko-jazz projesi Jazzpana'nın daha sonra, ikincisi yayımlanır. Bu kez albümün öncüleri İspanyol müzisyenler Gerardo Nunez ve Chano Dominguez'dir. Bu albümün konuğu ünlü Michael Brecker olmuştur. Bu janr içinde akademik karakterli albümlere de rastlanır. "The New School Of Flamenko Guitar" albümünde İspanya flamenkosunun en genç yetenekleri bu arayış albümünde bir araya getirilmişlerdir. Bu arada, İspanya'da jazz'ın en başarılı ustalarından saksofoncu Perico Sambeat'iyse bu firma bünyesinde Brad Mehldau, Kurt Rosenwinkel gibi ustalarla çalarken buluyoruz.

Avrupa'nın kuzeyinden güneyine uzanan sayısız folk-jazz projelerinin dışında, ACT'den bir seri olarak yayınlanan üç albümü anımsatmadan geçemezdik. Piyanist Richie Beirach, kemancı Gregor Huebner ve ünlü davulcu George Mraz, "Round About..." başlığıyla Bela Bartok, Federico Mompou ve Monteverdi gibi antikalaşmış bestecilerin yapıtlarını klasik müzik formlarını jazz ve doğaçlamayla buluşturarak yeni bir dile, yoruma taşıyorlar. Bu yapıtları da ACT'in ve Loch'un yenilikçi ufkunun bir kilometre taşı olarak düşünmek gerekiyor. Görüldüğü gibi, her türden müziğe aynı ciddiyetle bakan, yeni formlar peşinde koşan, müziğe ve deneye tutkuyla bağlanan her müzisyene firma bir olanak sağlıyor bugün. Müzik anlayışının bir nebze eklektik olduğu düşünülebilir. Ama, müziğin aslında bir kategoriyle tanımlanamayışının kaçınılmaz sonucudur bu. Yaratıcılık bu firmada her şeyin önünde gitmektedir. Ticari olanla bir akrabalık kurmakta yine de hep zorluk çekmektedir Loch. Ama, başta değindiğimiz, mükemmel müzikalitelerinin yanında görece tanınmış isimlerin sayısı az da olsa artmakta, firmayı ayakta tutmaktadır.

Loch'un Amerikalı jazz'cılarla diyaloğu, Avrupa'ya oranla tabii ki çok azdır. Dünyaya Avrupalı bir kimlikten hareketle eğilmemektedirler. Ama, çok eskiden olduğu gibi 1990'lı yıllarda da Loch'un bünyesine taşıdığı çok önemli jazz'cılar vardır. Örneğin, jazz tarihinin en önemli kadın davulcu, aranjör ve bestecilerinden Terri Lyne Carrington'un son albümleri hep bu firmadan çıkar. Nguyen Le'ye kadar birçok önemli ACT müzisyeninin albümünde çalar Carrington. Kendi adına çıkan albümler arasında yer alan "Jazz Iz A Spirit", Amerikan jazz'ının ACT'in müzikal duyarlılık ve açılımlarıyla ilginç buluşmalarını sağlar. Herbie Hancock dahil sayısız usta çalar bu albümde. Amerikalı alto ve tenor saks ustası David Binney'inde ACT'in çizgisi, sound'uyla kesişerek yeniden yaşattığı bir jazz vizyonu bu firmanın albümlerinde yerini alır. "Balence" ve özellikle "South" ACT'in jazz tavrının izleriyle doludur. Rus asıllı Amerikalı jazz piyanisti Simon Nabakov'da farklı albümleri ve destekleriyle artık bir ACT sanatçısıdır. Müzisyenin triosuyla çıkardığı "Three Stories, One End", Nabakov'un jazz konseptini tüm incelikleriyle yansıtıyor. Kübalı büyülü piyanist Ramon Valle'nin de kendine has Latin duyarlılığını jazz'ın içine incelikle yedirdiği yapıtlarını albümler düzeyinde ACT bünyesinde edinme imkanı buluyoruz.

ACT Gerardo Nuñez - Chano Dominguez JAZZPANA II

Çeşitli ilişkilerle bir araya gelmiş veya getirilen, albüm için stüdyoya sokulan sayısız usta işi albüm yer alır bu firmada. Özellikle Peter Erskine, Nguyen Le ve basçı Michel Benita'dan oluşan trionun, soyadlarının baş harflerinden alınıp konulan adla çıkardıkları "E_L_B" adlı albümde ustaların çağdaş jazz'a farklı tonlarda kazandırdıkları renkli motifleri kulaklardan silmek olası değil. Bu firmada jazz vokali merkez yapan albüm sayısı yok denecek kadar az. Bu bağlamda etkili albümleriyle anılacak belki biricik isim Viktoria Tolstoy. "Shining On You" adlı son albümleriyle aynı zamanda diliminde piyanist Julia Hülsman'ın üçlüsüne vokaliyle Anna Lauvergnak albüm boyu eşlik ediyor. Bir de, ACT, çok sayıda koleksiyon ve antolojiler yayınlıyor. "Jazz Me Up" gibi koleksiyonlarda ACT ailesinin içinde görünmeyen ustalara da rastlanıyor. Örneğin, sayısı yediye ulaşan "The Ultimate ACT World – Jazz Anthology"lerle karşılaşılıyor. Bunların "Magic Moments" türü alt başlıkları da var. Aslında bu albümler belki de dünyanın "kaşeli" ilk World – Jazz koleksiyonları.

Baştan beri değindiğimiz üzere, ACT'in eklektik, zengin bir sound'lar dünyası var. Albümlerin çoğunluğu herhangi bir tür veya akıma eklemlenemiyor. Başta vurguladığımız üzere çokkültürlü bir müzik vizyonu ve müzisyenlerin bireysel becerileri her şeyin önünde görünüyor. Dünyanın birçok ülkesinin folklorları çoğu kez jazz ve doğaçlama duygularıyla yeni, bireysel doyumlara dönüşüyor. İletişim ağındaki inanılmaz gelişmelerle gitgide ufalan, dünya, 3. Dünya'nın müziği, müzisyenleri ve yerel

Çeşitli ilişkilerle bir araya gelmiş veya getirilen, albüm için stüdyoya sokulan sayısız usta işi albüm yer alır bu firmada.

ACT Schäl Sick Brass Band

enstrümanlarıyla tanıştığı, kaynaştığı oranda daha sihirli, kişisel sound'lar ön plana çıkmaya başlıyor. Loch, bu dünyevi pozisyondan yararlanıp, önce Avrupa ülkelerinin folklor, etnik müzik ve ritim algılarını, müzik vizyonlarını ve bu bağlamda köşeye çekilmiş birçok ilginç ismi gün ışığına çıkartıyor. İlk kriter, ticari başarı olmayınca da, müzikal – estetik özen her şeyin önüne geçiyor. ACT CD'leri kapak tasarımına kadar sanatkarane, ticari olmayan bir modelle tasarlanıyor. Müziğin rafineliği her şeyin önüne geçiyor. Çok farklı kültür ve müziklerden özel enstrümanlarıyla gelen usta isimleri Loch, firması bünyesinde bir araya getirerek, benzerine nadir rastlanan benzersiz kaynaşımların ortaya çıkması imkanını sağlıyor. İşte, bağımsız firmaların bugün ulaştığı arayışların sadece basit bir sembolü ACT firması. Müziğin artık üstlendiği sınır tanımaz rolü temel bir kıstas olarak alan firma, akustik duyarlılığa, elektrikliye oranla hep daha çok önem veriyor. Müzisyenlerin bireysel tutkuları çoğu kez parçalarda her şeyin önüne geçiyor. ACT'a bugün yine de bir jazz firması demek bizce mümkün. Jazz'ın farklı çizgi ve kulvarlarını temsil eden birçok önemli isim var bu ailede. Öte yandan, jazz formlarıyla hiçbir yakınlığı olmayanlar da. Evet, Siegfried Loch, neredeyse otuz yıl, uluslararası müzik sektöründe üst düzeyde görevler üstlenmiş bir isim olduktan sonra, herhalde biraz da olsa kirlenen ruhunu temizliyor. Artık, sanatın, müziğin kendi bireysel sorunlarını devamlı gündeme taşıyor. Ticaret, varolabilmek için tabii ki önemli. Ama, tüketim kültürünün jazz müziği de kuşattığı, standartlaştırdığı bir dünyaya, yeni sesler, sound'lar kazandırmanın daha çok peşinde. Müzisyenler artık bireyselliklerini öne çıkardıkça özgürleşebiliyorlar. Yoksa, tüketimin içinde çoğu kez boğuluyorlar. Buna direnmeyi, alternatifler üretmeyi başaranlar da var.

ACT ve Loch artık kendini temizlemek isteyen, temizleyen her müziğe kapısını açıyor. Herşey hareket ve performans evet. Ama, maceraperst, meydan okuyucu bir yanı da olmalı yapılan müziğin. ACT, bağımsız kimliğiyle başta jazz olmak üzere birçok müzik alanındaki arayışlara sonuna kadar açık bir firma görünümünde. Loch, artık bağımsızlığının tadını çıkartıyor. Tınılar, ezgiler ve armonilerle dünyanın birçok coğrafyasında gezdiriyor bizleri. Ama, her türden müziğin özünü, köklerini zedelemeden tabii.

Paolo Fresu ile Nardis'te Felekten Bir Gece

Albümlerini büyük bir zevkle dinlediğim Paolo ile minicik bir masanın etrafında yan yana oturuyorduk. O an birden amatör gazeteci yanım jazz-obur yanıma ağır bastı ve konuşmaya başladık. İşte o akşamdan arta kalan notların üzerine benim çiziktirdiğim yazı ve Paolo'nun biz Türk dinleyicilere anlattığı şeyler:

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

Bence Nardis'e gitmek bir jazz sever için en güzel piyangolardan birisidir. Bir defa boş yoktur, her zaman paranızın karşılığını hakkıyla alırsınız. Ama bir de işin piyango yönü vardır. Nardis'te bazen öyle bir şey karşınıza çıkar ki siz de şaşar kalırsınız. İşte o gece de böyle oldu. Benim gittiğim gece kulüp yükünü almıştı. Jazz aleminin iyi yürekli mert kabadayıları kendi köşelerini tutmuşlardı. İçeri girip de gözlerim köşe bucağı tarayınca onları teker teker görmeye başladım.Aşkın Arsunan, Ricky Ford, Can Kozlu, Yahya Dai, Önder Focan ve Kamil Erdem. Bunlar işin müzisyen tayfaları. Tabi bir de benim gibi takılan jazz-kolik arkadaşlarımdan bahsetmiyorum. Onlardan birisi de Bilgi Üniversitesi'nin değerli jazz hocalarından ve jazz konusunda İstanbul'daki İtalyan fahri konsolosu Francesco Martinelli'dir. Francesco'yu görünce yanına gittim ama asıl sürpriz o vakit karşıma çıktı. Yanında oturan ufak tefek sessiz bir adamı bana tanıştırdı:

"Paolo Fresu'yu tanıyor musun?"

Ben de ona bu sorunun İtalyan jazz'ını seven bir insana sorulmasını iyi bir katolik Hıristiyana papayı tanıyor musun diye sormaktan farkı olmadığını söyledim. Evet gerçekten de oydu. Albümlerini büyük bir zevkle dinlediğim Paolo ile minicik bir masanın etrafında yan yana oturuyorduk. O an birden amatör gazeteci yanım jazz-obur yanıma ağır bastı ve konuşmaya başladık. İşte o akşamdan arta kalan notların üzerine benim çiziktirdiğim yazı ve Paolo'nun biz Türk dinleyicilere anlattığı şeyler:

Ne yazık ki İstanbul'da çok kalamıyoruz. Yarın sabah uçağımız saat dört'te kalkacak. Ama mutlaka başka bir konser için İstanbul'a döneceğiz. Burası çok güzel bir şehir, hava olarak Roma'ya ve İslami etkilerin yoğun olduğu güney İspanya'ya benziyor. Çok sıcak kanlı ve dostsever insanlarınız var, onları tanımak bizde çok hoş intibalar uyandırıyor.

İtalyan Büyükelçiliği'nin davetlisi olarak bir dizi konser için İstanbul'a geldik. Benimle birlikte dört arkadaşım daha var.

Biz bu grupla çalmaya 1984 yılında başladık ve beraberliğimiz artık 20. yılını doldurdu. Bu zaman içerisinde 14 tane albüm doldurduk.

Grubumuzda klasik anlamda bir lider olmadı. Aslında hepimiz farklı farklı grupların liderliğini sürdürüyoruz ve beste yapıyoruz.

En son projemizin adı "Blue". Bu çerçevede 5 ayrı albüm yapacağız. Her birimiz bir albümün tüm bestelerini yapacak. En son albümde benim bestelerim olacak.

Böyle bir kavram benim düşüncemdi. Daha evvel de öğrencilerimize kendi bestelerimizi çaldırmıştık. Bu şekilde Quintent sesini 5 ayrı boyuta taşımış olacağız.

Günümüzde jazz denince kesin bir tanım yapmak veya net ifade kullanmak mümkün değil. Bana göre jazz en temelde doğaçlamadır ama birçok kişi için bir çok farklı jazz tarifi olabilir. Ama bundan da önemlisi jazz aslında bir duygu ve bir tavırdır ve içinde birçok modern müziği barındırır.

Bence günümüzde müzisyenler toplumda çok önemli bir rol oynamaktadırlar. Bizler konuşmadan ve kelimelere ihtiyaç duymadan geniş kitlelere olumlu enerji katabilen insanlarız. Bundan dolayı da kendimi çok şanslı hissediyorum. Ayrıca gene bana göre müzik aklın yüreğidir. Müziğin yaydığı olumlu düşünceleri herkes farklı şekilde alır ve algılar. Müziğin insanlara kattığı en önemli şey duygudur. Bu yüzden bir müzisyenin herşeyden önce kendisine ve dinleyicisine karşı dürüst olması gerekir. Böyle bir tavır içinde olan müzisyen en kötü durumlarda bile çevresine ve dinleyicisine olumlu duygular verebilir.

Biz sahnede çalarken dinleyicimize karşı bir sorumluluk taşıdığımızın bilincindeyizdir. Müziğimiz ile dinleyicilerimize çok kolay ulaşarak çok önemli bir iletişim köprüsü kurarız.

Artık sadece müziyle yaşıyor olsa bile Miles Davis benim için en önemli jazz müzisyenlerinden birisi oldu. Onun verdiği sessizlik duygusu, çıkardığı sesin içinde yüklü olan felsefe her zaman benim üzerimde çok etkileyici olmuştur. Ayrıca o yaşarken kendine has bir swing tarzı da geliştirmiştir. Ama onu asıl önemli yapan özelliği organizatör yönüdür. Jazz'ın bir çok önemli ismi onun yanında yetişmiştir. Hatta onun için bir yetenek avcısı sıfatı kullanmak da yanlış olmaz. Wayne Shorter, Herbie Hancock gibi müzisyenlerin yeteneklerini geliştiren de odur. Bir jazz parçasını basit bir melodiden başlayarak parça parça kurar ve onu değişik yönlerde geliştirirdi. Kısacası o hem son derece zeki hem de her açıdan entelektüel bir müzisyendi ve benim kendi stilimi bulmam da çok önemli bir rol oynadı..

Bence İtalya'nın ve İtalyan jazz müzisyenlerinin dünya jazz'ına çok önemli bir katkısı var. Kendimize has bir jazz müziğimiz olduğunu düşünüyorum. Bunun en önemli sebebi olumlu tavırlı bir çok genç jazz müzisyenimizin olması. Olayın ikinci boyutu da şu. İtalya müzik kültürü ve mirası açısından çok zengin bir ülke. Operadan, popüler müzikten etnik müziklere uzanan çok geniş bir müzik yelpazesi içinde yetiştik. Kısacası köklerimizi oluşturan repertuar çok derin. Biz tüm bu birikimi jazz müziğinin ögeleriyle harmanlıyarak kendi jazz tarzımızı oluşturuyoruz. Sonuçta ortaya sıcak ve melodik bir jazz çıkıyor. Avrupa da bu anlayışla yapılan başka ülkelerin de jazz müzikleri var ve her biri farklı birikimleri ve tavırları yansıtıyor. Sonuçta Avrupa yapı itibarıyle çok zengin bir mozaik. Hem bir arada yaşıyoruz hem de kişisel özelliklerimizi ve farklılıklarımızı koruyoruz. Bu anlayışın uzantısı olarak ortaya konulan jazz da bir masa üzerine dizilmiş iştah açıcılar gibi insanların beğenilerine sunuluyor.

Genç müzisyenlere de söylemek istediğim bir iki şey var. Şunu unutmasınlar. Müzik ile yaşamak, hayatını kazanmak dünyanın her yerinde zorluklarla dolu bir yoldur. Bu yolu seçenlerin önlerine çıkabilecek zorlukları önceden bilerek ve göze alarak yılmadan ilerlemeleri gerekir. Böyle bir seçim büyük bir cesaret ve kararlılık işidir. Bir müzisyen sürekli olarak enstrümanıyla vakit geçirmek ve onunla bütünleşmek zorundadır. Müzikle uğraşırken sahnede olsun, evde olsun her zaman çevrenizde olup biten şeyleri unutun ve yaptığını şeye, müziğinize yoğunlaşın. Müzik bir anlamda felsefe gibi din gibi bir kavramdır. Tüm yaşamımızı etkiliyer, derinliklerine varmak için onunla uzun saatler haşır neşir olmanız gerekir. Müzik çalarken de her nota önemlidir, hatta o an çalınan nota en önemli notadır.

Şu an 42 yaşındayım. 1 Şubat doğumlu olduğum için kova burcuyum.

7 ay önce evlendim. Biraz geç sayılabilir ama bazen insanın en iyi tercihleri yapması için sabırla beklemesi gerekiyor.

Önümüzdeki 20 yıl boyunca da iyi müziğin parçası olmak ve şimdi birlikte olduğum müzisyen arkadaşlarımla çalışmalarımı sürdürmek istiyorum.

Önümüzdeki 3 yıl içerisinde 6 albüm yapmış olacağım. Bunlardan beş tanesi Blue projesi kapsamında. Ayrıca bir de geniş bir senfoni orkestrası eşliğinde bir albüm projem var.

Her yıl Ağustos ayında Sardunya Adasında benim organize ettiğim bir jazz festivali var.

Konuşmamız burada bitti çünkü o ve arkadaşları sahne almak üzere yanımdan ayrıldılar. Gitmeden önce bana kendisi hakkında daha ayrıntılı bilgi almak istersem başvurmak üzere bir web adresi vermişti. Ben de oraya girerek bazı ilginç bilgiler elde ettim.

Paulo 11 yaşındayken İtalya'da doğduğu köyde müziğe başlamış. 1980 yılında birçok değişik müzikten geçerek jazz ile tanışmış. 1982'de profesyonel olarak çalışmaya başlamış ve RAI Orketrasında çalmış. Konservatuarı 1984 senesinde bitirmiş ve müzik eğitimine Bolonya Üniversitesinde devam etmiş.

Önümüzdeki 20 yıl boyunca da iyi müziğin parçası olmak ve şimdi birlikte olduğum müzisyen arkadaşlarımla çalışmalarımı sürdürmek istiyorum.
Önümüzdeki 3 yıl içerisinde 6 albüm yapmış olacağım.
Bunlardan beş tanesi Blue projesi kapsamında. Ayrıca bir de geniş bir senfoni orkestrası eşliğinde bir albüm projem var.

Müzik yaşamı boyunca bir çok ödül kazanmış. Bunların hepsini olmasa bile birkaç tanesini sizlere aktarmak isterim. 1986 da Amerikan Jazz dergisi Cadance tarafından Ostinato albümü için verilen yılın en iyi albümü, 1990 da Live at Montpellier albümü için verilen "Top Jazz" ödülü ve 1996'da aldığı Django d'Or ödülü. Bu sonuncusu en iyi Avrupalı jazz müzisyenlerine verilen ödül.

Kendisinin ayrıca bir de hocalık yönü var. Hem İtalya'da hem de diğer ülkelerde birçok değişik seviyedeki öğretim kurumunda ve üniversitede ders vermiş. Ayrıca filmler, tiyatrolar, dans gösterileri ve şiirler için müzikler bestelemiş.

Birçok ünlü müzisyenle çalışmış. Halen yoğun bir çalışma temposunu sürdürüyor.

Onunla daha rahat bir ortamda oturmak, konuşmak ve dertleşmek mümkün olmadı, bir dahaki sefere dedik geçtik.

Bakalım önümüzdeki yaz Nardis'te başımıza daha ne tatlı tesadüfler gelecek ve ben de onları yazacağım.

DONOVAN MIXON
The Hybrid Project

Ülkemizde yaşayan yabancı jazz müzisyenlerinden, Bilgi Üniversitesi Performans Bölümü'nde "Ear Training" profesörü olan Donovan Mixon, son projesi "The Hybrid Project" kapsamında son aylar içerisinde konserler vererek yeni projesini jazz dinleyicilerinin beğenisine sundu.

Can Ergelmiş
canergel@hotmail.com

Mayıs ayı içinde Nardis'te de bir konser veren sanatçı, bu projesinde kendi müzikal deneyimlerini harmanlayarak yeni bir sound ve yeni bir anlam arayışı içerisinde çalışmalar gerçekleştirmiş.

Daha önce "Language Of The Emotions" ve "Look Ma No Hands!" adlı kişisel iki albüm kaydı bulunan, bunun yanısıra Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde ve Amerika'da birçok müzikal çalışmaya imza atmış olan Mixon'un yeni projesi, şimdiye kadar yaptığı müzikal çalışmalardan çok farklı. Genel olarak eserlerin yapısında belirli bir stil gözlenmezken, hepsinin anlam doluluğu ve müzikal zenginliği açısından ortak bir paydada buluşmuş olduğunu belirtebiliriz. Mixon'u "The Hybrid" ile birlikte ilk kez, Koç Üniversitesi'nde verdiği konserde izledim. Kendisine perküsyon ve davulda Ferit Odman, çelloda Jeff McAuley, kontrbasta Caner Kaptan, neyde Ayşe Ergin, perküsyonda Engin Gürkey, trompette Şenova Ülker, alto ve bariton saksofonda ise Serhan Erkol eşlik ediyordu. Mixon'u dinlemeden de enstrüman zenginliğini göz önüne alarak "The Hybrid"in müzikal anlamdaki yenilikçi ve geniş bakış açısını gözlemleyebiliriz.

Dört yıldır Türkiye'de bulunan ve dolayısıyla yerel Türk müziği ve Türk jazz müziğine aşina olan Mixon ile hem Türkiye'deki jazz, hem kendi müzik anlayışı, hem de en son projesi "The Hybrid Project" ile ilgili bir müzik dolu bir sohbet gerçekleştirdik. Çok keyifli geçen sohbetimizden bazı bölümleri Türkçe'ye çevirerek size sunuyoruz.

Dört yıl boyunca Türkiye'de jazz müziği konusunda yoğun çalışmalar gerçekleştirmiş olmanız ve özellikle de jazz müzisyeni yetiştiren bir kurum olan Bilgi Üniversitesi'nde çalışmakta olduğunuzu göz önünde bulundurarak, şu anda Türkiye'de yetişmekte olan Türk jazz müzisyenleriyle ilgili görüşlerinizi almak istiyoruz...

Türkiye, jazz konusunda dünyada gelişmekte olan bir yer ve burada bulunduğum bu dört yıl içinde de Türkiye'de jazz birçok açıdan ilerleme kaydetti. Birçok yetenekli jazz müzisyeninin yetişmesinde önemli rol oynayan Bilgi Üniversitesi de bu konuda büyük pay sahibi. Bence gelecek yıllar içinde de Türkiye, dünyada jazz açısından önemli bir merkez haline gelecek. Tabi bunun yanında da, dünyanın başka yerlerinde yaşayan jazz müzisyenleri de Türkiye'ye gelerek yerel Türk müziğiyle jazz'ın birleşimini dinleyerek kendileri için yeni açılımlara ulaşmış oluyorlar. Bu da Türk jazz'ının dünyada kendini ispatlaması konusunda önemli bir yer almakta. Sonuçta, gerçekten de Türkiye'nin, yerel müziğinin gücünü de arkasına alarak gelecekte jazz platformunda kendine önemli bir yer edinmeyi başaracağına inanıyorum.

Örneğin son yıllarda, Türk müziğini jazz'la harmanlayarak yeni açılımlar gerçekleştirmeyi başaran birçok başarılı müzisyen çalışmalar vermekte...

Evet. Türk müziği gerçekten de çok güçlü, gerçekten güçlü bir geleneksel altyapısı var ve ben genç Türk müzisyenleri bu tarz çalışmalar içinde bulunmaları konusunda destekliyorum. Her zaman Charlie Parker gibi olmaları gerekmez. Tabi ki Charlie Parker'ı, John Coltrane'i, Cannonball Adderley'i, Sonny Rollins'i, Clifford Brown'u, Wes Montgomery'i ve daha sayamadığım yüzlerce iyi müzisyeni dinlemeleri ve etüt etmeleri gerekir. Ama bence kendi kökenlerini unutmadan müzikte yaratıcılıklarını kullanmalılar.

Son projeniz "The Hybrid Project"de Türk müziği esintileri gözlemledik. Bu projenizle birlikte müzikal anlamda geldiğiniz noktayı açıklayabilir misiniz?

Zaten aslında sizin de duyduğun gibi Hybrid Project kesinlikle "Türk müziği" diyebileceğimiz bir müzik değil. Daha çok müzikal anlamda deneyimlerimi birleştirdiğim bir proje olarak tanımlayabilirim. Üniversitedeyken klasik gitar eğitimi aldım. Sonra jazz, jazz gitar, funk... Sonuçta bütün bunlar biraraya gelerek Hybrid Project oluştu. Ayrıca İtalya'da yaşadığım yıllar içinde bestelediğim eserler ve orada yaşadıklarım da bu projede yer aldı. Lirik İtalyan melodileri, İtalya'nın yerel müzikleri ve İtalyan jazz müzisyenleriyle önceden yaşamış olduğum etkileşimler de bu projenin gelişmesinde büyük rol oynadı kesinlikle. Ve şimdi, bütün bu farklı renkleri bir çatı altında toplayarak bu projeyi oluşturdum. Örneğin, daha önceki albümlerimde bulunan bir eseri Hybrid Project'in mantığına adapte ettim ve bu esere de "Rough Translation" adını verdim. Şu anda Rough Translation eskisinin Türkleştirilmiş bir versiyonu şeklinde yorumlanıyor. Ben bugün içinde yaşamak isterim ve şu anda neredeysem o noktada eserler üretirim ve çalarım. Bu bana daha anlamlı geliyor.

Sonuçta Hybrid Project jazz, klasik müzik, ya da Türk müziği olarak sınıflandırılamaz. Bu daha çok bir birleşim, garip bir birleşim. Mesela bir eser klasik gitar solosuyla başlıyor, sonrasında bir funk ritmiyle devam ediyor, arada bir jazz gitar solosu var ve sonunda da bir trio'yla bitiyor. Şu anda her şeyi yapabilmek için bir araca ihtiyacım var. Sonuçta müzik özgürlük demektir. Oturup bestelemeye başladığın zaman, ya da çaldığın zaman size bu özgürlüğü verecek bir araca ihtiyacın vardır. Ve ben bunu müzik olarak seçtim.

Sonuçta şu anda yaptığım müzik, deneyimlerimin ve yaşadıklarımın kendi süzgecimden geçerek ortaya çıkmasından oluşuyor. "Language Of The Emotions" adlı albümümde duyguları ele aldım ve bütün eserleri farklı duygulardan yola çıkarak meydana getirdim. Örneğin biri mutluluk, biri pişmanlık, biri de kızgınlık için yazılmıştı. Aslında bu duyguları herhangi bir sanat yoluyla ifade etmek çok zor, ama melodilerin içinde bu duyguları yeteri kadar açığa çıkaracak öğeler yerleştirmeye çalıştım; bu konuda da amacıma ulaştığıma inanıyorum. Estetik gerçeklik ile ilgili yaptığım çalışmalar sonucunda da, karşıtlıkların varlığıyla ve müzikteki dışavurumlarıyla ilgili yeni keşiflerde bulundum ve bunları duyguları betimlerken kullandım. Bu albümdeki eserleri bestelemeden önce bu duygularla ilgili ön çalışma olarak kendi fikirlerimi yazıya döküyordum, sonrasında bu fikirlerin nasıl birer melodik veya ritmik öğeyle besleneceğini düşünerek parçaları besteliyordum. Bu yöntemi geliştirmek mümkün ve bu yolla da bunlar gibi duyguları müzikte betimlemek elverişli bir hale geliyor.

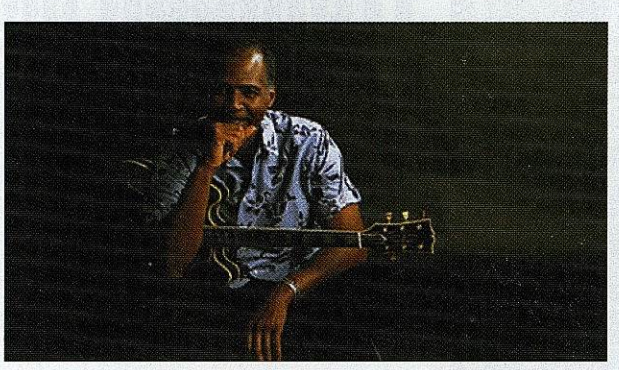

Sonuçta şu anda yaptığım müzik, deneyimlerimin ve yaşadıklarımın kendi süzgecimden geçerek ortaya çıkmasından oluşuyor.

Bu anlattıklarınızdan yola çıktığımızda, müziğinizin aslında genel olarak çeşitli duyguları daha doğrudan bir şekilde tanımladığını görebiliyoruz...

Evet, bu birçok esere yaklaşım şeklimi gösteriyor. Örneğin, "The Hybrid Project"te de bulunan "Eddie And Daniela" adlı eser başta bir klasik gitar solosu olarak ortaya çıktı. İki arkadaşıma adadığım bu parçanın genelinde iki farklı melodi hattı birbirinin ardından girip çıkıyor, bu da aslında bir evlilik içinde yaşanılan karşılıklı bir diyalogu betimliyor. Sonuçta, bestelediğim ve çaldığım eserlerin belirli anlamlar ifade etmelerini istiyorum.

"The Hybrid Project" için şu anda toplulukta çalan enstrümanlar hakkında nasıl karar verdiniz? Özellikle, müziğinizde 'ney'in katkıları ile ilgili düşünceleriniz nedir?

Ney ile ilgili şu anda hala bir öğrenme süreci içindeyim, çünkü ney için daha önce hiçbir partisyon yazmamıştım. Ancak yavaş yavaş neyin erdemleri ve kısıtlamalarıyla ilgili fikir sahibi oluyorum. Ama genel olarak eserlerimi oluşturduğum zaman hangi enstrümanı kullanacağımla ilgili düşünmüyordum. Daha çok aranjman sırasında, hangi enstrümanın hangi duyguyu öne çıkaracağını düşünüyorum ve bu sırada da yeni fikirlere ulaşabiliyorum. Örneğin "Tango Orient" adlı eserin bir kısmını perküsyoncumuz, bir kısmını da ben besteledim. Bu süreç içinde eserin ilk halini duyduğumda sadece güzel bir melodiyle karşılaştım. Fakat, parçanın yapılandırılması ve enstrümantasyon bittikten sonra çok daha farklı bir anlama büründü. Bu eser de, ancak belirli bir süreç sonucunda olgunluğa ulaştı.

Topluluğunuza baktığımızda genel olarak genç müzisyenler gözümüze çarpıyor...

Evet, çalanların çoğu öğrenci. Genç müzisyenler, daha deneyimli olan profesyonellere nazaran daha istekli ve heyecanlı oluyorlar. Ayrıca müziği oturtmak için daha çok çaba harcıyorlar. Tabi ki, profesyoneller müziğe daha çok kendi deneyimlerini ve bilgi birikimlerini aktarabiliyorlar. Ama şu anda çalıştığım genç müzisyenler de gerçekten kısa bir süre içinde çok büyük bir aşama kaydettiler ve gelecekte çok usta müzisyenler olacaklar. Şu anda projenin genel yapısı oturmakta, bir turne sonucunda daha iyi bir performans sergileyeceğimizi düşünüyorum. Sonuçta turne içinde sıklıkla birlikte çalma şansımız oluyor ve bu olanaklar da müziğin gelişmesini ve bizim de birbirimize ve müziğin ruhuna daha çok uyum sağlamamızı sağlıyor.

...

Donovan Mixon, ayrıca projenin gerçekleşmesi süresince kendisine en çok destek olan kişinin eşi olduğunu özellikle vurguladı. Yaşadığı zorluklar sırasında kendisinin yılmamasını sağlayan eşi Şule Mixon'ın da "The Hybrid Project"in oluşumundaki katkısı çok büyük.

Donovan Mixon'la yaptığımız keyifli sohbeti sırasında gitarıyla "The Hybrid Project"ten çeşitli eserleri yorumlaması da, sohbetimize gerçekten çok büyük bir renk kattı. Kendisi, yaz ayları içerisinde turne hazırlıkları ve albüm kayıtları çalışmaları yürüteceğini ve en kısa zaman içerisinde bu projeyle birlikte canlı performanslar eşliğinde müzik severlerin karşısına çıkmak istediğini belirtti. Biz de Donovan Mixon'u tekrar dinlemek için sabırsızlanmaktayız.

Bir Başka 31 Mart Olayı, Hakan Çimenot ile Trombon'un Kanatlarında

O Şimdi Asker! Siz bu satırları okurken Hakan Çimenot, Erzurum'daki birliğine teslim olarak askerliğine başlamış bulunmaktadır...

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

31 Mart olayları yakın tarihimiz için çok önemli bir olaydır. O gün olan şeyler bir imparatorluğun geleceğini şekillendirmiş ve belki de bugünkü cumhuriyetimizin temelini atmıştır. Ama bugün size bahsetmek istediğim olay şimdilik kaydıyla da olsa sadece müzisyen bir aileyi ilgilendiriyor.

Bundan yıllarca önce, hadi tam tarih verelim, 31 Mart 1976 günü Ferda ve İrfan Çimenot çiftine yüce tanrımız güzel bir erkek evlat verdi. İrfan bey müzisyendi, Belediye Bandosunda ve Orkestrasında hem klarinet hem de saksofon çalardı. Ama bu bir tesadüf falan değildi. Çimenot ailesi Bach ailesi kadar uzun bir dönem olmasa da dört nesilden beri müzisyen olan bir aileydi ve doğan bebeğin dedesinin dedesi Ali Çavuş da o zamanın bir bandosunda şefdi. Henüz soyadı kanunu çıkmadığından aile Çimenot'lar olarak anılmıyorlardı. Onun oğlu Ali Kemal Çimenot üstad bir kemancı oldu.

Çimenot ailesi aralarına yeni katılan bebeğe Hakan adını verdi. Gün geldi Hakan büyüdü, ama o diğer aile fertlerinden farklı olarak trombon çalıyordu ve o da büyük dedesi gibi TRT'de çalışmaya başladı. Hatta bir gün arşivde büyük dedesi ile 1971'de yapılmış bir röportaj da buldu.

Bu satırların yazarı Hakan Çimenot'un çalışmalarını uzun zamandan beri göz ucuyla da olsa takip ediyordu. Onu değişik gruplarda dinledi, zaman içerisinde selamlaşmaya başladı. Hatta bu röportaj aslında 2003 yılının Temmuz ayında gerçekleşecekti ama kısmet olmadı. Kader ağlarını müzikal notalarla örüyordu ve 2004 yılının bir bahar günü yüksek bir binanın 19. katında yolları kesişti.

BİRİNCİ PERDE:

Genç tromboncu ağır ağır odaya girdi. Trombonunu da yanında getirmişti çünkü bir sonraki durağı İstanbul'un gözde jazz mekanlarından biri olan 'Nardis'te yapılacak bir provaydı. Ev sahibi olan yazar önce konuğuna bir otomat kahvesi ikram ederek rahatlattı. Daha sonra da karşısındaki genç müzisyenin öyküsünü dinlemeye başladı:

"Ben galiba müziğin göbeğine doğmuşum. Bir yeğenim hariç ailede herkes müzisyen. Kimse benim için bu çocuk büyüyünce ne olacak diye düşünmedi. Daha henüz 3-4 yaşındayken babam bana Stan Kenton ve Woody Herman Orkestralarını dinletirdi. Gene aynı yaşlarda Stan Getz'in saksofonunu dinlemeye başlamıştım. 12 Eylül 1980'den sonra ailece Adana'ya anneanne ve dedemlerin yanına göç ettik. İlkokula orada başladım, babam yeni gittiğimiz bu şehirde kendisine bir iş bulmuştu. İki yıl Adana'da kaldık. İstanbul'a dönünce Kurtuluş İlkokuluna devam ettim. Konservatuara 1987 yılında başladığımda 11 yaşındaydım. Dudak ve diş yapıma bakarak beni önce korno bölümüne seçtiler, bunu öğrenince babam kıyameti kopardı. Kendisi gibi benim de jazz müzisyeni olmamı istiyordu. O sırada Aycan Teztel hoca Hollanda'dan Türkiye'ye yeni dönmüştü, onunla konuşarak beni trombon bölümüne aldırdılar. Aslında misket oynama çağındaydım, pek bir seçim yapacak durumda değildim, kısacası elime ne enstrüman verseler çalacaktım. Böylece müziğe başladım. Konservatuar benim alıştığımdan çok farklı bir ortamdı. Hayatımın annemin sırtına terleyip üşütmesin diye bez koyduğu bir döneminde ben birdenbire kendimi sanki üniversitede buldum. Tıpkı askerlikte olduğu gibi hiyerarşi çok önemliydi, kendinizden bir sınıf büyük olana ağabey demek zorundaydınız. Şu an birlikte çaldığım Berna Sağdıç, Ali Emre Kayhan ve Doğan Aykon o ortamda benim için çavuş değil adeta general gibiydiler. Ama konservatuarı bitiremedim. Aycan hoca çok sevilen ve sayılan bir hoca idi. O Boston'a gitti. Onun yerine gelen trombon hocası Sezai Tarakçı idi. Kendisi 20 yıldan beri trombon çalmamış bir insandı, yıldızımız hiç barışmadı. Aycan hocadan sürekli olarak 100 üzerinden 90 ve üstü not alan ben zamanla trombondan soğudum. Hatta Sezai hoca bana kibarca 'sen bu işte yetenekli değilsin, vakit varken başka bir liseye geç' dedi. Mutlaka benim de bu denli olumsuz ilişkide bir hatam olmuştur. Babamla görüştüm, o bana 'müziğin okulu mu olur' dedi ve okuldan ayrılma kararımı destekledi. Önce beni Kent Orkestrasına çağırdılar, parasızdım ve işe ihtiyacım vardı. 'Devlet kadrosu hemen çıkmaz, bir 3 ay beklemek zorundasın' dediler, ve derken bir olay oldu ve hayatım değişti".

Sahne de değişti, ve ekranda beyaz saçlı ak sakallı bir ihtiyar adam belirdi. Bu kişi Türk Jazz Tarihinin İsmet Sıral ile birlikte en iyi korunan sırlarından biri olan Süheyl Denizci idi.

Yazar onunla bir röportaj yapabilmek için kendisini defalarca aramış, rica etmiş, yalvarmış, eşi ve oğlu vasıtasıyla ısrar etmiş, hatta tehdit etmişti. Ama tüm bu çabalar boşuna idi çünkü ak saçlı ihtiyar adam geleceğe bir yazılı kanıt bırakmak istememekte idi. Ancak küçük Çimenot'un hayatını değiştiren kişi de o olacaktı....

"Süheyl ağabey babamın arkadaşı idi. Daha 14 yaşımdayken o beni orkestrası ile sahneye çıkarmış ve 'işte en yaşlı üyemiz' diye takdim etmişti. O sırada Fatih Erkoç TRT Jazz Orkestrasından ayrıldığı için bir tromboncu arıyordu. Benim aklım 3 ayda çıkmasını umduğum Kent Orkestrası kadrosundaydı. Bunu söyleyince Süheyl ağabey bana 'seni alacağız dedik, laf ağızdan bir kere çıkar' dedi. İşte böylece 17 yaşında TRT Jazz Orkestrasına genç ve körpe bir müzisyen olarak girdim. Kadro konusunu da bir daha hiç açmadım. 2.5 sene sonra kadrom geldiğinde yıl 1995 idi ve 11 yıldır orada çalıyorum. Yaşça genç olmama rağmen orkestranın eskilerinden sayılıyorum.

Ama birçok başka projede de yer aldım. Kerem Görsev'in 'Hands and Lips' ve 'For Murat' albümlerinde çaldım. Bir kere onunla İstanbul Jazz Festivalinde de çaldık. Emin Fındıkoğlu'nun 'Detant' projesinde, Ali Perret ve

İmer Demirer'in 'Barbarlar' projelerinde çaldım. Tuna Ötenel ve İmer Demirer'in beşlisinde en son Ankara Jazz Festivalinde yer aldık. Önder Focan ağabeyin 'Deep Purple' ve 'Fobop' projelerinde de vardım. Big Band'lerde de çaldım. Ricky Ford'un Istanbul Jazz Collective ve Aycan hocanın Beck's Big Band'lerinde yer aldım. Beck's in ismi bugünlerde değişti, İstanbul Super Band' oldu.

Kendi kurduğum gruplarım da var. Bunlardan Funk Bone'u yakın arkadaşım tromboncu Emre Kayhan ile kurduk. Gitarda Cem Tuncer, piyanoda Can Çankaya, basta Alp Ersönmez ve davulda Erhan Seçkin var. Bu grubun espirisi iki trombonun birlikte yer alması. Bizim ülkede müzik gruplarında tek bir trombonun bile bulunması zor olur.

İkinci grubumuzda ise dört trombon yer alıyor. Burada Berna Sağdıç, Ali Emre Kayhan ve Doğan Aykon benimle birlikte trombon çalıyorlar. Alt yapı olarak da davulda Cem Aksel, piyanoda Can Çankaya ve basta Ozan Musluoğlu yer alıyorlar. Bu grubun benzerini Avrupa'da bile bulmak çok zor. Çalınan müziğin düzenlemelerini ise başka bir trombon olan Kürşat Sekban yapıyor".

Yazar karşısında oturan genç trombonun jazz denen uçsuz bucaksız bir deryaya veya birçok kişiye göre de aslında belaya arkasına bile bakmadan atlamış ve yüzen bir insan olduğunu anlamıştı. Biraz düşündü. Trombon çocuğa bu sefer de bir bardak su ikram etti ve daha sonra ona jazz'ın en basit ama cevap verilmesi en zor olan sorusunu sordu: Peki sence şu jazz denen şey nedir?

"Bak ağabey, sakat bir soru bu, ucu bucağı yok. Bana göre jazz herşeyden önce kendimi çalarken rahat hissettiğim bir müzik. Rahatlığının onun yapısındaki özgür formdan kaynaklandığını düşünüyorum. Hatta şunu da diyebiliriz, bence jazz aslında bir sohbettir, tıpkı şu an ikimizin yaptığı gibi birşey. Onun benden neler götürdüğünü bilemiyorum ama neler getirdiğini rahatça ifade edebilirim. Her akşam uyumadan önce yastığımla benim aramda bir diyalog olur. O gün neyi iyi neyi kötü yaptım diye düşünürüm. Bu bir vicdan muhasebesidir. Kendimle yüz yüze gelirim.

Jazz bana herşeyden önce bir mutluluk getirdi, jazz çaldığım günlerin akşamları başımı yastığıma koyar koymaz mışıl mışıl uyurum. Ama eğer o gün müzik çalmamışsam gözüme uyku girmez.

Müzik öyle bir okuldur ki yaşadığınız müddetçe devam eder, ondan okuldan olduğunuz gibi mezun olamazsınız. Ben trombon çalmayı hergün yeniden öğreniyorum. Trombon aklınızı çelen güzel bir kız gibidir ve hergün sürekli bir ilgi ister. Bir hafta çalışmazsanız el melekeleriniz kaybolur. Üç gün çalışmazsan kız sizi toptan terk eder. Zaten benim en büyük hayalim de yaşadığım müddetçe herzaman trombon çalabilmektir".

Günümüzdeki tüm güzel şeyler gibi bu röportajın da bir reklam arası olması gerekiyordu. Yazar bu arayı verirken hiç değilse müzikle ilgili birşey koysalar diye içinden geçirdi. Ama beklediği gibi olmadı, ara iki gün sürdü. Sonra trombon delikanlı geri geldi ama bu sefer yanlız değildi. Yanında şirin mi şirin, aydınlık bakışlı tatlı gülüşlü bir kız vardı. Havalar ısınmaya başladığı için ikisi de susuzluktan bayılmak üzereydiler. Sanki bir fotoroman çekimine gelmişlerdi, Yazar onların beklentisini kırmadı, önce sularını getirdi, sonra da içinden 'nayıır nolamaz' diye geçirerek trombon cunun öyküsünü dinlemeye kaldıkları yerden devam etti.

"Çok kitap okurum, özellikle dünya klasiklerine ve Dostoyovski'nin eserlerine bayılırım. Sinemaya ilgi duyuyorum. Büyük bir DVD koleksiyonum var ve günde en az iki film seyrederim. En son "21 gram" filmini seyrettim. Sean Penn'in Oscar alan filmi. İnsanlar öldüklerinde 21 gram kaybederlermiş. Ben de dünyayı Sean Penn gibi algılıyorum. Biraz muhalif bir bakış açım var. Zaten bütün beğendiğim insanlar da bu tip kişiler. Michel Moore'un Fahreneit 9/11 filmini de çok merak ediyorum. Bence dünyanın gidişi hiç de hoş değil. Bu güne kadar hiçbir devirde dünya bu kadar tek kutuplu olmadı. Hep iki kutup olur ancak birisi diğerinden biraz daha güçlü olurdu. Şimdi Bush'un Amerika'sı tek kutup olarak aklına esen herşeyi yapıyor. Ama bunun da bir sonu olacağını düşünüyorum".

Yazarın telefonuna SHUBUO dan bir mesaj geldi. Çukurova grubu ile BDK arasında henüz bir anlaşma sağlanamadığını yazıyordu. Trombon cu ne olduğunu sordu ve kendi telefonuna neden mesaj gelmediğini merak ettiğini söyledi. Yazar da şaşırmıştı, hayatında ilk defa böyle bir haber servisine abone bir müzisyenle karşılaşıyordu. Karşısındaki temiz suratlı genç müzisyen dünya meseleleri ile yakından ilgilenen bir insandı. Aklına onun aynı servisin flört paketine de üye olup olmadığı geldi ama bu soruyu o tatlı kızın yanında soramayacak kadar da olsa izanı vardı. Bu yüzden ona daha zor bir soru olan kadınlar hakkında ne düşündüğünü sordu:

"Abi lütfen beni sıkıştırma. Gel sen bana başka sorular sor. Mesela trombonun sihirinden konuşalım. Bir zamanlar Kuzey ülkelerinde trombon Allah'ın sesi olarak kabul edilirmiş. Kiliselerde orgdan fazla çalındığı dönemler olmuş. Çocuklara trombon öğretilirmiş. Trombon sesine ben biraz farklı olarak bakıyorum. Çalan adamı hemen sesinden tanırım. Her trombon cu kendi kişiliğini sesine yansıtır. Mesela Ray Anderson teatral bir şekilde üfler. Curtis Fuller, JJ Johnson, Frank Rosolino, herbirinin kendilerine özgü farklı bir sesi vardır. Slide Hampton'u da çok severim, o benim babam gibidir. Trombonu solak çalar. Ama çok beğendiğim başka jazz müzisyenleri de var. John Coltrane'in albümleri hep başucumdadır. Miles Davis ve Herbie Hancock da beni müzikleriyle çok etkilemişlerdir.

İstanbul'a geldiğinde Steve Turre ile çalmıştım. İkinci gelişinde beni hatırladı. Yukardaki odasına çıktı ve bana yeni sazını getirerek gösterdi. Ayrıca yeni CD'sini imzalayarak hediye etti. Kızından, ailesinden konuştuk. Bir çok teknik şey tartıştık..

Beni 2 sene sonra hatırlayarak tanıması çok hoşuma gitti.

EBU CAZ ORKESTRASI (European Broadcasting Union Jazz Orchestra) geçen sene buraya geldiğinde onlarla günde 12 saat birlikte çalışarak konsere hazırlandık. İngilizcemin kötü olmasına rağmen onlarla çok güzel bir şekilde kaynaştık. Her tanıdığım yeni insandan yeni bir şeyler öğreniyorum. Onların çalışkanlığı ve disiplinleri de beni etkiledi. Bir gece o gruptan 4-5 kişi Jazz Cafe'de çaldık, çok güzel oldu.

Bak sen yemeğe de meraklı görünüyorsun. Gel ben sana bir mangal yapayım. Bir de yemek tarifi vereyim. Çarliston biberleri al, içlerini hafifçe oy, sonra tulum peyniri, kekik ve kırmızı biber karışımı malzeme ile doldur. Mangala at, tulum pişme tamamlanınca zaten kendisini dışarı atar ve 'al beni ye' der. Yani herşeyi sor ama kadınları sorma...

Yazar düşündü, ona sorabileceği son şey olan hayallerini sormak istedi. Bir albüm hayal et, nasıl bir albüm yapmak istersin diye sordu. Bu arada kız, trombon cuya onu misafir etmesi halinde yazara sadece sucuk değil köfte de ikram etmesi gerektiğini hatırlattı. Bu güncel meselelerden sıkılan trombon cu daha ulvi konulara doğru yelken açtı:

"Hani bir söz vardır, hayal etme, hayallerini yap gerçekleştir derler. Hayal olmazsa gerçek de olmaz. Eğer bir müzisyen sazı ile iç içe ise, onu seviyorsa her hayalini gerçekleştirebilir. Bu bir konser de olabilir, bir albüm de. Önemli olan yaptığın işe duyduğun sevgi ve içindeki ilerleme tutkusudur.

Benim hayalimdeki grupta Jeff Tain Watts davulda, Kenny Kirkland piyanoda ve Christian McBride basta olurdu. Ben onlarla birlikte trombon çalmak isterdim.

Herkes arkadaşım, kimi seçeceğimi bilemem. Ama biraz düşününce Cem Tuncer gitarda ve Can Çankaya'yı mutlaka benimle olsun isterdim. Herhalde kendi bestelerimi çalardım."

Bu fotoroman o gün bitmedi, üçüncü bölümü bir mangal partisinde çekilecekti. Trombon cu usulü ızgara sucuk, az biraz köfte ve içi özel doldurulmuş Çimenot usulü ızgara biber dolması. Yazar bu hayalleri yaşarken Askerlik Şubesi'nden gelen bir emir fotoromanın sonunu getirdi. Türk Ordusunun da müzisyenlere ihtiyacı var. Hakan Çimenot siz bu satırları okurken Erzurum'da vatani görevine başlamış olacak. Biz bu fotoromanın sonunu askerlik anıları ile de süsleyeceğiz. Askerlik elbet biter ama benim anladığım kadarıyla bu olay Hakan Çimenotu'un müzikal yolculuğunda sadece bir soluk olacak, bu tefrika da kaldığı yerden devam edecek.

O da erecek bir gün muradına ve biz çıkalım kerevetine,

31 Mart günü gökten düşen bir elmanın öyküsünde buluşmak üzere şimdilik hoşça kalın.

50 Yıldan Beri Süren Bir Müzik Masalı: Lale Plak

Güzel İstanbul'un Tünel semti benim için tam anlamıyla "jazz" demektir. Neden diye sorabilirsiniz. Çünkü burada, Tünel meydanından başlayan Galipdede Caddesi'nin hemen başında, benim gibi jazz virüsünden muzdarip olanların başvurabileceği nadir hastahanelerden birisi vardır da ondan. Bu caddenin sol tarafında karşınıza çıkacak olan metrekaresi ufak, ancak ünü yedi düveli sarmış olan Lale Plak yıllardan beri başta jazz severler olmak üzere bir çok farklı müziğin hastalarına şifa dağıtmaya devam etmektedir. Aslında koca cadde benim gibi bir çok müziksever için burada başlar ve burada biter.

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

Gün geldi, Lale plak 50 yaşına girdi. Dünya alem bunu duydu ve kutladı. Ne yazık ki ben o güzel gün şehirde değildim, davete icap edemedim. Dönünce de yapabileceğim tek şeyi yaptım. Güzelliğini yazıya dökmek için Galipdede Caddesi'ndeki o büyülü sarayın peri padişahı sevgili arkadaşım Hakan Atala'nın yanına vardım.

Sohbetimizi onun yıllardan beri Şişhane'deki evine gitmek için kullandığı Tünel Geçidindeki KV'de yaptık. Güzel bir Mayıs sabahı henüz sabah temizliğinden çıkmış yarı ıslak masalarından birinin köşesine ilişerek bu güzel yerin öyküsüne doğru yelken açtık:

Tünel geçidi benim eve giderken kullandığım güzergahın başlangıcı. Burayı çok seviyorum, çok güzel bir mekan. Lale Plak'ın 50. yılını kutlamak için amatörce bir davet planladık. Serdar Benli, Tansu Özyurt ve ben bu işi birlikte tasarladık. Eşi dostu çağırdık. Davetin ilk bölümünü oluşturan kokteyli burada yapmak istedim. Bu kokteyli Babylon'da Mercan Dede ve İsviçreli kontrabasçı Mich Gerber'in konseri takip etti. Kokteyle 415 kişi katıldı. Babylon'a da 300 kişi geldi. Mich Gerber'i seçmemin özel bir nedeni var. Onun müziği bu dükkanda mevcut olan tüm müziklerin içeriğini yansıtıyor. Sadece bir trio konseri olsa idi bazı misafirlerim sıkılabilirdi. Eğlenceli bir ortam olsun istedim.

Bu kutlama kendimi bir sanatçı gibi hissetmeme sebep oldu. Farklı bir şeyler yaptığımı ve insanların bunu fark ettiklerini gördüm.

Lale Plak için süpermarketler içerisinde bir "butik" ifadesini kullananlar oldu. Bu çok hoş bir ifade. Gerçekten de benim için 'müzik market' her zaman kavramı diğer insanların anlayışından farklı oldu.

Bence müziksever müşteri bir müzik dükkanına girince etrafındaki CD'lerin arasında kaybolmamalı ve boğulmamalı. Mutlaka onu gereken miktarda yönlendirmelisiniz. Ancak bunu yapabilmek için bir müzik satan dükkanda çalışan insanların sattıkları müziklerin içeriğini de bilmeleri gerekir.

Dükkanınızda 100,000 tane de CD olsa onların içeriğini bilmeden müşterinize sunmanız imkansızdır.

Bizim dükkana gelen albümler raflara girmeden önce hem ben hem de burada birlikte çalıştığım arkadaşlarım tarafından mutlaka dinlenir. Her sabah büyük şirketlerde yapılan toplantılar gibi bir araya gelir, müşterilerimize sunacağımız müzikleri dinler ve içeriklerini öğreniriz. Daha sonra da o gün dinlediğimiz müzikleri aramızda tartışırız. Müziğin kaydının kalitesi, kaydın gerçekleştirildiği stüdyo, yapılan müziğin tarzı, icra eden müzisyen-

ler, aynı müzisyenlerin geçmiş icraları ile o an dinlediğimiz albümlerinin arasındaki fark, müzikte oluşan farklılıklar gibi tüm ayrıntılar herkes tarafından öğrenilir.

Daha sonra elimizdeki yeni albümün çok meraklısı olduğunu bildiğimiz müşterilerimiz için satılacak kopyalarını ayırır ve kendilerine telefon ederek haber veririz. 'CD'niz ayrıldı, lütfen gelin alın'.

Bundan sonra işin tasnif yönü başlar. Albümün dükkandaki bölümlerden nereye konması gerektiğine karar veririz ve işte o an yeni albüm satışa girmiş olur.

Eğer bir albümü biz kendimiz sevip beğendiysek onu satmak tabiki daha hoş oluyor. Tabi her sattığımız albümü beğenmemiz gerek diye birşey de yok. Çok değişik zevkler ve ilgi alanları var.

Ben her zaman tüketici olan müşterime bu işin 'duyacalı' bir iş olduğunu söylerim. Duyacalı bizim göreceli kelimesinden esinlenerek türettiğimiz bir ifade. Müzik böyle bir olay, duyacalı, deneme yanılma işi. Bugün sevmediğiniz bir müzik size hayatınızın bir başka döneminde başka birşey ifade edebilir. Eskiden Türkiye'de GRP markalı albümler bulunmadığı için ben onları Amerika'ya giden dostlarımdan isteyerek getirirdim. 25'li yaşlarımda bu markanın sound'unu dinlerdim. Şimdi 43 yaşıma girdim ve artık o sound bana birşey ifade etmiyor. Şimdi daha çok akustik müzik hoşuma gidiyor. Eskiden elektrik bas severdim şimdi akustik kontrabas sesini seviyorum. Sanırım bendeki bu değişimi tüketici olan müşterilerime de yansıtıyorum.

Bana gelen müşterilerimin arasında eski meraklılar olduğu kadar jazz müziğini dinlemeye başlamak isyeyen kişiler de oluyor. Onlara önce daha 'light jazz' müzikleri öneriyorum. Bir Ornette Coleman ile başlarsa çok fazla ileri gidemeyebilirler. Sadece jazz için değil tüm müzikler için geçerli birşey var. Başlamak isteyen insanların önüne bir mutlaka bir yol haritası koymak ve yönlendirmek lazım. Ancak tek başına yönlendirme de kötü netice verebilir, dinleyiciyi biraz da bilgilendirmek ve bilinçlendirmek lazım. Ben böyle müşterilerime dinledikleri jazz parçalarının orijinal hallerini de dinlemelerini öneriyorum. 'Mercy Mercy' ve 'Summertime'ın jazz yorumlarını dinleyenler onların orijinallerini dinleyince daha farklı anlam bulabiliyorlar.

Ben kendim bir müzisyen değilim, belki de bu benim için bir avantaj oluyor. Müziğe daha tarafsız ve geniş olarak yaklaşabiliyorum. Her zaman konserleri arkalardan dinler ve etrafımdaki insanları izler onların reaksiyonlarını gözlerim.

Bizim dükkanda jazz bölümündeki albümler enstrümanlara göre tasnif edilmiştir. Onları böyle sunmanın bir riski olduğu

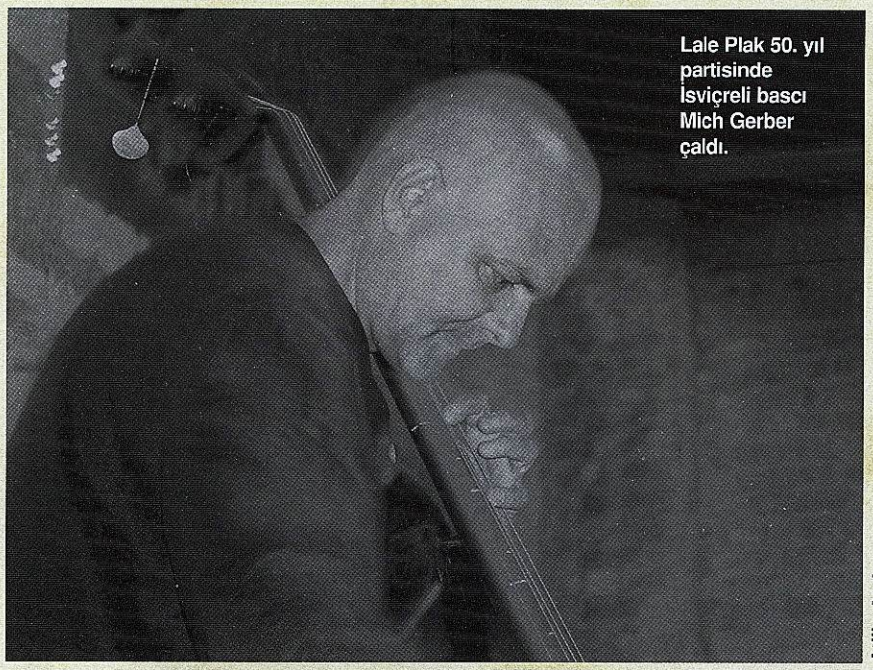

Lale Plak 50. yıl partisinde İsviçreli bascı Mich Gerber çaldı.

Atilla Atala

doğru ama bu şekilde hem biz hem de müşterilerimiz müzisyenleri daha iyi tanıyoruz. Örneğin Ornette Coleman'ın saksofoncu olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu yaklaşım biraz da bizim cesur olduğumuzu gösteriyor.

Emel Armutçu Hürriyet gazetesinin Pazar ekinde 23 Mayıs günü yayınlanan yazısında bizden "**Dünyanın müziğini 40 metrekareye sığdıran marka**" diye bahsediyor. Bence bu çok doğru bir ifade. Bu dükkana girince insanlar etkileniyorlar ve sevdikleri müziklerin CD'lerini alıyorlar. Bizim dükkanda olan birebir veya yüz yüze müşteri ilişkisi çok yorucu bir çalışma anlayışı ama onu özel yapan da bu. Bu tip anlayışa yurt dışında bile rastlamak pek mümkün olmuyor. Bir keresinde Roma'da büyük bir mağzada İtalyan Jazz müzisyenlerinin albümlerini sordum, oradaki görevli çocuk dükkanın bir tarafını gösterdi ve hepsi orada dedi. Hiç birşey almadım. Floransa'daki küçük bir dükkanda ise aynı soruyu sorunca görevli çocuk albümleri kendisi kapıp getirdi, dinletti ve ben de 2 tanesini aldım. Ben bu anlayışla müşterime yaklaşıyorum ve bana da böyle yaklaşılmasını istiyorum.

Emel Armutçu'nun güzel yazısı büyük bir keyifle okumuştum. Hakan bana o yazının bir fotokopisini verince hafızamı tekrar tazeledim:

Bunların bir kısmını Emel hanımın izniyle sizlerle de paylaşmak istiyorum:

Lale Plak 50 yaşında. Hakan Atala 1961 yılının 8 Mayıs'ında dünyaya geldiğinde İstanbul'da adı Lale olan bir mağaza çoktan vardı. Üsküp'ten İstanbul'a göçen babası İbrahim ve amcası Yusuf Atala Beyazıt'ta Beyazsaray'ın altında açmışlardı kırtasiye'den çakmağa kadar herşeyin satıldığı Lale Mağazasını. Uzun yıllar iki aileye de bakan Lale, Beyazıt'taki istimlak çalışmaları nedeniyle 27 temmuz 1953'te kapanmak, daha doğrusu taşınmak zorunda kaldı. Aslında iyi ki de öyle oldu: çünkü İstanbul Tünel'deki "Lale Plak Devri" 1954 yılında böyle başladı. Müthiş bir arşivci olan İbrahim Atala, ajandasının 13 Mayıs 1954 tarihli sayfasına şöyle yazmıştı:

"İşe başladığımız tarih"

O dönemde sattığı kırtasiye malzemesi, albüm, çakmak, dolmakalem, hatta daktilo gibi mallar arasına plakları da eklemiş olan küçük dükkan, aslına 1 numarasını işgal ettiği Galip Dede Caddesi'ne çok yakışmıştı. Çünkü o cadde boydan boya müzik aletleri satan, müzikle ilgili herkesin sık sık uğradığı bir yerdi. Üstelik dükkanın üst katı bir keman atölyesiydi o zaman. Şimdilerde içlerine girdiğinizde, mutlaka davul ya da gitar başında birini yakalayacağınız, bazı satıcıların da müzisyen olduğu Galip Dede'nin hemen başında Lale Plak gibi, küçük ama derin "müzik rezervi"nin olması, Tünel meydanını uzun yıllardır "Tünel Meydanı" yapan şeylerden biri olacaktı.

Kahveler tazelendi. İçinde bulunduğumuz Tünel Geçidi yavaş yavaş hareketlenmeye başladı. Hakan'ın sanki kendi evinde oturur gibi olduğunu düşündüm. Tünel esnafından bazı insanlarla oradan gelip geçerken selamlaştı. İçimden Tünel bölgesinin insanlarının bizim algılamamız dışında özel bir aile oluşturduğunu düşündüm. İnsan bazen gittiği lokantada yemek seçerken orada çalışanların ne yemek yediğini merak eder. Benzeri bir duygu ile ben de ona kendi kişisel koleksiyonunu sordum. Kaldığımız yerden sohbete devam ettik:

Lale Plak'ı benim kişisel koleksiyonum gibi de algılayabilirsiniz. Buradaki geniş çe-

Hakan Atala, Lale Plak'ın önünde Kerem Görsev, Burçin Büke ve Aşkın Arsunan ile birlikte.

şit özellikle yabancı müşterilerin çok ilgisini çekiyor. Çoğu böyle bir yeri kendi memleketlerinde bile görmediklerini söylüyorlar. Ortamdan çok etkileniyorlar ve CD alıyorlar. İki üç günlüğüne İstanbul'a gelen turistlerin bu küçücük dükkanda iki üç saat geçirdiğini de çok gördüm. Tabi bu ilgi de bizim burada sunduğumuz yerli müzik koleksiyonumuzun da çok dahli var. Biz az ama öz şeyler satmaya çalışıyoruz. Müziğimizi sadece satmaya değil aynı zamanda ülkemizin kültür değerlerini temsil etmeye çalışıyoruz. Müziğimizi önce tanıtıyor sonra da tavsiye ediyoruz. Sizin anlayacağınız biz aslında bir çeşit fahri büyükelçilik yapıyoruz.

Istanbul'da yapılan müzik festivallerine gelen müzisyenlere de CD veriyoruz. Dükkanda bir imza defterim var. Kahvemizi bitirince dönüp bakarız. Şu an o defterde imzası olanlardan ilk aklıma gelenler John Zorn, John Surman, Pat Metheny, John Abercrombie ve Joe Lovano. Klasikçilerden daha az imza aldım. Şey aklıma geldi en son Jacky Terrasson gelmişti, onun da imzasını almıştık.

Marcus Miller'den ayrıca bahsetmek istiyorum. O ilk gençlik günlerimden beri benim kişisel idolümdür. Yedi yıl önce buraya ilk geldiğinde konseri üçte bir oranında doluydu. Ama geçen yaz İstanbul Jazz festivalindeki konseri tıklım tıklım dolu idi. Bizde tüm CD'leri mevcut. Onunla ilgili hoş bir anım var. Geçen sene konserden önce buraya geldi, çok şaşırdım. Çay ikram ettim, kabul etti. Onu gezdiren rehber vaktinin az olduğunu hatırlatınca çok kalmadan gitti. O zaman kendisinden bir imza alamadığımı fark ettim ve çok üzüldüm. Rehberi Bengi'ye 'mağzamızın bir T-shirt'ü var, lütfen bunu al ve Marcus'a hediye et diye rica etmiştim. Meğer çocuk bu dediğimi yapmış. Akşam konserde Marcus Miller'i izledik. Her zaman olduğu gibi gene arkalarda oturuyorduk. Meğer konserde bizim T shirt'ü giyiyormuş ama önce uzaktan farketmedik. Birisi farkedip bizi uyarınca bir dürbün alıp baktık. Marcus bizim T shirt'ün kollarını kesmiş ve giyivermiş. İşte o gün çok mutlu oldum ve onur duydum. Konserden de heyecandan olacak hiç bir şey anlamadım. Konser gecesi daha sonra aynı T-shirt ile Nardis'e geldi ve sabaha kadar çaldı.

Bence onun tavrı ve yaklaşımı tüm müzisyenlere ders olmalı. Adam günlük meseleleri aşmış, içi pozatif enerji dolu ve o enerjiyi de çevresine yansıtıyor. Kişisel kapris falan yok. Bence bir müzisyenin kişiliği herşeyden önde gelir. Eğer müziğini de iyi yapıyorsa ona "Şam'da kayısı" denir.

Her ne kadar Hakan Atala o gün gittiği Marcus Miller konserinde heyecandan birşey anlamamış da olsa onun tabiri ile Şam'da kayısı bir çok konsere gitmiş. Bazılarını unutamadığı o güzel konserler de daha sonra Lale Plak'ın büyülü atmosferinin oluşmasında katkı sağlamışlar. Söz bu konserlere gelmişti:

Miles Davis'in konseri belki de İstanbul Jazz Festivalinin gelmiş geçmiş en önemli konseriydi. Evet çok kişi bu konseri bir rüya gibi hatırlıyor, konser tıklım tıklım dolu idi ama kimsenin hatırlamadığı birşey var. Açıkhava (şimdiki Lütfü Kırdar) konserden sonra çok çabuk boşaldı. Evet Miles'in müziği çok zordu, çalarken arkasını dönerdi, ama gitti gider, Miles bir daha aramızda olamayacak.

Modern Jazz Quartet'in konserini de unutamam. O da eski Spor Sergi Sarayında olmuştu. Ben eski basketbolcuyum, o salonda çok basketbol oynadım, çok maç seyrettim. Kısacası gençliğim orada geçmişti ve benim için özel bir yerdi. O gece kırık koltukların üzerinde 40 derece nemli bir havada, leş gibi tuvalet kokusu içinde bir konser izledik. Üstelik salon havasızdı ve bir çok kişi de sigara içiyordu. Modern Jazz Quartet işte böyle bir ortamda smokinlerini giymiş, papyonlarını takmış olarak büyük bir ciddiyetle müziklerini çaldılar. Hiç birşey onları etkilemedi. Bence jazz'daki herşey onlarda vardı. Disiplin, özveri ve ciddiyet.

Bir çok böyle iyi müzisyen dinledim. Piyanist Michel Camilo'nun konserleri de çok iyi idi. Roy Hargrove, Keith Jarrett, Oregon, Oscar Peterson, Jonas Helborg, Hermetto Pasqual ve Chet Baker. Hepsini hatırlıyorum.

Konser anıları bizi Fellini'nin unutulmaz filmi Amarcord'daki gibi bir duygu ortamına taşıdı. O filmde Fellini kendi çocukluğunda gördüğü şeyleri bir çocuğun saf ve güzel bakışı ile seyircisine aktarır. Konuşmanın bu bölümünde Hakan Atala yıllar öncesine gitti, bir çocuk oldu ve önce jazz'dan başlayarak daha sonra da artık olmayan bir İstanbul'u anlattı:

Tıpkı jazz gibi basketbolun de hayatımda özel bir yeri vardır..

Pek bilinmez ama benim çok uzun bir basketbol hayatım oldu. Önce Galatasaray da sonra ise Eczacıbaşı yıldız takımlarında oynadım.TED'de basketbol takımının kaptanlığını yaptım. Yıllar sonra ise Topkapı Spor veteranlar takımında oynadım.

Ben eski bir basketbolcu olarak jazz'ı basketbola benzetiyorum. Bu oyunda 'freeplay' diye bir kavram vardır. Burada oyun antrenörün verdiği taktiğin dışında oynanır. Oyuncular içinde oldukları duruma göre kendi insiyatiflerini kullanır ve arkadaşlarının aldıkları pozisyonlara göre oyunu şekillendirirler. Tıpkı jazz da olduğu gibi burada da bir doğaçlama söz konusudur..

Bir de işin şu yönü var. Jazz dinlemek bir insana ayrıcalık kazandırıyor. Bu müziği dinlemek için belirli bir kültürel birikim gerekiyor. Bu yüzden de jazz dinlemek insanı farklı yapıyor ve toplum içerisinde bir prim getiriyor. Jazz laf olsun diye zorla dinlenebilecek bir müzik değil.

Benim müziğe ilgi duymamın öyküsü çocukluk günlerimden başlıyor.

Ben çocukken ailem ile kışın Şişehane'de otururduk. Ben halen orada oturmaya devam ediyorum.

Aile ilişkilerimiz her zaman güçlü idi. Babam ve amcam, İki erkek kardeş annem ve teyzemle yani iki kızkardeşle evlenmişler. Hep birlikte büyüdük, hep birlikte yaşadık, bir tencereyi paylaştık, babamla amcam da birlikte çalışırlardı. Amcamın iki oğlu var, Atilla ve Ata, benim ise iki ablam var. Ben ise tekne kazınıtısıyım.

Okula Laleli'deki Koca Ragıp Paşa ilk okulunda başladım. Bir aile geleneğinin uzantısı olarak Vefa Lisesini bitirdim. Oturduğumuz mahalleye bayılırdım, Acem Bakkal Mehmet'in kokusunu hala unutamam. Üniversiteye yurt dışında devam edip reklamcılık okuyacaktım ama olmadı. Rahmetli ağabeyim beni finanse edecekti fakat kısmet değilmiş.

Yaz gelince hep birlikte dayımların İdealtepe'deki evine eski tabir ile sayfiyeye giderdik. Dayımların yazlık evinde içinde pikap ve makaralı teyp olan bir garajları vardı. Kuzenim Serdar Benli ile o garajda müzik dinlerdik. Önce James Taylor ve Michel Franks ile başladık, sonra sırasıyla Steve Wonder, Pink Floyd, Temptations, Commodores ve Santana geldi. Yavaş yavaş Stanley Clark, Billy Cobham gibi müzisyenlere vardık. Gece gündüz deniz, müzik ve tavla ile geçti. Yazlık sinemaları atlamayayım. Onlar da hayatımızın önemli bir parçası oldu. O yıllar İstanbul Müzik Festivalinin başlangıç yılları idi. Biletler Atatürk Kültür Merkezinin gişelerinde satılır ve acayip kuyruklar olurdu. Biz sabah erkenden gider o kuyruklara girerdik. Festival de müzik dünyamızı oldukça geliştirdi. O devirde plak falan yoktu, yurt dışından orijinal plaklar getirtirdik. Bazen yurt dışından gelen bir plağı buradaki yapımcılar kalıbını çıkartıp yerli baskı olarak piyasaya sürerlerdi. Telif hakkı, izin, lisans gibi ayrıntılar henüz bilinmiyordu. O devirde Michel Franks ve Al Jerrau plakları benim müşteri talebim üzerine bu şekilde çıkarıldı.

Yaşım ilerledikçe babama yardım etmeye başladım. O zamanlar dükkanda bir tane Dual HS 135 pikabımız vardı. Ben Modern Jazz Quartet'in Blues on Bach albümünü dinlemeyi çok severdim. Babamın olmadığı birgün sesi çok açmışım, kolonlardan biri yere düştü ve kırıldı. Babam görecek diye çok korktum, o gelmeden hemen yapıştırdım, babam farketmedi.

Babam işinde çok titizdi, fazla çeşit iyi olur diyerek dükkanı ağzına kadar çok çeşitli mallar ile doldurmuştu. Kırtasiye malzemeleri ile plaklar yan yana müşteriye sunulurdu. Ama babam yaşlandıkça ipler yavaş yavaş benim elime geçti, Yavaş yavaş kırtasiyeyi dükkandan kaldırarak plak satışına yoğunlaştım. Birgün de babamı bir hafta dükkandan uzak tutarak dekorasyonu baştan aşağı değiştirdim. Bu gördüğünüz çekmeceleri yaptırdım. Ben ticari bir kaygıyı ön plana almadan kendi zevkimi ve kalitemi yansıtacak bir yer yaratmak istedim.

Jazz zevkimin gelişmesinde TRT'nin de çok önemli bir katkısı oldu. Cengiz Işılay'ın Mavi Nota programını dinlerdim, eğer geç yatmış da pazar sabahı uyanamamışsam annem benim için programı teype çekerdi, onu dinlerdim. Müzik Stüdyosu'nun jingle'ı bir Bob James parçası idi. Bu da bana çok şey kattı. Hülya Tunçağ'ın programlarını dinleye dinleye sesi kafama adeta kazınmıştı ama yüzünü tanımazdım. Birgün bu dükkana geldi, içeri girip bana merhaba deyince onu sesinden tanıdım. Ben sizin kim olduğunuzu söyleyeyim, siz Hülya Tunçağ'sınız deyince çok şaşırdı. Onun da jazz'a olan ilgimin gelişmesinde önemli bir yeri var.

Zaten bir jazz çetesinden bahsediliyor. Bana göre bu çete Hülya Tunçağ, Zuhal Focan, Serdar Karabatı ve sizden oluşuyor. Ben de jazz polisi oluyorum, sonunda herkes bu dükkanda buluşuyor.

Kahveler bitmişti ve ben artık dükkanda buluşup jazz polisinin denetimine girmek istiyordum. Üstelik birçok müzikobur gibi sabah Lale Plak'da buluştuğumuz an bazı albümleri de gözüme kestirmiştim. Oraya vardığımızda aklımdaki en çok merak ettiğim şey olan dükkanda kaç tane CD olduğu sorusunun cevabını verdi:

Bu dükkanda 8-9000 civarında CD var ama gene de şu an size tam olarak söyliyemem. Jazz sonsuz bir keşif yolculuğu, kimse ucunu bucağını bilemiyor.

Ama jazz severleri kızdırsa bile söylemek istediğim birşey var. Bana göre müziğin asıl temeli klasik müzik. İnsan klasik müzik ile başlayarak müziği öğrenmeli. Klasik müzik yapılmış, bitmiş. Ama onu bilen bir insan diğer müzikleri çok daha kolay anlar ve öğrenebilir.

Ben elimde bir satıcı olarak o kadar çok CD olmasına rağmen bu müziği çok geç keşfettim. Doğrusu bu çok ayıp. Son beş yıldan beri bu dükkan sabahları klasik müzikle açılır. Önce bir iki saat klasik müzik dinleyip sonra diğer müziklere geçeriz. Böyle bir disiplin oluşturduk. Müziği bilmeden öğretemezsiniz, ben de bilmiyordum ama eksikliğimi farkettim ve kendimi yetiştirdim. Şimdi benimle birlikte çalışan genç insanları eğitiyorum. Tansu Özyurt şimdiden beni geçti. Yenal Cengiz ise trompet çalmaya başladı.

Ben her zaman olduğu gibi zevklerim ve bütçem arasında denge kurmakta zorlanarak istediğim albümleri aldım. Vakit öğle vakti olmuştu ve şimdilik de olsa ben ayrılmak zorundaydım. Son olarak bana Lale Plak'ın geleceği ile ilgili şeyleri anlatmasını rica ettim.

Bugün 43 yaşındayım ve bekarım. Şimdilik evlenmeyi düşünmüyorum. Evlenirsem bu işin sihirini kaybedeceğimi düşünüyorum.

Evlilik zor bir konu. Bana göre evlilik bir birliktelik, ve bir paylaşım. Ben çoğu zaman konserlere yanlız giderim. Yanımda bir insan ile birlikte gitsem ve o dinlediğimiz müzikten hoşlanmazsa kendimi kötü hissederim. Galiba özgürlüğüme çok düşkünüm.

Gelecek için büyük planlarım yok. Lale Plağın mevcut çizgisini ve standardını sürdürmeyi düşünüyorum. Belki ileride üst katı açar sırf klasik müziklerden oluşan bir bölüm yaparım. Umumi arzu üzerine artık Pazar günleri de açığız.

Belki bir albüm yapım projesine girerim.

Birara kitap satmayı da düşünmüştük ama vazgeçtik. Kitap çok farklı bir konu. Ama müzikle ilgili olması halinde bazı kitapları da satıyorum. Hele içerisinde bir de CD varsa onları mutlaka bulunduruyorum. Müzik DVD'leri satıyorum.

Bundan sonra kısmet olursa 75. yılı kutlarız. Ama 100 yılı göreceğimi ummuyorum.

Ben de ona küçük bir Atala yetiştirse hiç değilse onun bu geleneği sürdüreceğini söyledim. O ise bana 'kendi çocuğum olsaydı ben ona babamın bana davrandığından farklı davranırdım ve çocuğuma 'Lale Plak'ı işaret etmezdim dedi.

Kısacası onun sözlerinden anladığım kadarıyla bu konuda ikna olması için Lale'nin 75. yılını beklememizin gerekiyor. Veya kısmet de diyebiliriz, her ne ise...

Sevgili Hakan daha nice yıllara, Allah sana uzun ömürler versin, sen olduğun müddetçe 50 yıldan beri Galip Dede'de süren bu peri masalı daha nice müzik sever insanları mutlu edecek.

Ricky Ford, Empire Strikes Back

Geçmişte sizlere onun bu üniversitede gerçekleştirdiği İstanbul Jazz Collective projesini anlatmıştık. Şimdi de size onun yeni projesi olan Ricky Ford Orchestra'yı sunacağız.

Tunçel Gülsoy
begog@superonline.com

İçinizde Ricky Ford'u tanımayan bir jazz sever olduğunu düşünemiyorum. O artık bizden biri oldu. İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin müzik bölümünde uzun zamandan beri hoca olarak çalışıyor. Ricky zaman zaman değişik projeler ile müziksevenlerin karşısına çıkıyor. Bizim dergi de zaman zaman Ricky Ford'un projelerini, aslında bizim bu projelere artık öykü dememiz lazım, sizlere aktarıyor. Geçmişte sizlere onun bu üniversitede gerçekleştirdiği İstanbul Jazz Collective projesini anlatmıştık. Şimdi de size onun yeni projesi olan Ricky Ford Orchestra'yı sunacağız. Eğer bu öyküleri ünlü Yıldız Savaşları serisine benzetirsek şimdi de sıra öykünün yeni bölümünde diyebiliriz. Yani sizin anlayacağınız, Türkçesi ile imparatorluk tekrar geri dönüyor ve aramızda.

Kuştepe yerleşkesinde onu öğrencileri ile 16 Haziran 2004 günü Nardis'te verecekleri konsere hazırlanırken buldum. İlk ara verdiklerinde ise imparatorun yeni macerasını dinlemeye hazırdım.

Evet, gördüğün gibi bu benim yeni projem. Nardis'teki konserimize hazırlanıyoruz. Bu üniversitede birçok öğrencim oldu. Şu an dinlediğin grupta benimle birlikte dört öğrencim saksofon çalıyor. Bunların bazıları benim dört yıldan beri öğrencim oldu. Bize eşlik eden bir de basçı ve davulcumuz var.

Bu öğrenciler Türkiye'de jazz müziğini okulda öğrenen ilk nesil oluyorlar. Ve bunu da sadece bir akademik ortamda yapmıyorlar, benim gibi hayatını müzik öğretimine adamış bir insanla yapıyorlar.

Bu proje benim geçmişte birlikte çalışmış olduğum bir çok önemli müzisyenden öğrendiğim şeylerin bir yansımasıdır. Hatta bunu benim hayat birikimimin bir retrospektifi gibi de algılıyabilirsiniz.

Abdullah İbrahim ile 7 yıl çalıştım, onun benim müzik hayatımda çok özel bir yeri var.

Bu retrospektif ayrıca Mercer Ellington, Steve Lacy, Harry Carney, Cootie Williams ve Charlie Mingus ile geçirdiğim yılların izini de taşıyor.

Ben geçmişte kendisi hakkında yazdığım bir yazı için bu konuda araştırma yapmıştım. O notlarıma tekrar bakınca 4 Mart 1954 yılında Massachusetts'de doğan Ricky Ford'un yaşamının ilk 50 yılına kimlerin sığmış olduğunu hatırladım. Liste sonsuz gibi gözüküyordu:

Lionel Hampton, Nat Adderley, Sunny Stitt, McCoy Tyner, Pepper Adams, Hamiet Bluiett, Anthony Braxton, Randy Brecker, Michael Brecker, Jaki Byrd, Ron Carter, Philip Catherine, Joe Chambers, Jimmy Cobb, Larry Coryell, Miles Davis, Jack deJohnette, Sonny Fortune, Slide Hampton, Lionel Hampton, Craig Handy, Roy Hargrove, Billy Hart, John Hicks, Billy Higgins, Milton Hinton, Steve Lacy, Yusef Lateef, Dave Liebman, Cecil McBee, Christian McBride, Airto Moreira, George Mraz, Horace Parlan, Danilo Perez, Don Pullen, Rufus Reid, Claudio Roditi, Wallace Roney, Lew Soloff, Grady Tate, Ed Thigpen, Steve Turre, Mal Waldron, Peter Washington, Jeff Tain Watts ve Buster Williams.

Üstelik notlarımda bu listenin onun birlikte çalmış olduğu veya albüm yaptığı ünlü jazz müzisyenlerinin çok küçük bir bölümünü oluşturduğuna dair bir de not buldum.

Onun yolunun Bilgi Üniversitesi ile kesişmesinin öyküsü de ilginçti. Bilgi'nin müzik bölümünü kurmuş olan Can Kozlu ile arkadaşlıkları vardı çünkü onunla da uzun yıllar birlikte çalışmışlardı. Can Kozlu'dan bölüm başkanlığını devir alan Ali Perret ile de tanışıyordu. Bir sefer onun grubu ile Bodrum'da çalmışlardı. Derken Ali Perret onu Akbank Jazz Festivali kapsamındaki Mingus Trippin projesine davet etmişti.

Sonra artık 'kader ağlarını mı ördü' dersiniz, yoksa 'bizim buraların havasına suyuna mı kapıldı' dersiniz bilemiyorum Ricky Ford İstanbul'da teskere bıraktı. Bilgi Üniversitesinden haberi olunca önce geçici bir süre için saksofon öğrencilerine ders vermeye başladı.

Ben kendisi ile tekrar görüşmeye gittiğimde o dört yıldan beri 'içimizden birisi' saksofon hocası olmuştu. Onu birlikte çalarken gördüğüm öğrencileri de işte bu dört yılın ürünü idi. Bakın daha neler neler öğrendim:

Bu projedeki tüm parçalar sana saydığım jazz üstadlarının eserlerinin benim tarafımdan 5 saksofon için düzenlenmiş şekilleridir. Gelecek yıl belki de Bilgi'de yeni bir big band kuracağız. Nardis'te çalmak benim öğrencilerim için çok ilginç bir tecrübe olacak. Hayatlarında ilk defa profesyonel olarak gerçek bir jazz kulübünde müzik yapacaklar.

Ben bu öğrencilerimle çok uzun saatle boyunca çalıştım. Onların iyi bir saksofon sound'u yakalamaları için çabalıyoruz. Bireysel olarak onlardan güzel ve temiz bir saksosfon sesi edinmelerini bekliyorum. Ben öğrencilerim için çıtayı adamakıllı yükselttim. Çalışma saatlerimizi arttırdık. Bazen sabah saat 8'de başlayıp 7 saat çalıştığımız oldu. Kendimi tam anlamıyla onların müzikal gelişmelerine adadım, onlar da bunun farkında ve gereken özveriyi veriyorlar.

Ben tenor çalıyorum. Barış Ertürk de tenor çalıyor. Serhan Erkol bariton, Çağdaş Oruç ve Duru Tuna da alto çalıyorlar. Bize basta Ahmet Türkmenoğlu, davulda da Ediz Hafızoğlu eşlik ediyorlar. Grubumuzun adını Ricky Ford Orchestra koyduk. 16 Haziran'da Nardis'te sahne alıyoruz.

Ben de gördüğünüz gibi öğrencilerimle birlikte çalıyorum çünkü bana göre bir müzik lideri kendisi de grubunda çalarak ona ses verebilmeli ve kendi enerjisini birlikte çaldığı arkadaşlarına enjekte edebilmeli. Hem Duke Ellington hem de Charlie Mingus bu anlayışı savunan ve gruplarıyla birlikte çalan liderlerdi.

Bana göre her müzik provası aslında bir araştırmadır. Veya tersini de söyleyebilirsin. Araştırma aslında bir provadır. Tüm büyük müzik grupları bu anlayış ile gelişti. Miles Davis, Lional Hampton, Count Basie, Duke Ellington, Thad Jones gibi grupların provaları aslında daha iyiye giden yolun araştırıldığı birer laboratuvardı. Yaratıcı müzikal ifade de zaten böyle gelişebilir.

Öğrencilerimle her anlamda gurur duyuyorum. Hemen hemen sıfırdan başlayarak bu noktaya vardık. Daha gidecek çok yolumuz olmakla birlikte şimdiden iyi bir grup ifadesini yakaladılar. Kişisel ifadeleri de gelişiyor. İşin doğrusu her ikisinin de bir gelişmesi.

Bu projenin kaydını Bilgi Üniversitesinin Müzik Teknolojisi bölümünde gerçekleştireceğiz. Başka jazz kulüplerinde de konserler vermeyi planlıyoruz.

Halen Bilgi'de saksofon çalma, kompozisyon, aranjman ve doğaçlama teknikleri üzerine dersler veriyorum.

İleride bu üniversitede bir de tam kadro big band kurmayı planlıyoruz. Burada öğrenciler ile gerçek profesyoneller birlikte çalacaklar. Senfoni orkestralarında çalan müzisyenleri genç müzisyenlerle kaynaştırmak üzere buraya davet edeceğiz.

Gelecek yıl da Bilgi de kalacağım. Buradaki ortamı seviyorum. Bana göre iyi bir akademik ortamın olması için Üniversite yönetiminin hocalarına destek olması, o desteği alan hocaların öğrencileriyle yakından ilgilenmesi ve o ilgiyi gören öğrencilerin de hocalarına ve üniversitelerine bağlılık göstermesi gerekir. Ben Bilgi Üniversitesinde bu ortamı bulduğumu düşünüyorum. Benimle birlikte burada ders veren bir çok değerli müzik insanı var. Can Kozlu, İmer Demirer, Neşet Ruacan, Donovan Mixon, Raci Pişmişoğlu, Selen Gülün, Cengiz Baysal ve daha birçok kendi branşlarında en iyiler arasında yer alan hocalar ile birlikte öğrencilerimizi yetiştirmeye çalışıyoruz.

Benim saksofona karşı hissettiğim duygular da hergün değişiyor. Hergün uzun saatler sazımı çalışıyorum. Her sabah temizlikçilerden önce ben buraya gelir ve çalışmaya başlarım. Bu şekilde konser verme eksikliğimi gidermeye çalışıyorum.

Prova arası sona erdiğinde ben de onlarla oturup Nardis konserinin hazırlıklarını dinledim. Birçok ünlü parçayı Ricky Ford'un düzenlemeleriyle çaldılar. Her seferinde Ricky çaldıkları parça hakkında bana bilgi verdi. O günkü notlarıma göre bakın menüde neler varmış:

Billy Strayhorn'un ölmeden önce yapmış olduğu son bestesi Blood Count, Charlie Mingus'un Cumbia'sı, Steve Lacy'nin The Wane'i, Abdullah Ibrahim'in eşi için yazmış olduğu Song for Sathima, Mary Lou Willimas'ın Zodiac Suit'inden Pisces, Duke Ellington klasikleri kabul edilen Mood Indigo ve Star Crossed Lovers, Miles Davis ile John Coltrane'in müziklerinin karışımından yaratılmış Miles' Steps.

Ricky Ford, Sibel Köse ile gerçekleştirdiği "Homage to Billie Holiday" projesinde Önder Focan, Kamil Erdem ile birlikte.

Zaman zaman Ricky provayı durdurup öğrencileri ile konuştu. Şu söylediği sözler en çok dikkatimi çeken oldu:

Sizler artık profosyonel müzisyenlersiniz. Burada çaldığımız ölümsüz eserleri besteleyen jazz müzisyenlerinin çoğu da o besteleri yaptıkları sıralarda sizin yaşlarınızdaydılar.

Prova bitti, Yıldız Savaşlarının yeni vizyona girecek bölümünü artık öğrenmiştim. Filmin konusu, jeneriği, oyuncuları, yönetmeni, kısacası bir çok şeyini anlatacak kadar kendimi donanımlı hissediyordum, ama imparator hakkında söylenmesi gereken bir söz daha olduğunu son anda öğrendim.

Türkiye'de yaşamak bana farklı bir boyut getirdi. Bir jazz insanı gözüyle sizin müziğinizi inceleme fırsatım oldu. Türk müziği jazz'dan çok farklı. Türkiye'de müziğin sunumu çok önemli. Makamların yapısı ve doğaçlama çok büyük bir müzikal yaratıcılık gerektiriyor. Tabi jazz müziği Türk müziğine göre çok genç bir müzik tarzı.

Sizin ülkenizde müzikal kültürün korunmasına çok önem veriliyor. Bunu fark ettim.

Ben burada ney ve değişik makamları çalmayı öğrendim. Halen Neyzen Tevfik üzerine bir araştırma sürdürüyorum. Şimdi onun bazı ney çalma tekniklerini saksofona uyarlamaya çalışıyorum.

Evet Ricky Ford yeni projesi ile karşınızda. Bana öyle geliyor ki bu film burada da bitmez. Neyzen Tevfik'in ışığı Ricky'de mutlaka başka projeler, siz isterseniz onlara filmler de diyebilirsiniz, için ilhamlar yaratacaktır. Onu izlemeye devam edelim.

Muhabbet-i Quartet Muartet; Yeni CD geliyor...

Yeni CD'leri önümüzdeki günlerde piyasaya çıkacak olan grupla gitarist Önder Focan konuştu. Grupta Sarp Maden gitar, Genco Arı piyano, Alp Ersönmez bas, Volkan Öktem ise davulda yer alıyor.

Önder Focan
ofocan@prizma.com

Deşifre: Eylül Duru

ÖF: Quartet Muartet'i ben yakından takip ediyorum. Çok da keyif alıyorum. Quartet Muartet'in esası nedir, bundan bahseder misiniz?

SM: Biz 97'de Volkan ve Çağlayan Yıldız'la Trio Mrio'yu kurmuştuk. Quartet Muartet aslında o grubun devamı. Bu yıla kadar hep Trio olarak çaldık. Çağlayan 2000'de Hollanda'ya yerleşince, Alp'le devam ettik. Sonra Genco'yla tanıştık.

ÖF: Tabii Genco çok küçüktü o zamanlar... 97'de filan...

SM: Bizim aslında aklımızda gruba hep bir piyanist almak vardı. Arada sırada muhabbetini yapardık ama hem piyanoya hem de synthesizerlara hâkim birini arıyorduk ve bir türlü kafamıza göre birini bulamamıştık. Ta ki Genco çıkana kadar.

VÖ: Hatta dalga geçerdik, dört kişi olursak grubun adını Quartet Muartet koyarız der gülerdik.

ÖF: Ne zaman başladı Quartet'le çalışma?

SM: Genco'ya bizimle çalmak isteyip istemeyeceğini sorduk, tanıştıktan on dakika sonraydı. O da tamam dedi ve ondan sonra işler çok hızlandı bir anda. Serdar Öztop bize bir albüm yapma teklifinde bulundu ve dörtlü olarak albümü yaptık, ki daha önce Trio olarak albüm yapmak vardı kafamızda.

ÖF: Hatta bir albümünüz vardı.

SM: Var tabii. Kalan Müzik'ten 98'de çıkan bir albümümüz var. Çağlayan Yıldız'la beraber.

VÖ: Son dakikaya kadar biz aslında Trio olarak çalmaya devam ettik. Aslında albüm de yine Trio olarak çıkacaktı. Sarp'ın da dediği gibi Genco'yla birlikte kısa bir süre içinde beraber albüm yapmaya karar verdik.

SM: Hatta prova bile yapamadık albümden önce. İki tane yarım yamalak provayla kaydettik albümü.

ÖF: Trio albümü yapacağınız zamanki repertuarı mı Quartet'e taşıdınız, yoksa

Quartet için yeni parçalar düşünmüş müydünüz?

SM: Yo, biz zaten aynı parçaları çalıyorduk. Birkaç tane yeni parça var ama, son anda eklenmiş olan. Ama genelde çaldığımız parçalara konsantre olduk.

ÖF: Peki Trio'daki tavra yakın mı çalıyorsunuz yoksa Quartet'de daha değişik birşeyler...

SM: Başka bir hava çıktı şimdi tabii. Bir kere armonik olarak benim yüküm hafifledi.

AE: Örneğin ben son zamanlarda yazdığım parçalarda Quartet'in nasıl çalacağını düşünüyorum. Yani Quartet için bir şeyler yazmak daha ağır basıyor bende. Genco girdiğinde 4 yıldır Trio olarak çalıyorduk. Ama şimdi grup sanki hep böyleymiş gibi geliyor.

SM: Genco hem solist hem de eşlikçi olarak çok güzel renkler getirdi gruba.

ÖF: Armonide voicing'ler falan konuşuyor musunuz ya da yazıyor musunuz veya piyanoyla gitarı nasıl paylaştırıyorsunuz?

GA: Sarp'la tanıştığımız akşam biz Önder abiyle ikili olarak çalıyorduk. Tanışmamızdan birkaç gün sonra stüdyoda buluşup bir iki parçaya baktık. Biz hiç voicing'leri konuşmamıştık ama bütün voicing'lerimiz neredeyse yazılmış gibi aynıydı. Bütün bestelerde aynı şeyler düşünülüyor, aynı yerlere gidiyor falan. Düşündüğümüz çok şey var ama çalışılmış, özellikle şu olsun denilen çok fazla birşey yok. Çünkü aklımıza gelen şeyler birbirine çok yakın, neredeyse aynı yani.

SM: Yani voicing'lerimiz konusunda hemen hemen hiç konuşmuyoruz Genco'yla. Doğal bir kimya var zaten.

ÖF: Şimdiki genel olarak herkesin tek tek cevaplaması gereken bir soru : Müziğe ve jazz'a yaklaşımınız nasıl? Etkilendiğiniz müzisyenler ve türler? Şu anda sevdiğiniz jazz türleri ve müzisyenler kimler?

SM: Bu çok geniş kapsamlı bir soru aslında. Çünkü sevmediğim ve dinlemediğim jazz türü yok diyebilirim. En mainstream jazz'dan en avantgard jazz'a kadar hemen hemen bütün türleri takip ediyorum ve dinlediğim şeyler de bütün bunları kapsıyor. Ayrıca dönem olarak da, Swing döneminden günümüze kadar olan her şeyi dinliyorum ve hepsinden büyük keyif alıyorum.

ÖF: Müzisyenler?

SM: Kendi enstrümanımda mı yoksa genel olarak mı?

ÖF: Genel olarak ve özellikle enstrümanında?

SM: Bir kere jazz tarihindeki bütün önemli müzisyenlerden etkilendim. Lester Young'lardan, Coleman Hawkins'lerden, Charlie Parker'lardan bugüne iz bırakan herkesin bende de bir izi var tabii ki. Kendi enstrümanımdaysa yine sevdiğim çok insan var ama ilk aklıma gelen...

ÖF: İlk jazz'a ilgi duyduğun zaman seni etkileyen gitarist ve şu anda olsa da dinleseydim dediğin gitarist?

SM: İlk etkilendiğim, ilk keşfettiğim jazz gitarcıları John McLaughlin, Ralph Towner, Allan Holdsworth- ki bunlar birbirinden çok çok farklı isimler. Ondan sonra Wes Montgomery, John Scofield.

ÖF: Şu anda hani gelse de İstanbul'da bir konseri olsa da dinlesem dediğin?

SM: Valla zaten hemen hemen herkesi dinledik ama Scott Henderson ve Allan Holdsworth'un da gelmesini isterim.

GA: Çok geniş... Klasik müzikle, Debussy'le başlıyor herşey bende aslında. Yani Debussy'de bulduğum bir sürü şeyi, daha doğrusu korkunç zevkler yaşadığım şeyleri ondan sonra mesela Bill Evans dinleyerek yaşadım, ilk jazz'a ilgi duymaya başladığım zaman. Bana ilk Ayhan Yünkuş vermişti Bill Evans'ı; 11 yaşında falandım herhalde. Ben sanki kendim birşey keşfetmişim gibi çok mutlu olmuştum. Ondan sonra öğrendim, çok mutsuz oldum, zaten böyle birşey varmış; Debussy jazz'ın temel taşlarından biriymiş. O yüzden müziği zaten hiç ayırt etmeden dinliyorum.Bill Evans'tan çok etkilendim. Ama ben daha çok saksofoncuları dinliyorum. Bob Mintzer'dan çok etkileniyorum, Marc Russo'dan çok zevk alıyorum. Zaten bütün herkesin dinlediği, tarihte iz bırakmış müzisyenleri dinlemekten zevk alıyorum ama Yellowjackets dinlediğim zaman da acayip keyif alıyorum.

VÖ: Klasik bir cevap olacak ama her tarzdan etkileniyorum ve tek bir tarza yoğun bir insan değilim. Jazz'a bakış açım hiçbir zaman sadece belli bir dönemi çalmak şeklinde olmadı. Çalmaya çalışsam bile sonuçta 70'te doğup 80'lerde büyüyen birisi olarak, birçok tarzdan etkilendim ve etkileniyorum. Ve hepsinden birşey buluyorum kendimde. Şu anda da Keith Jarrett Trio'nun bilmediğim yönlerini keşfetmeye çalışıyorum, çok etkiliyor beni, eskisinden daha fazla etkiliyor. Brad Mehldau dinliyorum.

ÖF: Davulcu olarak şu anda en sevdiğin davulcu kim?

VÖ: Brad Mehldau'yla çalan Jorge Rossy herhalde. Onun dışında Ben Perowsky ve Julio Barretto var. Şu dönemde Jack deJohnette çok fazla ilgimi çekiyor. Birçok kişi sayabilirim ama şu anda aklıma gelenler bunlar.

Soldan Sağa: Önder Focan, Alper Sönmez, Volkan Ökten, Genco Arı, Sarp Maden

AE: Sonuçta herkesin söylediği şeyden farklı birşey söylemek pek de mümkün değil tabii ki. Müziğin biraz daha ciddi tarafına bulaşıldığı zaman, insanın müziğin temelleri_atılırken yapılan şeyleri dinleyip etkilenmemesi mümkün değil. Dolayısıyla klasik, jazz ya da Türk müziği gibi ayrımların hiç de gerekli olmadığını düşünüyorum. Hiçbirimiz için de böyle değil zaten. Hepimizin de bundan ayrı ayrı zevk aldığını da biliyorum. Hepimizin bu ayrı ayrı türlerde çalışmalar yaptığını da biliyorum. Volkan'ın stüdyo müzisyeni olarak, Sarp'ın besteci olarak, Genco'nun da düzenlemeci ve performans adamı olarak... Ben Bilgi Üniversi-

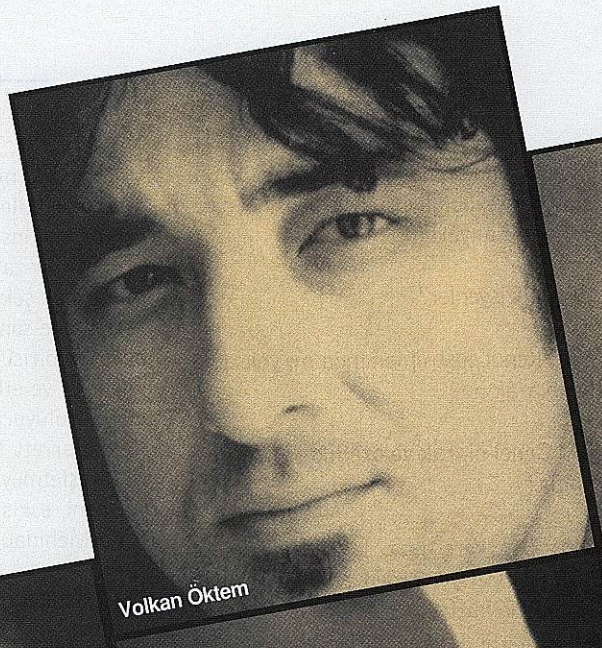
Volkan Öktem

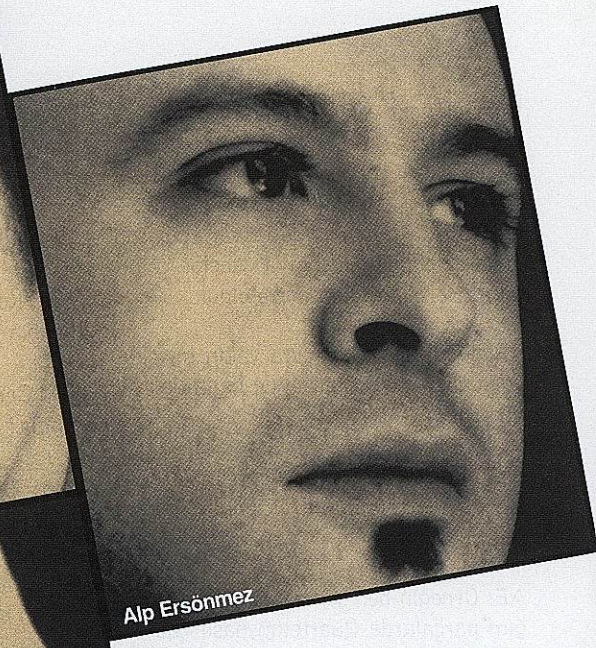
Alp Ersönmez

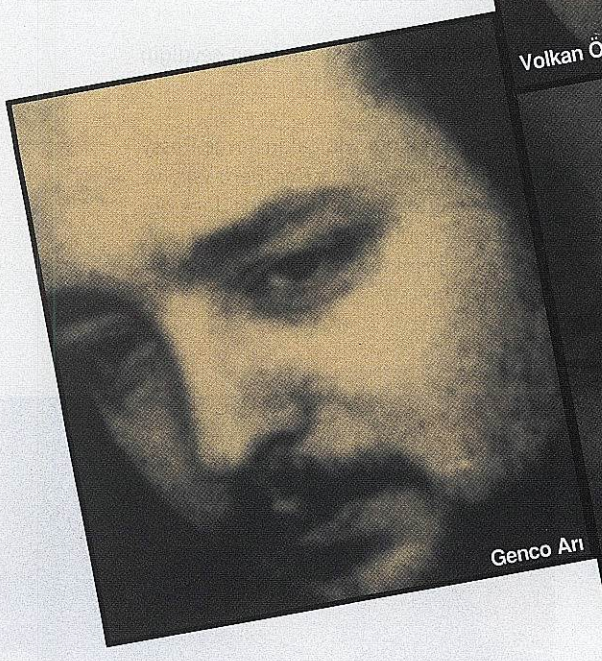
Genco Arı

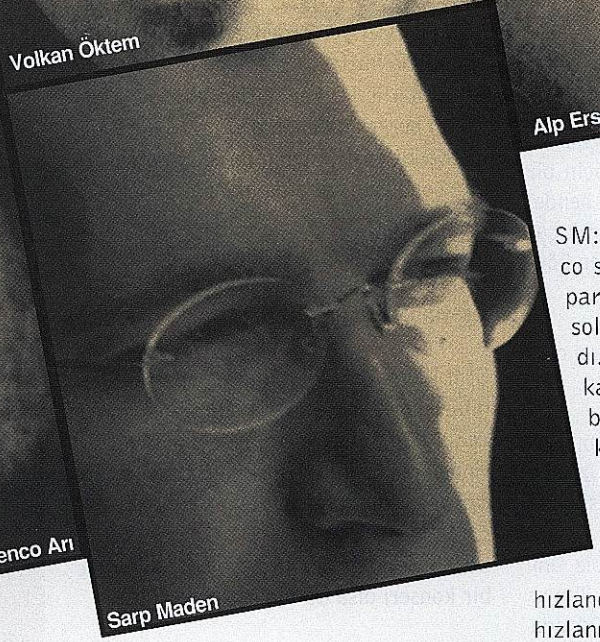
Sarp Maden

tesi'nde kompozisyon okurken önceleri açıkçası çok da fazla derine inmemiş olduğumu fark ettim. Ama kompozisyon okurken tabii öncelikle Duke Ellington'ı, daha sonra Monk'u, daha sonra benim belki de en beğendiğim besteci Wayne Shorter'ı tanıdım. Bunlar dinlediğim zaman gerçekten insanı kıskandıracak, hayranlık uyandıracak kadar büyük adamlar. Onun dışında eğer kendi enstrümanım için konuşmak gerekirse, tabii Jaco Pastorious, rüzgâr gibi, onu hiç kimsenin gözardı edemeyeceğine inanıyorum. Ama Jaco'dan sonra, çok sonra fark ettiğim bir adam var: Scott LaFaro; benim çok uzun yıllardır en beğendiğim basçı. Daha sonra da Steve Swallow.

ÖF: Bu anlamda herkesin fikirlerini aldıktan sonra, yani müziğe yaklaşım konusunda, Quartet Muartet'in müziğini nasıl tanımlayabilirsiniz genel olarak? Biraz magazin sorusu oldu ama...

SM: Demin konuşulan herşeyin izini müziğimizde görmek mümkün. Yani albümde tek bir tarz yok; birbirinden çok farklı tarzlarda parçalar var ve bütün bu dinlediğimiz, dinleyerek büyüdüğümüz müziklerin tortusunu bu albümde görmek mümkün -ki bu bizim yaptığımız, yapmak istediğimiz ya da yapabildiğimiz şeylerin ufak bir bölümünü yansıtıyor. Çünkü bir albüme her şeyi koymak mümkün değil ve bundan sonraki albümlerde inşallah bu albümde çalma, yansıtma fırsatını bulamadığımız türleri de çalacağız.

AE: Bu albümde Sarp'ın yedi, benim de iki tane bestem var. Ama esasında bu grupla ilgili belki de en önemli şey, bestenin ham halinden sonra grupla beraber çalındığı anın çok önemli olması. Bu yüzden zaten beraber çalmaktan vazgeçemiyoruz hiçbir şekilde. Ve parçalar her müzisyenin katkısıyla ilk geldikleri halden o kadar çok değişiyorlar ki, parçaların besteciyle tek alakası temayı getirmiş olmaktan ibaret oluyor nerdeyse. Sonuçta dört kişinin daha sonra yeniden bestelemesi gibi bir durum oluyor. Herkesin kendi fikirleriyle parçaların yeniden şekillenmesi bizim grupta çok olağan bir durum. Olağan şüpheliler...

SM: Mesela Dikey adlı parçada Genco stüdyoda bir aranjman yaptı. Ve parçanın melodisinden sonra piyano solonun olduğu bölümü o anda yazdı. Dolayısıyla parça bir anda tam kayda girmeye iki dakika kala bambaşka bir hal aldı. Yani herkesin yaratıcı katkısı çok büyük bestede...

AE: Örneğin benim bestem Bir İleri Bir Geri'nin orta kısmında hızlandığımız bir bölüm var. O bölümde hızlanmak benim hiç aklımda yoktu ama Volkan'ın fikriyle bir anda öyle çıkıverdi. Tamamen Volkan'ın o an içinden gelen bir şeydi ve parçanın havasını değiştiren bambaşka birşey oldu. Ve bence harika oldu o haliyle.

VÖ: Bundan sonra telifleri ona göre değerlendireceğiz. Öyle bölümler için ben Alp'ten telif alacağımJ Yani tabii ki bu bir ekip işi aslında. Ekibin de ismi Quartet Muartet. Kimin bestesi olursa olsun, parça ekibin arasına girdiği zaman herşey olabilir, yani o anki halinden çıkıp çok başka bir yere de gidebilir. Biz de sonuçta böyle bir karışım içinden, herkesin bugüne kadar olan kendi müzik birikimini ortaya koyarak çıkarttığı bir proje yaptık. İnşallah da devam edecek.

GA: Ben Sarp'ın, Alp'in bestelerine kendi besteme gösterdiğim özenle yaklaşıyorum, çünkü parçalar bana çok yakın. Ve ilk başta da konuştuğumuz gibi, biz çok uzun bir süre çalarak stüdyo kaydına girmedik, yarım yamalak bir iki provayla girdik ve aslında stüdyoda çıktı herşey. Ben grup adına düşündüğüm ve hissettiğim şeyleri bu grupta buldum ve çok da

huzurluyum. Bazen Alp'in, Sarp'ın bestelerinde çok garip anlar oluyor. İşte o anlarda Volkan'ın yaptığı küçücük birşey insanı derinden hakikaten sarsıp yıkabiliyor.

SM: Genco'nun söylediği şeyleri ben de hissediyorum. Bunlar belki de sadece müzisyenlerin anlayabileceği şeyler... Bazen kendi çalışımda daha önce duymadığım bazı şeyler duyuyorum albümü dinlerken, daha önce hiç yapmadığım bir hareket, birkaç nota, ya da bir fikir kulağıma çarpıyor, beni çok heyecanlandırıyor gerçekten.

AE: Dördümüzün de ayrı ayrı çaldığımız bir sürü proje, bir sürü grup var, yapılan bir sürü iş var. Ama biz biliyoruz ki, dördümüzün birarada çalması çok çok özel. O yüzden bu kadar önem verdiğimiz projeler her birimiz için çok az.

VÖ: Sonuç olarak, biz beraber çalarken hâlâ birşeyler öğreniyoruz, öğrenmeye de devam edeceğiz. Tavsiyemiz herkes bir ekip kurup çalsın, birşeyler paylaşsın.

ÖF: Genç müzisyenlere neler tavsiye edersiniz gibi genel bir soru vardır. Türkiye'deki jazz ortamını nasıl buluyorsunuz, Türkiye'de jazz popülerleşiyor mu falan gibi bir soru kesinlikle sormayacağım. Ama hepiniz, müzisyenler tarafından özellikle de yeni yetişen müzisyenler tarafından hakikaten takdir ediliyorsunuz. Ayrıca genç nesil tarafından çok izleniyorsunuz. O yüzden de sizin söyleyecekleriniz önemli. Enstrümanlarınızı takip edenler var. Dolayısıyla da sizlerden hem enstrümanlarınızı, hem de jazz çalacak genç müzisyenler için neler önerdiğinizi de duymak istiyoruz.

VÖ: Böyle bir soruyla karşılaştığımda hep söylediğim birşey var: Hayattan kopacak derecede olmasa bile, ona yakın derecede müzikle ilgili olmalarını tavsiye ediyorum. Hatta ben bu problemi hep yaşarım. Bana seslenirler, ben beş dakika sonra duyarım; veya birşey sorulur, bir dakika sonra cevap veririm... Çünkü kafam ya çalan müziktedir ya başka bir şeye takılmışımdır. Yani sürekli müzik dinlesinler. Demin de söylediğim gibi, birkaç arkadaş varsa ekip kursunlar, müzik yapsınlar, sürekli sahnede olsunlar bence. Çalsınlar. Enstrümanları ellerinde olsun hergün. Ve çok çeşitli müzik dinlesinler. Sürekli eleştirmekten, önyargıdan kaçınsınlar, herşeye açık olsunlar...

AE: Belli bir noktaya geldiğini düşündüğü anda, insanın esasında onun ne kadar ufak bir nokta olduğunu görebiliyor olması lazım bence. Sonuçta yapılmış çok iş var, hâlâ daha yapılan çok iş var, çok büyük müzisyenler var. Senin geldiğin, geldiğini düşündüğün, geldiğini sandığın yerin esasında öyle bir yer olmadığını düşünmen lazım. Hiçbir zaman bir yere varmış olduğunu düşünmemen lazım bence. Her zaman sanki bir hiçliğin ortasındaymışsın ama herşey de sağdan soldan sana birşeyler veriyormuş gibi düşünmek gerek.

SM: İnsanın ilerleme aşkı hissetmesi ve kendine hedefler koyup o hedeflere ulaşması, ulaşmaya çalışması, ulaştıktan sonra belki yeni hedefler koyması ama aynı zamanda bunun kadar o sürecin mutluluğunu ve heyecanını da yaşaması lazım. Çünkü bu hiç bitmeyen bir yol gibi. Benim en çok hayran olduğum müzisyenler genelde Miles Davis gibi hayatı boyunca ilerleyen ve hep yeni şeyler keşfeden, müziğini hep yeni boyutlara, yeni yerlere taşıyan insanlar... Gerçekten insan açık ve yaratıcı bir tavırla müzik yapmaya devam ettiği zaman hayatı boyunca ilerlememesi için bir sebep yok!

GA: Enstrüman çalmakla müzisyen olmayı ayırt etmek için, önce sazınla evli olman lazımmış gibi geliyor bana. Yani o mu seni yeniyor, sen mi onu yeniyorsun, öyle bir galibiyet durumu var. Bir gün kalkıyorsun 1:0, ertesi gün 2:1 olmuş falan... Sürekli böyle bir çekişme var sazımla benim. Ben olsam bir grup kurardım. O grupla uzun süre çaldıktan sonra gruptaki bütün elemanların ayrı insanlarla uzun bir süre çalışmasını isterdim. Ve elemanların uzun süre başkalarıyla çalıp, başka lezzetler öğrendikten sonra tekrar biraraya geldiklerinde neler çıkaracaklarını görmek isterdim.

SM: Aslında Yellowjackets ya da Keith Jarrett Trio gibi çekirdek bir kadronun yıllar boyunca müzik yapması çok güzel ve aslında bir tür evlilik gibi. Ve müziği belli bir yerden alıp, ilk başta yola çıkarken grup elemanlarının hayal bile edemeyeceği bambaşka bir boyuta götürmek de mümkün... Biz aslında çok yeni bir grup olmamıza rağmen -yani Trio olarak 4 yıldır çalmamıza rağmen- bu dörtlüye dair ben bunu hissediyorum ve inşallah yirmi yıl sonra da beraber çalıyor oluruz.

GA: Şimdi burada sohbet ediyoruz ve ben Quartet Muartet'de çalarken sahnede kiminle göz göze gelsem bu sohbeti çok net şekilde yaşıyorum. Ve bu soru cevaplar zaten müziğin her evresinde, klasikte de jazz müziğinde de var. Sanki ben "nasılsın" diyorum, bana "çok teşekkür ederim" gibi cevaplar geliyor, "bugün hava ne güzel "... Böyle çok keyifli sohbetler oluyor sahnede ve bir grup olması için de bence ilk önemli olan şey enerjile-

rin tutması. Enerjiler tutmadığı sürece herkes dünyanın en iyi müzisyeni de olsa tabii ki çok iyi bir müzik çıkacaktır ama grup müziğinin çıkmayacağını düşünüyorum. Çünkü grup müziği başka birşeydir. Dolayısıyla da bu enerji olmadan o müziğin çıkmayacağına inanıyorum.

AE: Zaten çok iyi müzisyenlerin bir araya gelip de çok başarılı işler ortaya koyamadığı örnekler de var. Sonuçta iyi müziğin birebir koşulu bütün müzisyenlerin harika müzisyenler olması değil. Ama Genco'nun söylediği o enerjinin birlikteliği, arkadaşlığı, müziği çok güzelleştiriyor. Albümle ilgili benim söylemek istediğim birşey vardı esasında az önce. İnşallah dinleyen herkes beğenir, orada çok emek var sonuçta. Ama biz bu albüm için "biz birşey yaptık, hadi bunu çalalım" şeklinde asla düşünmüyoruz. Bu bizim için belli bir dönemin notlarının tutulduğu bir günlük gibi, o günlerde yaşanmış şeylerin bir şekilde ortaya çıkışı. Esasında bu albüm ve bu müzik bizim için geçti bile diyebilirim. Bu albümün kaydından sonra olan günlerde neler oldu, şimdi onun peşindeyiz...

Real Groove Band

Soldan Sağa: Kirk Douglas, Ralf Erkel, Wolf Simon, Mario Argandona, Frank Itt

Real Groove Band yaptıkları kaliteli ve eğlenceli müzik ile gerekse seyircilerle olan sıcak etkileşimleriyle, bir jam band'den bekleneni fazlasıyla karşılıyorlar.

Elçin Joyner
elcint@newyork.com

Real Groove Band'in sahnedeki şovlarını izledikten sonra, onların senede yalnızca bir kez biraraya geldiklerine inanmak oldukça güç. Herbiri kendi enstrümanlarında oldukça deneyimli beş kişilik bir çekirdek kadro ve her sene kadroya eklenen vokal konusunda birbirinden usta ve farklı isimlerle daha zenginleşen bu jam grubununun verdikleri her konserde Frankfurt Musikmesse'nin meşhur Agora Stage'ini tıklım tıklım doldurmalarına şaşırmamak gerekiyor. Çünkü gerek yaptıkları kaliteli ve eğlenceli müzik ile gerekse seyircilerle olan sıcak etkileşimleriyle, bir jam band'den bekleneni fazlasıyla karşılıyorlar.

Kirk Lloyd Douglas (vokaller ve gitar), *Mario Argandona* (perküsyonlar), *Frank Itt* (bas gitar), *Ralf Erkel* (keyboard) ve *Wolf Simon* grubun değişmeyen çekirdek kadrosunu oluşturuyor. Geçen seneki buluşmalarında bu beşliye ek olarak bir dönem "What Is Love" şarkısı ile adını sağır sultana duyurmuş, daha sonra neden bilinmez ortalardan kaybolmuş ve bu uzun ayrılıktan sonra Avrupa'da bir albüm çıkarmış *Haddaway* vokalleri ile onlara katılmıştı. Repertuarlarına aldıkları Tower of Power, James Brown, Steve Wonder gibi funk-soul'un önde gelen isimlerinin efsanevi parçalarını başarılı bir şekilde yorumlamışlar ve Haddaway'in funk müziğe olan hakimiyeti ve dinmek bilmez enerjisi ile grubun konserleri eşsiz şovlara dönüşmüştü.

Bu sene EVI Audio, Dynacord ve Electro-Voice gibi ses sistemi konusunda pazarda öncü isimlerin sponsorluğunda Frankfurt Musikmesse 2004 için yeniden bir araya gelen Real Groove Band'in dinleyicilerine büyük bir sürprizi vardı; Toto grubunun efsanevi ismi, rock vokalin eski kurtlarından *Bobby Kimball*... Kimball'ın gruba dahil edileceği son ana kadar bir sır gibi saklanmış, kimseye bildirilmemişti, ancak fuarın açılış konseri için tüm müzisyenler sahne alıp, enstrümanları ile ısınma turları attıktan sonra, Bobby Kimball kulisten yeni yetme bir delikanlının heyecanı ve coşkusuyla, aynı zamanda yılların eskitemediği, adını müzik tarihine yazdırmış bir ustanın kendine güveni ve profesyonelliği ile sahneye çıktı. Biz onu her ne kadar Toto gibi bir rock grubunun yeri doldurulamayan vokali olarak tanımış olsak da, Real Groove Band ile ortaklığı da takdire şayan idi.

Dört gün süreli fuarın hemen her günü iki defa sahne alan ve her seferinde coşkularından ve enerjilerinden hiçbir şey yitirmeyen bu jam band ile ve bu sene gruba yeni dahil edilen gitarist *Jim Lupino*, vokalist *Frank Reudenbach* bir röportaj yaptım.

Öncelikle itiraf etmeliyim ki, senede yalnızca bir kez bir araya geldiğinizi ilk öğrendiğimde çok şaşırdım. Bu kadar profesyonel ve başarılı bir sound'un senede bir kere biraraya gelinerek oluşturulması oldukça güç. Ancak bir çoğunuzu daha önceden çeşitli gruplardan tanıyorum. Nasıl çıktı bu fikir, nasıl geldiniz biraraya? Ayrıca hemen hepiniz değişik coğrafyalarda yaşıyorsunuz, nasıl buldunuz birbirinizi?

Kirk: Önce şunu açıklayalım, evet senede bir kez biraraya geliyoruz, ama bu grup fikri ilk ortaya atıldığında, yani bundan iki buçuk sene önce oldukça uzun süren repertuar seçme ve prova çalışmalarımız oldu. Biz Wollf Simon ile T.M Stevens'in grubunda beraber çalışıyorduk, (ben hala çalışıyorum, o ayrıldı). Birgün bana dedi ki, böyle bir grup projesi var Musikmesse için çalmak ister misin? Ben de 'neden olmasın' dedim. Grubun geri kalanının hikayesini bilmiyorum...

(Gülüşmeler)

Wolf: Grubun lideri olarak ben olaya bir açıklık getireyim o halde; 2 sene önce Musikmesse'den bana bir proje sunuldu ve teklif geldi; istedikleri kaliteli bir jam band idi. Kirk'ün dediği gibi onunla T.M Stevens'ın grubunda beraber çalışıyorduk ve ilk olarak kaliteli bir grup için gereken 'kaliteli' gitarsit olarak aklıma onun adı geldi. Frank ve Ralf ile de burada Almanya'da çeşitli sanatçılar ile çalışmıştık ve birbirimiz ile olan iletişimimiz ve uyumumuz öyle kolay yakalanacak türden değildi. Sürekli beraber çalışmak istediğim iki müzisyen onlar ve hemen teklifi onlara da sundum, kabul ettiler. Mario'ya gelince Scorpions gibi efsanevi bir grubun vurmalılar virtüözünü tanıyıp da onunla aynı sahneyi paylaşmak her zaman dilediğim bir şeydi. O da kabul edince, bu 'kaliteli' jam band'in ana kadrosunu kurmuş olduk. Ayrıca Kirk'ün mükemmel bir sesi var ve en az gitarına hakim olduğu kadar sesine de hakim, çok güzel şarkı söylüyor. Bu şekilde vokal sorunumuz da olmayacaktı, ancak grubun formatı kaliteli müziğin yanında iyi de bir sahne gösterisi de gerektiriyor. Bunun için yine fuar yönetimi ile kafa kafaya verip Haddaway konusunda mutabık olduk. Biliyorsun Haddaway bir dönem milyonları arkasından sürükleyebilmiş bir adam ve müthiş bir enerjisi var. Hem de çok iyi bir funk şarkıcısı, neden o kadar sene içinde sağlam bir funk albümü yapmadığını merak ediyorum bu arada... Herneyse, o da Avrupa'ya yerleşmiş ve çalışmalarını burada sürdürüyordu. Geçen sene için bize dahil oldu.

Evet, geçen sene performansınız çok iyiydi, tadı hala damağımda. Peki bu sene ne oldu?

Wolf: Grubun formatı belirlenirken, kafamızda olan her sene değişik vokaller ile çalışmaktı. Hem bu şekilde biz de kendimiz tekrarlamaktan kurtulmuş olacaktık. Dikkat edersen geçen sene ile bu senenin sound'u arasında büyük farklar var. Tabii bu, Kimball'ın bu sene için gruba eklenmesi ile doğrudan alakalı. Seneye katılacak yeni vokalist ile yine değişecek, geçen sene yakaladığımız da farklıydı. Ama hiç değişmeyecek bir şey varsa o da sound'a hakim groove tonlar. Çünkü biz eğlence amaçlı kurulmuş bir jam band'iz ve groove'un özü de dinleyenlerin kulaklarından girip, beyinlerini okşamak, kalçalarını hareket ettirmek... (Gülüşmeler)

Peki Real Groove Band için beste yapıyor musunuz, ortak bir albüm projeniz var mı?

Kirk: Ben bir kaç beste yaptım, bunları da geçen sene kaydettiğimiz konser kaydına ilave ettik. Şu an için tamamen stüdyoda kaydedilmiş bir albüm düşünmüyoruz. Geçen sene bu bahsettiğim konser kaydı albüm olarak basılıp piyasaya sürüldü. Zaten bir konser grubu olduğumuz için en mantıklısı da konser albümü çıkarmak. Ancak bu çıkan albümün sound'u bizi pek tatmin etmedi, çok aceleye getirilmiş bir kayıttı ve ne mixing aşamasında, ne de basıldıktan sonra dağıtım aşamasında, yani genel olarak prodüksiyonda fazla üstünde durulmadı. Daha ciddi ve prodüksiyonu sağlam bir konser kaydı almayı düşünüyoruz bu sene için.

Geçen sene piyasaya çıkan kaydı dinledim, vokaller tamamen sana ait ve açıkcası o kadar aksiliğe rağmen duyduğum kadarıyla sesin oldukça etkileyici. Wolf'un dediği gibi hem çok iyi bir sesin var, hem de başarılı bir stille güzel şarkı söylüyorsun. Senin solo olarak albüm projen var mı?

Kirk: Ben kendimi sizin beni bulduğunuz kadar başarılı bulmuyorum. Bu konuda belli tatminsizliklerim var ve daha zamanı olduğunu düşünüyorum. En başta ben bir gitaristim. Yani sesimden önce birincil enstrümanım gitarım. Bu yüzden ona daha çok ağırlık veriyorum, fırsat kalırsa da isterim tabii solo albüm yapmak, kim istemez ki?

Biraz alçak gönüllük yapıyorsun gibi geldi. Ray Brown'un dediği gibi; "eğer bir müzisyen icralarından tatmin olmaya başlamışsa, emekli olma zamanı gelmiş demektir. Her zaman en iyi performans, bir sonrakidir"...

Profesyonelliğin bir getirisi olarak her ne kadar oldukça başarılı olsanız da, amiyane bir tabirle ısmarlama bir grup Real Groove Band, hiç bir kaygınız olmasa birlikte yapmak istediğiniz, hayal ettiğiniz sound nedir?

Mario: Aslında ben hayal ettiğim sound'a oldukça yakınım bu grupla çaldığım sürece, belki biraz da latin motifler eklesek fena olmazdı diye de düşünüyorum. Ama bu benim tamamen genlerim ile alakalı bir durum. Şilili bir müzisyen olarak müzik ne kadar doyurucu olursa olsun, bu öğeler olmayınca bana bir şeyler eksikmiş gibi geliyor.

Frank R.: Ben müzik yapmaktan doymayan bir insanım, o yüzden kafamda şekillenmiş ideal bir tür yok. Ancak, soul müziğin girebileceği her türlü müzikal hibrit benim yapmaktan en çok zevk aldığım sound olacaktır.

Kirk: Ben de yapmak isteğim, yapmaktan hoşandığım müziğe çok yakınım. Zaten tamemen benim kriterlerimin dışında bir proje olsaydı, katılmakta bu kadar hevesli olmazdım. Biz sahnedeyken en az dinleyenler kadar eğleniyoruz ki, en önemli şey de bu aslında... Kendin eğlenemediğin ve yaptığından mutlu olmadığın sürece, gruptaki diğer müzisyen arkadaşlarına ve seni dinleyenlere olumlu bir elektrik vermek imkansız. Bu da işleri çıkmaza sokar.

Ardarda bu kadar konserden sonra, oldukça yorgun olduğunuzu biliyorum. Sizi hem sahnede dinlemek, hem de böyle güzel bir röportaj gerçekleştirmek benim için büyük bir zevkti. Hepinize teker teker teşekkür ederim. Seneye görüşmek üzere.

R.G.B: Biz teşekkür ederiz, asıl bizim için büyük zevkti, röportaj yayınlanınca birer kopya istiyoruz.

Başyapıtlar koleksiyonu

...unutulmaz konser performansları.

MUHTEŞEM BİR KOLEKSİYON... TAM 50 DVD, 50 FASİKÜL: BEACH BOYS, BEATLES, BEETHOVEN, BILLY ECKSTINE, BIZET, BRAHMS, CESAR FRANK, CHOPIN, DEAN MARTIN, DEBUSSY, DEDE EFENDİ, DI LASSO, DIZZY GILLESPIE, DVORAK, FRANK SINATRA, GABRIEL FAURE, HACI ARİF BEY, HAYDN, HERBIE MANN, III. SELİM, ITRİ, J. STRAUSS, JOHN LENNON, JOSEPH PARATORE, KISS, LEBRUN, LED ZEPPELIN, LOUIS ARMSTRONG, MADONNA, MARILYN HORNE, MOZART, NAT KING COLE, PAUL MCCARTNEY, PAVAROTTİ, QUEEN, RAY CHARLES, ROLLING STONES, ROSSINI, SAINT-SAENS, SAMMY DAVIS, SCHUBERT, SCHUMANN, SPOHR, STRAUSS, TCHAIKOVSKY, TOM JONES, VERDI, ZEKAİ DEDE, ZOLTAN KOCSIS, ZUBIN MEHTA

KONSER PERFORMANSLARI

DVD KLASİKLER

Dolby Digital Surround 5.1
DVD ses ve görüntü kalitesi ile konser salonları evinize taşınıyor.

Müzik arşiviniz için 'olmazsa olmaz' gruplar, konserler...

Klasik Müzik, Rock, Opera, Jazz müziğinin kilometre taşları. 50 DVD ve 50 fasikülden oluşan eşsiz bir koleksiyon.

Hemen şimdi arayın. Müthiş indirimleri ve hediyeleri ile bu koleksiyona sahip olun.

DVD VIDEO · DOLBY DIGITAL 5.1

BOYUT YAYIN GRUBU

HEMEN ARAYIN! **ABONE OLUN**

0212 337 19 19

Tüketici Danışma Hattı 0212 629 53 23

Detaylı bilgi ve on-line abonelik
www.dvdfestivali.com

11. ULUSLARARASI İSTANBUL JAZZ FESTİVALİ

7-18 TEMMUZ 2004

Temmuz ayını müziğin coşkusuyla dolduran Uluslararası İstanbul Jazz Festivali'nin on birincisi 7 - 18 Temmuz 2004 tarihleri arasında gerçekleştirilecek. İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı'nın düzenlediği ve sponsorluğunu GARANTİ BANKASI'nın üstlendiği Festival, 33 topluluk ile 200'ün üzerinde yerli ve yabancı müzisyeni ağırlayacak. Festivali bu yıl da çeşitli müzik ve seyahat dergilerinden yabancı basın mensupları ve Avrupa'nın önde gelen sanat ajanslarından menajerler izleyecek.

11. Uluslararası İstanbul Jazz Festivali'nin afişi Young & Rubicam-Reklamevi tarafından tasarlandı.

11. Uluslararası İstanbul Jazz Festivali'nde, Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi, Cemal Reşit Rey Konser Salonu, Esma Sultan Yalısı ve Babylon etkinliklere ev sahipliği yapacak. Son iki yıldır düzenlenen Jazz Vapuru etkinliği bu yılda Barış Manço Gemisi'ndeki Boğaz turuyla sürerken, geçtiğimiz yıl ilki düzenlenen Jazz Pazarı şenliği, Ayazağa'da yapımına son dört yıldır ara verilen İstanbul Kültür ve Kongre Merkezi'nin yer aldığı ormanlık arazide gerçekleştirilecek. "Jazz Pazarı" etkinliği müziği ve şenlik atmosferini doğayla içiçe bir mekanda izleyiciyle buluşturacak.

Geçtiğimiz yılın ilklerinden olan Genç Jazz Konserleri genç amatör müzisyenlere Festival programında yer alma fırsatı vermeye devam edecek. Genç Jazz konserleriyle Festival, öğle ve akşamüzeri saatlerinde İstanbul'un çeşitli semtlerindeki kafelerde müzikseverlere jazz keyfini yaşatacak.

Geçtiğimiz on yıl boyunca jazz'ın yaşayan en önemli sanatçılarını ve genç mirasçılarını bir araya getiren projeleri, klasik ve çağdaş jazz'ın en başarılı örneklerini, Latin müziğinin yıldızlarını ve dünya müziğinin en hareketli gruplarını İstanbul'da ağırlayan Uluslararası İstanbul Jazz Festivali hareketli kulüp geceleri ve ücretsiz sokak gösterileriyle tüm İstanbul'u "jazz rengine" boyayacak.

Uluslararası İstanbul Jazz Festivali her yıl olduğu gibi gelişini; 7 Temmuz saat 18:00'de İstiklal Caddesi'nde gerçekleşecek olan New Orleans jazz'ının genç ve dinamik temsilcileri New Birth Bras Band'in sokak konserleriyle müjdeleyecek. Gezici New Orleans bandosu New Birth Bras Band; 8 Temmuz saat 18:00'de Nişantaşı Valikonağı Caddesi'nde ve 9 Temmuz saat 18:00'de Bağdat Caddesi'nde de konserler verecek. New Birth Brass Band'in 10 Temmuz saat 13:00'de Büyükada İskelesinde gerçekleştireceği performansla Festival bu yıl ilk kez adalara dek uzanacak. Topluluğun İstanbul'a gelmesine United States Information Service (USIS) katkı sağlıyor.

Uluslararası İstanbul Jazz Festivali Avrupa'dan Montreux, Pori, Umbria, Londra, Vitoria, North Sea, Molde, Vienne ve Viyana, Kanada'dan Montreal ve Vancouver ve ABD'nden Monterey Jazz Festivalleri birlikte oluşturulan Uluslararası Jazz Festivalleri Birliği IJFO'nun (Internatonal Jazz Festivals Organization) bir üyesi.

YAŞAMBOYU BAŞARI ÖDÜLÜ

Geçen yıl ödül, yapımcı ve besteci Arif Mardin'e vermişti.

11. Uluslararası İstanbul Jazz Festivali'nin "Yaşamboyu Başarı Ödülü", **6 Temmuz**'da **Esma Sultan Yalısı**'nda yapılacak Festival açılışındaki törende TRT İstanbul Hafif Müzik ve Jazz Orkestrası kurucularından **Süheyl Denizci**'ye verilecek. 1982 yılında, başlangıcından itibaren kuruluş çalışmalarında fiilen görev yaptığı TRT İstanbul Hafif Müzik ve Jazz Orkestrası şefliğine atanarak, 15 yıl kesintisiz süren yoğun bir çalışma dönemi sonunda Orkestrayı teknik, müzikal ve repertuar olarak uluslararası standarda ulaştıran **Süheyl Denizci**, 15 Şubat 1997'de emekli oldu. **Süheyl Denizci** zaman zaman Orkestranın teknik ve repertuar çalışmalarını yönlendirmeye ve yönetmeye devam ediyor.

Uluslararası İstanbul Jazz Festivali, geçtiğimiz yıl **"Yaşamboyu Başarı Ödülü"**nü dünyaca ünlü Atlantic Records'un eski başkan yardımcısı, Manhattan Records'un kurucusu, Grammy ödüllü yapımcı ve besteci **Arif Mardin**'e vermişti.

Açıkhava'da Flamenko-Perküsyon Buluşması:
Paco De Lucia And Band Featuring Burhan Öcal

Uzun bir aradan sonra hayranlarıyla buluşacak ünlü gitarist **Paco De Lucia**, flamenko gitarın en büyük yıldızlarından biri. **8 Temmuz Perşembe** akşamı **MATRAŞ sponsorluğunda Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi**'nde konser verecek sanatçı yeni flamenko hareketinin yaratıcısı olarak kabul ediliyor. Son albümü "Cositas Buenas"ı geçtiğimiz yılın sonunda yayınlayan ünlü gitarist, flamenko müziğinin geleneklerine bağlı kalmakla birlikte, jazzdan etnik müziklere uzanan bir müzikal yelpaze ile konserlerini zenginleştiriyor. Son albümünde Tomatito'dan Alejandro Sanz'a kadar birçok değişik sanatçı ile çalışmış olan **Paco De Lucia**'nın yeni albümünün turnesi kapsamında vereceği İstanbul konserinde ünlü vurmalı çalgılar ustası **Burhan Öçal** da konuk sanatçı olarak yer alacak.

Türkiye'de de çok sayıda hayranı bulunan **Paco De Lucia**'nın konseri için şimdiden çok büyük bir heyecan oluştu. İstanbul Jazz Festivali'ne Türkiye'den olduğu kadar çevre ülkelerdeki **Paco De Lucia** hayranlarından da mesajlar geliyor.

İnsan Sesinin Büyüsü Açıkhava'da:
Bobby Mcferrin And Voicestra

Festival kapsamında **12 Temmuz Pazartesi** akşamı yine **Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi**'nde kaçırılmayacak bir konser var. 10 kez Grammy ödülünü almış ve 20 milyonun üzerinde albüm satışına erişmiş, dünyanın en tanınmış ve yaratıcı doğaçlama vokalistlerinden biri olan **Bobby McFerrin ARÇELİK sponsorluğunda** müzikseverlerle buluşuyor. Bütün dünyada özellikle "Don't Worry Be Happy" şarkısıyla tanınan ve müzik dünyasının "doğal harikalarından" biri olarak tanımlanan **Bobby McFerrin**, insan sesinin sınırlarını aşan A capella korosu "Voicestra" ile seyircileri büyülü bir yolculuğa çıkaracak.

İnsan Haklarının Protest Sesi:
Joan Baez

Gerçek hayat ile kendi sanatsal görüşünü müziğine katarak tarihin güçlü bir tanıklığını yapmış efsanevi sanatçı **Joan Baez** 11 yıllık bir aradan sonra tekrar İstanbul'da! Joan Baez, **EMIRATES** sponsorluğunda 9 Temmuz Cuma gecesi müzikseverlere unutulmaz bir gece yaşatacak. 1961'den bu yana kariyerinde Bob Dylan ile iç içe bir çizgi izleyen Joan Baez, özgürlük ve insan hakları için yazılan şarkıların vazgeçilmez sesi olarak ölümsüzleşti. 1988, 1989 ve 1993 yıllarında İstanbul Festivalleri kapsamında üç defa İstanbullu müzikseverlerle buluşan sanatçı bu kez de "Dark Chords On A Big Guitar" albümündeki yeni parçaları ve unutulmaz şarkılarıyla muhteşem bir konser verecek.

Jazz'ın Ustalarından Özgürlük Çığlığı:
Charlie Haden's Liberation Music Orchestra Featuring Carla Bley

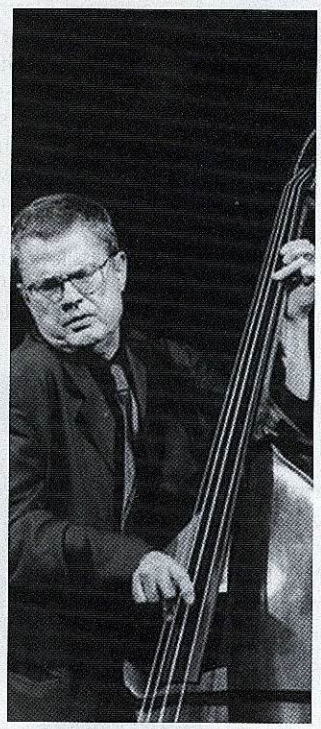

Basçı, besteci ve grup lideri kimliklerinin yanı sıra duyarlı ve erdemli bir bilge olarak nitelendirilebilecek **Charlie Haden** jazz'ın yaşayan en büyük ustalarından. Ornette Coleman'ın çığır açan free-jazz topluluğunun vazgeçilmez üyesi, Quartet West projesinin yaratıcısı, Pat Metheny, Gonzalo Rubalcaba ve Keith Jarrett gibi müzisyenlerin destekçisi olmak gibi sayısız projede bulunan sanatçı jazz'ın bütün türlerini kucaklıyor. 1969'da modern jazz'ın en usta isimlerinden, besteci-piyanist ve orkestra lideri **Carla Bley** ile başlattığı Liberation Music Orchestra özgürlük ve bağımsızlık duygusuyla örülmüş güçlü müziğini İstanbullu jazz severlerle ilk kez paylaşacak. Konser **13 Temmuz Salı** akşamı **Cemil Topulu Açıkhava Sahnesi**'nde gerçekleşecek.

Genç Ustalardan Çok Yıldızlı Proje:

Kurt Rosenwinkel Group Featuring Larry Grenadier, Ali Jackson, Brad Mehldau, Joshua Redman

Jazz'ın genç ustaları muhteşem bir projeyle 16 Temmuz Cuma akşamı Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi'nde olacak. Tekniği ve yaratıcılığı açısından John Scofield ve Pat Metheny gibi isimlerle karşılaştırılan genç gitarist Kurt Rosenwinkel jazz müziğinin sınırlarını aşıp, dinleyenleri enerjik müziğiyle sarsıyor. Dünyanın en ünlü saksofoncularından Joshua Redman, piyanonun genç dahisi Brad Mehldau, bugüne kadar Dee Dee Bridgewater ve Wynton Marsalis gibi ünlülerle çalışmış New Yorklu davulcu Ali Jackson ve Brad Mehldau Trio'nun basçısı Larry Grenadier bu projede buluşuyor.

Klasik Müzik Yorumcularından

Yeni Projeler

Kariyerine klasik müzik çalarak başlayan usta piyanist Christopher O'Riley ünlü rock grubu Radiohead'in parçalarını yorumlayacağı konserinde son yılların en ilginç klasik müzik - rock füzyonlarından birini seslendirecek. Konser 9 Temmuz Cuma günü Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda.

Meral Güneyman, klasik piyano eğitimi almış olmasına karşın çağdaş müzik ve jazz tarihinden yapıtlar yorumlamaya ve doğaçlama çalışmalarına olan ilgisiyle tanınıyor. Boris Bunjac, Nikola Radan ve Yaz Baltacıgil ile 16 Temmuz Cuma günü Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda vereceği "New Experience Project" konserinde yepyeni özgün bestelerin yanı sıra Astor Piazzola'dan Jimi Hendrix'e birçok kült sanatçının bestelerini seslendirecek.

Türkiye'nin Usta Sanatçılarından Sürpriz Dolu Jazz Gecesi:

Aşkın Arsunan Group Featuring Sezen Aksu, İlhan Erşahin And İstanbul Superband

Türkiye'nin en usta müzisyenleriyle 17 Temmuz Cumartesi, Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi'nde jazz ve coşku dolu bir gece! Avrupa ve Amerika'da müzisyen, aranjör ve besteci olarak çalışan yetenekli piyanist Aşkın Arsunan ve grubuna vokal performansıyla Sezen Aksu ve saksofonda İlhan Erşahin konuk sanatçı olarak katılacak. Şimdiye dek Beck's Big Band adıyla birçok konser vermiş olan Aycan Teztel yönetimindeki İstanbul Superband'in de katılımıyla tam bir şenliğe dönüşecek gece unutulmaz bir jazz akşamı yaşatacak.

Avant-Garde'ın Gizemi

Marc Ribot's Mystery Trio Featuring Dj Mutamassik & Morgan Kraft

Los Cubanos Postizos'dan John Zorn'un avangard Electric Masada'sına kadar birçok farklı projede yer almış, Tom Waits, Marianne Faithfull ve Elvis Costello gibi ünlü sanatçılara eşlik etmiş gitar virtüözü Marc Ribot "Mystery Trio" ile neredeyse rock'a yakın bir tını yakalıyor. Mystery Trio'nun, doğaçlamaya dayalı ve etkileyici performansına Norah Jones, Wax Poetic ve Arto Lindsay gibi isimlerle de çalışmış olan DJ Mutamassik ve gitarist Morgan Kraft da katılacak. Konser 10 Temmuz Cumartesi günü Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda gerçekleşecek.

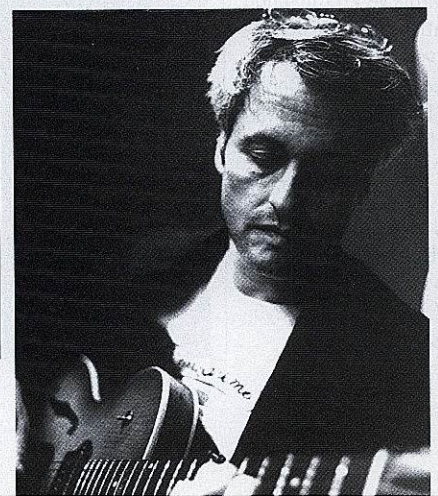

Jazz'ın Üretken Gitaristi

John Scofield Festival'de

Modern jazz gitarın "üç büyüklerinden" biri olan John Scofield, 30 yıla varan müzik kariyeri boyunca sürekli üreten bir müzisyen oldu. Grammy ödülüne de aday olan 2002 yılı albümü "Überjam"in başarısından sonra sanatçı hiç vakit kaybetmeden yeni bir albüm daha yayınladı ve tekrar turneye çıktı. 17 Temmuz Cumartesi Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda izleyicilerle buluşacak John Scofield Trio'nun kadrosunda, elektrik basta Steve Swallow ve davulda Bill Stewart yer alıyor.

Fado'nun Yeni Yıldızı Mariza

Portekiz Fado müziğinin efsane ismi Amalia Rodrigues'le karşılaştırılan Mariza, ilk albümü "Fado Em Mim"in yayınlanmasını takiben, hem ülkesinin hem de dünyanın en popüler Fado sanatçılarından biri oldu. Tutku, hüzün, kıskançlık, öfke ve mizah gibi en temel insani duyguları kaynaştıran Fado, Mariza'nın jazz ve blues gibi farklı türlere yaklaşan yorumu ve teatral performansı ile yeniden hayat buluyor. Albümleri Türkiye'de de sevilerek dinlenen Mariza, uzun süredir beklenen konserini 12 Temmuz Pazartesi gecesi Esma Sultan Yalısı'nın büyülü atmosferinde gerçekleştirecek.

Cibelle ile "Nova" Bossa Nova

Bossa Nova'nın vatanı Brezilya'dan genç ve çarpıcı sanatçı Cibelle, 2003 ortalarında yayınlanan ilk albümüyle şimdiden bossa nova'nın yeni yıldızı ilan edildi. Bebel Gilberto'nun da yapımcılığını üstlenen ünlü prodüktör Suba'nın keşfettiği Cibelle, jazz ve elektronik müzik öğeleri taşıyan müziği, ipeksi sesi ve sahne hakimiyetiyle dinleyenleri büyülüyor. 13 Temmuz Salı gecesi Esma Sultan Yalısı'nda gerçekleşecek konserin sponsoru BEYMEN.

RENAULT OTOMOBİLLER YARATIR

RENAULT
SCENIC

Fusion, west coast, bebop ya da nujazz... Cazınızı seçin, solonuzu Scénic'le atın, alkışları toplayın!

Jazz programı

Monica Molina'yla Akdeniz Tınıları

İspanya'da hem oyuncu hem de şarkıcı olarak tanınan **Monica Molina** melankolik ve romantik sesiyle Akdeniz kıyılarına özgü parçaları, Rumba'dan ve Fado'ya birçok türden aldığı etkileşimle seslendiriyor. Türkiye'de de büyük bir satış başarısı kazanan sanatçı **TOYOTA** sponsorluğunda **14 Temmuz Çarşamba** gecesi **Esma Sultan Yalısı'nda** konser verecek.

Mercadonegro İle Salsa'nın Sıcak Ritmleri

Kübalı Armando Miranda, Kolombiyalı Rodrigo Rodrìguez ve Peru'lu Cesar Correa'nın projesi **Mercadonegro**, Latin Amerika müziğini, yeni tınılar ve titreşimlerle birleştirip zenginleştiriyor. Celia Cruz'un Avrupa turnelerindeki orkestrası olarak ününü artıran topluluk 11 kişilik genç ve dinamik ekibiyle Europe-New York Salsa All Stars projesinin de belkemiğini oluşturuyor. **DHL** sponsorluğunda **15 Temmuz Perşembe** gecesi **Esma Sultan Yalısı'nda** gerçekleşecek konserde **Mundo Latino Dans Grubu** muhteşem bir Salsa gösterisi sunacak.

"GENÇ JAZZ" KONSERLERİ

Uluslararası İstanbul Jazz Festivali dahilinde genç müzisyen ve müzik topluluklarına programda yer alabilecekleri bir platform oluşturmak amacıyla ortaya çıkan "Genç Jazz" Konserleri Dizisi bu yıl ikinci kez EMIRATES desteğiyle düzenleniyor. Cengiz Baysal, Cüneyt Cebenoyan, Görgün Taner, Hülya Tunçağ, Kerem Görsev, Önder Focan ve Sevin Okyay'dan oluşan Genç Jazz Seçici Kurulu'nca belirlenen altı grup dizide yer almaya hak kazandı.

Miss Behavin': 9 Temmuz Cuma / Divan Pub, Maslak
Triotopia: 10 Temmuz Cumartesi / Alchera, Selamiçeşme
OEM: 11 Temmuz Pazar / Jazz Vapuru
Acapella Boğaziçi: 14 Temmuz Çarşamba / Şimdi, Asmalımescit
Flat Five: 16 Temmuz Cuma / Limonlu Bahçe, Galatasaray
Teneff(f)üs: 17 Temmuz Cumartesi / Fransız Sokağı, Beyoğlu

Festivalde Alternatif Geceler

Festivalin kulüp geceleri bu yıl **Babylon'da** gerçekleşecek. Festival boyunca modern, elektronik ve klasik jazz'ın, funk, hip-hop, rock ve folk müziğin alternatif örneklerini izleyicilere taşıyacak Babylon gecelerinde **Polly Paulusma, The Bad Plus, QuantİcSoul Orchestra, Explosions In The Sky, Doctor L, Russell Gunn's Ethnomusicology** ve **Stacey Kent** sahne alacak.

"Jazz Pazarı"

İstanbul Kongre Ve Kültür Merkezi
18 Temmuz 2004, *12:00-21:00*

Uluslararası İstanbul Jazz Festivali'nde ilk kez geçen yıl düzenlenen "festival içinde festival" Jazz Pazarı, bu yıl da devam ediyor.

Ayazağa'daki yapımı devam eden İstanbul Kültür ve Kongre Merkezi'nin yer aldığı geniş ormanlık alanda düzenlenecek olan "Jazz Pazarı" şenliği izleyicilere Latin ve rock ve dünya müziği etkileşimli coşkulu grupları ile bir şölen yaşatırken, her yaştan çocuklar için eğlenceli aktiviteler ve oyun köşeleri, yiyecek-içecek servisleri, renkli hediyelik eşya standları, dans ve müzik atölyeleriyle bir karnaval havasında geçecek.

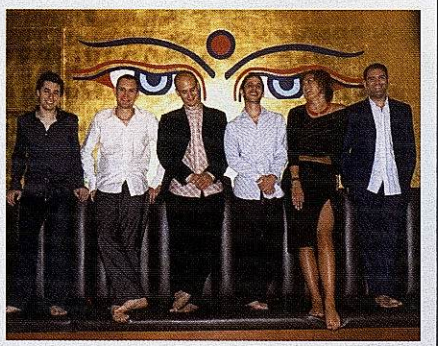

Şenliğin gerçekleştirileceği İstanbul Kültür ve Kongre Merkezi, Maslak'tan Ayazağa'ya giden yol üzerinde, 3. Kolordu Komutanlığı'nın arkasındaki ormanlık arazide yer alıyor. Doğal orman dokusu ve arazi içinde yer alan, restorasyonu tamamlanmış üç tarihi köşkün (Süvari Köşkü, Ayazağa Kasrı, Çinili Köşk) kattığı zenginlik ile Festival'in en ilginç mekanlarından biri olacak İstanbul Kültür ve Kongre Merkezi arazisi tam 66.000m^2'lik alanı kapsıyor.

Jazz Pazarı'nın bu yılki toplulukları, Senegal'li ünlü dünya müziği topluluğu Orchestra Baobab, Latin müziği ile ska ve rock gibi türleri harmanlayan Radio Mundial, dünya müziği listelerinin gediklisi Oi Va Voi ve funk ve jazzı New Orleans "marching band" geleneğiyle harmanlayan genç İtalyan topluluk Funk Off olacak. Jazz Pazarı'nın sponsorları FUJIFILM TÜRKİYE ve RADIO OXIGEN. Şenliğe katılan çocuklar; LYKIA WORLD'ün sponsorluğundaki Çocuk Köşesi'nde eğlenecekler. TOYOTA ve DİVAN KURUÇEŞME de Jazz Pazarı'nda çeşitli etkinlik ve servisleriyle yer alacaklar.
Jazz Kenti İstanbul

Uluslararası İstanbul Jazz Festivali, bu yıl da jazz'ın coşkusunu İstanbul sokaklarına ve Boğaziçi'ne taşıyarak İstanbul'u bir "jazz kenti"ne dönüştürecek. Festivalin, jazz müziğini İstanbul'un zengin kültürel dokusuna yayıp gençlerle buluşturmayı hedeflediği Jazz Vapuru ve "Sokak Konserleri" benzersiz bir müzik ziyafeti yaşatacak.

Jazz Vapuru

Jazz festivalinde bir gelenek haline gelen **Jazz Vapuru 11 Temmuz saat 11:00'de Kabataş Vapur İskelesi'nden** kalkacak. New Orleans'lı **The New Birth Brass Band**'in neşeli müzikleri, **Genç Jazz** topluluklarından **OEM** vereceği mini konserler ve DJ'lerin seçeceği keyifli jazz klasikleri eşliğinde Kabataş'tan Anadolu Kavağı'na uzanacak. Bu eğlenceli ve bol jazzlı gezi, Boğaz'ın tadını çıkarmak için de bulunmaz bir fırsat.

Sokak Konserleri

New Birth Brass Band:

7 Temmuz Çarşamba, 18:00, İstiklal Caddesi
8 Temmuz Perşembe, 18:00, Valikonağı Caddesi
9 Temmuz Cuma, 18:00, Bağdat Caddesi
10 Temmuz Cumartesi, 13:00, Büyükada Vapur İskelesi

Funk Off:

15 Temmuz Perşembe, 18:00, Kadıköy Meydanı
16 Temmuz Cuma, 22:00, İstiklal Caddesi
17 Temmuz Cumartesi, 13:00, Ortaköy Meydanı

11. Uluslararası İstanbul Jazz Festivali'nin Universal Müzik'ten çıkacak CD'sini müzik marketlerinde ve konser mekanlarında bulabilirsiniz.

Bilgi için : www.istfest.org/jazz/

BOBBY MCFERRIN

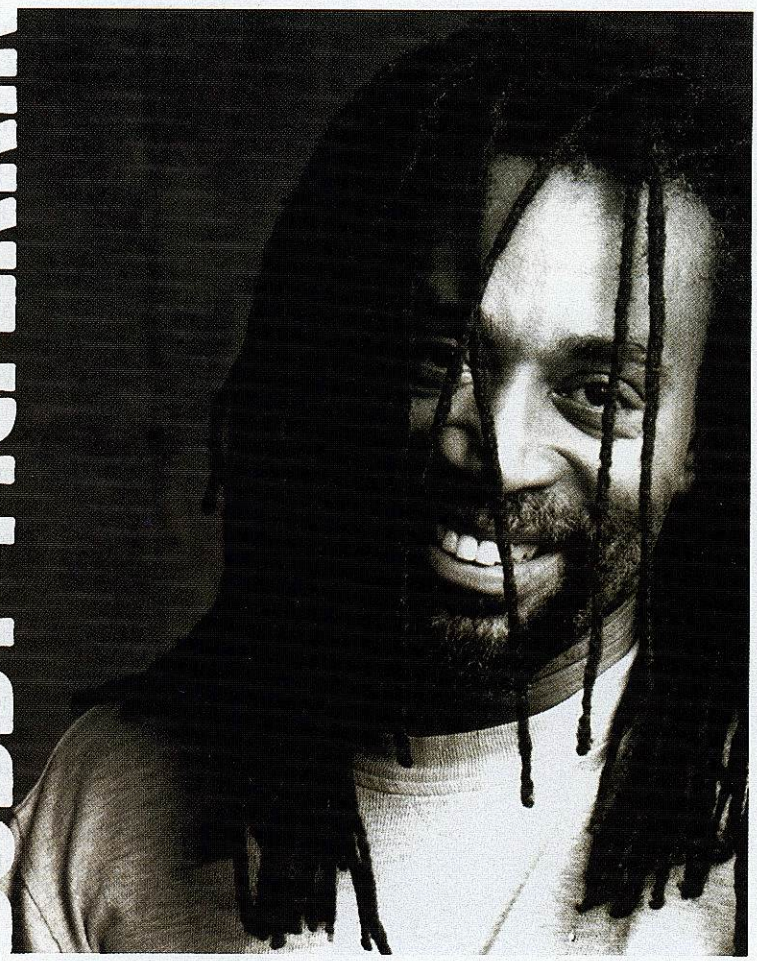

On kez Grammy ödülü almış, 20 milyonun üzerinde albüm satışına erişmiş Bobby Mcferrin dünyanın en tanınmış yaratıcı vokalistlerinden biridir. 12 Temmuz Açıkhava'da.

Emre Memecan
Emre_memecan@hotmai.com

Bobby McFerrin'ın kendi web sitesinde, ünlü "Don't worry be happy parçasının karanlık yüzü" diye bir bölüm var, bu parçayla ilgili çeşitli alıntılara yer veriliyor. Bir tanesi aynen şöyle: "Bobby McFerrin'ı tek hit parçalık bir mucize olarak kabul etmek Paul McCartney'in önemini Michael Jackson'la yaptığı şarkılara indirgemeye benzer". Aynı parçayla ilgili olarak Jazz Times'da da "hit canavarının laneti" denilmiş!

Genellikle bilinenin diğer yüzünde ise vokalist, besteci ve orkestra şefi olarak değişik müzikal formlarda sürekli yeni arayışlar peşinde olan, yaratıcı ve çok başarılı bir müzisyenin kariyeri var. Profesyonel şan müzisyeni bir anne babanın çocuğu olarak 1950'de dünyaya gelen McFerrin, 6 yaşında müzik eğitimine başlamış. Formal müzik eğitimi boyunca piyanoya odaklanan sanatçı, daha sonra çeşitli pop grupları, kabareler ve dans gruplarıyla çalışmalarını takiben 1977 yılından itibaren şarkı söylemeye başlamış. Bir süre New Orleans'ta yaşadıktan sonra, San Francisco'ya taşınmış ve bildiğimiz Cosby Ailesi'nin Bill Cosby'si ile tanışmış. Şarkıcı olarak ilk önemli deneyimi, 1980 yılında Cosby sayesinde katıldığı Playboy Jazz Festivali olmuş ve daha sonra da, 1982'de ilk solo albümünü çıkarmış.

1980'li yılların devamında sanatçı, iki Grammy ödülü ve 1988 yılındaki "Simple Pleasures" albümünde yer alan "canavar" da dahil olmak üzere sayısız başarının sahibi olmuş (bu arada, tam olarak nerede okuduğumu hatırlamadığım bir yazıda müzik eleştirmenlerinin bu parçayı tüm zamanların en kötü şarkıları arasında gösterdiklerinden bahsediliyordu!). Daha sonra, 1990 yılında Bertrand Tavernier'in ünlü "Round Midnight" filminin müziği ile 1992'de ise Chick Corea ile birlikte standartları yorumladığı "Play" albümüyle kazandığı Grammy ödülleri, gerçekten de bir kaza (!) olduğuna işaret ediyor.

Yeri gelmişken, kazanın hikayesi de ilginç: Albümün kaydedildiği günlerden birinde, stüdyoda şakalaşırlarken McFerrin espri olsun diye piyanonun başına geçip, şarkı sözlerini ayaküstü uydurarak herkesi güldürmüş. Stüdyodakilerin hoşuna gidince biraz daha uğraşıp parçayı tamamlamış ve son dakikada prodüktör Linda Goldstein'in ısrarıyla albüme koymaya karar vermişler. Fakat şarkının hit olarak başarısı yine de Goldstein'in "bu parça Bobby'nin hayat anlayışının anti-tezi" demesini engellememiş!

Başka bir ilginç hikaye ise sanatçının orkestra şefliğine başlaması. McFerrin 40. doğum günü yaklaşırken, kendisine enteresan bir doğum günü hediyesi vermeye karar vermiş fakat günlerce kıvranıp ne yapmak istediğini bulamamış. Sonunda türlü çeşitli tesadüflerin de yardımıyla, tam da doğduğu gün kendisini San Francisco Senfoni Orkestrası'nı yönetirken bulmuş! O günden bu yana şef olarak çalışmaları kariyerinin önemli bir bölümünü oluşturuyor ve Amerika'dan Avrupa'ya birçok önde gelen senfoni orkestrasıyla konserler veriyor, turnelere çıkıyor. Şef olarak kaydettiği ilk albüm olan "Paper Moon" 1995'ten beri Billboard'un klasik albümler listesinde ilk 10 arasında yer alıyor.

Bobby McFerrin'ın festivaldeki konseri Voicestra grubuyla gerçekleşecek. Sanatçı bir röpörtajında kendisine en çok ilham veren anların kendisi sahnede söylerken dinleyicilerin kendisine katıldığı anlar olduğunu söyleyerek ekliyor: "Zaman içinde, başka vokalistlerle birlikte söylemek istediğimin farkına vardım ve konserlerimdeki anlık grup deneylerinden Voicestra'ya geçiş son derece doğal oldu".

Bu grubun ilk ortaya çıkışı "Medicine Man" adlı albümle olmuş. Grup, klasik, jazz, müzikal gibi faklı kökenlerden gelen 12 vokal sanatçısının oluşturduğu bir topluluk. McFerrin'ın sözleriyle "vokal grup performansının dinamiklerini anlamaya uğraşan" grubun hedefi başka bestecilerle de çalışarak bu tür bir repertuar oluşturmak.

Sanatçı, Voicestra ile verdiği konserlerin kendisi için özel bir yeri olduğunu belirtiyor. Onun yaratıcı liderliğinde grubun her performansı tamamen doğaçlamaya dayalı ve her bir anı sahnede ilk defa yaratılan bir müzikal macera. Afrika'dan, Hindistan'a, dünyanın her tarafından izler taşıyan Voicestra müziği, üzülmeyin sizi de mutlu edecek!

Bobby McFerrin'in Voicestra grubunu oluşturan sanatçılar; Nick Bearde, Joey Blake, Everett Bradley, Pierre Cook, Susan Deyhim, Judi Donaghy, Kirsten Falke-Boyd, LaTanya Hall, Pan Morigan, Rhiannon, Roger Treece, Dave Worm.

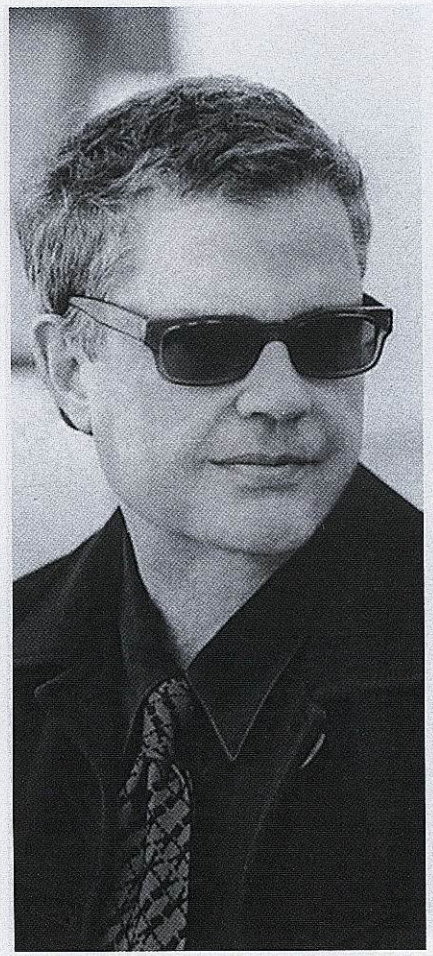

Charlie Haden's Liberation Music Orchestra Featuring Carla Bley

Irk ayrımına karşı uzun bir savaş veren Afrika Ulusal Kongresi'nin marşı, İspanyol iç savaşından bir ağıt, Latin Amerika türküleri vb. Bir jazz grubuyla bunlar nasıl bir araya geliyor diye soruyorsanız bu konseri mutlaka izlemelisiniz. 13 Temmuz Açıkhava'da.

İstanbul'a bir çok kereler gelmiş olan Charlie Haden'ı yakından tanıyoruz artık. Sanatçı bas tonunun yalınlığı, basitliği ve zenginliği ile büyük saygı gören bir müzisyen. İlk çıkışını nerdeyse 50 yıl önce, Ornette Coleman'ın jazz dünyasını tepe taklak eden free-jazz grubunun kilit bir üyesi olarak yapmıştı. Zaman içinde çok çeşitli müzikal birliktelikler içinde olan sanatçının mimarı olduğu iki önemli gruptan biri Quartet West, diğeri ise LMO. Bu iki grup da halen yaşayan, aktif gruplar ve müzikal ilgi alanlarının farklılığı dikkat çekici. Aslında bu durum, diğer olağanüstü jazz müzisyenlerinde de görüldüğü gibi, Charlie Haden'ın jazzın, müziğin tüm spektrumuna yönelik ilgisinin farklı yönlerini yansıtıyor dersek herhalde çok yanlış olmaz.

Orkestranın ilk bir araya gelmesi 1969 yılında Haden ve besteci/piyanist Cral Bley sayesinde olmuş. Bu ilk grupta, Don Cherry (tp), Gato Barbieri (ts), Paul Motian (d), Roswell Rudd (t), Dewey Redman (as) gibi müzisyenler yer almış. Carla Bley'in düzenlemeleri ve bestelerini çalan grubun, baskı ve zulüm altında inleyen özgürlük savaşçıları için kalpten bir ithaf olarak görülebilecek ilk albümü büyük beğeni toplamış ve Fransa'dan Japonya'ya kadar çeşitli ödüller kazanmış. Dünyanın çeşitli yerlerinden müzikal esintiler taşıyan albüm olağanüstü bir zenginlik içeriyor.

Yeri gelmişken, Carla Bley çağdaş jazz müziğinin önemli besteci, aranjör ve grup liderlerinden biri olarak görülüyor. Oakland (California)'da 1938'de dünyaya gelen sanatçı, ilk eşi ve piyanist Paul Bley'in teşviki ile 1959'da beste yapmaya başlamış. 1960'ların ortalarına kadar, Ornette Coleman ve Don Cherry gibi müzisyenlerin etkisi ile free-jaz akımına ilgi duyan Bley, ikinci eşi Michael Mantler ile birlikte 1964 yılında bu tür çalan "Jazz Composers Orchestra" adlı bir grup kurmuş. Sanatçı için daha fazla besteciliğe ağırlık vermesine yol açan dönüm noktası 1967 yılında bestelediği jazz operası "Escalator Over the Hill" ve LMO ile gerçekleştirilen ilk albüm olmuş. 1973 yılında Mantler ile birlikte kendi müziklerini yapabilmek için Watt Records adlı bir şirket kurmuşlar. Takip eden yıllarda Bley klasik müzik besteleri yapmaya, big-band'ler de dahil olmak üzere kendi gruplarıyla çalmaya ve Steve Swallow (b) ve Andy Shephard (s) ile ortak çalışmalar yapmaya devam etmiş. Günümüzde de klasik müzik ve jazz dünyası için besteler yapmaya devam ediyor.

Tekrar LMO'ya dönersek. Charlie Haden, ilk üyelerinin bir çoğunu bir araya getirmeyi başararak orkestrayı 1984 yılında tekrar toplamış. Bu birliktelikle beraber Charlie Haden bir röpörtajında şöyle diyor: "Bu müziğin bütün ana teması içten insanlık değerlerini yaymak ve bunu yaparken de hayatımızın kalitesini yükseltmeye çalışmak". Grubun aynı yıl çıkan "Ballad of the Fallen" adlı albümü Downbeat eleştirmenleri oylamasında en iyi albüm olarak seçilmiş. LMO üçüncü albümünü 1991 yılında "Dreamkeeper" adıyla gerçekleştirmiş ve bu çalışma da Downbeat elştirmenleri ve okurları oylamasında en iyi albüm seçilmiş. 1992 yılında Montreal Jazz Festivali'nde verdikleri konserin kaydı ise başka bir olağanüstü deneyim. Bu kayıt ile ilgili okuduğum bir yazıda "politik tavır ile doğaçlama ancak bu kadar iyi gidebilir" deniliyor! Bu kayıtta yer alan müzisyenlerin içinde Joe Lovano'nun (ts) da olduğunu not edelim.

Orkestra, repertuarı için dünyada süregelen özgürlük savaşlarından ilham almaya ve büyük bir grupla seyahat etmenin zorluklarına rağmen, dünyanın her yerine sesini ulaştırmaya halen daha devam ediyor. Carla Bley'in aranjmanlarıyla, bu müzik için söylenebilecek en doğru şey şiirsel ve kışkırtıcı.

Emre Memecan
Emre_memecan@hotmai.com

Kurt Rosenwinkel

"Günümüzde formal jazz eğitimi teknik bilgi ve kabiliyeti en üst seviyede olan bir çok müzisyen yetişmesini sağladı ancak Rosenwinkel, kendisinin de eğitimi çok iyi olmasına rağmen, bunun sınırları içinde kalan bir müzisyen değil." 16 Temmuz, Açıkhava'da.

Emre Memecan
Emre_memecan@hotmai.com

İşte gerçekten enteresan bir müzisyen daha! All About Jazz'da okuduğum bir yazıda sanatçıyla ilgili şöyle bir yorum yapılmış: "Rosenwinkel'in kafasının içinde, Berklee'deki eğitiminden değil de iç dünyasının derinliklerinden gelen farklı bir şeyler cerayan ediyor. Tam gaz solo yaparken aldığı riskler ancak en üst seviyedeki müzisyenlerin yapabilecekleri cinsten; günümüzde formal jazz eğitimi teknik bilgi ve kabiliyeti en üst seviyede olan bir çok müzisyen yetişmesini sağladı ancak Rosenwinkel, kendisinin de eğitimi çok iyi olmasına rağmen, bunun sınırları içinde kalan bir müzisyen değil." Bunun sonucunda da doğal olarak sanatçının adının, Pat Metheny, Bill Frisell ve John Scofield gibi jazz gitarında çığır açan isimlerin yanında anılır olması sürpriz değil sanıyorum .

Rosenwinkel, 1991 yılında Berklee'de öğrenciyken Gary Burton tarafından keşfediliyor ve Joe Henderson, Paul Motian, Joe Lovano gibi isimlerle çalışıyor. Aynı zamanda 1990'lar boyunca bir anlamda kuluçkaya yatan sanatçı, Mark Turner (ts), Jeff Ballard (d) ve Ben Street (b)'den oluşan bir dörtlüyle New York'ta çeşitli kulüplerde çalıyor. Grubun Small's adlı kulüpteki Salı gecesi konserleri büyük ilgi görüyor ve bu çalışmalar "The Enemies of Energy" (2000) ve "The Next Step" (2001) adlı albümlerine yansıyor.

Tam da artık yeni bir şeyler yapmak zamanı geldiğini düşündüğü günlerde, mesaj ünlü Village Vanguard adlı kulüpte çaldıkları bir gece bir şarap şişesinde kendisine ulaşıyor! Gurubu izlemekte olan ünlü hip-hop müzisyeni ve prodüktörü Q-Tip'in (Kamaal Fareed ya da A Tribe Called Quest) takdirini göstermek için gönderdiği küçük jest, daha sonra Rosenwinkel'in, kendi ifadesiyle, hip-hop müziğin içerdiği enerjiyi ve sunduğu müzikal imkanları keşfetmesine ve kendi müziğini farklı bir düzeye taşıyacağına ikna olmasıyla sonuçlanıyor.

Bu anlayış, iki yılı aşkın süren bir çalışma döneminin sonunda, 2003'te Q-Tip'in prodüktörlüğünü yaptığı "Heartcore" adlı albümü üretiyor. Yine kendisinin ifadesiyle bu albüm "bir jazz albümü ve daha fazlası"; veya Q-Tip'in ifadesiyle, "günümüz müziğinin gitmesi gereken istikamet". Tahmin edebileceğiniz gibi herkes onlarla aynı fikirde değil. Bazı eleştirmenler bu müzikal arayışın alışılagelmiş anlamda jazz olmadığını söylüyorlar ama hip-hop olmadığı da kesin. Aslında kategoriler-üstü düşünüldüğünde, üst düzeyde bir yaratıcılık ve doğaçlama çok kuvvetli bir şekilde ortada ve böyle baktığınızda da son tahlilde kaliteli müziğin adının ne olması gerektiğini belki bir an için bir kenara bırakabiliriz.

Rosenwinkel bir röpörtajında kelimenin gerçek anlamıyla sanatçıyı "içinde yaşadığı toplumun aynası değil, toplumla tezat içinde olan, içinde taşıdığı güçle hayata anlam kazandırmaya çalışan kişi" olarak tarif ediyor. Böyle bakınca, sanatçının konserlerini talep üzerine üretilmiş performanslar değil, içinden geçeni özgürce ifade ettiği kişisel bir deneyim olarak da görebiliriz. Üst düzey bir müzisyenle böyle bir deneyimi paylaşmak isterseniz herhalde diye düşünüyorum.

Ayrıca, sanatçının festivaldeki konserini izlemek için dört iyi neden daha var: Kendisine Brad Mehldau (p), Joshua Redman (s), Larry Grenadier (b) ve Ali Jackson (d) eşlik ediyor olacak.

John Scofield

Festival broşüründe de belirtildiği gibi, eğer günümüz jazz dünyasında gitarın "üç büyükleri" diye birşey varsa burada Pat Metheny ve Bill Frisell'in yanı sıra John Scofield var.

Sanatçı, rock çağrışımları yaratan bir çalma stili ve post-bop, fusion ve soul jazz arasına düşen müziği ile olağanüstü bir müzisyen ve doğaçlama ustası. 1951 yılında Ohio'da dünyaya gelen sanatçı, lise yıllarındayken gitar çalmaya başlayan Scofield, 1970-73 yılları arasında Berkle'ye devam etmiş. Carnegie Hall'da Gerry Mulligan ve Chet Baker ile kayıtlar yaptıktan sonra, iki yıl Billy Cobham-George Duke grubuyla çalışmış. 1977 yılında efsanevi basçı Charles Mingus ile kayıtlar yapan sanatçı daha sonra Gary Burton'ın dörtlüsünde ve Dave Liebman'ın beşlisinde çalmış. 1982-85 yılları arasında ise sanatçıyı Miles Davis'in grubuna katılarak yaptığı kayıtlar ve konserlerde görüyoruz. Bütün bu çalışmaların içinde kesinlikle geri planda kalmamış olmakla beraber, sanatçının gerçek kapasitesini ortaya koyması, ilki 1977'de olmak üzere kendi gruplarıyla yaptığı albümlerde ortaya çıkmış. O günden bu yana kendi gruplarıyla çalışmalarını sürdüren sanatçı, günümüz jazz dünyasının bir çok kalbürüstü müzisyeni ile ortak işlere imza atmaya devam ediyor.

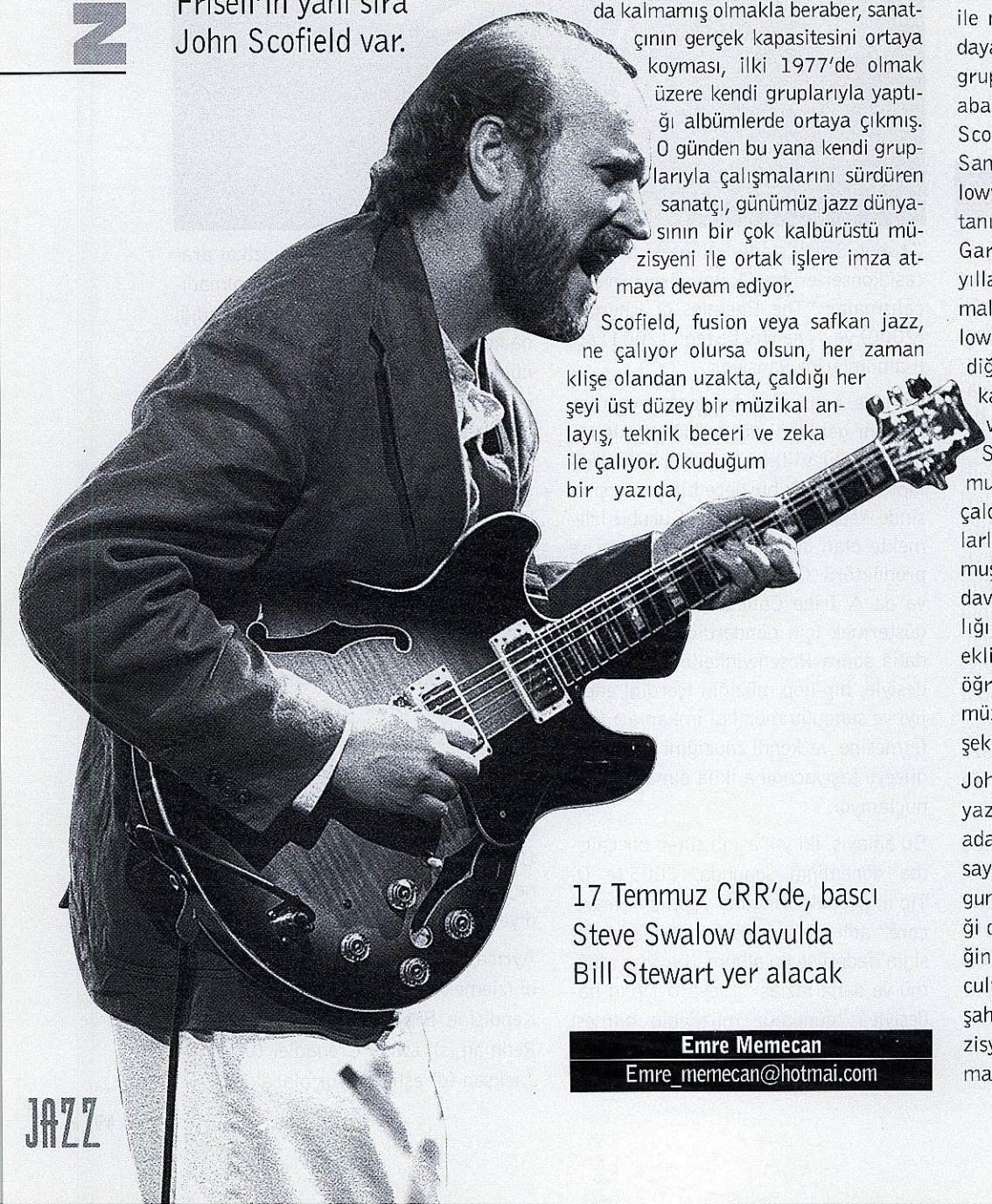

Scofield, fusion veya safkan jazz, ne çalıyor olursa olsun, her zaman klişe olandan uzakta, çaldığı her şeyi üst düzey bir müzikal anlayış, teknik beceri ve zeka ile çalıyor. Okuduğum bir yazıda, "onda günümüz müzik dünyasında gittikçe az bulunur bir şey, kişisel bir tarz var" deniliyor. İlginç bir şekilde, sanatçının müziği bir rock-jazz bağlantısına işaret ediyor ve Scofield bunu "kökten jazzcıları" rahatsız etmeden yapıyor. Örneğin, Medeski, Martin & Woods ile yaptığı "A Go Go" albüm bazı eleştirmenelere göre sanatçının en iyi albümü ve ne bu albümdeki müziğe ne de MMW'a tek başına baktığımızda "kökten jazz" denilemez. Fakat grubun, etkilendikleri tüm müzikal ilham kaynaklarını kavrayış ve bunu yansıtışlarındaki teknik ustalık, aralarındaki grup dinamiği gibi faktörler ortaya adının ne olduğu pek de önemli olmayan olağanüstü bir eser ortaya çıkarmış.

Sanatçının festivalde beraber çalacağı Steve Swallow (b) ve Bill Stewart (d) ile müzikal beraberlikleri uzun yıllara dayanıyor ve aralarında çok özzel bir grup dinamiği olduğunu söylersek pek abartılı olmayacak. Steve Swallow, Scofield'in hamisi ve öğretmeni olmuş. Sanatçı Berklee'de öğrenciyken Swallow'dan ders aldığı günlere başlayan tanışıklıkları daha sonraları beraberce Gary Burton'ın grubundaki ve '80'li yıllarda Scofield'ın üçlüsündeki çalışmalarıyla devam etmiş. Scofield, Swallow'dan müzik hakkında çok şey öğrendiğini ve aynı zamanda da çok iyi arkadaş olduklarını söylüyor. Bill Stewart ile tanışıklıkları ise 1990'da Stewart'ın New York'a gelmesiyle olmuş. Bir süre Scofield'ın grubunda çaldıktan sonra o tarihten beri aralıklarla devam eden bir işbirliği içinde olmuşlar. Scofield, Stewart için "onun davul çalma tarzına duyduğum hayranlığı kelimelerle ifade edemem" diyor ve ekliyor: "Bu iki müzisyenden çok şeyler öğrendim ve biliyorum ki bu beraberlik, müziğimin onlardan aldığım ilhamla şekillenmesini sağladı".

John Scofield ile ilgili okuduğum bir yazıda, sanatçının aslında müziğe adanmış bir kariyer için oldukça genç sayılabileceği ve müzikal anlamda olgunlaşmaya devam ederek ulaşabileceği daha da üst noktalar olması gerektiğinden söz ediliyordu. Bu müzikal yolculuğun bir kaç saatlik bir bölümüne şahitlik ederek, bu üç olağanüstü müzisyeni bir arada izleme fırsatını kaçırmazsınız umarım.

17 Temmuz CRR'de, bascı Steve Swalow davulda Bill Stewart yer alacak

Emre Memecan
Emre_memecan@hotmai.com

Stacey Kent

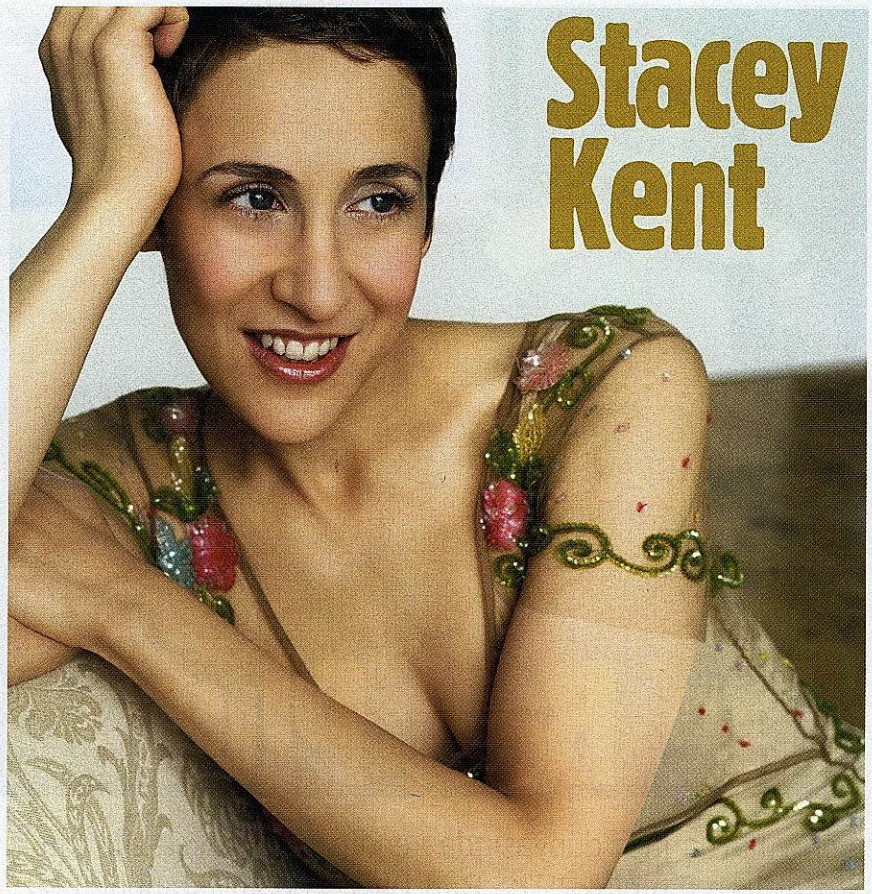

Şarkı söylemeyi bir hobi olarak gören ve üniversite eğitimini tamamladıktan sonra 1990 yılların başında Avrupa'ya master yapmaya gelen Amerikalı öğrenci, bir gün Oxford'da eğitim gören arkadaşlarını ziyaret etmek için İngiltere'ye gider ve takip eden 10 yılı aşkın süre içinde dünyanın önde gelen jazz şarkıcılarından biri olur. Nasıl, ilginç değil mi? Bir kez daha görüyoruz ki, kabiliyeti sonsuza kadar gizlemek asla mümkün değil! 17 Temmuz, Babylon'da.

Emre Memecan
Emre_memecan@hotmai.com

Bahsedilen gezi sırasında, sonradan evleneceği Oxford öğrencisi Jim Tomlinson (s) ile tanışan Stacey Kent, onun jazza olan ilgisinden ve beraber bir şeyler yapma ısrarından etkilenir ve birlikte Londra'daki Guildhall Müzik Okulu'na kaydolurlar. Sanatçı, bu vesileyle bir çok müzisyenle tanışma ve çalışma imkanı bulur ve ünlü Ronny Scott's da dahil olmak üzere Londra'da kalburüstü jazz kulüplerinde aranan bir isim haline gelir. İlk kaydı, Richard III film müziklerinin yer aldığı albümde söylediği bir şarkıyla 1995'te gerçekleşir.

O günden bu yana altı albümü piyasaya çıkan sanatçının repertuarı, Gershwin'ler, Cole Porter, Richard Rogers, Hoagy Carmichael, Harold Arlen gibi bestecilerin, "American Songbook" denilen, her biri artık klasik haline gelmiş ve jazz müziğinin de en önemli esin kaynaklarından biri olan eserlerinden oluşuyor. "Bunda farklı olan ne olabilir?" diye düşündürebilecek bu bazın üzerinde, şarkıların işaret ettiği duygusal zenginliği kavrayan ve dışavuran yorumu, swing duygusu ve son derece saf ve temiz şarkı söyleme tekniği, dinleyicinin yüzüne tokat gibi vurmadan, sanatçının sıradışı konumunu belirlemeye yetiyor.

Kent ve eşi Tomlinson bir röportajlarında, "grunge, hip-hop ve heavy metal gibi müzik türleriyle kulakları zarar gören bir nesli, vakti zamanında anneannelerinin sevdikleri şarkılarla kazanmayı umduklarını" söylüyorlar. Sizce bu ne kadar mümkün olabilir? Sanatçının müzik piyasasındaki varoluş çabası bunun cevabını veriyor gibi görünüyor: Şarkıcı olarak tarzı ile bütünleşir bir şekilde, baştan beri hep kendi yağıyla kavrulan ve Candid isimli küçük bir İngiliz şirketiyle çalışan Stacey Kent, ilk olarak geçtiğimiz yıl bir menejerle anlaşma yapmış. Buna rağmen, altı albümünün dört tanesi Billboard listelerine girmiş, sonuncusu ise 5 numaraya kadar yükselmeyi başarmış. Ayrıca 2002 yılında BBC'nin en iyi jazz şarkıcısı ödülünü de kazandığının ekleyelim. Dolayısıyla, büyük plak şirketlerinin amansız pazarlama teknikleri olmaksızın, başarıyı getiren temel faktörün bizzatihi sanatçının sesi olduğunu düşünebiliriz. Ancak, aynı zamanda Marsalis kardeşler, Cassandra Wilson ve Dee Dee Bridgewater gibi müzisyenlerin de menejeri olan ünlü Ted Kurland ile çalışmaya başlayan sanatçı için gelecek daha hızlı şekillenecek denilebilir.

Bu arada sanatçının inanılmaz bir şanssızlıkla da mücadele ettiğini belirtmeden geçmek olmayacak. Çok ender görülen ve beyin sapını etkileyen bir virüs dolayısıyla, sonuncusu 1999 yılında olmak üzere sanatçı üç kere komada kalmış ve zamanında müdahalelerle geri dönmeyi başarmış. Kent, bu durumun şarkı söylemesini ancak kendisinin farkına varabileceği şekilde etkilediğini ve bir dahaki komanın ne geleceğini bilememenin tedirginliğiyle yaşadığını söylüyor.

Üç kere Oscar ödülü kazanmış ünlü şarkı sözü yazarı Jay Livingstone sanatçıyla ilgili olarak bakın ne diyor: "O müzik dünyasının yeni mucizesi, günümüzde kimseyi onunla karşılaştırmak mümkün değil; onun stilini ancak Billy Holiday ve Ella Fitzgerald'a benzetebiliriz. Tekniği ise aynen Nat King Cole gibi temiz, net ve neredeyse konuşuyormuş hissi uyandırıyor. Zaten bundan daha iyisi de olmaz."

Stacey Kent'in müziğinde ortak bir tema varsa o da kesinlikle romantizm. Günümüz müzik endüstrisinin dikkatinden uzakta, genç, yaşlı herkesi derinden etkileyecek unutulmaz aşk şarkılarını dinlemek için konsere yanlız gelmeyin derim.

The Bad Plus

Son yıllarda jazz dünyasında kendinden oldukça sıklıkla söz ettiren topluluk "The Bad Plus", bu yıl İstanbul Jazz Festivali'ne konuk olacak. 9 Temmuz Cuma akşamı Babylon'da sahne alacak olan topluluk, ikinci albümleri "Give"in tanıtım turnesi kapsamında bir konser verecek.

Can Ergelmiş
canergel@hotmail.com

2003 yılında Columbia Records'dan piyasaya sürdükleri "These Are The Vistas" adlı albümden sonra tarzları ve yorumları, otoriteler tarafından sıklıkla çeşitli şekillerde eleştirildi. Son yıllarda Newsweek, New Yorker, New York Times, Rolling Stone, ve Esquire gibi dergilerde sıklıkla yer alan topluluk dünyaca ünlü JazzTimes dergisinin Nisan 2004 sayısına, ve DownBeat dergisinin Mayıs 2004 sayısının da kapak konuğu oldu.

The Bad Plus, Reid Anderson (b), Ethan Iverson (p) ve David King (d)'den oluşuyor. Akustik jazz trio'su formatında olan topluluğun geçmişi uzun yıllar öncesine dayanıyor. Lisedeyken çeşitli gruplarda beraber çalan Reid Anderson ve David King, liseden sonra sürekli olmasa da, beraber çalışma fırsatını bulmuş. O sıralarda elektronik jazz, rock jazz, ve çeşitli başka tarzlarda eserler yorumlayan müzisyenler, bu topluluğu oluşturduktan sonra da ilginç çalışmalara imza atmışlar. Columbia Records'la anlaşma yaptıktan sonra, The Bad Plus, albümünü ses mühendisi Tchad Blake'in eşliğinde kaydetmiş. Tchad Blake, daha önce Pearl Jam, Sherly Crow, Tom Waits ve Los Lobos gibi rock müzisyenleriyle çalışmış; bu toplulukla çalışırken de, müziğe bir rock sound'u vermiş. Alışılagelmiş jazz kayıtlarında, ritim seksiyonunun kısılması, özellikle trio formatında olan topluluklarda ise, davulun ve bass'ın piyanonun altında olması bir gelenek haline gelmiştir. Fakat, The Bad Plus'ın sound'u çok daha farklı. Agresif bir müzik anlayışı içinde olan toplulukta davul ve bas piyanoyla aynı seviyede ve bu durum gelenekçi jazz dinleyicilerini oldukça rahatsız etmekte.

Topluluk, "These Are The Vistas" adlı albümünde oldukça ilginç cover'lar yapmış. Nirvana'dan "Smells Like Teen Spirit" ve Aphex Twin'den "Flim" adlı iki parçayı kendi müzik anlayışları çerçevesinden yorumlamışlar. Bunların yanı sıra, kendi bestelerine de yer veren topluluk, "Give" adlı albümlerinde, rock dünyasından eserler alıp onları yorumlamak geleneğini bozmamış. Bu sefer de, Pixies'den "Veloria", ve Black Sabbath'tan "Iron Man" adlı iki eseri yorumlayan topluluk, onların yanında Ornette Coleman'dan "Street Woman" adlı parçayı da albümlerinde seslendirmiş.

Genel olarak kayıt anlayışları, rock topluluklarından aldıkları eserleri yorumlamalarıyla oldukça tepki çeken topluluk, görünüşe bakılırsa bu tepkileri ve eleştirileri çok fazla umursamıyor. Ethan Iverson, bu konuda "Ben sadece güzel piyano çalmaya çalışıyorum. Gerisi beni ilgilendirmiyor." diyecek kadar rahat.

Basında sıklıkla yer almaları ve kısa zamanda, şimdiye kadar onlardan daha deneyimli ve daha başarılı olmuş jazz topluluklarına göre çok büyük bir popülarite kazanmış olan topluluk, dünyanın birçok yerinde konserler vererek müziğini izleyicilerin beğenisine sunuyor. Dinleyicileri arasında sadece jazz dinleyicileri yok. Onların yanı sıra, rock, hiphop veya başka müzik tarzlarının fanatikleri de The Bad Plus'ı yakından takip ederek onların müziğini takdir ediyor.

The Bad Plus, genellikle küçük salonlarda veya barlarda çalarken çok daha yaratıcı ve çok daha samimi olduklarını belirtirken, yaptıkları müzik konusunda son noktayı şu şekilde koyuyorlar: "Sonuçta yaptığımız müzik tamamen bizim, son notasına kadar..."

Bu yaz da "kahvaltıda jazz" dinlenecek

Bu yıl Piyale'nin sponsorluğunda düzenlenen "Kahvaltıda Jazz" Temmuz ayında başlıyor. 4 Temmuzdan 12 Eylüle kadar sürecek olan etkinlikte, her Pazar saat 11:00 - 14:30 arası Sakıp Sabancı Müzesinin (Atlı Köşk, Emirgân) muhteşem atmosferinde jazz toplulukları sahneye çıkacak.

Birçok tanınmış jazz sanatçısının katılacağı *jam session* ile başlayacak olan "Piyale Kahvaltıda Jazz"ın Temmuz ayı programında Tim Richards Üçlüsü, Kent Mete Dörtlüsü ve Ercüment Vural-Önder Focan Project yer alacak. Ayrıca, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da basın ve iş çevrelerinden tanınmış simalar kendi jazz arşivleriyle "DJ dinletileri" sunacaklar.

TEMMUZ AYI PROGRAMI

4 Temmuz 2004 Pazar
Açılış Partisi/Jam Session

11 Temmuz 2004 Pazar
Ercüment Vural-Önder Focan Project

18 Temmuz 2004 Pazar
Kent Mete Dörtlüsü-Florin Ianescu Galati

25 Temmuz 2004 Pazar
Tim Richards Üçlüsü

Akbank Kültür Merkezi Temmuz Etkinlikleri...

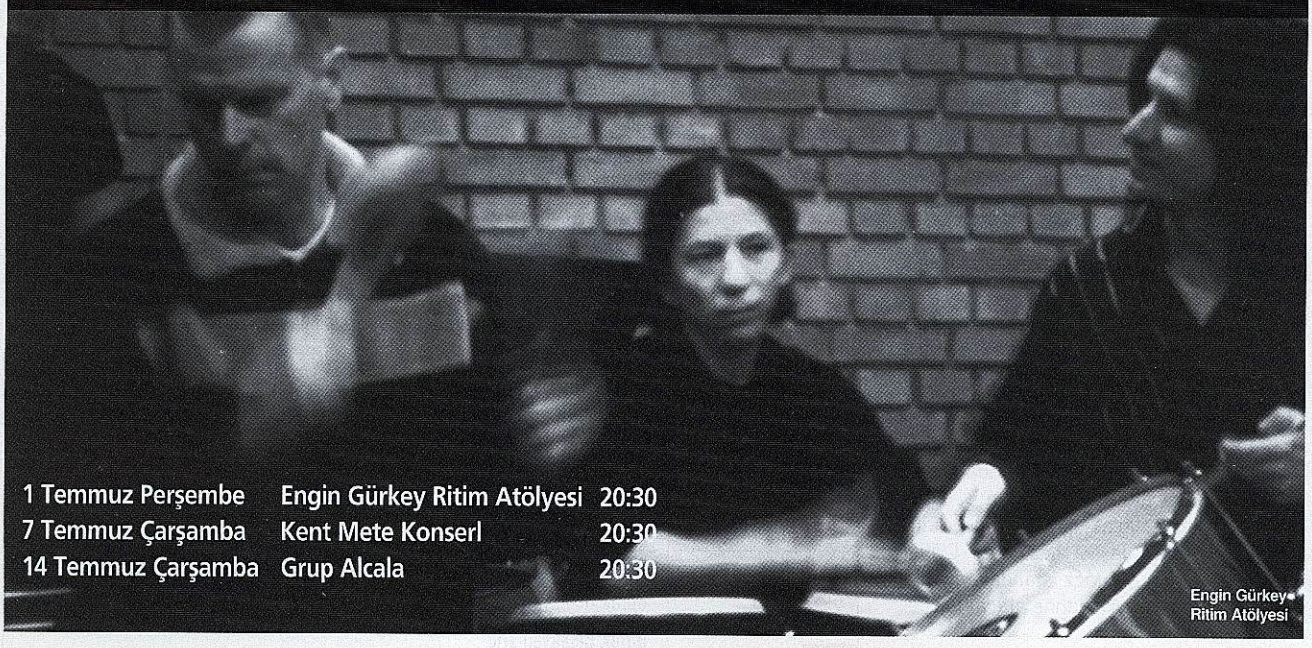

1 Temmuz Perşembe	Engin Gürkey Ritim Atölyesi	20:30
7 Temmuz Çarşamba	Kent Mete Konserl	20:30
14 Temmuz Çarşamba	Grup Alcala	20:30

Engin Gürkey Ritim Atölyesi

Nardis Jazz Club

Temmuz ayında Nardis kendi programını İstanbul Jazz Festivaline paralel hazırladı.

Festival kenti İstanbul'da gerçek anlamda jazz'ın icra edildiği tek kulüp olma iddiasını sürdüren Nardis, festival döneminde de çalmak isteyen tüm festival katılımcılarını bekliyor. Genelde lokal müzisyenlerin sahne aldığı Nardis'de program jam-session yapabilecek müzisyenlerden oluşan grupların konserlerine ağırlıklı olarak yer verdi.

Temmuz ayında Nardis'te sahne alacak olan önemli isim ise Fransa'da yaşayan piyanistimiz Ahmet Gülbay.

Ahmet Gülbay

Ahmet Gülbay, 8 Ağustos 1964 yılında İzmir'de doğmuş. Zamanın ünlü İzmirli modacılarından olan babası, sanatçı 2 yaşındayken Paris'e uluslararası bir moda fuarı için geliyor ve kentin cazibesine dayanamayarak kalıyor. 14 yaşında piyano çalmaya başlıyor. İlk büyük teşvik babasından. Ailesinde müzisyen yok ama anne ve babasının gün boyunca mırıldandığı şarkılarla büyümüş. Bill Evans Akademisi'nde öğretim görevlisi Bernard Maury'den armoni ve piyano, Françoise Pujol'dan da klasik piyano dersleri almaya başlıyor. Ahmet Gülbay otodidaktik bir müzisyen. Jazz'ı çok erken yaşta çalmaya başladığı jazz kulüplerinde öğreniyor.

17 yaşında ilk aldığı iş, 3 Mailletz Jazz Kulübünde. Kulübün müdavimleri arasında Nina Simone, Arturo Sandoval, Georges Arvanitas, Jean Loup Longnon gibi isimler var.

Sanatçı yıllardır çalışmalarını, Fransa ve dışında sürdürmekte. 1991 yılından itibaren çeşitli festivallere davet edilmiş. İstanbul'da ilk kez çalacak, 2001 yılında Sibel Köse ile Fransa'da kaydettikleri CD'leri Bossa Lova'dan ve jazz standartlarından oluşan bir repertuarla sahne alacaklar.

nardis jazz club TEMMUZ AYI KONSERLERİ

Galata Kulesi Sokak No.14, Galata-Istanbul tlf. 0212-2446327

01 PERŞEMBE	**Bora Çeliker Trio** Bora Çeliker (g), Burak Bedikyan (p), Erdal Akyol (b).
02 CUMA	**Janusz Szprot Quartet** Janusz Szprot (p), Sarp Maden (g), Kamil Erdem (b), Ferit Odman (d).
03 CUMARTESİ	**Ercüment Vural &** Önder Focan (g), Ercüment Vural (p, vo), Alp Ersönmez (b), Cem
04 PAZAR	**Önder Focan Project** Aksel (d), Tunç Çakır (perc).
05 PAZARTESİ	**Nezih Yeşilnil Duo** Nezih Yeşilnil (b), Önder Focan (g).
06 SALI	**Nezih Yeşilnil Trio** Tahsin Ünüvar (s), Nezih Yeşilnil (b), Ferit Odman (d).
07 ÇARŞAMBA	**Nezih Yeşilnil Trio** Kürşat Deniz (p), Nezih Yeşilnil (b), Ferit Odman (d).
08 PERŞEMBE	**Ahmet Gülbay Trio** Ahmet Gülbay (p), Mahmut Yalay (b), Cem Aksel (d).
09 CUMA	**Ahmet Gülbay Trio w/Sibel Köse** Ahmet Gülbay (p), Sibel Köse (vo), Mahmut Yalay (b), Cem Aksel (d).
10 CUMARTESİ	**Ahmet Gülbay Trio w/Sibel Köse** Ahmet Gülbay (p), Sibel Köse (vo), Mahmut Yalay (b), Cem Aksel (d).
12 PAZARTESİ	**Serkan Özyılmaz Trio** Serkan Özyılmaz (p), Eylem Pelit (b), Cem Aksel (d).
13 SALI	**Serkan Özyılmaz Trio** Serkan Özyılmaz (p), Eylem Pelit (b), Cem Aksel (d).
14 ÇARŞAMBA	**Serkan Özyılmaz Trio** Serkan Özyılmaz (p), Eylem Pelit (b), Cem Aksel (d).
15 PERŞEMBE	**Önder Focan & Kamil Erdem, Cem Aksel ve Konukları** Önder Focan (g), Kamil Erdem (b), Cem Aksel (d).
16 CUMA	**Önder Focan & Kamil Erdem, Cem Aksel ve Konukları** Önder Focan (g), Kamil Erdem (b), Cem Aksel (d).
17 CUMARTESİ	**Önder Focan & Kamil Erdem, Cem Aksel ve Konukları** Önder Focan (g), Kamil Erdem (b), Cem Aksel (d).
19 PAZARTESİ	**Kerem Türkaydın Duo** Elif Çağlar (vo), Kerem Türkaydın (g).
20 SALI	**Kerem Türkaydın Duo** Kerem Türkaydın (g), Cem Tuncer (g).
21 ÇARŞAMBA	**Kerem Türkaydın Curly Trio** Elif Çağlar (vo), Kerem Türkaydın (g), Cem Tuncer (g).
22 PERŞEMBE	**Cihan Terlan "solo"** Cihan Terlan (g, armonika, vo, perc).
23 CUMA	**Cihan Terlan "Neil Young" Projesi** Cihan Terlan (vo, g, armonika), Murat Arkan (g), Şuayip Yeltan (b), Utku Ünal (d).
24 CUMARTESİ	**Cihan Terlan, "Jobim Projesi"** Cihan Terlan (vo, g), Murat Arkan (g), Müge Terlan (perc), Tarkan Tana (perc).
26 PAZARTESİ	**Süreyya Doğrular Trio** Süreyya Doğrular (g), Baran (b), Ferit Odman (d).
27 SALI	**Süreyya Doğrular Trio** Süreyya Doğrular (g), Baran (b), Ferit Odman (d).
28 ÇARŞAMBA	**Süreyya Doğrular Trio** Süreyya Doğrular (g), Baran (b), Ferit Odman (d).
29 PERŞEMBE	**Burak Bedikyan Duo** Burak Bedikyan (p), Bilal Karaman (g).
30 CUMA	**Burak Bedikyan Trio** Burak Bedikyan (p), Sarp Maden (g), Serdar Barçın (flt).
31 CUMARTESİ	**Burak Bedikyan Trio** Burak Bedikyan (p), Bilal Karaman (g), Serdar Barçın (flt).

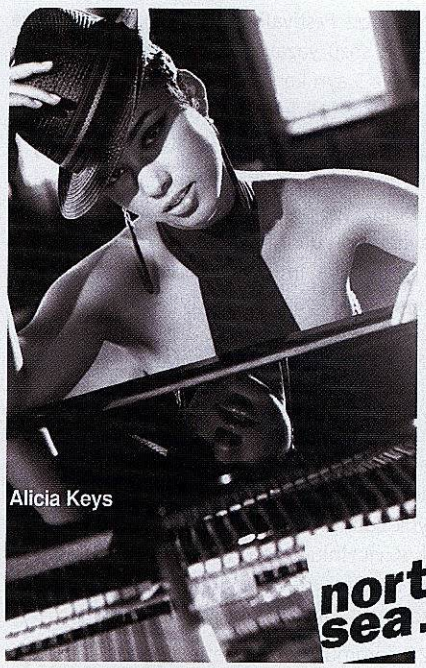
Alicia Keys

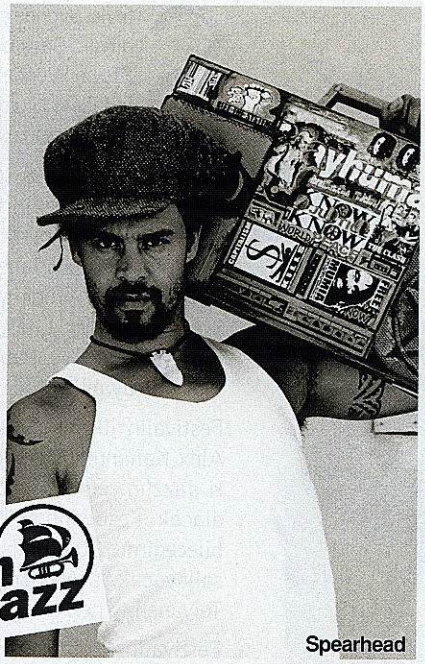
Spearhead

29. NorthSea Jazz Festivali: Temmuz Ayında Jazz'ın Kalbi Lahey'de Atacak...

1976 yılından beri her sene temmuz ayında Hollanda'nın Lahey kentinde gerçekleştirilen ve hala dünyanın en büyük kapalı jazz festivali olma ünvanını elinde bulunduran NorthSea Jazz Festivali, bu sene 29. kere jazz severlere kapılarını açacak.

Elçin Joyner
elcint@newyork.com

Temmuz ayının 9'unda başlayacak olan bu büyük organizasyonda üç gün süreyle ve toplam 17 farklı sahnede oldukça kalabalık bir müzisyen kadrosu dinleyicileri ile buluşacak.

29. NorthSea Jazz Festivali'nde konuk müzisyenlerinin sayısına paralel olarak yine oldukça geniş bir müzikal çeşitlilik söz konusu. Bu çeşitlilik dinleyicilere; 'artist in residence', 'jazz at the movies' (filmlerde jazz), 'body electric', 'guitar summit' (gitar zirvesi), 'soul&funk', 'south-africa 10 years into democracy', 'let freedom ring' ve 'blue note&verve&palmetto' gibi alt organizasyonlarla sunulacak. Festivalin açılış konseri **Elvis Costello** ve **The Metropole Orchestra** ile yapılacak. The Metropol Orchestra çoğunluğu Hollandalı müzisyenlerden oluşan bir big band ve uzun bir süredir, yalnızca festivalde sunulacak Costello eşliği için çalışmakta. Dinleyicilere görkemli bir açılışı garanti eden bu konserde orkestranın liderliğini besteci Vince Mendoza yapacak.

'Artist in Residence' etkinliğinin onur konuğu, ünlü saksofonist **Michael Brecker**... Üç gün boyunca gerek solo performanslarıyla gerekse, liderliğini yaptığı quindectet ve quartet'i ile sahne alacak olan müzisyene Joey C. Alderazzo ve Jeff 'Tain' Watts eşlik edecek.

Bu senenin bir diğer merakla beklenen etkinliği ise 'Jazz At The Movies'. Birçok filme beste ve aranjeleri ile imza atan jazz müzisyenlerinin sahne alacağı bu etkinlikte, aynı zamanda film gösterimleri de yapılacak. 'Filmlerde Jazz'ın ağır topu; aralarında Malcom X, 25th hours gibi önemli yapımlar da bulunan, simdiye kadar toplam 30'un üstünde film müziklerine imza atmış olan usta trompet sanatçısı **Terence Blanchard** olacak. Aynı zamanda Mision Impossible filminin müziklerini bestelemiş olan piyanist **Lalo Schifrin**, **Mark Isham** gibi besteciler de etkinliğin kadrosunda bulunan diğer müzisyenler.

Miles Davis'in özgürlüğüne kavuşturduğu jazz-rock fusion ise, 'Body Electric' adı altında sergilenecek müzik türü. **John Scofield**, **Steve Swallow** ve Jaco Pastorius bestelerini yorumlayan grup **Jaco Pastorius Big Band**, **Richard Bona ve Nguyen Le** jazz'ı elektronik olarak yorumlayacaklardan yalnızca birkaçı.

'Guitar Summitz' ise festivalin en renkli ve en sürprizli geçecek etkinliklerinden bir tanesi. Ünlü jazz gitaristi John McLaughlin ile bir albüm kaydetmiş olan **Carlos Santana**, NorthSea Jazz Fesitvali'nin gitar zirvesinde sahne alacak en ilginç isim. **Pat Martino**, **Kurt Rosselwinkel**, **Pat Metheny**, **Bill Frisell**, yaşayan blues efsanesi **Buddy Guy** ve bir dönem Randy Brecker&Bill Evans ile çalışmış soulbop'ın usta ismi **Hiram Bullock** tellerin sihirbazları olarak dinleyicilerle buluşacak isimler.

Soul-Funk'ın usta ismi **James Brown**, Grammy ödüllü **Alicia Keys**, **Macy Gray**, **Ed Motta**, **Angie Stone** ve **Anthony Hamilton** 'Soul&Funk' sahnesinde konser verecek olan sanatçılar arasında.

Blue Note, Verve ve Palmetto gibi pazarda özellikle jazz albümlerini ve sanatçılarını destekleten müzik prodüksiyon şirketlerinin de destek verdiği NorthSea Jazz Festivali'nde bu şirketlerin bünyesinde yer alan; **Greg Osby**, **Pat Martiona**, **Chris Potter**, **Kenny Barron**, 'Twenty-something' albümü ile dikkat çekmiş Britanyalı genç piyanist **Jamie Cullum** ve jazz festivallerinin değişmez ismi **Dee Dee Bridgewater** gibi müzisyenler de özel bir etkinlikte sahne alacaklar.

NorthSea Jazz Festivali'nin yine her sene gerçekleştirdi bir diğer geleneksel etkinlik ise 'Bird Awards'. Festivale katılacak olan müzisyenlere çeşitli dallarda verilecek olan Bird Ödülleri, büyük bir seromoni ile son gün yapılacak. Son bir kaç senedir festivalin en önemli sponsorları arasında olan JVC, Grolsch ve ABN.AMRO bu yıl da tercihlerini jazz'dan yana kullanıp, organizasyonu destekleyen firmalar.

Stevie Wonder

39. Pori Jazz Festivali

Uluslararası Jazz Festivalleri arasında Avrupa'nın en eskileri arasında yer alan Finlandiya'daki 17-25 Temmuz tarihleri arasından yapılacak olan Pori Jazz Festivali'nin ağır topu bu yıl Stevie Wonder.

Zuhal Focan
ofocan@prizma.com

Stevie Wonder, Pori Jazz Festivali'nde 18 Temmuzda sahne alıyor. Şarkıcı, şarkı sözü yazarı, ve multi-enstrümantalist Stevie Wonder bu kez 3 ayrı konser için İskandinavya'da bulunacak. Molde, Norway, (15 Temmuz), Stockholm, Sweden, (17 Temmuz) ve Pori Finlandiya, (18 Temmuz).

Stevie Wonder (53) geniş bir müzikal spektrum içinde yer alır; bunlar arasında soul, funk, jazz ve pop müziği sayabiliriz. Sanatçı yaklaşık 70 albüm kaydetmiş bulunmaktadır. Bunların önemli bir kısmı Motown label'ı altında yayımlanmıştır. En büyük hit'leri arasında ise "Superstition", "Happy Birthday", You Are The Sunshine Of My Life", "Isn't She Lovely", "I Just Called To Say I Loved You" ve Paul McCartney ile duet yaptığı "Ebony And Ivory"i sayabiliriz.

Festivalin ilk günü Sandy Evans Trio ve Robert Stewart Group Alex Kanunnikov Dixieland Band sahne alacak. İkinci gün ise Pori Jazz'ın sembolü haline gelmiş olan efsanevi Ted Curson sahne alacak. Festivalin en büyük sahnesi olan bir açık hava parkı diyebileceğimiz 30 bin kişilik Kirjurinluoto'da Stevie Wonder festivali sallayacak. Diğer isimler ise Finli davulcu Reiska Laine, Joonva Toivanen, yine Finli saksofoncu Jokka Perko var.

Festivalin 4. günü olan 20 Temmuzda ise biletleri şimdiden tükenmiş olan bir konser var ki, bu isim sizlere hiç yabancı değil: **Önder Focan**. 1995 yılından 2002 yılında kadar her yıl bu önemli festivale davet edilmiş olan gitaristimiz, 2003 yılında Nardis Jazz Club'daki yoğun durum nedeniyle gidememişti. Festivalde kendi adına bir grupla çalancak olan sanatçımıza ABD'de yaşayan Gürcü kemancı Vitali Imereli de eşlik edecek. Festivalin ilginç olacağını tahmin ettiğim bölümü ise Django Reinhardt adına düzenlenecek olan, festival içinde festival diyebileceğimiz bölüm. Önder Focan 24 temmuzda ayrıca Django Festivali'nde de sahne alacak.

Festivalde sahne alacak isimler arasında Finli saksofoncu Antti Sarpila, Louis Hayes, ağız armonikası çalan ABD'li Enrico Granefei, orgcu Kevin Dean, Jukka Gustavsen var. Org gecesi olacağını tahmin ettiğim bu gecede Ximo Tebar, Joey Defrancesco, Byron Ladham da var.

Tania Maria ve Bo Kaspers ise bizim alışık olmadığımız bir tarzda olan Finlilerin ise pek sevdikleri ve genelde Finli ya da İskandinav büyük firmaların toplu olarak biletlerini alıp "yemek" de yiyebildikleri "yemekli konserler" diyebileceğimiz bir ortamda performanslarını sergileyecek.

Spirit of Life Ensemble, Hot Club de Suede, Reve Boheme, Jukka Gustavsen, Linna Jazz Big Band, Luther "guitar junior" Johnson, Los Cumbancheros, Art Ensemble of Chicago, Angie Stone, Gary Bartz Quartet, Jean-Michel Pilc Trio, Night of the Cookers, Kurt Rosenwinkel featuring Joshua Redman, Joey DeFrancesco Trio, Craig Handy Quintet, Van Morrison, Louis Sclavis, Asian Sprits, Alicia Keys, One Four All New Orleans Band ve daha adlarını dahi duymadığım pek çok grup ve müzisyen sahne alıyor.

Pori'de de DJ Club adı altında dansa yönelik etkinliklerin de yer alacağı pek çok konser olacak. Ama benim gitmeyi düşündüğüm ve izleyeceğim konserler yukarıda adlarını saydığım sanatçıların konserleri olacak. Pori Jazz Festivali tamamının izlenmesi oldukça güç bir festival. Seçenek gerçekten çok fazla. Coğrafyası itibariyle de gün ışığının oldukça uzun olduğu, "beyaz gecelerin" yaşandığı bu mevsimde konserler için iyi kondüsyon gerekiyor. Bu konuda oldukça iyiyimdir ama geçen senelerde 8'den fazla konser izleyemediğimi de belirtmem gerekiyor.

Okuyanlarınız arasında tatilini denk getirip, gitmek isteyenler olabilir diyerek Pori Jazz'ın web sayfasını da vermek isterim. www.porijazz.fi

5.Bodrum Jazz Günleri

(28 Mayıs - 12 Haziran)

Türkiye'de bireysel çabalarla gerçekleştirilen sanat etkinlikleri beni hep şaşırtmış, içimi ılık umutlarla doldurmuştur. Hele konu Jazz olunca, yapılanların mucize olduğuna inanmışımdır.

Hülya Tunçağ

Ankara Jazz Derneği'ni kuran, ardından festivalini kotaran **Özlem Oktar**, 1990'larda inatla kendi olanaklarıyla Kuşadası Jazz Festivali'ni, olanakları tükeninceye kadar uluslararası nitelikte sürdüren ve iki kez Antalya Jazz Festivali'ne imzasını atan yakın dostum **Füsun Levet** ve bu Dergi'yi bize kazandıran, yetmeyip Nardis Jazz Club'ı açan **Zuhal Focan**'dan sonra bir "jazz amazon"unu daha tanıdım: **Berrin Tuna**...

Yıllardır Bodrum'a gidenler bilirler Hadigari Bar'ı. Bu düzeyli mekanın ortakları ve organizasyon sorumlusu Berrin Tuna, başkaları gibi Bodrum'un kaymağını yememiş, kendisiyle aynı idealleri paylaşan yakınları, dostları ve gönüllülerle sosyal, kültürel katkılarda bulunmuş, halen de sürdürüyor.

Beş yıl önce "Hadigari Jazz" adı altında başlayan Bodrum Jazz Günleri, heryıl ivme kazanıp, içeriğini genişletti. Bu yıl ilk kez bir bölümünü izleme zevkine eriştiğim festival, gerek organizasyon, gerek harika mekan, gerek izleyici kapasitesi ve içeriğiyle butik bir jazz olayı etkisi bıraktı bende... Bu noktaya gelinmesinde, başta ilk kez bu yılın ana sponsoru **Akbank** olmak üzere World of Wonders Resort Hotels, Bodrum Yarımada Belediyeler Birliği, Era Outdoor ve Promat Print Center'ın katkıları çok önemli. Kişisel çabalar bir yere kadar yeterli olabilir. Ama sanata gönül vermiş sponsorlar olmasa, bizler de bu güzel etkinliklerden bir süre sonra yoksun kalırız. Bu, yadsınamaz bir gerçek. Onbeş güne yayılan festivale baktığımızda Türk jazz sahnesi'nin farklı kuşağından sanatçılarının büyük bir bölümünün katıldığını görüyoruz.

28 Mayıs'ta açılışı yapan topluluk, piyanist **Aşkın Arsunan**'ın adını taşıyor. Ama topluluğun üyeleri de Arsunan kadar önemli; trompetçi Şenova Ülker, tromboncu Aycan Teztel, saksafoncu Yayha Dai, Nina Simone'un bascısı Tony Jones ve davulcu Volkan Öktem. 1950'lerden günümüze jazz'ın pekçok rengini ustaca yorumlayan bir kadro.

29 Mayıs'ta sahneyi, zaman zaman çağdaş oda müziği tadını yaşatan üç genç yorumcu aldı; Piyanoda **Ayşe Tütüncü**, sibemol ve bas klarinette **Oğuz Büyükberber** ile tenor, soprano saksafon, block flüt ve EWI'da **Yahya Dai**.

12 Haziran'a dek süren Jazz Günleri'nin diğer konserlerine gelince; **Modern Jazz Trio Featuring Donovan Mixon**, Elvan Aracı (tb), Kamil Erdem (eb), Donovan Mixon (g), Ferit Odman (d).

Ayşegül Yeşilnil Quintet, Ayşegül Yeşilnil (vo), Selim Benba (p), Önder Focan (g), Nezih Yeşilnil (b), Deniz Dündar (d).

Ercüment Vural & Önder Focan Project; (Önder Focan (g), Ercüment Vural (p, vo), Alp Ersönmez (b), Cengiz Baysal (d), Tunç Çakır (perc).

Ayşe Gencer Trio; Ayşe Gencer (vo), Elvan Aracı (tb, p), Kamil Erdem (b), Cem Aksel (d). Ayten Alpman- Selçuk Sun Band; Ayten Alpman (vo), Selçuk Sun (p), Mahmaut Yalay (b), Deniz Dündar (d).

Ayrıca, yine Hadigari Bar'ın içinde Ayşegül Yeşilnil'in, "Gözleriyle de duyabilenler için jazz resimleri" sergilendi. Konserler kadar, müzik temalı resimler de oldukça ilgi gördü.

Bu düzeyli jazz olayının heyecan verici bir sürprizi de Türk Jazz Tarihi'ne yön veren anne-baba ve genç kuşağı simgeleyen kızlarının jam-session'ıydı. Ayten Alpman, İlham Gencer ve Ayşe Gencer'di bu ünlü üçlü.

Bodrum'lu jazz severleri mutlu eden jazz günleri, ardında tatlı bir yorgunluk ve geleceğe yönelik daha zengin bir içerik umudu bıraktı.

Sevgili Berrin Tuna'nın ve jazz günlerine emeği geçen dostlarının hedefi, uluslararası bir etkinliğe dönüşmek.

Sponsorlar desteklerini sürdürdükleri sürece neden olmasın?

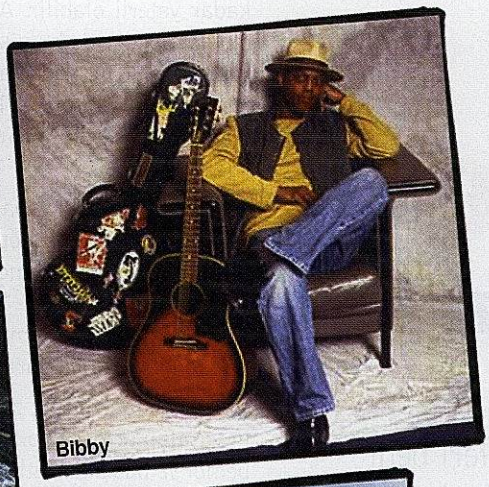

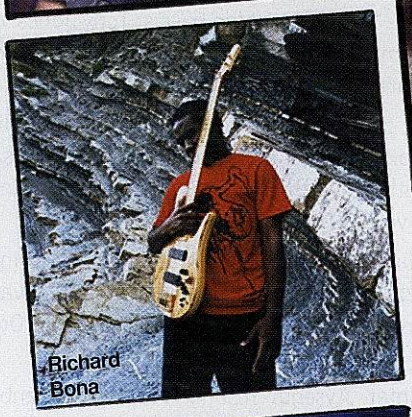

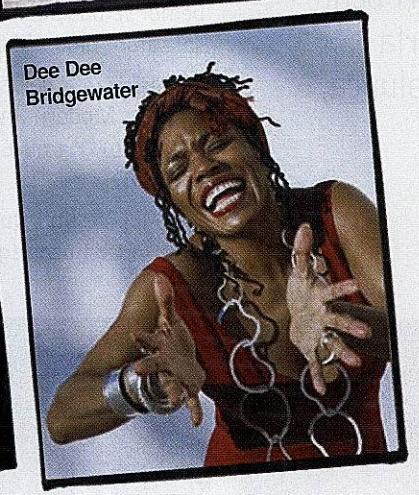

Paris'ten Mektup

17 Haziran 2004

Her kim ki Fransa'ya 2003 yılında gelen, henüz resmileşmemiş rakamlarla 76 milyon turistin sadece Eyfel kulesi, Louvre müzesi, Versailles şatosu, Galeries Lafayette mağazaları gezdiğine veya Cote d'Azur ve Brötanya sahillerinde güneşlendiğine inanır, o kocaman bir yanılgı içindedir. Zira yaz festivallerinin üçte bir müşterisi turisttir. Hatta bu oran jazz festivalleri için daha da yüksek(miş)...

Uğur Hüküm
ugur.hukum@paris.com

İstanbullu müzikseverler şu sıralar parkların, ormanların gün ışığından gece kulüpleri, konser salonlarının loş ışığına; fantezi-pop rocktan barok klasiğin ileri örneklerine, hatırı sayılır bir çeşniye sevinirken, jazz sever azınlık da muhtemelen yılın en zengin, en tatminkar günlerini yaşamağa aday. Hem oralarda olacaksın hem de bir çırpıda **Charlie Haden, Brad Mehldau, Joshua Redman, Marc Ribot** ve **John Scofield** izliyeceksin... Bu bir ayrıcalık doğrusu (Laf aramızda **Baez, Mc Ferrin** de pek hoş ancak onlar başka birşey) Ancak biz şişeyi diktikçe susayan keşler misali, dinledikçe jazz iptilâsı artanlar sülalesi - **Cazomanlar** - sizleri, buralara davet etmeyi, hepinizi Paris'in sakin veya Fransa'nın ateşli jazz'lı günlerinde ağırlamayı yürekten isterdik. Niçin mi diyeceksiniz?

Yaz aylarında Fransızlarından arınan şu aydınlıklar ve **yaşamıdensizcesevenler** kentinde epeyce jazz kulübü açık olduğu gibi dergimizin diğer sayfalarında **Özge** kardeşin kaleminden okuyacağınız üzere örneğin **Paris Çiçek Parkı**'nda her yıl düzenlenen "**Paris Jazz Festival**"i, 5 Haziran'dan 25 Temmuz'a cumartesi ve pazar günü (20 Haziran hariç zira o gün Müzik Bayramı arifesi) 3 kuruşa pardon 3 euroya yani parka giriş parasına kimleri dinletiyor kimleri (bkz. Sayfa 73)...

Doya doya, gönlünce jazz tüketemediği için sürekli yakınan şu cazoman kulunuza soracak olsanız , "**2004 yazı için Fransa'yı tasvir edecek bir slogan bulur musun**", diye, ne derdim bilir misiniz? "**Jazz'sız köy-kasaba-mahalle kaldı mı?**"... Bunaltıcı sıcaklarda ferahlatan (o ünlü meşrubat haltetmiş), dondurucu soğuklarda iç ısıtan (hani yani yanı sıra konyak ikram edilirse reddetmeyiz) Jazz, sanki geleneksel müzikleriymişcesine, ulusal bayramlarda bayrak asarcasına ülkenin örf ve adetlerine yerleşmiş durumda. Küçük bir düzeltmeyle yanlış anlamaların önünü alalım. Sanmayın ki her Fransız jazz yapar veya jazz'sız yaşayamaz. Tabii ki hayır... Ama her mahallede, her ücra köşede en azından bir "ca-

zoman" ortaya çıkmazsa, o da kendi jazz kulüp veya hücresini kurmazsa, kendini ibadetini savsaklamış mümin addeder. Her "cazoman" kendine bir el verecek 3-4 öğrenci, mekan tahsis edecek bir okul müdürü veya rahip, sembolik bir sübvansiyon sağlayacak bir bölgesel idareci veya belediye reisi (buralarda muhtar yok, 10 haneli köyün bile başkanı var) bulur. Orijinal bir fikir de yakaladın mı, gelsin sana bir jazz şenliği... "Cazoman" baktı etrafında yeterince "jazz" meraklısı, destekçisi yok, hop karma bir müzik faaliyeti. Kapıdan giremeyen jazz bacadan sızıvermiş... Böyle böyle ülke çapında yerleşen, toplum katında itibar ve ilgi gören irili ufaklı, sayısı binlerle ölçülen müzik şenliği, yüzlerce jazz festivali, onbinlerce gönüllü hatta militanca çalışan insanla milyonlarca tüketici, müzik sevdalısına keyifle verilen bir hizmet ve herkesce paylaşılan bir haz, JAZZ... Her kim ki Fransa'ya 2003 yılında gelen, henüz resmileşmemiş rakamlarla 76 milyon turistin sadece Eyfel kulesi, Louvre müzesi, Versailles şatosu, Galeries Lafayette mağazaları gezdiğine veya Cote d'Azur ve Brötanya sahillerinde güneşlendiğine inanır, o kocaman bir yanılgı içindedir. Zira yaz festivallerinin üçte bir müşterisi turisttir. Hatta bu oran jazz festivalleri için daha da yüksek(miş)...

Evora

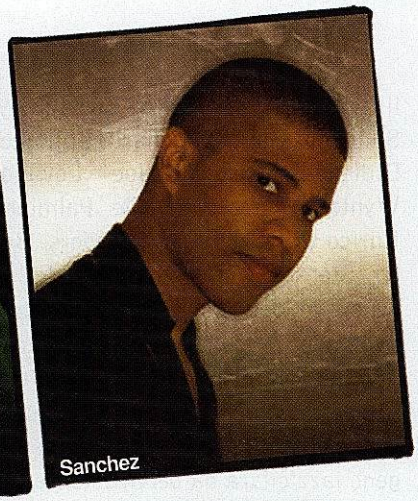
Sanchez

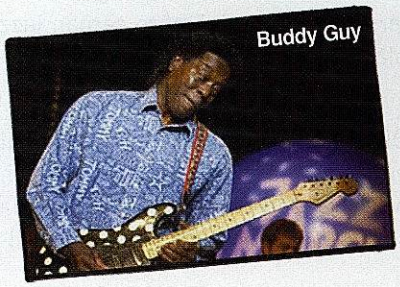
Buddy Guy

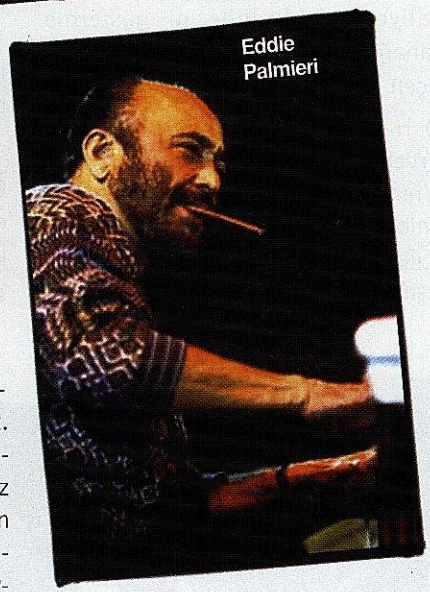
Eddie Palmieri

FESTİVALLERDEN: Az bedavayla başlamıştık, çok bedavayla sürdürelim. "**La Defense Jazz Festival**"i (7-20 Haziran) (www.ladefense.com) ücretsiz şartsız şurtsuz herkese açık. Yaz festivallerinin aperitifi nitelenen, hergün bir kaç konserin düzenlendiği, Paris'in Manhattan'ı nitelediğimiz (yalnızca mimarisinden ötürü) yakın batı banliyösü, yoğun ticaret ve iş merkezi özelliğine de sahip, şehiriçi biletle ulaşılan La Defense semtindeki bu şenlikte **Klezmer** bezenmiş **David Krakauer** mi istersiniz, Hendrix'in kemiklerini tatlı tatlı sızlatan **Vietnam** esintili gitarist **Nguyen Le** mi? **Birelli Lagrene "Gipsy Project"** yetişmezse, **Romane "Acoustic Quartet** verelim. **James Taylor Quartet**'in konserine bir de **Lucky Peterson** konseri ekledik mi, iki haftalık bu bedava gösterilerin değerini bilmem biraz vurgulamış olur muyuz. Buralarda bazıları niçin metroda yatıyor sanırsınız? Elbette bedava jazz merakından!!! Yaz geldi mi jazz'ın cazibe merkezi ille de güneye taşınmıyor ama Akdeniz meltemleriyle dilberlerinin (aman lütfen feminist dostlar alınmasın çünkü sesin dilberlerinden söz ediyoruz) okşadığı geceler anlaşılan bir başka lezzetli yaşanıyor. 21-28 Temmuz tarihleri arasında kesenize güveniyorsanız "**Nice Jazz Festival**"inin (www.nicejazzfestival.com) dilberlerinden yararlanabilirsiniz. Sözgelimi **Dee Dee Bridgewater** veya biraz daha genç olsun derseniz **Molly Johnson**, çeşni değiştirelim derseniz evsahipleri **Jessy Norman** ve **Rickie Lee Jones** da sunuyor. Tepkiniz "Mersi no klasik" olursa çeşniye Reggae'nin babalarından **Jimmy Cliff, Richard Bona** ve yolu kısa bir süre önce İstanbul'dan geçmiş **Peter Gabriel** de katılıyor. Hani caz derseniz, bu kez "Kibar Festivalciler" size derhal, **Roy Hargrove, Marcus Miller, Bugge Wesseltoft** verelim diyorlar. Galiba kıyılarda daha bir jazz arayacak olursanız, birkaç kilometre öteye ve on gün geriye gitmek gerekiyor. "**Jazz a Juan**", bu mevsimde yanına pek yaklaşamadığımız o güzelim balıkçı köyü Juan-les Pins'in prestijli geleneksel jazz festivali (www.antibesjuanlespins.com). 10-20 Temmuz'da gündüz palmiyelerin gölgesinde yudumladığınız **Pastis** (rakının az tatlısı, sarı renkli anasonlu Fransız milli içkisi) sizi çok çarpmamışsa geceyarısına doğru **Jarrett/Peacock/De Johnette** üçlüsü veya **Buddy Guy, Linda Hopkins, Ahmad Jamal, Stacey Kent, Brad Mehldau, Jean-Jacques Milteau, Sonny Rollins, Esbjörn Sevensson Trio** gibi ünlüleri ve hatta Brezilya Kültür bakanı **Gilberto Gil**'in son şarkılarını dinleyebilirsiniz.

Ancak neme lazım, eğri oturup doğru yazalım. Yazın en büyük iki festivali ne Paris'te, ne Akdeniz'de. Güney Batı Fransa, Toulouse yakınlarındaki Marciac köyü 1-15 Ağustos arasında jazz hacılarının tavaf ettiği topraklardan biri olup çıkıyor. "Jazz in Marciac" (www.jazzinmarciac.com), bu sefer yukarda saydığımız Bridgewater, Guy, Haden, Jamal, Kent, Mehldau gibi müzisyenlerin dışında "her akşam iki sanatçı"

ilkesiyle, **Ray Barretto, Carla Bley, Solomon Burke, Richard Galliano, Didier Lockwood, Joe Lovano, Wynton Marsalis, Eddie Palmieri, Enrico Rava, Pharoah Sanders, Bobo Stenson, Erik Truffaz, McCoy Tyner ve Joe Zawinul** gibi gerçek "cazmen"lerle bizim gibi "cazoman"ları ihya ederken, off 'ta da çok sayıda saygın, kendini kanıtlamış jazz'cıyla birlikte umut vaadeden genç jazz'cılara da bedava konser ve faaliyetlerde kendilerini gösterme olanağı sağlıyor. Örneğin **Sibel Köse** geçen yıl Marciac'daydı.

30 Haziran 13 Temmuz tarihlerinde gerçekleşecek olan Güney Doğu Fransa'nın küçük bir kenti Vienne'de düzenlenen "Jazz a Vienne", (www.jazzavienne.com) ise ticaretin tuzağına düşmeden jazz, blues ve dünya müzi-

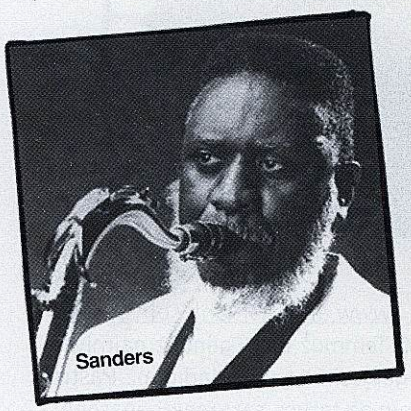
Sanders

Cuhuco Valdes

ği alaşımı daha doğrusu sinerjisi yakalamaya çalışıyor. Daha önce belirtiğimiz birçok jazz sanatçısının dışında **Geri Allen, Herbie Hancock, Dave Holland, Hank Jones, Abbey Lincoln, Charles Lloyd, Wayne Shorter'ı** ağırlarken, Festival kendine bu yıl tematik olarak **Brezilya, Küba, Groove, Gospel, Gitar, "Chuck Berry ve Ike Turner ile Rock'un 50 Yılı"** konularını seçmiş.

MEKANLARDAN: Yaz aylarında küçük mekanlarda olup bitenlere yer ayırmak zor. **New Morning** jazz kulübünde 1 Temmuz 4 Ağustos arasında öngörülen **"Festival All Stars"**'dan birkaç ilginç örneği kronolojik sıralamayla hatırlatalım: **Fred Wesley, Pierpoljak, Larry Carlton, Joao Bosco, Tuck & Patty, Shakti (John Mc Laughlin ve Zakir Hussein)** ve diğerleri... Yine Paris'in uzak banliyölerinden, Samois sur Seine Kültür merkezinin gelenekselleştirdiği **"Django Reinhardt Festivali"**, Sunside jazz kulübünün 25 Haziran 1 Temmuz arasındaki sunacağı **"Festival Jazz Vocal"** veya 2 Temmuz 5 Ağustos tarihlerinde izleyebileceğiniz **"American Jazz Festival"**i veya son yılların başarılı Fransız flütçüsü Magic Malik'in 29 Haziran'da St. Denis'de, 17 Temmuz'da Paris'te vereceği konserler ilk bakışta gözümüze çarpan jazz olaylarından.

ÖDÜLLERDEN: Fransa'nın Parisli en İtalyan jazz'cısı, baterist, besteci, orkestra şefi ve boş zamanlarında şarkıcı **Aldo Romano** geçtiğimiz Nisan ayında jazz'ın Nobeli nitelenen **"Jazzpar 2004"**ödülünü Kopenhag'da aldı. 2002'de çıkarttığı **"Because of Bechet"**in (Universal) satışları jazz için yüksek sayılabilecek bir sayıya ulaşırken, üçlüsüyle kaydettiği **"Threesome"** (Universal) tüm eleştirmenlerin oybirliğiyle yılın en iyi albümlerinden biri kabul edildi. 1999 yılında Martial Solal'ın ilk kez Jazzpar'a layık görülmesinden beri ikinci kez bir Fransız sanatçı bu ödülü kazanıyor. 62 yaşına karşın dinçlik ve üretkenliğinden hiç yitirmemiş olan sanatçıya ödülünü veren Svend Asmussen, Aldo Romano'ya şöyle konuştu: "Siz 'free jazz' yapan ilk Avrupalı müzisyenlerdensiniz, ancak 'free'den kurtulup, jazz'ı yeniden özgürce yorumlamasını bilen ilk jazz'cılardan da oldunuz."...

YAYINLARDAN: "Free Jazz"ın mevcudu tükenmiş referans kitaplarından ikisi nihayet yeniden yayınlandı. Darısı Türkçe başta olmak üzere başka dillere de çevrilmesi. Gitarist **Derek Bailey**'in **"L'improvisation, sa nature et sa pratique dans la musique / Doğaçlama, Müzikteki Uygulaması ve Doğası"** Fransızcada ilk kez 1980'de basılmıştı. İkinci eser ise **Ekkehard Jost**'un ilk baskısı 1975 yılında yapılmış olan **"Free Jazz"** başlıklı temel çalışması.

ALBÜMLERDEN: **Gilles Andrieux** ile 1994'te kurduğu **"Turkish Blend"** topluluğu ve aynı adla çıkarttıkları albümden tanıdığımız **Vincent Courtois** jazz'daki yaratıcı arayışlarını sürdürüyor. Besteci, çello ve yaylılar yorumcusu, elektronik düzenlemeler ve efektleri de doğrudan kendisi üstlenen sanatçı, son albümü **"Les Contes de Rose Manivelle / Rose Manivelle'in Masalları"** ile (Le Triton) jazz basınında çok beğeni topladı. Bazı parçalarda Louis Sclavis'in de eşlik ettiği CD yer yer yine doğu motifleri taşıyor.

Bir başka Fransız sanatçı, genç piyanist **Stephan Oliva**'nın yeni çalışması **"Itinéraire Imaginaire / Hayali Güzergah"** (Sketch) **Sun Ra**'nın "Mısırlı"sından etkilenmişe benzer. Bill Evans, Paul Motion ve Lennie Tristano ekollerinin takipçisi Oliva ilk solo albümü **"Clair obscure"**'den (Pan Music –1994) beri dikkatleri üzerine çekmişti. İkili üçlü kayıtların dışında bestelediği film müzikleri de ilgiyle karşılanan Oliva özellikle **"Itinéraire Imaginaire"** tam bir sıçrama yaptı.

Başarısını solo yeni bir albümle kanıtlayan bir başka Fransız besteci ve piyanist **Jean-Michel Pilc**. Dreyfus'ten piyasaya sürülen **"Follow me"** 10 yıldır New York'ta yaşayan 44 yaşındaki sanatçının en iyi eseri addediliyor. Pilc, John Abercombie, Michael Brecker, Kenny Garrett, Roy Haynes, Dave Liebman, Marcus Miller, Michel Portal, Chris Potter ve Martial Solal gibi modern jazz'ın devleriyle yıllarca çalıştı. Bu arada Harry Belafonte'nin müzik direktörü ve piyanisti oldu. İlk albümü **"Funambule"** (Blue Line) 1989'da çıkmıştı.

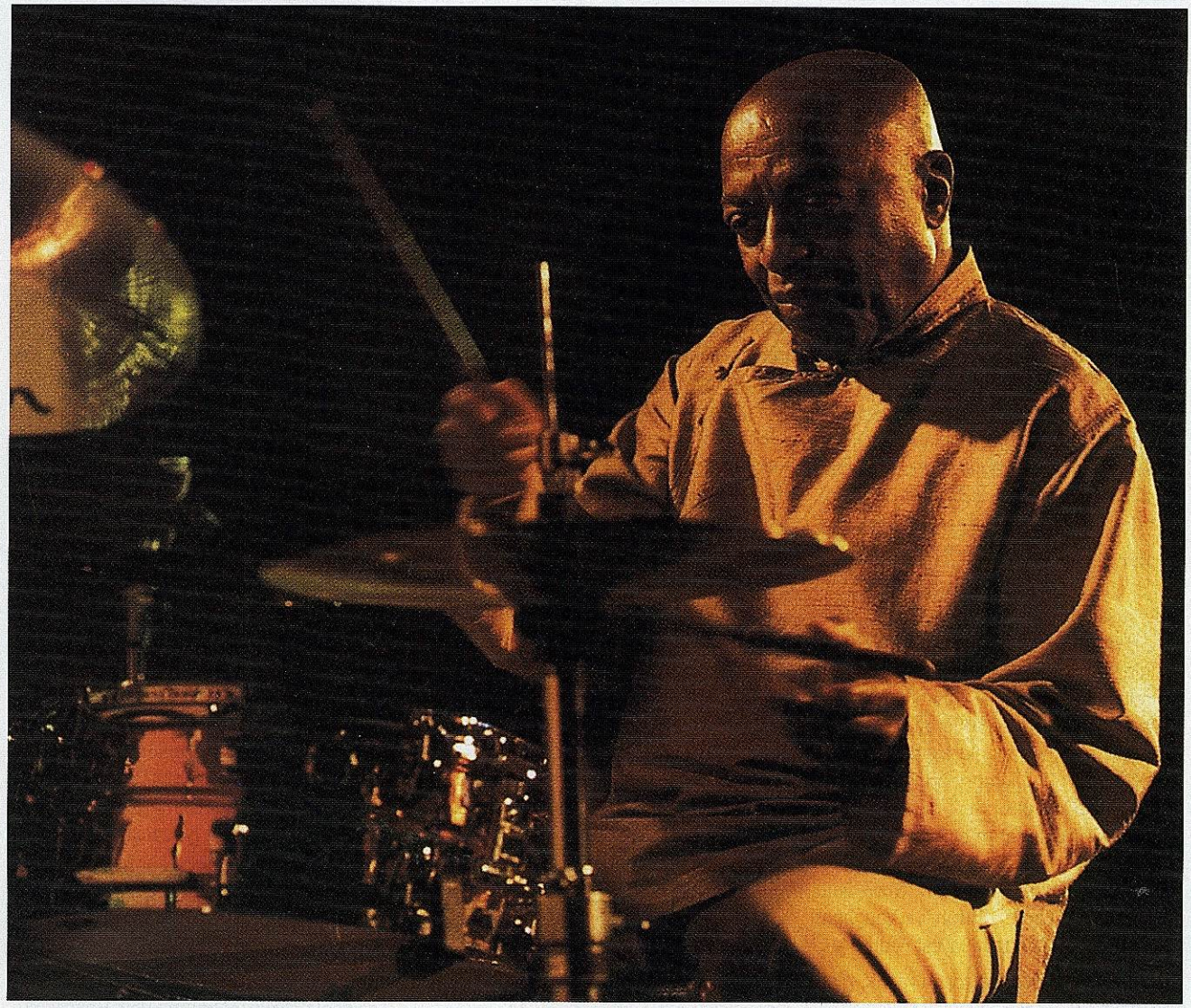

60 Yıldır Süren Fırtına [2]

ROY HAYNES

21-24 Ocak 2004 tarihleri arasında New York'da 31.si düzenlenen IAJE (The International Association for Jazz Education) konferansı kapasamında Roy Haynes ile Paul de Barros tarafından yapılan söyleşiye katılma fırsatımız oldu. Söyleşiye geçen sayıda kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Özgü Özman & Ozan Boz
ozan@contactturkey.com

Davulcuların tarzı her zaman sahnedeki diğer müzisyenlerden etkilenir, tabii idealde sahnedeki diğer müzisyenlerin de davulcudan etkilenmesi beklenir. Uzun lafın kısası birlikte çalan müzisyenlerin arasında dinamik bir etkileşim vardır. Şimdi sana isimler verip bu kişilerle çalışmalarının sana ne ifade ettiğini ve aralarındaki farklılıkları anlatmanı rica edeceğim. Lester Young örneğin?

Lester'la birlikteliğimiz bebop dediğimiz döneme denk gelir. Benim duyduğuma göre Lester o dönemden pek hoşlanmıyordu. Lester'la Savoy Ballroom'da çalmaya başladım, Luis Russell'la birlikteliğimizden iki yıl sonra. O zamanlarda Savoy Ballroom'da iki grup çalardı, gelenler dans ederdi. Müzisyenler davulcuyla dörder ölçü karşılıklı solo değişirler, ondan sonra belki Lester birkaç nota daha çalar, parça o şekilde biterdi. Doğru dürüst para kazanamıyorduk, otel faturalarını ödemek zordu.

Gerçi herşey çok daha ucuzdu tabii. Lester'la ayrılmamızın tek nedeni 1949'da Norman Granz *Jazz At the Philharmonic* grubunu kurunca Lester'ın ona katılmasıydı. Lester'la çaldığımı gören birçok saksofoncu onlarla kayıt yapmamı istiyordu. O sırada birçok müzisyenle kayıt yapıyordum. Bir sürü küçük konser vs. derken 52. caddede çalmaya başladım. Lester Jazz At the Philharmonic ile turunu bitirip geri geldiğinde ben Miles ile çalışıyordum.

PB: Miles'a geçelim o zaman. Miles'ın arkasında çalmak nasıl bir şeydi?

Miles davulcuya her zaman ne istediğini söylerdi. Sarah Vaughan bana "frustrated singer" (hüsrana uğramış şarkıcı) diye hitap ederdi. Bana göre de Miles "frustrated" davulcu, boksör... hepsi *(Gülüşmeler).*

Capitol'den plak çıktığı, Gerry Mulligan'ın olduğu dönemler. O sırada aynı bölgede yaşıyorduk, Upper Manhattan, Upper Harlem'de. Bana plak dinletirdi. Onunla kayıt işine daha sonra başladım. Aslında onunla pek de kayıt yapmadık. Uzun bir süre sonra, 80'lerde, ikimiz de Grammy almıştık, onunla kaydetmemi istedi. Ne yazık ki o konuşmadan sonra hiç biraraya gelemedik. Son zamanlarında onunla çalışma fırsatım olmadı.

Sarah Vaughan'dan bahsettin. Sizin ünlü bir açılışınız vardı: Sarah ....Vaughan, Roy... Haynes. Bunun hikayesi nedir?

Sarah ile Shulie Bop recordunu yaptık. ***(Hatırlamaya çalışıyor)*** **Hangi plak şirketiydi?**

Seyirci: EmArcy!

Teşekkürler, evet, EmArcy. Piyanoda John Malachi, basta Joe Benjamin çalıyor. Sarah, Shulie Bop'ta akorların üstüne scat yapıyordu, sonra müzisyenleri sunmaya başladı: "John Malachi, piyano". John 24 ölçü bir solo yaptı. "Basta, Crazy (Çılgın) Joe Benjamin". Sonra sıra bana geldi, Sarah "Roy" dediğinde tamamlamasına fırsat vermeden davula vurmaya karar verdim, pa pa pa!, sonra tamamlayabildi: "Haynes". Dünkü konferansta beni sunma şekilleri de çok hoştu.

(Thelonious) Monk hakkında ne düşünüyorsun?

Monk bana derdi ki: "Davulcu ancak belli ritimleri çalıp anlayabilir". Kendi inanılmaz aksak ritimler çalardı, dünyanın en aksak ritimlerini çalardı. Sonra devam ederdi: "eğer davulcu bu aksak ritimlerden birini çalmaya başlarsa bir süre sonra mutlaka o ritmi kendine göre değiştirir". Çok ilginç ama şimdi düşünüyorum da Monk muhtemelen haklı idi. Özellikle o yılların davulcuları için, 1950'lerden bahsediyoruz.

(Roy, seyircinin dikkatinin dağıldığından şüphelenip bağırıyor : "Çok mu yavaş sizin için? Alo, orada mısınız?")

(seyirciye) **: Yavaş mı, hızlı mı, memnun musunuz?**

(Seyirci halinden memnun, söyleşi devam ediyor).

Monk bana hep Lester Young'ı hatırlatmıştır. O da Lester gibi çok konuşmazdı, konuşmaya başladığında da çok ilginç, çok komik ve düşündürücü şeyler söylerdi. Benim için birgün kalkıp insanlarla Charlie Parker, Monk hakkında konuşmak zor. Bazen ne diyeceğini bilemiyor insan.

Endişelenme, gayet iyi idare ediyorsun. Benim favori albümlerimden biri Stan Getz ile yaptığınız Focus albümü olmuştur.

O albüm!

Favori çalışmalarından biri değil mi yoksa?

Hayır onun için değil, birçok insan o albümü bilmez.

Oradan geçmek istediğim konu şu idi: Bir süre sonra gene Boston'dan başka bir harika davulcu, Tony Williams çıktı ortaya. Her ne kadar kendine ait bir stili olsa da bana göre senin zaten yapmış olduğun şeyleri tekrarladı. Tony'nin kariyerinin ilerlemesi aşamasında artık yeterince takdir edilmediğini düşündün mü?

Hayır, belki bazı dinleyicilere göre evet. Her ne kadar Tony bu konudan pek bahsetmediyse de ilk çalışmalarında benim etkilerimi duyarsınız. Aslında bana göre o da belli bir yerde herkesin bu benzetmeyi yapmasından bıktı ve kendine değişik bir yön aramaya başladı. Bas davulun içine mikrofon koyup çalmaya başladı. Hiç şüphe yok ki süper bir davulcuydu. Soru neydi, tekrarlar mısın?

Sanırım sorumun cevabını aldım. İlginç bir yaklaşım oldu.

Tony ile ölümünden kısa bir süre önce konuştuk. Beni arayıp not bırakmıştı, geri aradım. Birdland'de üçlüsü ile çalmıştı. O kadar çok insanın gelip izlemesinden çok memnun olmuştu. Ben o sırada hasta olduğunun farkında değildim. Uzun uzun konuştuk. En son konuşmamız o oldu. En uzun konuşmalarımızdan biriydi. Sanırım benden bir basçının numarasını istemek için aramıştı, asıl arama sebebi oydu. Oldukça yakındık.

Benim neslimden ya da daha genç olup da "Now He Sings, Now He Sobs" albümüne sahip olmayan bir davulcu tanımıyorum. Chick Corea ve Miroslav Vitous'la yaptığınız o albüm bu neslin ikonu olmuştur. O projenin senin için özel bir yeri var mı? Çünkü bana o albüm senin stilinde bir dönüm noktası gibi geliyor. Tabii bu sadece bir dinleyici gözlemi.

O albümü yaptığımızda ikon haline geleceğini tahmin etmiyordum. O albümde ben "flat ride" stilini keşfettim. Bunun için resmi bir kredi almadım ama bütün davulcular bilir bunu. Bazı insanlarla konuşup anlaşmaya çalıştım ama bu konuya pek açık değillerdi.

Konuklarımıza "flat ride"ı açıklamaya ne dersin?

"Flat ride" dediğim üstünde kavis olmayan büyük zil. Yanında zil olan var mı?

Genç bir seyirci zilini Roy'a getiriyor. Roy zile vurmasını istiyor. Çocuk iki defa zile vuruyor, Roy seyircilere dönüp bu çocuk iyi çalıyor diye gülüyor. Sonra ekliyor, "Marcus Gilmore, torunum".

Biliyorum, Marcus Gilmore, iki gün önce dinledim, gerçekten iyi çalıyordu.

Zildjian marka zil bu değil mi? Çubuklar da Roy Haynes marka. Duyduğuma göre bazı yeni davulcular, muhtemelen beni hiç dinlememiş olanlar, bu çubukları beğenmiyorlarmış. Eğer müzik mağazasına giderseniz sorun bakalım, Roy Haynes çubuklarını, kullanmasanız bile duvarınıza asın. Bunu yapar mısınız?

(Seyirci gülüyor).

Lester Young onunla çalarken senin küçük bas davuluna "Princess Pee Wee" lakabını taktı. Küçük davul kullanmaya nasıl karar verdin?

Her şeyden önce hoş göründüğünü düşünüyordum. O sırada Chicago'daydım. Davullarım çalınmıştı. Bütün hikayeyi anlatmamı ister misiz?

Lester Young ile çalarken, 1947 – 1949 arasından bahsediyorum. Dün akşam Chico (Hamilton)'a ödülünü verirken de anlattım bu hikayeyi. *(Davulcu Chico Hamilton, Roy Haynes'den sonra Lester Young'un grubunda çalmıştı).*

Batı sahiline gitmek için hazırlanıyordum. Büyük bir kar fırtınası var. Aralık'ta başladı, Ocak 1948'de hala devam ediyor. O akşam Bronx'da bir barda çalıyorduk. Konserimiz bitti ama fırtınadan

ötürü barda bekliyoruz. Neyse... Bir çocuk vardı, Lester'ın işlerine bakan birisi, ne bileyim *roadie* gibi birisi. O gecenin ilerleyen saatlerinde bana taksi çağıracak. Dışarı çıktım bekliyorum, gencim tabii, üstümde pek birşey de yok, grip oldum oracıkta. Benimle geldi, davulları evime getirdik. Sonraki gün Ohio'ya yola çıkacağız. Sonra bu adamın bizimle gelemeyeceği ortaya çıktı ve benim davullarla birlikte ortadan kayboldu. New York'tan Cincinnati Ohio trenine bineceğiz, benim davullar kayıp, ne adamı bulabildik ne de davulları. Davulsuz trene bindim. Manajer orada bir davul kiralanmasını sağladı. Cincinnati'den sonra Chicago'ya gittik. Bütün davul yapımcıları, fabrikaları Chicago'daydı. Chicago'da Charlie Parker'ın çaldığı kulüpte çalacağız. Charlie Parker kavga çıkarmış ve kulüpten kovulmuş. Miles (Davis) ve Max (Roach) da o gruptalar, hepsi ortada kalmış durumda. Kulüp bu olaydan sonra Howard McGee ile anlaşıyor. O grupta da davulu Pittsburg'dan Joe Harris çalıyor. Max'e davulumun çalındığını anlatıyordum. Max bana dedi ki "Ludwig Drums'dan birisi var burada, seni tanıştırayım". Cuma akşamı, adamla tanıştım, "yarın fabrikaya gel sana birşey buluruz" dedi. Fabrikaya gittim, üretilen ilk 20 inch bas davullardan birini aldım. Ondan önceki bas davulum 26 inch idi. New York'a ilk gelirken getirdiğim davul, ki o zamanlarda onun bile küçük olduğu düşünülürdü. Bir çok davulcu 28 inch bas davul kullanırdı. Princess Pee Wee, o zaman aldığım bas davulu Chicago'daki ilk konserimiz için kurduğumda Lester'ın bakıp o anda taktığı isimdir. Lester'ın herkese lakap takma gibi bir huyu vardı. Billie Holiday'in Lady Day lakabı Lester'dan gelir. Kendine de Sweet Citizen lakabını vermişti. Miles'a anlattığımda Miles gülmekten yerlere yuvarlanmıştı. Princess Pee Wee'nin hikayesi budur.

Sen iyi çaldığı kadar izlemesi de en keyif verici davulculardan birisindir. Seyirciye çok iyi vakit geçirtirsin. Benim gözlemim artık jazz'ın bu niteliğinin kayboluyor olması. Senin gözlemin nedir, sen jazz'ın eğlendirici de olması gerektiği fikri ile mi büyüdün, yoksa bu zaman içinde sende doğal olarak gelişen bir şey mi oldu?

Bizi dinlemeye gelen insanların bir kısmı meraktan gelir, bir kısmının da ne yapmaya çalıştığımız hakkında en ufak bir fikri yoktur. İstediğim gibi çalacaksam o insanların da ilgilerini çekip anlamalarına yardım ederek show'a dahil etmem lazım. (Bill) Cosby benim stilimde mizah olduğunu söylerdi. Bilmiyorum, kendimi hiç o şekilde analiz etmedim ama...

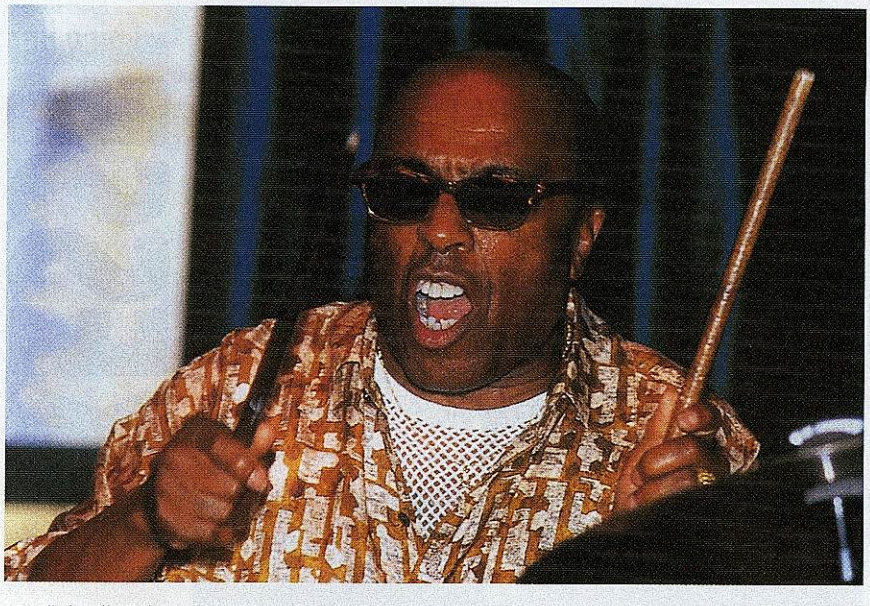

Biliyorum, senden analiz etmeni istemeyeceğim. Biraz seyircilerin sorularını alalım.

Seyirci: Sarah Vaughan ile ilgili çalışmalarınız hakkında anlatmak istediğiniz şey var mı? Gerçi o konuda konuştuk ama eklemek istediğiniz birşey varsa...

Sarah harika bir müzisyendi. Kariyerinin başında Charlie Parker ile çalıştı, onunla kayıt bile yaptı, sanırım 40'larda. Müthiş bir sanatçı idi, bizimle takılmayı severdi, arada bir piyano çalardı, ona eşlik ederken değişik şekillerde çalabiliyordum. Birlikte çalışmak çok zevkli idi. Ama biliyorsun sonsuza kadar birlikte çalamazdık, bir süre sonra daha çok gürültü yapabilmek istedim ve ayrıldım.

Seyirci: Sizin zamanınızda, çocukluğunuzda kimler vardı? Boston'da kimleri dinlerdiniz?

Eğer isim soruyorsan vereceğim isimlerin bir anlamı olacağını sanmıyorum.

Aaa, aslında bu soruyu sorman iyi oldu. İlginç birşey, benim yaşadığım yerde, Boston'un Roxbury kısmında, aynı caddede davulcular vardı. Bir tanesi, Bobby Dawson, o da New York'a geldi. Pek iyi bir davulcu değildi. Bir de daha yaşlı bir davulcu vardı, hemen bizim karşımızda otururdu, babamın arkadaşı idi, Herbert Wright. Sonra Ken Burns'ün hazırladığı belgeseli izlerken, sanırım ikinci bölümde James Reese Europe'ı anlatıyorlardı. James sadece zencilerden oluşan ilk jazz marş bandosunun orkestra şefiydi. Sanırım Carnegie Hall'da da çalmışlardı. Neyse, 1900'lü yılların başında James'in grubu Boston'da çalmaya geliyor. Orada James'in davulcusu James'i bıçaklıyor, James kan kaybından ölüyor. Davulcunun ismini söylediklerinde anladım ki bu davulcu benim karşı komşum, birkaç ders bile aldığım karşı komşum. Anlayacağınız Boston'da olan bitenlerle aslında sandığınızdan çok daha fazla ilişkim olmuş. Ama Ken Burns o programında buna hiç değinmiyor. Demiyor ki "Roy Haynes işte bu adamdan ders almış", hiçbir şey, benim hakkımda hiçbir şey söylemiyor, ondan bahsediyorum.

Seyirci: Hiç ilk sizin keşfettiğiniz, etrafındakilerin yapmadığı ve ilk sizin yaptığınız birşey oldu mu? Bu sorunun yanıtı "pek çok", ama gene de soralım.

Bilmiyorum. Belki farklı hissediyordum, belki kimse benim hissettiğim gibi hissetmiyordu. Bilmiyorum, yanıtlaması zor.

Son soruyu ben sormak istiyorum. Yaptığın onca şeyden sonra hala içinde kalan birşey var mı, şunu da yapmak istiyorum dediğin birşey?

Şimdi biraz politikacılık yapacağım. Soru sorarsın da başka birşey anlatmaya başlarlar ya... Bir ara Chicago'dayım... Bir konser sonrası lobideyim, herkes ayrılıyor. Yanıma bir bayan yaklaştı ve dedi ki: "müziğinden çoook zevk alıyorum". Sonra devam etti: "Bana dört mevsimi hatırlatıyor". Şok oldum, tam anlamı ile şok oldum. Benim yapmaya çalıştığım şey o. Bir resim çizmek, soğuğu sıcağı, değişik lezzetleri, değişik hisleri, değişik şiddetlerle yansıtmak. Bu benim hayatım boyunca yapmaya çalıştığım şey zaten, bu yorum beni çok mutlu etti.

BARNEY KESSEL

Hem yüksek profilli solist hem de anonim stüdyo müzisyeni olarak jazz müziğine uzun yıllar emek vermiş olan gitarist Barney Kessel, geçtiğimiz Mayıs ayında 80 yaşında hayata gözlerini yumdu.

Derleyen: Viktor Bensusan

1950'li yıllardaki dinleyici ve eleştirmen anketlerinde sürekli yılın en iyi jazz gitaristi seçilen Kessel, Charlie Parker, Art Tatum ve Billie Holiday gibi ekol müzisyenlerle yaptığı çalışmalarla kendini müzikal anlamda ispat etmiş bir sanatçıydı. Gene de şöhretin birebir parasal karşılığını bulamadığı bir dünyada geçimini temin etmek için zamanının büyük bir bölümünü stüdyo müzisyenliğine ayırmak zorunda kalmıştı.

1923 yılında Oklahoma eyaletinin Muskogee şehrinde dünyaya gelen Barney Kessel 14 yaşında profesyonel oldu ve tümüyle siyahi müzisyenlerin egemenliği altında olan bir dans orkestranın tek beyaz elemanı olarak ismini duyurmaya başladı. Yine bir Oklahomalı olan efsanevi gitarist Charlie Christian'dan feyz alan Kessel tüm kariyeri boyunca kendisini etkileyen tek müzisyen olarak onu zikretmekten geri kalmadı. Kendi özgün stilini bulmasını da Christian ile bir jam session'da birlikte çalmasına borçlu olduğunu şöyle açıklamıştı: "O ana kadar plaklarda duyduğum Charlie Christian melodileri üzerine yoğunlaşmıştım. Şu anda kendisi karşımda oturmaktaydı, ben ise yalnızca onun stilini birebir taklit eden bir gitaristtim. Sahnede iki tane Charlie Christian gibi çalan müzisyen olamayacağını kavrayarak o noktada kendimi bulma çabalarına giriştim".

Christian'ın teşviki ile Los Angeles'e yerleşen Barney Kessel, ilk olarak komedyen Chico Marx'ın da yer aldığı bir swing topluluğuyla turneye çıktı. İlginç bir not olarak aktaralım bu toplulukta davulu Mel Torme çalmaktaydı. Birkaç yıl içinde Artie Shaw, Charlie Barnet ve Benny Goodman orkestralarında çalışarak ismini California'nın çok yönlü ve güvenilir gitaristlerinden biri olarak jazz çevrelerinde duyurdu. Daha sonra plak yapımcısı Norman Granz'ın ritm bölümü müzisyeni olarak çeşitli sanatçıların albümlerinde yer aldı. 1950'lerden itibaren ise piyanist Oscar Peterson'un triosunda ve Granz'ın Jazz At The Philarmonic (JATP) projelerindeki çalışmalarıyla jazz gitarının zirvedeki isimlerinden biri oldu.

1953 yılından sonra kendi adına albüm çıkarmaya başlayan Barney Kessel, aynı zamanda Hollywood'un kayıt stüdyolarının vazgeçilmez müzisyenlerinden biri haline geldi. Film ve TV programlarının soundtrack'lerinden reklam müziklerine kadar envai çeşit kayıtta yer alan sanatçı Beach Boys, Liberace, Frank Sinatra gibi değişik solistlerin eşlikçisi olarak da ticari piyasada ismini duyurdu. Belki de birçoğunuzun bilmediği başka bir ilginç noktayı da aktaralım; Elvis Presley'in "Return To Sender" parçasında ritm gitarda yer aldı. 1973 yılında meslektaşları Charlie Byrd ve Herb Ellis ile Great Guitars adlı topluluğu kurdu. 1983 yılında ise hayatında ilk defa New York'ta bir jazz kulübünde grup lideri olarak program yapmaya başladı.

Aynı zamanda usta bir aranjör de olan Barney Kessel'in bu meyandaki en önemli çalışması piyanist Andre Previn ile birlikte gerçekleştirdiği Bizet'nin ünlü Carmen operasının jazz versiyonuydu. Eşinin aktardığına göre son nefesini verdiği sırada da "Barney Kessel For Lovers" adlı kendi albümünü dinlemekteydi.

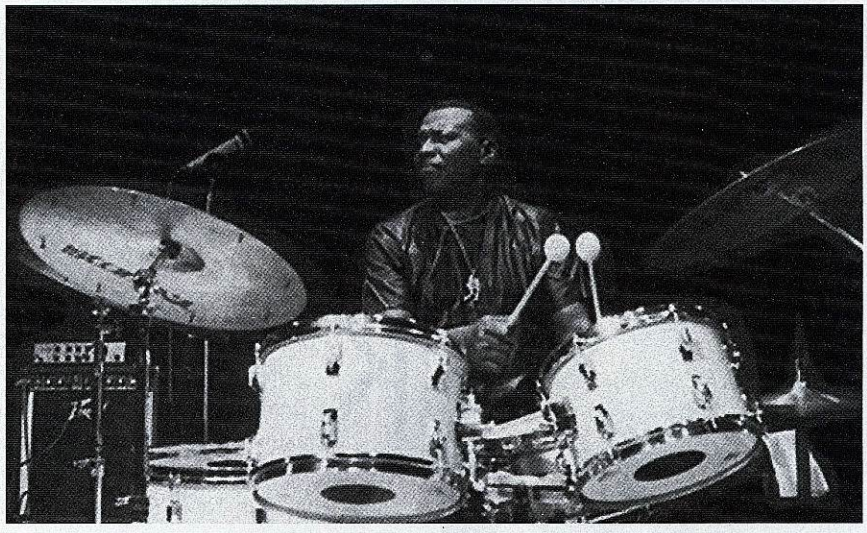

ELVIN JONES

Altmışılı yılların en etkin jazz topluluğu kabul edilebilecek John Coltrane Quartet'in efsanevi davulcusu Elvin Jones 18 Mayıs 2004 tarihinde yaşama veda etti. Jones, Japon eşinden dolayı hem New York hem de Nagasaki'de dönüşümlü olarak yaşamaktaydı.

Derleyen: Viktor Bensusan

1960-1966 yılları arasında Coltrane ile çalıştıktan sonra kendi adına değişik topluluklar kuran sanatçı, post-bebop döneminin en etkin davulcuları arasında kabul edilmekteydi. Kenny Clarke ve Max Roach'un öncülük ettiği ve davul setini sadece zaman belirleyici bir enstrüman olmaktan çıkaran yaklaşımı Jones bir adım daha ileri götürerek trampet ve zilleri doğaçlama özgürlüğü adına bütünüyle serbest bırakmıştı. Gene de ritm duygusunu hiçbir zaman yitirmemişti.

Elvin Ray Jones 1927 yılında Michigan eyaletinin Pontiac şehrinde doğmuştu. On kardeşten en küçüğü olup ailede piyanist Hank ile trompetçi ve aranjör Thad'den sonraki üçüncü müzisyendi. Davul çalmayı 13 yaşında kendi başına öğrendi. Üç yıllık askerlik görevinden sonra 1950'lerin başında Detroit'te ağabeylerinin topluluğuna katıldı. Bluebird Inn adlı jazz kulübünde şehrin ünlü simalarından piyanist Tommy Flanagan ve gitarist Kenny Burrell'e ve turneler sırasında oraya gelen Charlie Parker ve Miles Davis gibi müzisyenlere eşlik etme fırsatı buldu. 1956 yılında piyanist Bud Powell ve basçı Charles Mingus ile bir turne için biraraya geldikten sonra New York'a yerleşti. Burada ünü kısa zamanda yayılmaya başladı; Miles Davis'in topluluğuna arasıra eşlik ederken topluluk elemanlarından tenor saksofoncu John Coltrane ile tanışması hayatının dönüm noktası oldu. Coltrane ona kendi topluluğunu kurar kurmaz iş vereceğine söz verdi ve bu sözü 1960 yılında yerine getirdi.

Müzikal bir kaşif olan John Coltrane, Elvin Jones'un ufkunu oldukça açtı. Jones hocası ve patronu için "Coltrane benim davuldaki melodik arayışımda katalizör rolü oynadı" demişti. Etkileme tabii ki tek yönlü değildi. Coltrane'in "A Love Supreme" ve "Ascension" gibi deneysel albümlerinde, Jones'un dizginlenemez ritmleri topluluk performansının çok üst seviyelere çıkmasına olanak verdi. Belki de John Coltrane Quartet, "jazz combo" adı verilen küçük topluluk tanımının yeniden yaratılmasına da neden olmuştu. Jones'un yanısıra piyanist McCoy Tyner ve basçı Jimmy Garrison da liderlerine eşlik etmekten ziyade ucu açık dörtlü bir sohbet ortamı ortaya çıkaran ekibin üyeleri olarak anılabilirler.

Dörtlü tüm popülerliğine rağmen jazz dünyasını ikiye bölmüştü. Fanatik bir hayran kitlesinin yanısıra, topluluğun müziğini "anti-jazz" olarak niteleyen ve Elvin Jones'un davul stilini rahatsız edecek kadar gürültülü bulanlar da vardı. Jones bu topluluktan 1966 yılının Mart ayında ayrıldı. Durmadan yeni arayışlar içinde olan John Coltrane, topluluğuna sürekli olarak yeni elemanlar eklemekteydi. İkinci bir davulcunun alınmasını da Jones tahminen kendisine yapılan bir hakaret olarak algıladı. Bir süre Duke Ellington Orkestrasında çalan sanatçı daha sonra eski grup arkadaşı Jimmy Garrison ve saksofoncu Joe Farrell ile kendi adına bir trio kurdu. Bu birliktelik çok uzun sürmediyse de bundan sonra Elvin Jones hep kendi adına ve lider olarak müzik yapmayı sürdürdü. Kurduğu en önemli topluluk ise eleman sayısı ve niteliklerinin sürekli değiştiği ama müzikal anlayışın hep sabit kaldığı Jazz Machine oldu. Meslektaşı Art Blakey'nin Jazz Messengers topluluğu gibi bir misyonu olan Jazz Machine özellikle 1990'lı yıllarda saksofoncu Joshua Redman, trompetçi Nicholas Payton, tromboncu Delfeayo Marsalis ve eski ustasının oğlu saksofoncu Ravi Coltrane'in jazz aleminde yıldızlarının parlamalarına olanak verdi.

38 yıllık eşi Keiko, Elvin Jones menajerliğini de üstlenmişti. 1994 yılında ağabeyi Hank Jones ile, ailesinin müteveffa olmuş üçüncü müzisyeni anısına *Reflection: The Music of Thad Jones* adlı albümü yayınladı.

STEVE LACY

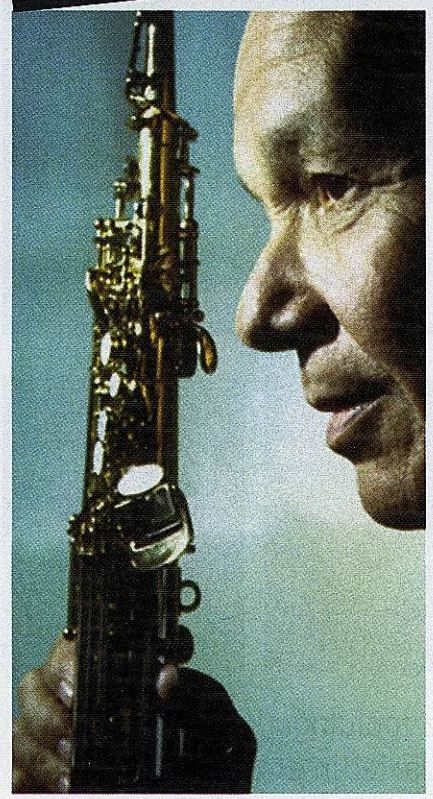

Soprano saksofonun modern ve avant-garde jazz dünyasındaki en önemli yorumcularından Steve Lacy 69 yaşında yaşama veda etti.

Derleyen: Viktor Bensusan

New York'ta Steven Lackritz adıyla dünyaya gelen sanatçının ilk çalgısı klarinetti. Onu ilk etkileyen müzisyen ise Duke Ellington'un "The Mooche" adlı bestesini soprano saksofonla yorumlayan Sidney Bechet olmuştu. Bu etki onun enstrümanını klarinetten soprano saksofona değiştirmesine de sebep olmuştu. Henüz John Coltrane bu çalgıyla "My Favorite Things"i yorumlamadığı için de 50'li yıllarda Bechet konumunda tekti. Steve Lacy 21 yaşında iken standard Dixieland repertuarını çok iyi bilmekte ve New York'un geleneksel jazz icra edilen Stuyvesant Casino ve Central Plaza gibi kulüplerinde Henry Red Allen, Pee Wee Russell, Buck Clayton, Hot Lips Page ve hocası Cecil Scott gibi eski kurtlara eşlik etmekteydi. Öte yandan bu çalışmalara paralel olarak, dinleyicilerine tınısı ve tekniği ile korkulu anlar yaşatabilen piyanist Cecil Taylor ile de 6 yıl boyunca birlikte çalışmıştı. Gil Evans ve Thelonious Monk ile de çalışmalar yapan Lacy bu tezat stillerle dolu dönemini " bir jazz müzisyeninin alabileceği en iyi eğitim" olarak nitelemişti.

1966 yılında ülkesinde pek iş bulamayan Steve Lacy uzun yıllar sürecek olan gönüllü sürgününe ilk adımını attı; Arjantin'e topluluğuyla bir turne için giden sanatçı bu ülkede siyasi huzursuzluktan dolayı 9 ay boyunca mahsur kaldı. Daha sonra eşi Irene Aebi ile Roma'ya giderek orada çağdaş klasik müziğini doğaçlamayla birleştiren Musica Elettronica Viva adlı toplulukla ortak çalışmalar yaptı. 1970 yılında Paris'e yerleşen Lacy, "post-free" olarak tabir ettiği ve bütün deneysel çalışmaların hem tını hem ölçü olarak karşılığını bulduğunu iddia ettiği yeni bir tarza öncülük etti. Kurduğu altılısıyla da kendi geliştirdiği yeni bir kompozisyon şeklini icra etmeye girişti. Yuva çocuklarının söylediği şarkıları andıran ama içinde Monkvari cümleler de barındıran ve dinleyenleri şarkılardaki "hataları" bulmaya yönlendiren bestelerdi bunlar. Steve Lacy diğer sanat dallarının temsilcileriyle ortak çalışmalar yapmaktan hazzeden bir kişiydi. Yaptığı müziğe eşi Lao Tzu, Herman Melville, Robert Creeley ve Gregory Corso'nun şiirsel metinler okuyarak eşlik etmiş, başka çalışmalarında ise dansçılar, ressamlar ve sahne tasarımcıları ile görselliğe ağırlık veren kendine özgü eserler ortaya çıkarmıştı.

1994 yılında, saksofon egzersizleri ve özgün yazılarını içeren "Findings" adlı bir kitabı yayınlanan Steve Lacy, 2002 yılında da Fransız Kültür Bakanlığı tarafından şövalye payesi ile onurlandırılmıştı.

Kariyerinin büyük bir bölümünü Avrupa'da geçiren Lacy, 2002 yılından beri Boston'daki New England Conservatory of Music okulunda öğretim görevlisi olarak çalışmaktaydı. Müzik yaşamına doğduğu şehir olan New York'ta başlayan sanatçı daha sonra uzun yıllar İtalya ve Fransa'da yaşadı ve tabiri caizse en Avrupalılaşan Amerikan jazz müzisyeni oldu. Beste ve yorumlarının edebi bir yanı olmasında ısrarlı olan Lacy çalışmalarına ünlü romancı, şair ve filozofların eserlerinden bölümler kattı. Vakti ve parası oldukça da görsel sanatlar ve dans ögeleri içeren jazz müziği de icra etmekten geri durmadı. İsviçreli eşi Irene Aebi de onun müzikal sınırları aşan bu çalışmalarında kendisine destek verdi.

Avant-garde bir sanatçı olarak kabul edilen Steve Lacy'ye göre dünyada hiçbir jazz müzisyeni Louis Armstrong kadar avant-garde olamazdı. Lacy'nin bestelerinin çoğu gösterişten uzak ve kolay yorumlanabilir eserlerdi. "The Bath" ve "The Gleam" gibi en tanınmış besteleri dinleyeni sıkmayan, tekrara dayalı ince bir mizah içermekteydi. Soprano saksofondaki tınısı Hemingway cümleleri kadar yalın ve doğaçlamaları da bir o kadar ekonomikti. Son yıllarında uzun süredir yaşadığı Fransa'da vergi sorunlarından bunalan sanatçı çareyi ülkesinden gelen akademisyenlik teklifini kabul etmekte bulmuştu.

Steve Lacy birçok müzikal birliktelik kurmuş ve rekor sayıda albüm çıkarmış bir müzisyendi. Sekize yakın müzisyenin yer aldığı topluluklar yönetmenin yanı sıra solo soprano saksofon çaldığı kayıtlar da gerçekleştirmişti. Düet çalışmalarında ise Amerikalı piyanist Mal Waldron'dan Japon perküsyonist Masahiko Togashi'ye kadar birbirinden çok farklı müzisyenlerle stüdyoya girmişti. Diskografisine baktığımızda 20'ye yakın solo çalışmanın bulunduğu 200'den fazla albüm yayınladığını görebiliriz.

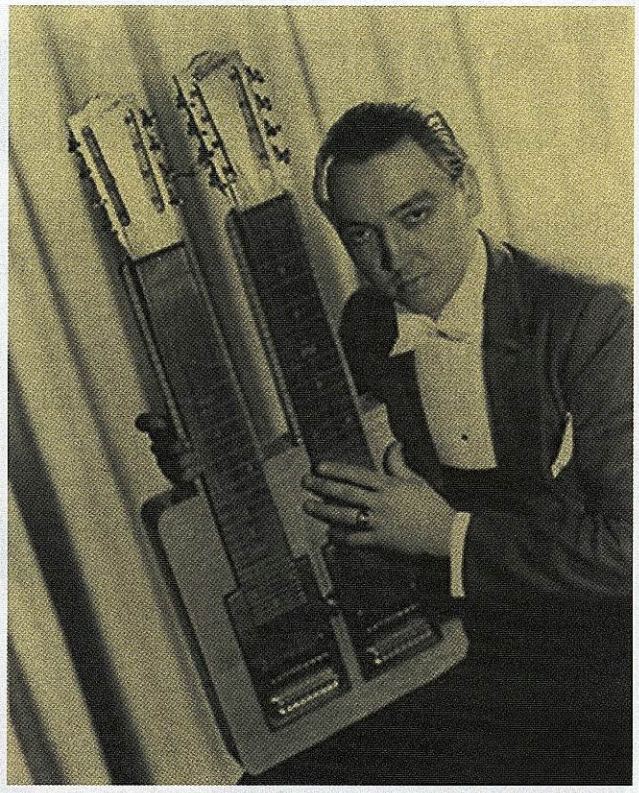

ALVINO REY

Jazz dünyasının az bilinenlerinden olmasına rağmen çelik gitar (steel guitar) gibi oldukça çizgidışı bir çalgıyla yaptığı yorumlarla Swing dönemi şöhretleri arasına giren Alvino Rey 95 yaşında öldü.

Derleyen: Viktor Bensusan

Elektrikli amfi ve özel pedal kullanarak gitarına adeta şarkı söyleten Rey 1939 yılından başlayarak 40 yıl boyunca kendi topluluklarını yönetti. 1942 yılında "Deep In The Heart Of Texas" adlı parçası hit oldu. O günlerdeki orkestra elemanlarına baktığımızda Neal Hefti, Zoot Sims, Al Cohn, Don Lamond ve aynı zamanda aranjör olan Johnny Mandel gibi müzisyenler göze çarpmaktaydı. Vokallerde ise The Four King Sisters grubu yer almaktaydı. Daha sonraki yıllarda orkestraya Ray Conniff, Billie May ve Nelson Riddle gibi isimler aranjörlük yaptılar.

Alvino Rey, Alvin McBurney olarak 1908 yılında California'da doğdu. İlk çalgısı bir doğum günü hediyesi olan banjoydu. Onu iyice kurcalayarak bir elektrik kablosu ile radyo hoparlörlerine bağlamayı başardı. 1927 yılında profesyonel oldu ve banjodan, önce gitara ardından çelik gitara geçti. 1929 yılında müzik dünyasında yeni başgösteren Latin furyasına ayak uydurabilmek için ismini Alvino Rey olarak değiştirdi. 1935 yılında Horace Heidt orkestrasına katıldı. Heidt orkestrası Rey'in hem müzikal kariyeri hem de özel hayatını etkileyecekti. The Four King Sisters adlı vokalist kızkardeşlerle burada tanışacak ve aralarından Louise ile 1937 yılında evlenecekti. Çelik gitarı da Heidt'in tavsiyesi üzerine bir daha bırakmamak üzere eline belki de doğru tabirle kucağına alacaktı. Bir gece Heidt orkestrasının New York'taki Biltmore adlı kulüpteki sponsorlu bir canlı radyo yayını sırasında vokalistlerden Alyce King mikrofonunu elinden düşürdü. Heidt, ilginin kendisinden çok King kardeşlerde olduğunu çoktan fark etmiş ve kızlardan kurtulmak için fırsat beklemekteydi. Bu olayı bahane edip Alyce'i kovdu, bunun üzerine kardeşleri ve eniştesi Rey de orkestradan ayrıldılar.

Los Angeles'e yerleşen Alvino Rey vokalde King kardeşlerin yer aldığı kendi orkestrasını kurmakta gecikmedi. Başarılı çıkışları ile ilgi toplayan Rey topluluğu ülke çapında bir turne ile başarılarını perçinlediler. Kaderin ilginç bir tesadüfü olarak New York'ta yine Biltmore kulübünde sahneye çıktılar. Popüler dans müziği icra eden bir orkestra olarak tanıtılmışlardı ve gelen müşteri kitlesinin beklentisi de bu yöndeydi. Ama Alvino Rey arada bir jazz klasikleri çalınca kulübün sahibi tarafından işlerine yine son verildi.

İlerki yıllarda Rey çıkışını sürdürdü ve vokalist olarak orkestrasına zamanın yıldızlarından Dinah Shore'u aldı. Zoot Sims ve Al Cohn gibi mainstream jazz müzisyenleri de bu dönemde orkestraya katıldılar. Ne yazık ki güzel günler uzun sürmedi ve müzisyenler sendikası tarafından 1943 yılında orkestraya kayıt yasağı getirildi. Bu durum beraberinde maddi zorluklar ve ilgi azalmasını da getirdi.

1950'lerden sonra küçük topluluklarda konuk müzisyen olarak çalışan Rey birçok eski popüler müzisyen gibi televizyon programlarında sansını denedi ve lokal çevresi ve dost toplantılarında müzik icra eden bir sanatçı olarak yaşamını Los Angeles'ta sürdürdü.

Topraklama

Sevgili jazz severler, geçen sayıdaki Hi-Fi köşesinde amplifikatörlerden söz etmiştim. Bu sayıda ve sonraki sayılarda ise, evlerimizde bulunan Hi-Fi sistemlerimizden daha verimli bir sonuç almak, yani duyulan sesi daha iyi ve daha doğru hale getirmek için neler yapılabileceğini anlatmaya devam edeceğim. Anlatacaklarımı, kendiniz de kolayca yapabileceğiniz gibi, az bir maliyetle bir elektronik cihaz tamircisine de yaptırabilirsiniz.

Değer Terem
degerterem@mynet.com
info@vocalese.com

Hi-Fi sisteminiz için gelecek sayılarda da, sistemlerinizin sesinde olumlu katkılar sağlamak amacı ile, önemli önerilerim olacak. Bu sayıda çok önemli olan "topraklama" ile ilgili konuyu anlatacağım. Diğerlerini de bundan sonraki sayılarda bulabilirsiniz.

Topraklama: Elektrikle çalışan her cihaz, havanın ve kendisini çalıştıran elektrik akımının etkisi ile, "Statik elektrik" ile yüklenir. Statik elektrik, adından da anlaşılacağı gibi, cihazın iç ve dış kısımlarında biriken ve orada devamlı duran bir elektriksel manyetik alandır. Bu elektrik yüklü alan, cihazların çalışmalarına olumsuz yönde etki eder. Dolayısı ile, bu statik elektriğin boşaltılarak cihazın düzgün çalışmasının sağlanması gerekir.

Statik elektriği boşaltmanın en kolay yolu onu toprağa akıtmaktır. Dilimizde buna kısaca "Topraklama" deniliyor. Topraklamadan çok iyi sonuç almak için doğru yapılması önemlidir. Topraklama, doğru olarak iki türlü yapılır.

1 -Yaklaşık 30 cm * 60 cm boyutlarında ve kalınlığı 2 mm. olan bir bakır levhaya bir köşesinden bir bakır kablo lehimlenir. Lehim yerine gümüş kaynağı yapılırsa daha uzun ömürlü olur (20-25 yıl gibi). Ama lehim iyi yapılırsa o da uzun ömürlü olur. Bu levha, bulunduğunuz mekanın dışında bulunan toprak alandaki müsait bir yere yaklaşık 70 - 80 cm. derinlikte bir çukur kazılarak, yatay şekilde gömülür ve üstüne az bir miktar (bir - iki avuç dolusu kadar) kömür tozu konularak gömülen yer kapatılır. Levhaya lehimlenen kablonun diğer ucu evin içine alınarak cihaza bağlanır. Bağlantı şekli çok önemlidir. Aşağıda anlatacağım.

2 - 1.ci paragrafta anlatılan yol, en mükemmel topraklamayı sağlamasına karşın, bazı mekanlarda, örneğin bir apartmanın 8.ci katında oturuyorsanız bunu yapabilmek bazen olanaksızdır. O zaman, en pratik topraklama yöntemi, elektrik prizinin "nötr" bağlantısıdır. Genel kanının "aman elektrik prizinden toprak hattı alınmaz" şeklinde olduğunu hep duyarım. Tam tersine nötr hattından yapılan doğru bir uygulama ile çok iyi sonuç alınır. Aslında, su borusu, kalorifer borusu vs. gibi şeylerden alınan toprak hattı, iyi sonuç vermeyeceği gibi, bazen kötü sonuçlar da doğurabilir ve sistemin sesini olumsuz yönde etkileyebilir. Bazı Avrupa ülkelerinde, elektrik sistemi, "2 faz ve 1 nötr" şeklindedir. Halbuki ülkemizdeki elektrik şebekesinde bir faz ve bir nötr hattı bulunur ve ülkemizdeki elektrik şebekesinde, nötr hattı, bina yapılırken binanın temeline gömülmüş olan bir iletkene bağlanır. Dolayısı ile buradan alınan bir toprak hattı da iyi şekilde sonuç verir. Ancak, bu hattı almak için, elektrik prizi açılmalı ve içindeki, biri plastik izoleli, diğeri ise çıplak olan iki telin, çıplak olanına bir kablonun ucu lehimlenmeli ve o kablo dışarı çıkarılarak priz tekrar yerine takılmalıdır. Ve bu iş kesinlikle sizin tarafınızdan değil, ehliyetli bir elekrtik teknisyeni tarafından yapılmalıdır.

Toprak hattı nasıl bağlanmalı: Burada ana fikir, toprak hattının sadece amplifikatöre (ya da varsa pre amplifikatöre) bağlanması, diğer cihazların toprak hattını amplifikatörden almalarını sağlamaktır. Toprak hattı, kesinlikle bütün cihazlara birden bağlanmamalıdır. Eğer sistemdeki amplifikatör, pre ve power amplifikatör olarak ayrılmış şekilde ise, toprak hattı preamplifikatöre bağlanmalı, power amplifikatörlere de bağlanmamalıdır. Çünkü cihazlar zaten interconnect (sinyal taşıyıcı) kablolar ile birbirlerine bağlıdır. Bu kabloların dışındaki örgü vs. şeklindeki metal shield (zırh) cihazların şaselerini birbirine bağlamış durumdadır. Bir de biz bütün cihazlara tek tek toprak hattı bağlarsak, "Dupplicate" denilen ve hiç istenmeyen bir durum ortaya çıkar. Önemli olan, topraklamanın doğru ve anlattığım şekilde yapılmasıdır. Bundan dolayı, toprak hattı sadece, sistemdeki cihazlardan, pre amplifikatör, veya entegre amplifikatör ya da receiver kullanılıyorsa onun arkasında bulunan ve genellikle üzerinde "Ground" ya da "GND" ibaresi yazılı olan topraklama vidasına bağlanmalıdır. Küçük bir ihtimal de olsa, eğer cihazınızın arkasında topraklama vidası bulunmuyorsa, o zaman cihazın arkasında şaseye bağlı herhangi bir vidayı biraz gevşetip toprak hattı kablosunun ucunu o vidanın arasına sokarak sıkıştırabilirsiniz. Çünkü zaten "ground" vidası da şaseye bağlıdır. Ayrıca, yeni model bazı cihazlarda, bazı uluslararası norm'lar gereği, ucunda topraklı fiş bulunan cereyan kabloları vardır. Bu durumda, eğer amplifikatörünüzde böyle bir kablo varsa, ayrı bir toprak hattı çekmenize de gerek yoktur. Ancak o zaman bu cihazın elektrik aldığı prizin toprak hattının tam ve mükemmel bir şekilde bağlanmış olup olmadığının kontrol edimesi gerekir.

İkinci önemli konu: Amplifikatöre bağlı olan diğer cihazların da topraklı fişi olan cereyan kabloları varsa, "Dupplicate" olayının ortaya çıkmaması için, onların bu fişlerden toprak almalarına mani olmak gerekir. Bunun kolay yolu, o cihazların topraklı fişlerinin yan kısmında bulunan ve prizden toprak almasına yarayan metal kısımların üzerine bir ya da iki kat izoleband yapıştırarak o kısımların prizin toprak uclarına değmemesini sağlamak ve toprak almasını önlemektir. Daha mükemmel bir yol ise, amplifikatörün haricinde, topraklı fişi olan diğer cihazlara bir grup prizden cereyan vermek, ama önce bu grup prizin içini açarak orada bulunan toprak kablosunun bağlantısını kesmek, cihazların bu grup prizden toprak almasını önlemektir. Bunun yapılmasının gereği, diğer cihazların, sadece amplifikatöre verilen toprak hattından, interconnect kablolarının shield'leri vasıtası ile toprağı almalarını sağlamak ve dupplicate 'e mani olmaktır. Çok doğru bir topraklama sonrasında sisteminizi, çok sık dinlemekte olduğunuz ve kaydını iyi tanıdığınız bir CD veya LP ile dinleyerek test ederseniz, sesteki olumlu farkı duyunca şaşıracağınıza eminim.

Not: Yukarıda anlattıklarım, cihazlara fabrikasında takılmış bulunan standart cereyan kabloları içindir. Tanesinin fiyatı bir kaç yüz dolar ile bir kaç bin dolar arasında değişen "High definition power cable" kullananlar için daha değişik ve seste olumlu yönde daha çok fark yaratacak olan topraklama ve bağlantı şekillerini başka bir sayıda anlatacağım.

Gelecek sayıda, cihazlarınıza gelen ve günümüz ortamında hayli pis ve osilasyonlu olan elektriği, pratik yöntemlerle nasıl temizleyebileceğinizden söz edeceğim. Bilindiği gibi kirli bir elektrik de sisteminizin sesinde çok olumsuz etkiler yapar.

Selim Selçuk

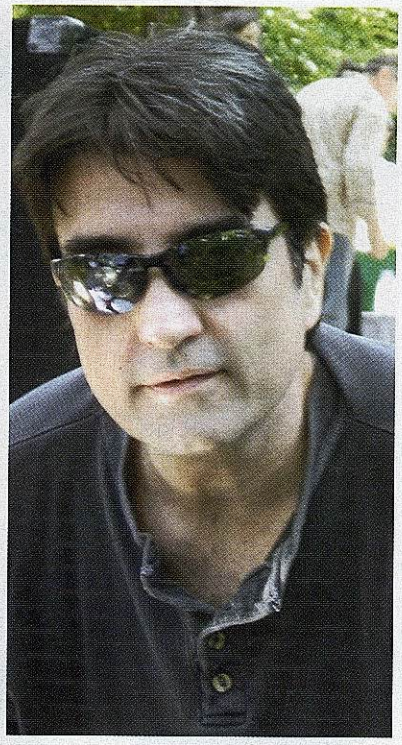

"Bir şeyi çok sevmeye başlarsam onu ilk fırsatta bozmaya, kırmaya çalışıyorum ki ilerleyeyim. İlerleme bitmesin istiyorum" diyor Selim Selçuk. Gerek kişiliğiyle, gerek müziğiyle genç kuşakların örnek alması gereken isimlerden biri o. "İnsan ne yaşarsa onu çalıyor" diyor. Başarısının sırrı da bu; Yaşamayı bilmek ve yaşadığını çalmak. Umarım müziği hiç susmaz...

Filiz Küçük
filizkucuk@yahoo.com

Türkiye'de istediğiniz müziği yapma olanağınız var mı?
Hayır, yok. Bu net cevabım. Ben serbest çalmayı seviyorum. Burada insanlar buna pek alışık değil. Takip edemiyorlar. Takip edemedikleri için de pek zevk alamıyorlar. Çalacağın müzisyenler de önemli, genelde standart, be-bob çalmaya alışık müzisyenler var, öyle yetişmişler. O bakımdan da sıkıntı oluyor.

Bir davulla ilk kez kaç yaşındayken karşılaştınız?
Ortaokuldayken, ağabeyimin bir arkadaşının evinde davul seti vardı, ilk kez orada oturup çalmıştım. Eğlenceliydi, çok hoşuma gitmişti. Ondan sonra perküsyon çalmaya başladım. Daha sonra da Ali Perret'nin annesinin transandantal-meditasyon kursunun bir gecesi olacaktı, orada jazz çalınacaktı, ilk kez orada davul çaldım. Ondan sonra da perküsyon azaldı ve davul çalmaya başladım.

"Şu anda o yaşlarda olsaydım şunu yapardım" diyebileceğiniz birşey oldu mu?
Gençken bayağı iyi para kazanıyordum. Para biriktirmeyi düşünebilseydim şimdi daha rahat olurdum.

Bir müzisyenin kendine özel bir tarz oluşturması nasıl bir aşama gerektirir?
Çalarak ve yaşayarak. Önce enstrümanı öğreniyorsunuz. Sonra çaldığınız enstrümanı çalan, hayran olduğunuz müzisyenleri taklit etmeye başlıyorsunuz. Benim için Elvin Jones, Jack DeJohnette, Tony Williams mesela. Başka tarzlara yönelebiliyorsunuz, ben kendi adıma söyleyeyim, New York'da iki sene hiç jazz çalmadım, 10-15 farklı grupla rock ve pop çaldım. Benim yaptığım, jazz'dan bir süre uzaklaşarak, başka müziklerden başka şeyler edinip tekrar jazz'a dönmekti. Kendi stiliniz oluşuyor o zaman. İnsan ne yaşarsa onu çalıyor. Tazelenip, daha taze bir şekilde geri dönüyorsun. O şekilde kendi sesin çıkmaya başlıyor. Bir davulcuyu dinlerken gözümü kapattığımda kim olduğu çalışından anlaşılmıyorsa o bana iyi davulcu gibi gelmiyor. Bir karakteri, bir kişiliği olması lazım çalışının. Telefonda biri sesimi duyunca ben olduğumu nasıl anlıyorsa enstrüman da aynı şey. Sahiden sevmek, zaman vermek ve müzikle yoğrulmak lazım.

Her müzisyenin enstrümanı kişiliğini yansıtır mı?
Bilmiyorum. Herkes kendi kişiliği doğrultusunda müziği oluşturuyor. Aslında 3,5 yaşından beri piyano çalarak başladım müziğe. Perküsyon ve ritme ise 14-15 yaşlarında başladım. Ritim her şeyin içinde olan birşey ve bunun içinde olduğum için çok memnunum.

Selim Selçuk, Selim Selçuk olmasaydı Selim Selçuk'u dinler ve beğenir miydi?
Ben kendimden çok çabuk sıkılan biriyim. Birşeyi çok sevmeye başlarsam onu ilk fırsatta bozmaya, kırmaya çalışıyorum ki ilerleyeyim. İlerleme bitmesin istiyorum. Bazen çaldığım birşeyin oraya iyi oturması hoşuma gidiyor, yani ufak tefek yaptığım birkaç şey hoşuma gitmiş olabilir.

Diğer sanat dallarıyla aranız nasıl?
Eskiden resim yapıyordum. Üniversitedeyken güzel sanatlara girdim, heykel bölümüne, 1,5-2 sene okudum. Oradan da konservatuara geçtim, Kani Karaca ile çalıştım. Amerika'dayken bilgisayarda fotoğraf kolajları yapmaya merak saldım. Şiir yazıyordum biraz, 86-87 yıllarında. Bir iki defter vardı, annem bulmuş, çıkardı ortaya. O zaman yaşadığımız hisler, duygular, hoş şeyler var içinde.

Davulunuzu seçerken nelere dikkat ediyorsunuz?
Davulumu bir kere seçtim zaten. 1980'de New York'dan aldım, o dükkan artık yok. Ne alacağımı bilerek gittim ve aldım. Tony Williams da Elvin Jones da Gretsch çalar. Benim de davulum Gretsch. Rock çalarken de bununla çaldım, pop çalarken de, jazz çalarken de. 24 senedir benimle birlikte dolaşıyorlar.

Şu sıralar kimlerle, nerelerde, ne zaman çalışıyorsunuz?
Eylül'de çalıyordum pazartesileri. Bir ya da iki saksofon, bir gitar, bir davulla modern, avant- garde parçalar çalıyorduk. Ama dinleyici alışmış, standart dinlemek istiyor. 25-30 tane standart içinde dönen repertuara alışılmış burada. O şarkılardan duymayınca rahat edemiyor ve ilgisini sürdüremiyor. Jazz müziğini severek, anlayarak takip eden insanlar olduğunu düşünmek zor geliyor. Çünkü ikna edici bir durum yok. Sosyal statü göstergesi ya da moda gibi görülüyor. Festival kuyruğunda karşılaşıp sohbet etme, kendini gösterme isteği gibi görünüyor. Küçük yaşlarda bir enstrüman çalmış olmak çok önemli. O zaman insanların büyüdüğü zaman müziği anlaması, fark etmesi, sevmesi daha kolaylaşıyor. Türkiye'de kaç kişi büyürken bir enstrümana dokunmuştur. Amerika'da her sokakta 3-5 rock grubu var, geçerken duyarsınız seslerini. Böyle başlıyor bu. Sonra onlardan elene elene iyileri profesyonel oluyor, bazıları iyi müzik dinleyicisi oluyor.

Bildiklerinizi birileriyle paylaşma, aktarma isteği duyuyor musunuz? Bunun için neler yapıyorsunuz?
Çok istiyorum, ama birilerinin talep etmesi lazım. Az talebem olsa da ders veriyorum. Biri 4,5 biri 5 yaşında iki talebem var, onlara ritim öğretiyorum. İlaç firmasında yönetici bir talebem var. Otistik çocuklara dersler vermek istiyorum. Daha önce ağabeyimin müzik kursunda, Çağdaş Müzik Merkezi'nde otistik bir talebem vardı, 14 yaşında. Çok keyifliydi, çok iyi vakit geçiriyorduk beraber.

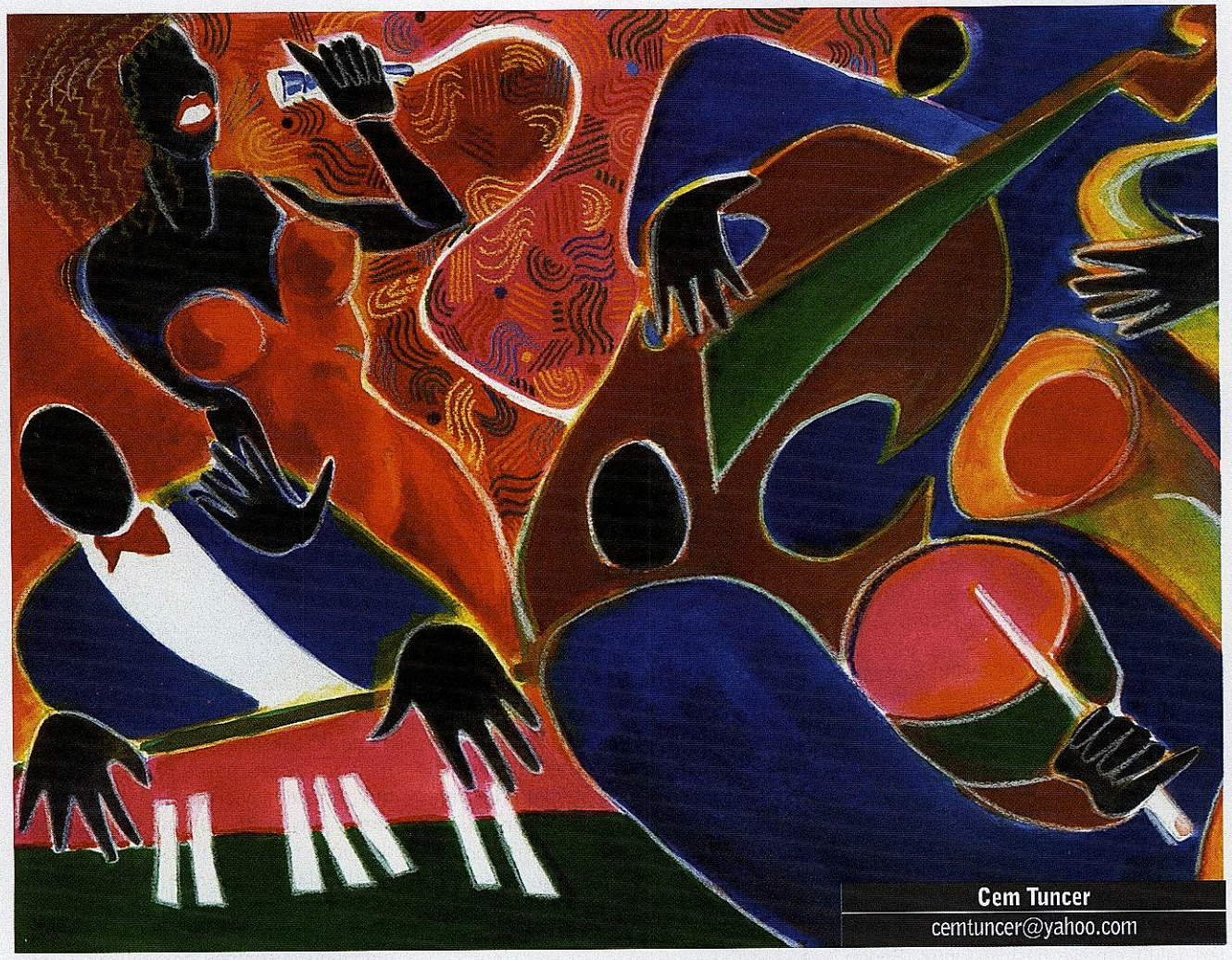

Cem Tuncer
cemtuncer@yahoo.com

Selam!

Bu sayıda, bir önceki konunun (köksüz akorlar ve tensions) devamı olarak slash chord yani bir kök ses (bass note) üzerine triad çalınması ve reharmonization tekniği ile ilgili bazı örnekler var.

Slash Chord'lar bir parçayı reharmonize ederken pratik ve hızlı düşünmek açısından çok işe yarayabilir.

Verilen örnekler gibi yazılıp çalındığına bir süre sonra tınılarına alışmak mümkün çünkü ilk başta kulaklara pek aşina olmayan tınılar çıkabiliyor. Aslında ne tip bir müzik içerisinde ne kadar enteresan sound'lar aradığımızla ilişkili olarak slash chord'lar ve reharm tercihi herkes için değişebilir. Bir parçayı reharmonize etmek tamamen müzisyenin kendi müzikalite ve ihtiyacı ile ilgilidir, kuraldan ziyade tınılar önemlidir. Verilen örnekleri tamamen özgür bir biçimde başka akorlarla değiştirmek mümkündür. Seçim sizin.

1 numaralı örnek bir Rhythm Changes'ın ilk 8 ölçüsünün Slash Chordlarla yapılan reharmonizasyonudur.

TON:Bb

Akorlar reharmonize edilmeden önce şöyleydi:

BbMaj7 G7/Cm7 F7 /Dm7 G7 /Cm7 F7/Fm7 Bb7/EbMaj7 Ab7/Dm7 G7/Cm7 F7// BbMaj7.

Kullanılan slash chord'lara bakıldığında kök olarak reharm edilmeden önceki akorun kök sesi ile aynı ise; o akorun tension'lu halidir. Kökler aynı değilse yerine kullanabileceğimiz başka bir akordur yani reharm. edilmiştir. Önce ilk halini sonra da reharm. edilmiş halini çalınca sound olarak gerçekten arada büyük fark olduğu duyuluyor (Yine seçim herkes için farklı olabilir).

2 numaralı örnek Em tonunda I-VI-II-V kadansına reharm. ve s.chord kullanımı ile ilgili bir örnek.

Akorlar reharm.edilmeden önce şöyleydi:

Em7 / C#7 / F#m7b5 / B7 // Em //

3 numaralı örnek ise Stella by Starlight adlı jazz standardının B bölümünün son 8 ölçüsünün reharm. edilmiş halidir.

Reharm. edilmeden önce akorlar:

Em7b5 / A7b9 / Dm7b5 / G7b9 / Cm7b5 /F7b9 / BbMaj7

Verilen örnekler tamamen değişik de olabilir seçenekler çok fazla iyi çalmalar....

Not: Bir önceki sayıda verdiğim köksüz akorlarla ilgili örneklerde iki hata var, 2. ve 6. ölçülerdeki Bb7 akorlarında Ab sesi olması gerekirken A naturel var. İlgilenenlere duyurulur:))

①

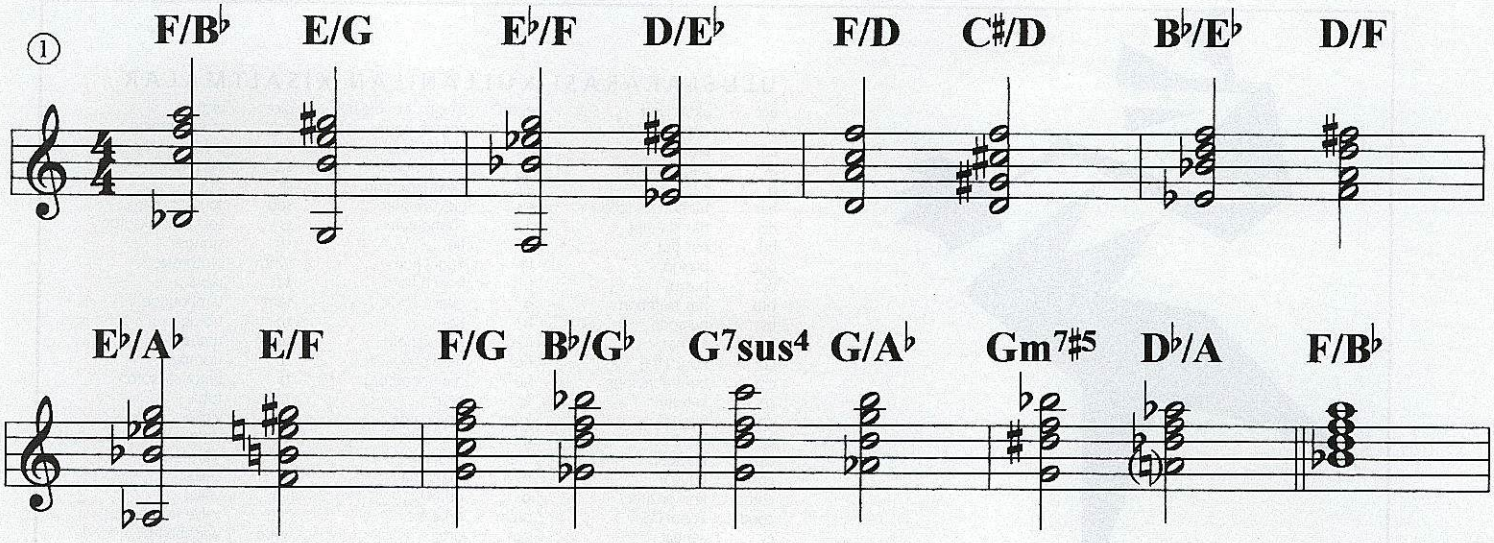
F/B♭ E/G E♭/F D/E♭ F/D C♯/D B♭/E♭ D/F
E♭/A♭ E/F F/G B♭/G♭ G7sus4 G/A♭ Gm7♯5 D♭/A F/B♭

②

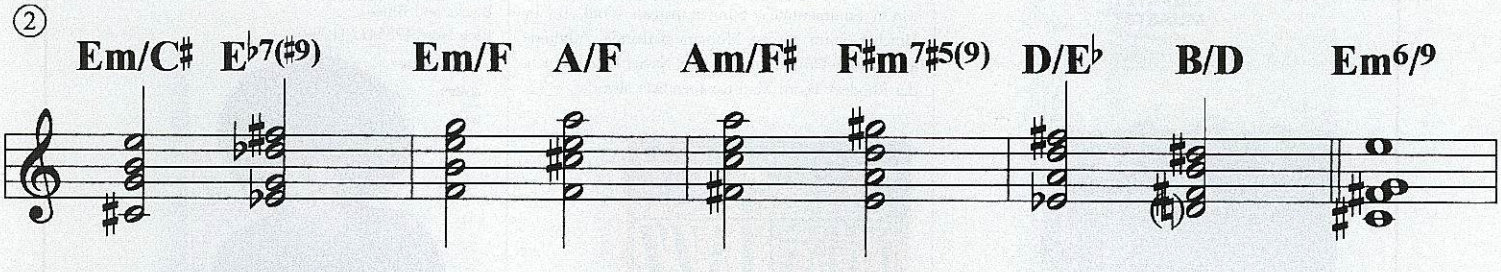
Em/C♯ E♭7(♯9) Em/F A/F Am/F♯ F♯m7♯5(9) D/E♭ B/D Em6/9

③

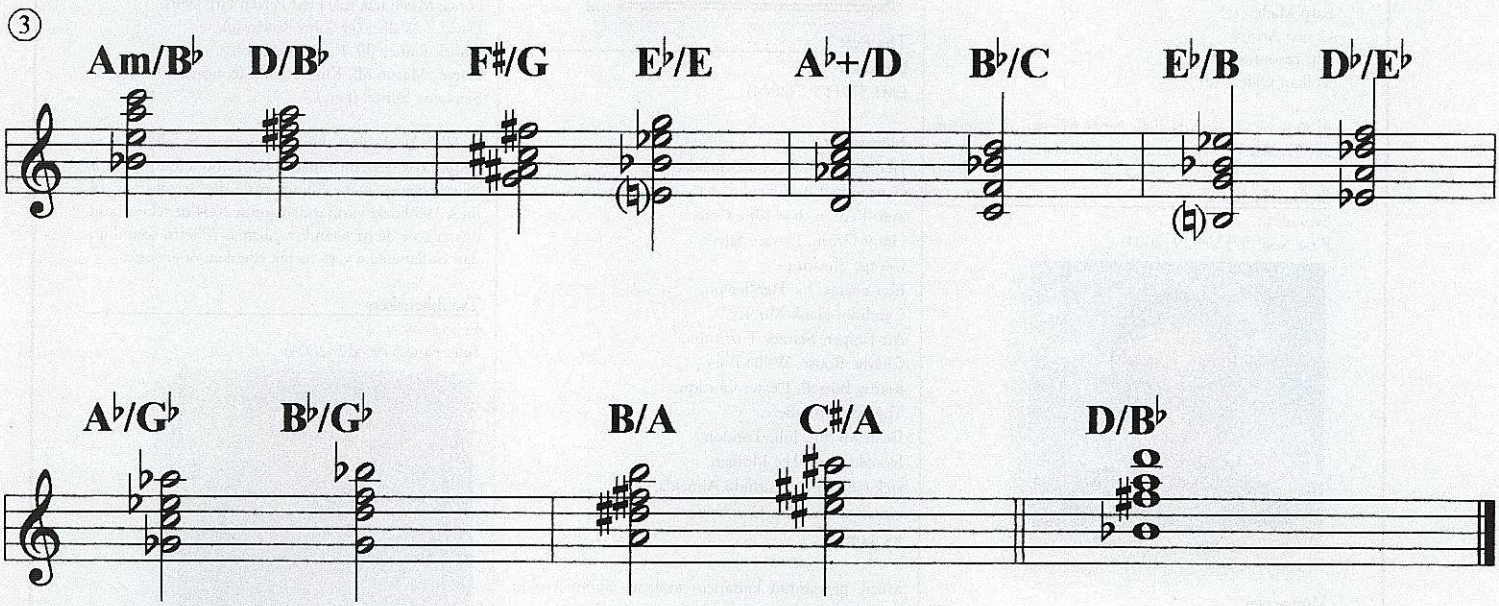
Am/B♭ D/B♭ F♯/G E♭/E A♭+/D B♭/C E♭/B D♭/E♭
A♭/G♭ B♭/G♭ B/A C♯/A D/B♭

ULUSLARARASI KULLANILAN KISALTMALAR

acc	akordiyon	**el** db	elektrik double-bas	picc	piccolo
afl	alto flüt	eh	english horn	prg	programming
arr	aranjör	elb	elektrik bas	**r**	reeds
as	alto saksofon	elg	elektrik gitar	**sax**	saksofon
b	bas	elp	elektrik piyano	si	sitar
bar	bariton saksofon	els	elektrik sitar	sou	sousaphone
bcl	bas klarinet	eu	euphonium	ss	soprano saksofon
bfl	bas flüt	**fl**	flüt	str	strings
bgo	bongo	flh	flügel horn	synth	synthesizer
bjo	banjo	frh	french horn	**ta**	tabla
btb	bas trombon	**g**	gitar	tam	tambourine
bs	bassoon	**h**	horn	tb	trombon
c	kornet	har	harpsichord	timb	timbales
cb	kontrabas	hca	harmonika	tp	trompet
cbs	kontrabassoon	ho	hammond org	ts	tenor saksofon
cel	keleste	hp	harp	tu	tuba
cga	konga	keyb	keyboards	**v**	violin
cl	klarinet	**man**	mandolin	va	viola
clav	klavinet	mell	mellafon	vb	vibrafon
co	kougar	mrb	marimba	vc	cello
comp	kompözitör	**o**	obua	vo	vokal
cond	kondaktör	orch	orkestra	vtb	valve trombon
cy	simbal	org	org	**wbd**	washboard
d	davul	**p**	piyano	wdwd	woodwinds
dir	direktör	perc	perküsyon	**xyl**	xylophone

Quartet Muartet

Dokuz Parça
Öztop 4868423 (2004)

Müzisyenler
Sarp Maden (g)
Genco Arı (p)
Alp Ersönmez (b)
Volkan Öktem (d)

Albüm ve sanatçılarla ilgili geniş röportaj dergimizin 36, 37, 38, 39. sayfalarında yer almaktadır.

Stefon Harris

Evolution
Blue Note 597354 29 (2004)

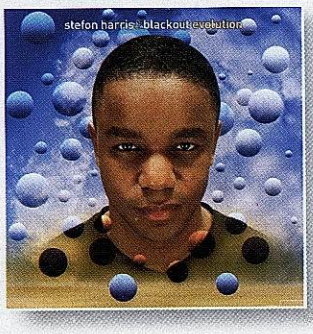

Müzisyenler
Stefon Harris (vib, mar)
Casey Benjamin (as)
Marc Cary (keyb)
Darryl Hall (ab)
Terreon Gully (d)

Günümüzün en genç vibrafoncusu Stefon Harris çok başarılı bir çalışmaya imza atmış. 11 parçanın yer aldığı bu çalışmada parçaların çoğu kendisinin; Gershwin'in Summertime'ı, Sting'in parçası Until, Bobby Hutcherson'un parçası Montara haricinde. Albümde ayrıca Anne Drummond (flt, aflt), Xavier David (p, fender Rhodes), Pedro Martinez (perc) yer alıyorlar.

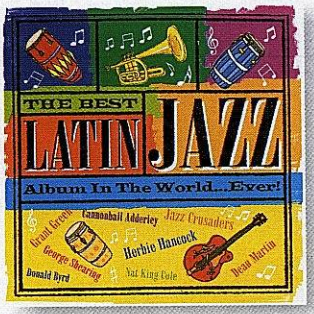

The Best

Latin Jazz
EMI 577115 2 (2004)

Müzisyenler
Herbie Hancock, Lou Donaldson,
Cannonball Adderley,
Stan Kenton, Nat King Cole,
Grant Green, Horace Silver,
George Shearing,
Elza Soares, Joe Henderson,
Candido, Hank Mobley,
Art Pepper, Stanley Turrintine,
Charlie Rouse, Willie Bobo,
Kenny Burrell, Dexter Gordon,
The Jazz Crusaders,
Dean Martin, Julie London,
Donald Byrd, Lee Morgan,
Jack Costanzo, Laurindo Almeida,
Georff Love, Ron Goodwin,
Joe Loss.

Müzik piyasasının kurtarıcısı toplama albümler oldu. Bu sayımızda göreceğiniz gibi hemen her firmanın toplama albümü yapılıyor. Kendi firmalarına bağlı müzisyenlerin en iyi satanlarından yapılan bu kayıtlar aslında genel olarak firmayı tanımaya yaradığı gibi, yeni başlayanlara da ilaç oluyor.
2 CD'den oluşan bu toplamada yer alan isimler Latin severleri çok memnun edecek.

Bobbi Humprey

Blacks and Blues
Blue Note 4985422 (1999)

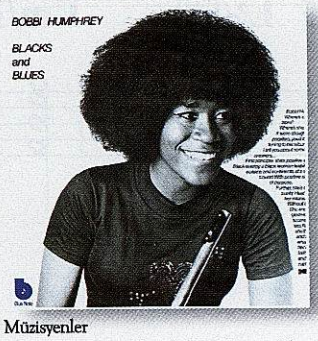

Müzisyenler
Bobbi Humprey (flt, vo), Jerry Peters (p),
Fonce Mizell (clt, tp), Fred Perren (arp synt),
David T.Walker (g), John Rowin (g),
Chuck Rainey (b), Ron Brown (b),
Harvey Mason (d), King Errison (congas),
Stephane Spruill (perc).

1973'de kaydedilmiş bir çalışma olan bu albüm o zamanlar çok genç bir sanatçı olan Bobbi Humprey'in 3. çalışmasıymış. Duke Ellington ile de bir çalışması olmuş. 1999'daki basımından sonra 2004'de tekrar basıldığına göre de iyi satan bir çalışma. 70'lerin sound'undan hoşlananlara veya merak edenlere öneriyoruz.

Troublemakers

Express Way
Blue Note 5796512 (2004)

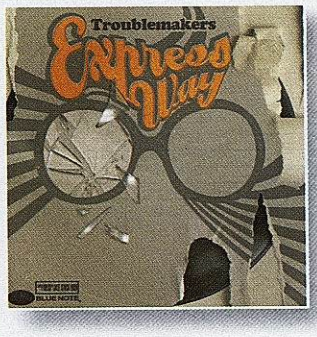

Blue Note genel çizgisinin dışında kataloğunda, elektronik müziğe de yer vermeye başladı. Bu albüm, bu tip müziğe bir örnek. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

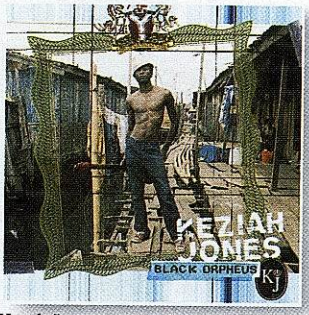

Keziah Jones
Black Orpheus
EMI 9695204 (2004)

Geçtiğimiz günlerde İstanbul'daki bir etkinlikte sahne alan sanatçının 2 CD'den oluşan son çalışması. Eğer kendisini sahnede izleme şansınız olmadıysa bu albümü edinebilirsiniz. World müzikten hoşlanan okurlarımıza öneriyoruz.

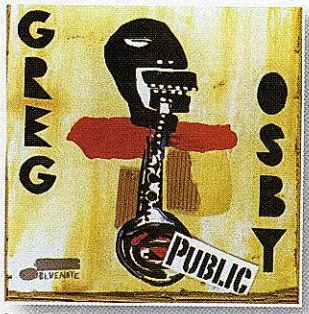

Greg Osby
Public
Blue Note 59768328 (2004)
Müzisyenler
Greg Osby (as)
Nicholas Payton (tp)
Megumi Yonezawa (p)
Robert Hurst (b)
Rodney Green (d)
Joan Osborne (vo)

Greg Osby her yıla bir albüm sığdıran sanatçılardan. Bu çalışmasındaki devre arkadaşlarından Nicholas Payton dışındakiler çok tanıdık değil ama en az onlar kadar sağlam. Albümde 7 parça var. Besteler Greg Osby'den, standartlar; Summertime, Bernie's Tune, Lover Man. Shaw Nuff ise çok bilinmeyen bir J.Gillespie & Charlie Parker parçası.

Patricia Barber
A Fortnight in France
Blue Note 61852028 (2004)

Müzisyenler
Patricia Barber (p, vo)
Neal Alger (g)
Michael Arnapol (b)
Eric Montzka (d)

Önümüzdeki günlerde piyasaya çıkacak olan bu albümde 10 parça yer alıyor. Adından da anlaşılacağı gibi Fransa'da canlı olarak kaydedilmiş. Besteler ve standartlardan oluşan tipik Patricia Barber çalışması.

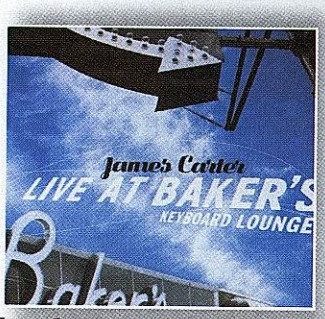

James Carter
Live ar Baker's Keyboard Lounge
Warner Bros. 248449 21 (2004)

Müzisyenler
James Carter (ts, ss, bs)
Johnny Griffin (ts)
David Murray (ts)
Franz Jackson (ts)
Larry Smith (as)
Dwight Adams (tp)
Kenn Cox (p)
Gerard Gribbs (org)
Ralphe Armstrong (b)
Leonard King (d)
Richard "Pistol" Allen (d)

Bir Ahmet Ertegün prodüksiyonu. Kalabalık kadrolu bir çalışma. 2001 haziranında, Detroit'teki Baker's Keyboard Lounge adlı kulüpte, 2 günde, canlı olarak kaydedilmiş. 8 parçanın yer aldığı bu başarılı albümü okurlarımızın dinlemelerini isteriz.

Basil's Bar Blues
Vol.2
Warner Bros. 30168532 (2003)

2003'de West Indies'deki Basil's Bar adlı kulüpte canlı kaydedilmiş, 14 parçanın yer aldığı blues çalışması. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

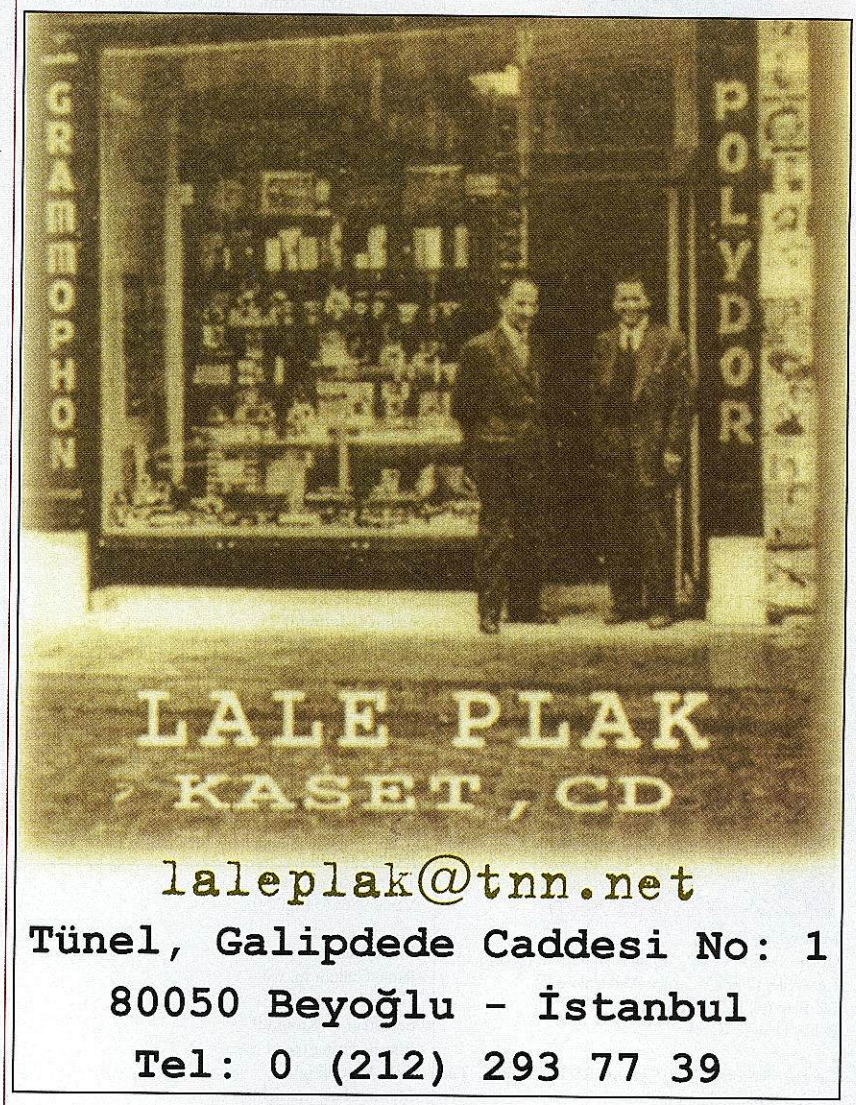

Robert Randolph & The Family Band
Undassified
Warner Bros. 484722 (2003)

Müzisyenler
Robert Randolph (g, vo)
Danyel Morgan (b)
Marcus Randolph (d)
John Ginty (B3 org)

Funk ve blues'dan hoşlanan okurlarımızın hoşlanacakları bir çalışma.

Bad Plus
Give
Columbia 5153079 (2004)

Müzisyenler
Ethan Iverson (p)
Reid Anderson (b)
David King (d)

İstanbul Jazz Festivalinin genç ve iddialı gruplarından Bad Plus. İsimleri gittikçe büyüyen bir grup. Geçtiğimiz aylarda hem Down Beat hem de Jazz Time dergisine kapak oldular. Can Ergelmiş'in kaleminden dergimizin 54. sayfasında grupla ve müzikleriyle ilgili bilgiyi edinebilirsiniz.

George Benson
Irreplaceable
GRP 98612873 (2003)

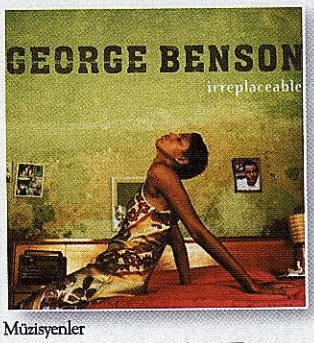

Müzisyenler
George Benson (g, vo), Joshua P.Thompson (g, keyb, b)
Pic Conley (d prog), George Waddenious (g)
Bill Blast (p), Richard Bona (b)
Bobby Douglas (keyb)

George Benson'un 2003 tarihli R&B çalışması. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

Billy Cobham
Magic
Columbia 1289524 (2004)

Müzisyenler
Joachim Kühn (ep)
Mark Soskin (ap)
Pete Maunu (g)
Randy Jackson (b)
Alvin Baptiste (clt)
Pete Escovedo (timb)
Billy Cobham (d)

Billy Cobham'ın kendi adına yaptığı 5 albümden Magic adıyla çıkan ikinci CBS çalışması. 1944 Panama doğumlu sanatçı Mahavishnu'dan sonra jazz-rock fusion sentezli 13 albüm daha kaydetmiş. Bu albüm 1977 kaydının tekrar basımı. 8 parça yer alıyor, sizde hala yok mu?

Danny Brillant
"Jazz...
Columbia 1525325 (2004)

Müzisyenler
Danny Brillant (g, vo)
Matt Lammler (p)
Mark Mullins (tb)
Ned Gould (tsi as)
Neal Caine (b)
Arthur II Latin (d)
Bill Summers (perc)

Fransızca sözlü jazz'dan hoşlananlara nihayet bir albüm var artık. Enrico Massias sound'lu şarkıcı Danny Brillant, 30 kişilik bir orkestra ile söylüyor. 9 Fransızca parçadan sonra son olarak Fly Me To The Moon ile albümü bitiriyor. Vokal ve büyük orkestra müziği seven okurlarımız çok sevecekler.

Jamie Cullum
Twenty Something
Verve 9866154 (2004)

Müzisyenler
Jamie Cullum (p, vo)
Geoff Gaskoyne (b)
Sebastian de Krom (d)
Francis Fuster (perc)
John Paricelli (g)
Martin Shaw (tp, flgh)

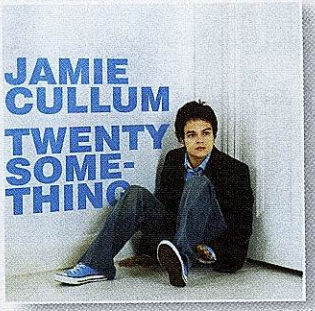

İngilizlerin genç yetenklerinden Jamie Cullum epeydir jazz listelerinin üst sıralarında yer almasına karşın yeni albümüyle ik kez Türkiye piyasasına giriyor. Vokal jazz'dan hoşlanan okurlarımız çok beğenecekler. Aslında festivallik bir isim, umarız önümüzdeki festivallerde sahne alır.

Diana Krall
The Girl in the Other Room
Verve 98620465 (2004)

Müzisyenler
Diana Krall (vo, p)
Anthony Wilson (g)
Neil Larsen (Ham.B3)
Christian McBride (b)
John Clayton (b)
Peter Erskine (d)
Jeff Hamilton (d)
Terri Lyne Carrington (d)

Diana Krall'ın en yeni stüdyo albümü. Her zaman başarılı, her zaman en çok o satıyor. Son zamanların jazz adına şirketini memnun eden tek sanatçısı Diana Krall, alan da mutlu, satan da. 12 parçanın yer aldığı albüm vokal severleri sevindirecek.

Nina Simone
Gold
Universal 8618745 (2004)

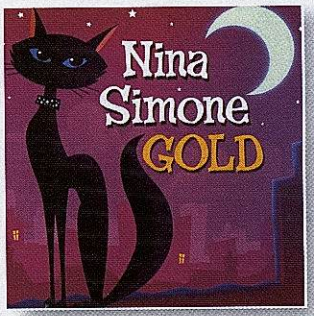

Nina Simone kendinden sonraki kuşaklara blues, soul, jazz, folk ve pop adına çok şey bırakıp bu dünyadan geçip gitti. Erykah Badu, Cassandra Wilson, Alicia Keys ve pekçokları onun izinde. Bu 2 CD'lik albüm onun anısı adına toplanmış. Her iki CD'de neredeyse bütün hit'lerinin toplandığı 18'er parça, 2 parça da bonus track olarak remix edilmiş haliyle yer alıyor.

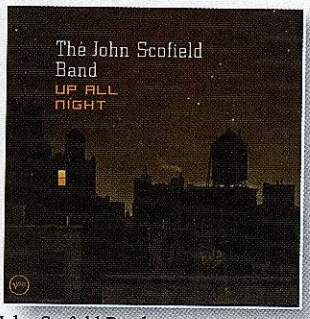

John Scofield Band
Up All Night
Verve 655962 9 (2003)

Müzisyenler
John Scofield (g)
Avi Bortnick (g)
Andy Hess (b)
Adam Deitch (d)

İstanbul Jazz Festivali bu yıl özel "gitar" yılı olarak ilan etmiş gibi görünüyor. Kurt Rosenwinkel ve John Scofield'i başka nasıl açıklarsınız. Sanatçının 2 çalışması da festival yüzü suyu hürmetine piyasamıza girmiş bulunmakta. Bu albümde Scofield'in aranjörlüğünü yaptığı 11 parça yer alıyor.

John Scofield Trio
EnRoute
Verve 861357 3 (2003)

Müzisyenler
John Scofield (g)
Steve Swallow (b)
Bill Stewart (d)

İşte İstanbul'a gelecek olan grup bu. 15 yıldır turnede birlikte çalan grubun ilk kayıtları. İsterseniz konserle ilgili olarak, izlemeden önce bu albüm ile fikir sahibi olarak gidebilirsiniz. Ama eminim ki konser sırasında bu albümdeki parçalar dışında başka çalışmalarına da yer verecekler.

Charlie Musselwhite
Sanctuary
RealWorld 9750521 (2004)

Müzisyenler
Charlie Musselwhite (vo, harm)
Charlie Sexton (g, vo)
Jared Michael Nickerson (b)
Michael Jerome (d)
Blues sever okurlarımıza öneriyoruz. Albümde konuk olarak ayrıca Ben Harper ve The Blind Boys of Alabama da yer alıyorlar.

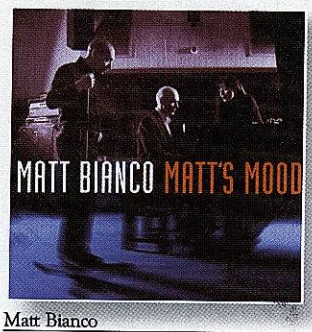

Matt Bianco
Matt's Mood
Universal 8199381 (2004)

Müzisyenler
Basia Trzetrzelewska (vo)
Mark Rilly (vo)
Danny White (keyb)

Matt Bianco yukarıda adı yazılı 3 kişiden oluşuyor. Diğer müzisyenlere gelince; Kevin Robinson (tp, flg), Peter White (g, acc), Andrew Ross (flt, s), Julian Campton (b). Pop jazz'dan hoşlanan okurlarımıza önereceğimiz bir çalışma.

Christof Lauer
Heaven
ACT 9420-2 (2003)

Müzisyenler
Christof Lauer (ts, ss)
Sondre Bratland (vo)
Rebekka Bakken (vo)
Norwegian Brass

Norveç folk parçalarının seslendirildiği, 12 parçadan oluşmuş bu çalışmayı etnik ya da world music sever okurlarımız seveceklerdir.

Huong Thanh
Mangustao
ACT 9423-2 (2004)

Müzisyenler
Huong Thanh, Nguyen Le,
Duon Tam, Hao Nhien,
Karim Ziad, Paul McCandless,
Paolo Fresu, Dhafer Youssef,
Dominique Borker, Illya Amar,
Michel Benita, Michel Alibo,
Bijan Chemirani, Bago,
François Verly,
The Barbes Deluxe Strings,
The Barbes Faith Choir.

Yine ülkeler arası bir müzik. Hemen her ülkeden bir sanatçının enstrümanıyla yer aldığı olağanüstü bir çalışma. Bu sayımızda Orhan Kahyaoğlu'nun çok geniş olarak ele aldığı ACT şirketinin genel politikası içinde yer alan tanıma en uyan çalışma.

Julia Hülsmann & Anna Lauvergnac
Come Closer
ACT 9702-2 (2004)

Müzisyenler
Anna Lauvergnac (vo)
Julia Hülsmann (p, Fender Rho)
Marc Muellbauer (b)
Heinrich Köbberling (d)

Modern bir piyano trio'ya yazılmış keyifli sözler ve dozunda kullanılmış vokal. Come Closer eğer bu tarz jazz'dan hoşlanıyorsanız, sizin için.

Terri Lyne Carrington & Adam Rogers
Structure
ACT 9427-2 (2004)

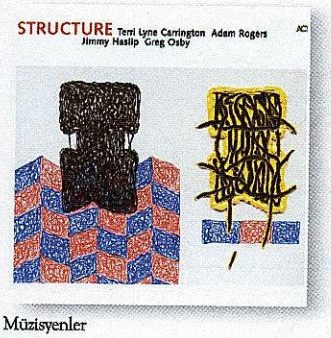

Müzisyenler
Greg Osby (as)
Adam Rogers (g)
Jimmy Haslip (b)
Terri Lyne Carrington (d, perc, vo)

Dört ustadan ortak çalışma. Proje davulcu Terry Lyne Carrington ve bascı Jimmy Haslip'e ait. Kaydedilen 10 parçanın 9'u beste ve kendilerinin, bir tek Ethiopia, Joni Mitchell'ın. Çok keyifli bir çalışma kotarmışlar.

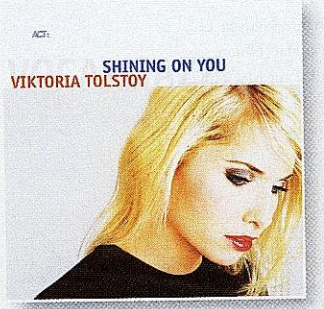

Victoria Tolstoy

Shining On You
ACT 9701-2 (2004)

Müzisyenler
Viktoria Tolstoy (vo)
Bror Falk (p)
Daniel Karlsson (p)
Lars Danielsson (b, cello)
Christian Spering (b)
Dan Berlund (b)
Wolfgang Haffner (d)
Jonas Holgersson (d)
Magnus Öström (d)
Nils Landgren (tb)
Toots Thielemans (har)

Esbjörn Svensson son 2 yıldır her fırsatta İstanbul'a geldi. Onun müziğini jazz dinleyip de tanımayan vardır acaba? Jazz dergisi olarak biz de her fırsatta, her projede kendisine geniş yer verdik. EST, piyano trio olarak sahne aldı ama vokalist Viktoria Tolstoy onun şarkılarıyla bambaşka bir şekilde ortaya çıktı. Hem de çok iddialı bir kadroyla. Vokalden hoşlanan, hoşlanmayan herkes bu albümden zevk alacak.

Michael Riessler

Ahi Vita
ACT 9417-2 (2004)

Müzisyenler
Michael Riessler (clt, belt)
Vincent Courtois (cello)

Albümde 14 parça yer alıyor. Sanatçılara 1 soprano, 3 tenor, bariton ve bas seslerden oluşan "Singer Pur" adlı grup da eşlik ediyor.

Nils Landgren

Funky Abba
ACT 9430-2

Müzisyenler
Nils Landgren (tb)
Magnum Coltrane Price (vo)
Henrik Janson (g)
Jesper Nordenström (keyb)
Roberto Di Gioia (keyb)
Lars DK Danielsson (b)
Wolfgang Haffner (d)
Per Lindvall (d)
Karl Martin Almqvist (ts)

ABBA'yı nasıl bilirsiniz? Ölmediler tabii, ama pop biliriz hepimiz. Nils Landgren, hem de sözlü olarak kullanmış parçaları, müzik ise tamamen "funky". Biri "bonus track", 12 parçayı yeniden düzenleyerek hazır lamışlar. Türünden hoşlananlar bayılacak.

Nils Landgren & Esbjörn Svensson

Swedish Folk
ACT 9428-2 (2004)

Müzisyenler
Nils Landgren (tb)
Esbjörn Svensson (p)

Jazz günümüzde New Orleans gibi Afrika ve Avrupa müziğinin karıştığı, çok kültürlü bir ortamda ortaya çıkıp yayılmış bir dünya müziği olarak kabul ediliyor artık. John Coltrane'nin ABD'de yaptığı müzikal gelişimi Avrupa'da ilk başlatanlar arasında, aynı yıllarda İsveç'te yaşayan Quincy Jones'un teşvik ettiği Bengt-Arne Wallin bulunur. Kendi zengin folk geçmişinden faydalanarak "Old Folklore In Swedish Modern"i 1962'de kaydetmiş sanatçı. Nils Landgren ve Esbjörn Svensson de aynı müzikal gelişimi günümüze taşıyan iki usta sanatçı. Albümde 14 parça yer alıyor. "Jazz öldü mü, bitti mi, bitecek mi" diyenler özellikle dinlemeli.

Magic Moments 2

Jazz Anthology Vol.VII
ACT 9440-2 (2004)

Müzisyenler
EST, Norah Jones, Gerardo Nunez, Viktoria Tolstoy, T.L.Carrington, Ramon Valle Trio, Muruel Zoe, Perico Sambeat & Brad Mahldau, Rebekka Bekkan & Julia Hülsmann Trio, Richie Beirach, Huong Thanh, Marsmobil, Rigmor Gustafsson, Elbtonalpercussion, Jens Thomas, Nils Landgren Funk Unit.

ACT'ın toplama çalışması. Kendi listesinden sanatçılar arasından Siegfried Loch tarafından yapılmış bir seçki. Yukarıda tek tek bahsettiğimiz sanatçıların albümlerine bütçe olarak yetişemeyecek olan okurlarımıza mutlaka öneriyoruz.

Bebel Gilberto

Tanto Tempo
ZIR 20 (2004)

Vokalist Bebel Gilberto, Brezilyalı sanatçı Joao Gilberto'nun kızı. Tanto Tempo, ikinci albümü. "Ipanema ruhu"nun devamı olacak diyor sanatçı bu çalışması için. Albüm önümüzdeki günlerde piyasada olacak.

Milton Nascimento

Maria Maria
FAR 083 (2004)

Brezilya müziğinin en büyüklerinden Milton Nascimento, 2 CD'den oluşan toplam 36 parçanın yer aldığı bir çalışmayla piyasada. Maria Maria gibi klasik parçaların yorumundan başka "Ultimo Trem" soundtrack'i ve ballad'ların yer aldığı 1976-1981 yıllarını kapsayan çok geniş bir çalışma bu. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

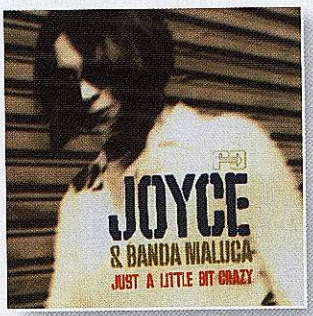

Joyce & Banda Maluca

Just A Little Bit Crazy
FAR 077 (2004)
Bossa Nova, Samba ve bazı ender Brezilya ritimlerinin füzyonu olan bu çalışmada en ilginç olan, İskandinavyalı piyanist Bugge Wesseltoft'un da yer alması. Joyce ve Bugge Wesseltoft'dan başka Tutty Moreno (d), Robertinho Silva (perc), Teco Cardoso (flt, s), Nailor proveta (clt, s) ve aynı zamanda prodüktör de olan bascı Rodolfo Stroeter yer almışlar.

The Ipanemas

Afro Bossa
FAR 0076 (2004)

Tek tek yitirdiğimiz Buena Social Club'ın yerine tek aday grup, Riolu "The Ipanemas". Grubun liderleri olan perküsyoncu Wilson ve gitarist Neco Rio'da 1937 ve 1933 yıllarında doğmuşlar. 40 yıllık müzikal birikimlerini bu ortak çalışmayla yaptıkları çok keyifli kayıtla ortaya koymuşlar.

Yuval Ron

One
Magda 7103822 (2004)

Tel-Avivli besteci Yuval Ron'un Ömer Faruk Tekbilek ile yaptığı son çalışma. Yahudi, Hıristiyan ve İslam sound'u özellikle vurgulanmış. Yair Dalal, Azam Ali, Haim Louk, Pejman Hadadi, Nabil Azzam, diğer sanatçılar. Türünden hoşlananlara öneriyoruz.

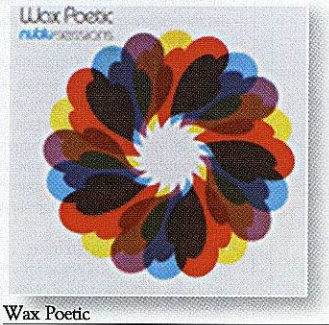

Wax Poetic

NuBlu Sessions
UL 1188-2 (2004)

İlhan Erşahin'in Wax Poetic'inin toplama NuBlu çalışması. Onlar da en iyilerden derlemişler. Tabii Norah Jones ile açışı yapıyorlar. Toplam 12 parça yer alıyor. Eğer hiç müziklerini tanımıyor ve bilmiyorsanız bu yaz için harika bir müzik seçmiş olacaksınız.

Viktor Krauss

Far From Enough
Nonesuch 79819-2 (2004)

Müzisyenler
Viktor Krauss (g, vo), Jerry Douglas (g)
Bill Frisell (g), Steve Jordan (d)
Alison Krauss (vo, vi)

Daha çok "progressive blues" olarak adlandırabileceğimiz bir çalışma. 12 parçanın yer aldığı çalışmayı daha çok "gitar" severlere öneriyoruz.

Eric Clapton

Me and Mr. Johnson
Reprise 48423-2 (2004)

Müzisyenler
Eric Clapton (g, vo)
Nathan East (b)
Steve Gadd (d)

Eric Clapton'un blues devi Robert Johnson'a adadığı en son çalışması. Albümde 14 parça var, ayrıca Billy Preston (p), Andy Fairweather Low (g), Doyle Bramhall II (g), Jerry Portnoy (har), Jim Keltner (d), Pino Palladino (b) da yer alıyorlar.

Can Atilla

Omni
Poem 9090017 (2004)

Müzisyenler
Can Atilla (keyb, prog)
Turay Dinleyen (vi)
Metin Paksoy (as)
Ebru Davran (vi)
Selçuk Sami Cingi (g, vo)
Murat Yücel (g)
Berat Tekin (perc)

Atilla Can Türkiye'de pek tanınan bir müzisyen olmamakla birlikte film ve sahne müzikleri ile daha iyi biliniyor. Bu son çalışması elektronik ve new age olarak adlandırabileceğimiz bir tür çalışma. Türünden hoşlananlara öneriyoruz. Ayrıca albümde Nurettin Okumuş (vo), Uğur Karaman (loop) yer alıyor.

Tayfun

Sessiz Bir Kelebeğin Rüyaları
Kalan 298 (2004)

82'den beri Berlin'de yaşayan, Ağrı Dağı Efsanesi ve Demir, Kömür ve Şeker albümlerini bildiğimiz besteci, piyanist Tayfun'un 2001'de Almanya'da yayımlanan, ancak bizde yeni yayımlanan pop-jazz olarak tanımlayabileceğimiz çalışması. Albümün en ilginç yanı Fransız-İspanyol bascı Renaud Garcia Fons'un da bu albümde yer alması. Ayrıca Gebhard Ullman (ss, bclt), Eddie Hayes (tp, flgh), Tobias Morgenstern (acc, perc), Elli Marini (vo), Uli Bertel (vi, man), Matias de Oliveira Pinto (vio), Hans Hartmann (b), Andreas Weiser (perc), Topo Gioia (perc) yer alıyorlar.

Mercan Dede

Su
Doublemoon 0023 (2004)

Mercan Dede'nin acemilikten çıraklığa geçişi olarak tanımladığı "SU"da Balkan ve Akdeniz ezgilerinden İran ve Hintli seslere uzanan geniş bir Doğu yelpazesi içinde kendini tekrar etmek yerine gittikçe artan bir yoğunlukta dinleyiciyi içine alan yepyeni bir ses serüvenine doğru yola çıkıyor.

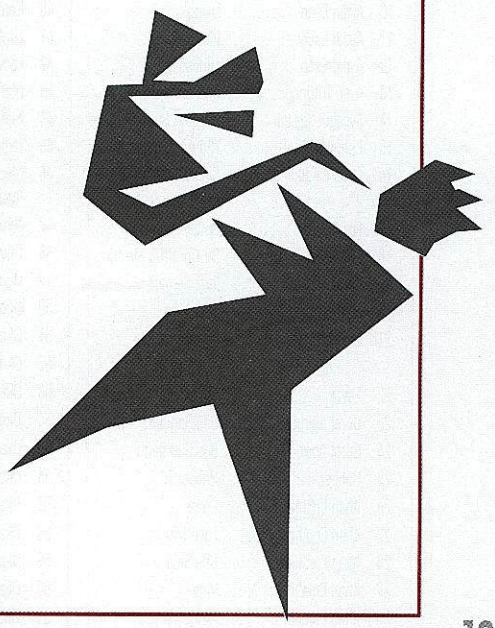

ALKIŞLAR 10 YIL ÖZEL

Jazz 10. yaşına yaklaşıyor! Bizimle birlikte jazz dünyamız da büyüyor; genç kuşak müzisyenler sahnedeki yerlerini almaya, yerli yapım albümler vitrine daha sık çıkmaya başladı. Son on yıldaki gelişmeler karşısında daha önce yalnızca bir kere gerçekleştirdiğimiz Alkışlar'ın kapsamlısını yapmak kaçınılmazdı. Alkışlar'ın bir ödüllendirme yanında bir dönemi belgeleme, beğenileri paylaşma ve jazz dünyamızı renklendirme anlamında da önem taşıdığını düşünüyor ve sizi bir an önce oylarınızı göndermeye çağırıyoruz!

ON YILIN ALBÜMÜ

1 Acid Trippin ..... Midnite Rebels
2 Asia Minor ..... Sokak Boyunca
3 Asia Minor ..... Longa Nova
4 Asia Minor ..... Kedi Rüyası
5 Arto Tunçboyacıyan .... New Apricot
6 Aşkın Arsunan ..... One A Day
7 Audio Fact ..... Asitane
8 Audio Fact ..... Black Spot
9 Aydın Esen ..... Aydın Esen
10 Aydın Esen ..... Living
11 Aydın Esen ..... Pictures
12 Aydın Esen ..... Timescape
13 Ayşe Tütüncü ..... Çeşitlemeler
14 Ayşegül Yeşilnil ..... Rüzgara Şarkılar Söyle
15 Cengiz Baysal ..... Yıldızların üstünde
16 Emin Fındıkoğlu ..... Sinir Standards & ..... Other Dog Songs
17 Ergin Özler ..... Cold Fever
18 Erkan Oğur ..... Bir Ömürlük Misafir
19 Erol Pekcan ..... Jazz Semai (yeniden basım)
20 Erol Pekcan ..... Soul Eyes
21 Esin Afşar ..... Caz Yorumuyla ..... Aşık Veysel
22 Feyza ..... I'm New
23 Gürol Ağırbaş ..... Bas Şarkıları
24 Gürol Ağırbaş ..... Bas Şarkıları 2
25 Habbecik ..... Habbecik
26 İlhan Erşahin ..... Home
27 İlhan Erşahin ..... Love Trio
28 İlhan Erşahin ..... She Said
29 İlhan Erşahin ..... Virgo
30 İlhan Erşahin ..... Wonderland
31 Kamil Erdem ..... A Tale of Bass
32 Kerem Görsev ..... Existence
33 Kerem Görsev ..... For Murat
34 Kerem Görsev ..... Hands & Lips
35 Kerem Görsev ..... I Love May
36 Kerem Görsev ..... Laid-Back
37 Kerem Görsev ..... November in ..... St.Petersburg
38 Kerem Görsev ..... Relaxing
39 Kerem Görsev ..... Warm Autumn
40 Kerem Görsev ..... Meeting Point
41 Lifeline ..... Nova Express
42 Lodos ..... Lodos
43 Maffy Falay ..... Live at Ist. Jazz Fest. '94
44 Mahmut Yalay ..... Boyoz
45 Mehmet Ergin ..... Beyond the Seven Hills
46 Mustafa Süder & İlyas Mirzayev ..... Aşk Rüyaları
47 Nilüfer Ruacan Verdi ... Mana
48 Oğuz Büyükberber .... A Z
49 Oğuz Büyükberber .... Canlı
50 Oğuz Büyükberber .... Velvele
51 Okay Temiz ..... Black Sea Art Projects
52 Okay Temiz ..... Darbukasandzurnas
53 Okay Temiz ..... Fishmarket
54 Okay Temiz ..... Green Wave
55 Okay Temiz ..... Karnataka
56 Okay Temiz ..... Karşılama
57 Okay Temiz ..... Kutlama
58 Okay Temiz ..... Magnetic Band
59 Okay Temiz ..... Okay Temiz & Mehteran
60 Okay Temiz ..... Our Trip So far
61 Okay Temiz ..... Yaşamın Ritmi-Balkan Art
62 Osman İşmen ..... Jazz Eastern
63 Önder Focan ..... Beneath The Stars
64 Önder Focan ..... Erken
65 Önder Focan ..... Jazz Guitar
66 Önder Focan ..... On The Bosphorus
67 Önder Focan ..... REMinisce
68 Önder Focan ..... Sekiz
69 Önder Focan ..... Spontaneous Int'l ..... Jazz Friends
70 Önder Focan ..... Standard A'la Turc
71 Önder Focan ..... Vocalists
72 Özay Fecht ..... Antiquated Love
73 Pasaporte Latino ..... Latin Türküler
74 Senem Diyici ..... Takalar
75 Senem Diyici ..... Tell Me Trabizon
76 Sibel Köse & Ahmet Gülbay ..... Bossa Lova
77 Tayfun & Ağrı Dağı Efsanesi ..... Caz ve Destan
78 Timuçin Şahin ..... Silck Road
79 Tolga Tüzün ..... Nix
80 Trio Mrio ..... Trio Mrio
81 TRT İstanbul Caz ve Hafif M.O. ..... Cond. Süheyl Denizci
82 Tuna Ötenel ..... L'Ecume De Vian
83 Tuna Ötenel ..... Sometimes
84 Tuna Ötenel ..... Voyageur
85 Yıldız İbrahimova ..... Balkananatolia
86 Yıldız İbrahimova ..... Işığın Sesi
87 Yıldız İbrahimova ..... Marcanja

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız [ ] [ ] [ ]

HATIRLATMALAR

- Her kategori kendi içinde isme göre alfabetik olarak düzenlenmiştir.
- Albüm kategorisi Türkiye'de dağıtılmış albümlerle sınırlandırılmıştır. Ancak, müzisyen değerlendirmelerinde yurtiçi veya yurtdışı çalışmalar arasında ayrım gözetilmemektedir.
- "Öncü Ses" alanında örneği az veya ilk niteliğindeki müzisyenleri kapsamaktadır.
- Besteci kategorisindeki müzisyenler eserlerinin sahnede seslendirmiş veya albümde yayınlanmış oluşuna göre belirlenmiştir.
- Yabancı müzisyen kategorisi son on yıl içinde uzun süreli olarak ülkemizde bulunmuş yabancı müzisyenleri kapsamaktadır. Festivaller veya konserler için ülkemize gelen yabancı müzisyenler bu kapsam dışındadır.
- "Kayda Değer Müzisyen/Grup" kategorisi kendi adına yayınlanmış albümü bulunmayan yerli müzisyenleri kapsar.
- "Kesişmeler" doğrudan jazz olarak nitelenemeyecek, ancak doğaçlamaya veya jazza yakın unsurlarıyla dikkat çeken projeleri kapsar.
- Yazar kategorisindeki isimler ulusal boyutta dağıtımı olan yayınlarda yer almış olanlarla sınırlandırılmıştır.

KURALLAR

- Her kategoride en fazla üç seçenek belirtilmelidir; üçten fazla seçenek gösterilen kategorilerdeki tercihler sayım dışı bırakılacaktır.
- Seçimlerinize karşılık gelen rakamları kategorilerin sonunda bulunan kutucuklara yazınız.
- Anket formu üç sayı (Nisan, Temmuz, Ekim 2004) boyunca yayınlanacaktır; fotokopi ile çoğaltılmış formlar geçerli sayılmayacaktır. Gönderiler en geç 15 Aralık 2004 tarihini taşımalıdır.
- Kategorilerin varolan tüm seçenek ve isimleri kapsaması amaçlanmıştır. Liste dışında bulunan bir seçiminiz olduğunda kutucukta yazıyla gösteriniz.

ELEKTRİK BAS

1 Alp Ersönmez
2 Batur Yurtsever
3 Cemal Serezoğlu
4 Çağlayan Yıldız
5 Demirhan Baylan
6 Erdal Akyol
7 Ergun Eremkar
8 Eylem Pelit
9 Gürol Ağırbaş
10 Hakan Behlül
11 Hakan Yelbiz
12 İlker Özalp
13 İlkin Deniz
14 Kamil Erdem
15 Mümtaz Solmaz
16 Murat Ejder
17 Nezih Yeşilnil
18 Ozan Musluoğlu
19 Oğuz Durukan
20 Raci Pişmişoğlu
21 Selçuk Karaman

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

AKUSTİK BAS

1 Caner Kaptan
2 Erdal Akyol
3 Kamil Erdem
4 Kürşat And
5 Mahmut Yalay
6 Nezih Yeşilnil
7 Selçuk Sun
8 Volkan Hürsever
9 Yaz Baltacıgil
10 Oğuz Durukan

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

DAVUL

1 Ateş Tezer
2 Atilla Engin
3 Ayhan Öztoplu
4 Berke Özgümüş
5 Can Kozlu
6 Cankut Özgül
7 Cem Aksel
8 Cengiz Baysal
9 Deniz Dündar
10 Durul Gence
11 Emre Kartarı
12 Erdinç Şenol
13 Ergin Özler
14 Erhan Seçkin
15 Ferit Odman
16 Mert Önal
17 Selim Selçuk
18 Turgut Alp Bekoğlu
19 Veysel Çadır
20 Volkan Öktem

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

VURMALI ÇALGILAR

1 Arto Tunçboyacı
2 Burhan Öçal
3 Cenk Sarkuş
4 Engin Gürkey
5 Feyyaz Çakmak
6 Müge Terlan
7 Okay Temiz
8 Saruhan Erim
9 Serdar Gönenç
10 Timuçin Gürer
11 Tunç Çakır

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

GİTAR

1 Bilal Karaman
2 Bora Uzer
3 Çağlayan Yıldız
4 Cem Nasuhoğlu
5 Cem Tuncer
6 Cihan Terlan
8 Ercüment Ateş
9 Kamil Özler
10 Murat Arkan
11 Neşet Ruacan
12 Onur Türkmen
13 Önder Focan
14 Rene Macaroğlu
15 Sarp Maden
16 Şevket Akıncı
17 Sıtkı Sırtanadolu
18 Süreyya Doğrular
19 Timuçin Şahin
20 Kerem Türkaydın

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

SAKSOFON

1 Barış Ertürk
2 Barış Özer
3 Çağdaş Oruç
4 İthan Erşahin
5 Levent Altındağ
6 Meriç Demirkol
7 Selçuk Suna
8 Serdar Barçın
9 Serhan Erkol
10 Tahsin Ünüvar
11 Volkan Şanda
12 Yahya Dai
13 Ergüven Başaran
14 Erol Duygulu
15 Çınar Apay
16 Yalçın Ateş

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

PİYANO

1 Ali Perret
2 Aşkın Arsunan
3 Aydın Esen
4 Ayşe Tütüncü
5 Baki Duyarlar
6 Burak Bedikyan
7 Can Ayer
8 Can Çankaya
9 Emin Fındıkoğlu
10 Erkan Gürsal
11 Genco Arı
12 Kent Mete
13 Kerem Görsev
14 Kürşat Deniz
15 Mehmet Ali Sanlıkol
16 Nilüfer Verdi
17 Selen Gülün
18 Selim Benba
19 Serkan Özyılmaz
20 Tolga Bedir
21 Tolga Tüzün
22 Tuna Ötenel

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

TUŞLULAR

1 Ali Perret
2 Aşkın Arsunan
3 Aydın Esen
4 Ayşe Tütüncü
5 Emin Fındıkoğlu
6 Emre Tukur
7 Ercüment Vural
8 Mehmet Ali Sanlıkol
9 Selen Gülün
10 Serkan Özyılmaz

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

TROMPET

1 Can Çankaya
2 Erkut Gökgöz
3 Güray Aktalay
4 Halil İbrahim Işık
5 İmer Demirer
6 Maffy Falay
7 Şenova Ülker

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

TROMBON

1 Aycan Teztel
2 Berna Sağdıç
3 Doğan Aykon
4 Elvan Aracı
5 Emre Kayhan
6 Eray Zikgus
7 Fatih Erkoç
8 Gökay Göksen
9 Hakan Çimenot

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

VOKAL

1 Ajlan Büyükburç
2 Aydın Kahya
3 Ayşe Gencer
4 Ayşegül Yeşilnil
5 Ayten Alpman
6 Bora Uzer
7 Cihan Terlan
8 Ece Göksu
9 Erkut Taçkın
10 Ersin Yüce
11 Feyza
12 Gülüş Gülcügil
13 Güngör Yücel
14 Jülide Özçelik
15 Melis Sökmen
16 Nükhet Ruacan
17 Özay Fecht
18 Selen Gülün
19 Şenay Lambaoğlu
20 Senem Diyici
21 Sibel Gürsoy
22 Sibel Köse
23 Yıldız İbrahimova
24 Efe Bahadır

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

"ÖNCÜ SES"

1 Aycan Teztel (arr)
2 Emin Fındıkoğlu (arr)
3 Erkan Oğur (bağlama)
4 Hasan Kocamaz (mel)
5 Oğuz Büyükberber (ct)
6 Reyent Bölükbaşı (cello)
7 Serdar Barçın (fl)
8 Süheyl Denizci (arr)
9 Tevfik Akbaştı (vib)
10 Yahya Dai (EWI)
11 Yavuz Darıdere (org)

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

BESTECİ

1 Aydın Esen
2 Cengiz Baysal
3 Emin Fındıkoğlu
4 Kerem Görsev
5 Mahmut Yalay
6 Oğuz Büyükberber
7 Önder Focan
8 Sarp Maden
9 Selen Gülün
10 Timuçin Şahin
11 Tolga Tüzün

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

MÜZİK ŞİRKETİ

1 Ada
2 Aura
3 Balet
4 DMC
5 Doublemoon
6 EMI-Blue Note Türkiye
7 Kalan
8 Universal Türkiye

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

YABANCI MÜZİSYEN

1 Butch Morris (cond)
2 Donovan Mixon (g)
3 İlyas Mirzayev (p)
4 Janusz Szprot (p)
5 Lloyd Chisholm (tp)
6 Mike Wilkens (ts, as)
7 Randy K.Esen (vo)
8 Ricky Ford (ts)

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

"KAYDA DEĞER" JAZZ MÜZİSYENİ / GRUBU

Lütfen üç isim yazınız.

1 .....
2 .....
3 .....

"KESİŞMELER"

1 Akın Eldes
2 Asia Minor
3 Baba Zula
4 Boyoz
5 Burhan Öçal
6 Erkan Oğur
7 Gülüş Gülcügil - Betty Ween
8 Laço Tayfa
9 Mercan Dede
10 Okay Temiz
11 Tamburada
12 Wax Poetic
13 Yansımalar
14 Yarkın Ritm Grubu

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

YAZAR

1 Ali Sönmez
2 Can Ergelmiş
3 Hülya Tunçağ
4 Metin Paksoy
5 Orhan Kahyaoğlu
6 Özge Baykan
7 Raife Polat
8 Sadettin Davran
9 Seda Binbaşgil
10 Serdar Karabatı
11 Serhan Yedig
12 Sevin Okyay
13 Tunçel Gülsoy
14 Viktor Bensusan
15 Yavuz Baydar

Lütfen yukarıdaki rakamları kullanınız

DÜNYADA ON YILIN MÜZİSYENİ / GRUBU

Lütfen üç isim yazınız.

1 .....
2 .....
3 .....

Lütfen büyük harf kullanınız.

İSİM .....
SOYİSİM .....
YAŞ .....
ADRES .....
.....
TEL .....
E-MAIL .....

Formları posta ile göndereceğiniz adres: Kuledibi Sk. No: 14 Galata / İstanbul • Fax: 0216. 486 08 20 • e-mail: ofocan@prizma.com

Serdar Karabatı
skarabati@bilgi.edu.tr

Bu sayıdaki bulmacayı doğru olarak yanıtlayanlara CD! İsim, adres ve telefonlarınızı yazmayı e-mail'lerinizi u n u t m a y ı n !

Jazz/Bulmaca
Matbaacılar Sitesi
No. 115 Bağcılar
34560 / İstanbul

Bulmacamızı doğru olarak cevaplayan aşağıda isimleri olan okurlarımız CD kazanmışlardır.

Cem Bozoğlu - Ankara
Hilal Kasaplar - İzmir
Volkan Güleç - Balıkesir
Deniz Aydemir - İstanbul
Buğra Yüzak - İstanbul

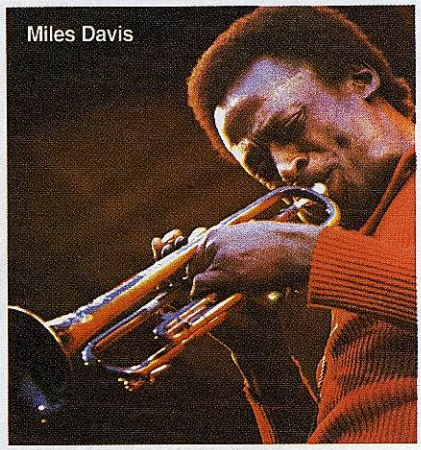

SOLDAN SAĞA:
1-Re notasının harf karşılığı/Kanadalı avantgarde topluluk Klaxon Gueule'ün Muets (Ambiances Magnétiques, 1999) albümünde bir parça/Bir müzik yapım şirketi.
2-1948 doğumlu, Japon avantgarde piyanist: _____ Takase/Bir başçı: (tersi) _____ Eckhardt.
3-1925-1982 yılları arasında yaşamış, Latin jazzın liderlerinden vibrafoncu: _____ Tjader/Bir Al Jarreau albümü: _____ is for Lover (Warner, 1986)/All of _____ (Marks/Simons).
4-Yellowjackets'ın basçısı olarak tanınmış müzisyenin soyadı.
5-_____ Love Supreme (Coltrane)/_____ Mystery (Corea)/Klasik düzenlemeler, pop ve rock bileşimi bir müzik yapmış, zamanının ünlü gruplarından (kısaltma).
6-Miles Davis-Michel Legrand kaydı/Bir Wynton Marsalis albümü: _____ Mood (1985, Columbia).

YUKARIDAN AŞAĞIYA:
1-Herbie Hancock albümü: This is _____ Drum/Modern jazz/rock çalışmalarıyla isim yapmış bir davulcu: _____ Wackerman.
2-Dans tiyatrosu ve jazzı birleştiren Belçikalı grup: _____ Moon/Bir Mike Mainieri albümü: _____ American Diary (NYC,1994)/Bir Weather Report albümü: _____ Sing the Body Electric (Columbia, 1971).
3-Dave Holland'ın topluluğunda da çalmış davulcunun soyadı.
4-Çıkışta olan Fransız akordeoncu: Daniel _____/Sol notasının harf karşılığı.
5-Özellikle On Fire, Rendezvous, One More Once isimli albümleriyle tanınmış piyanistin soyadı.
6-La notasının harf karşılığı/Ünlü Polonyalı pop/jazz vokalisti: Anna Maria _____ (tersi).

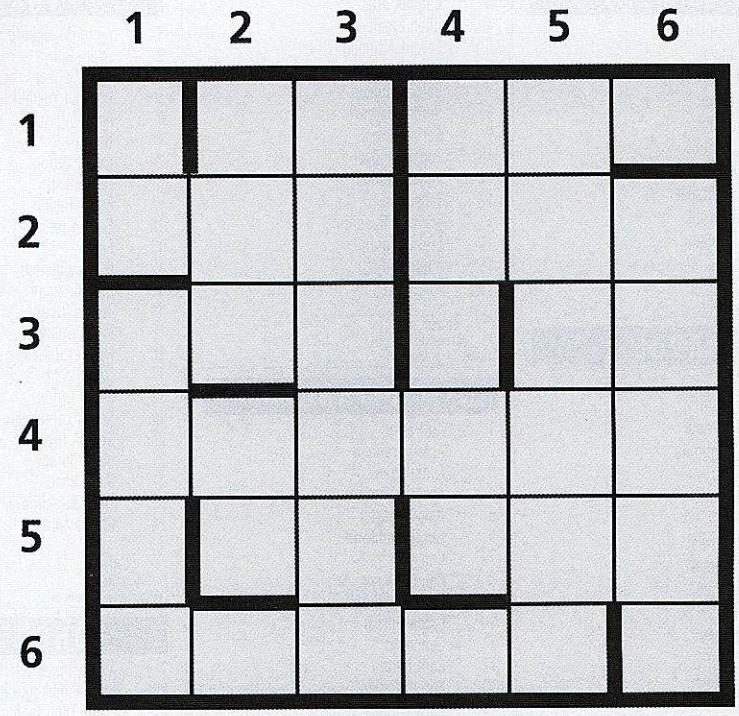

GEÇEN SAYININ DOĞRU CEVABI

	1	2	3	4	5	6
1	J	V	C	E	A	1
2	C	İ	T	Y	D	O
3	I	C	E	V	U	K
4	E	T	E	I	K	O
5	L	O	N	N	I	E
6	O	R	A	D	D	T

KEF UNI-Q® LOUDSPEAKERS

Q SERIES

Q2ds
duvar tipi dipol
Uni-Q
Surround Hoparlör

PSW2500
250 watt
subwoofer

Sinema Q

Stereo müzik sevenlerin gözdesi KEF Uni-Q modelleri, Home Cinema sistemlerinde ideal çözümleri sunuyor

KEF Ev Sineması sistemleri, sinemalarda kullanılan güçlü ve zengin detaylı, 3 boyutlu ses ortamını size evinizin konforunda yaşatır.

KEF Reference Series teknolojisi ile üretilen Neodymium mıknatıslı aluminyum diyaframlı tiz sürücüleri, sesleri odanızın her köşesine eşit olarak ulaştırarak gerçek "Surround" sesi KEF'in efsanevi doğallığında sağlar.

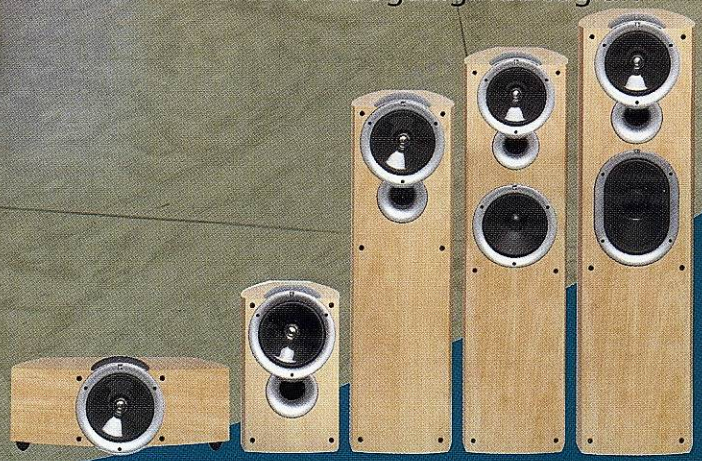

NEFAN Türkiye Distribütörü
TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

KEF Q SERIES

Hattat Halim Sok. No: 8 Dikilitaş - İstanbul Tel: (0212) 288 4139 Fax: (0212) 275 9118
Bağlar Cad. 159/A Seyranbağları, Çankaya, Ankara Tel: (0312) 447 0792 Fax: (0312) 447 0793
YETKİLİ SATICILAR: İstanbul; MODERN ELEKTRONİK, Mayadrom (0212) 352 3304 - MATRİKS İstinye (0212) 229 3360 - STAGE Gayrettepe (0212) 216 7335 - BL MÜZİK Çiftehavuzlar (0216) 368 7312- TEKNOPEL Feneryolu (0216) 368 3787 - GİRİT MÜZİK Nişantaşı (0212) 225 2775 - VİZYON Fulya (0212) 266 61 88 ERTÜRKMEN, Akmerkez (0212) 282 0217, **Ankara;** SİGMA (0312) 466 2169, **İzmir;** BOR MÜZİK (0232) 446 4254, **Antalya;** ŞENER ELEKTRONİK (0242) 242 0113

Tadı Caz!